HORIA SIMA

ERA LIBERTATII

STATUL NATIONAL-LEGIONAR

VOLUMUL II

CUPRINS

Nota introductiva

Volumul al II-lea din Era Libertatii este dominat de doua evenimente capitale: deshumarea Capitanului si conspiratia puterilor înfrânte la 6 septembrie pentru a-si lua revansa contra Legiunii.

Sfortarile inamicilor din umbra s-au concentrat asupra Generalului Antonescu, cultivându-i orgoliul lui bolnavicios. Printr-o tesatura maiastra de intrigi l-au înstrainat treptat de Miscare, determinându-l în final la o actiune de forta contra noastra. Fiind prea slab pe plan intern în raport cu Miscarea, Generalul Antonescu n-ar fi reusit niciodata sa ne îndeparteze de la putere, daca n-ar fi primit ajutor de unde ne asteptam cel mai putin: de la Germania national-socialista. Aceia pe care i-am salutat cu bucurie, deschizându-le calea în România, ne-au dat lovitura de gratie, distrugând acest început de renastere nationala si facându-si lor cel mai mare rau.

I. DESHUMAREA CAPITANULUI

N-a fost o deshumare. Ci o adevarata Înviere, Înviere în sens spiritual. Acel pe care-l credeau îngropat, s-a ridicat din mormânt si i-a azvârlit pe ei, pe ucigasii lui, în nimicnicie.

1. S-A PRAVALIT PIATRA

Guvernarea legionara poate fi judecata sub mai multe aspecte. În volumul anterior am înfatisat uriasul efort facut de Miscare pentru refacerea natiunii mutilate si umilite de catre regimul carlist. Se inaugurase un proces de însanatosire care, daca ar fi continuat câtiva ani, ar fi dus la rezultate spectaculare în toate domeniile. Dar semnificatiile acestei guvernari este mult mai adânca. Dincolo de elanul ei creator, de impunatoarele ei realizari, el întrupeaza un moment care depaseste în însemnatate toata opera noastra din aceasta perioada: actul deshumarii Capitanului.

Daca n-ar ramâne nimic decât acest fapt, rasturnarea pietrei de la Jilava, si guvernarea noastra ar fi justificata pe planul mare al istoriei si dincolo de istorie, în eternitate. Asa cum fariseii si carturarii l-au dat mortii pe Hristos, în speranta ca odata pierit din aceasta lume nu va mai ramâne nimic din minunile Lui, aceeasi socoteala si-au facut si fariseii de la Palat: strangulat si târât în mormânt Capitanul, praf si pulbere se va alege de Miscarea lui. Dar iata ca diabolicul lor plan s-a spulberat la 6 septembrie, când o natiune întreaga si-a sfarâmat catusele si a iesit triumfatoare la lumina.

Dar cine a biruit de fapt a fost Capitanul! Desi azvârlit în fundul unei gropi peste care s-a turnat o mare placa de beton, el continua sa traiasca în inimile legionarilor, sa le inspire actiunile, sa-i întareasca în credinta si sa-i îndemne la lupta. Dar nu numai legionarii, ci întreaga suflare româneasca traia într-o încordare continua, asteptând minunea Învierii. Si celui mai umil fiu al neamului i se parea imposibil sa fie rapus Capitanul, asa cum anuntase comunicatul oficial. S-au faurit legende care întareau credinta multimilor ca se gaseste în viata undeva si va aparea câr de curând în fruntea ostilor biruitoare.

N-a revenit Capitanul, asa cum doreau toti, cu chipesa lui înfatisare, dar nici n-a zabovit la Jilava. S-a ridicat din mormânt si a strabatut capitala, plâns de toata tara. A fost o înviere. Nu învierea trupeasca, pe care n-a cunoscut-o decât un singur om, Fiul lui Dumnezeu, ca o garantie a învierii noastre a tuturora, ci Învierea Adevarului contra puterilor întunericului. Crima era prea mare ca sa ramâna un episod oarecare al istoriei noastre. S-a prabusit catapeteasma minciunii si sute de mii de oameni l-au salutat, purtat pe scut de catre legionarii lui.

Posteuca, în stilul lui patetic, exprima aceeasi idee: „Cine ar fi cutezat sa spuna în 1938-1939, si chiar în 1940, ca va învia Capitanul? Cine l-ar fi crezut sanatos la minte pe acela care ar fi afirmat atunci ca Corneliu Codreanu va da la o parte, într-o buna zi, lespedea de doua vagoane de ciment si ca va mai marsalui odata biruitor prin mijlocul neamului, regasit si cutremurat de asa maretie, prin fata dusmanilor, a calailor înnebuniti de groaza si aruncati la pamânt, calcând peste propria sa moarte? Cine ar fi crezut, cine ar fi putut afirma? Si totusi minunea s-a împlinit. Capitanul si martirii lui au înviat. Au înviat! Scriu acest cuvânt cu toata îndrazneala. Caci ridicarea lor din morminte n-are nimic pamântean. Face parte din voia lui Dumnezeu si din vesnicia celeilalte învieri, întâmplata acum aproape 2000 de ani. A fost adevarat: Înviere”.

Vorbind de guvernarea legionara, Mile Lefter îmi spunea odata în exilul din Germania, ca n-a fost altceva decât un moment de ruptura în tragica istorie, un intermezzo, o cortina ca s-a ridicat si iar a coborât, pentru a descoperi o singura întâmplare: deshumarea Capitanului. Odata acest act împlinit, se pare ca nu mai avea nici un rost sa ramânem la guvern, ci trebuia sa parasim scena istoriei pentru a intra din nou în lumea noastra proprie, în existenta noastra obisnuita, ca si primii crestini: în prigoana.

Caracterizarea lui Lefter mi se pare justa. Într-adevar, dupa îndeplinirea datoriei fata de Capitan, dupa asezarea trupului lui între Mota si Marin la Casa Verde, se strânge cercul tradarii în jurul nostru, ducând la deznodamântul din Ianuarie 1941. Capitanul biruise înca o data, nu asa cum ar fi dorit natia, creând „o tara ca soarele sfânt de pe cer”, ci zadarnicind planurile dusmanilor, care ar fi vrut nu numai sa moara, dar sa se stinga si amintirea lui în anonimatul istoriei. Toate au iesit la lumina, si înfricosatorul lui sfârsit, iar ceata care a urzit marea nelegiuire si a executat-o, si-a primit cuvenita pedeapsa.

2. MORMÂNTUL DE LA JILAVA

Capitanul, Nicadorii si Decemvirii, dupa ce au fost strangulati în noaptea de 29-30 Noiembrie 1938 în padurea Tâncabesti, de catre jandarmii asezati în spatele lor cu frânghiile în mâna, au fost adusi la Jilava în aceleasi brekuri în care s-a savârsit crima, si trupurile lor fara viata au fost azvârlite într-o groapa dinainte pregatita.
Dupa cum anunta comunicatul oficial al guvernului, Corneliu Codreanu si ceilalti legionari ar fi încercat „sa fuga de sub escorta” si, dupa somatiile de rigoare, jandarmii ar fi tras în ei, omorându-i pâna la unul. Pentru a fi în concordanta cu comunicatul, simulând încercarea lor de fuga, înainte de a-i arunca în groapa, jandarmii au tras salve de gloante în trupurile lor înca neracite. Dar în graba cu care au lucrat, ca sa nu-i prinda zorile cu mortii lânga ei, au uitat corpul delict, streangurile de la gâturile celor sugrumati.
Groapa a fost sapata într-o vâlcea acoperita cu o padurice de salcâmi, în partea de sud-vest a Fortului, la o distanta de cca. 200 de metri de statia de cale ferata Jilava.
Dar la câteva zile dupa savârsirea crimei, echipa de asasini revine la Jilava cu noi ordine. Au desfacut groapa si au turnat peste trupurile aflate în fundul ei o mare cantitate de acid sulfuric, adus în bidoane. care a fost motivul acestei macabre operatii, realizata tot noaptea, la lumina felinarelor? Fara îndoiala ca Armand Calinescu se gândea la reclamatiile ulterioare ale familiilor care ar fi putut cere sa li se predea trupurile celor " fugiti de sub escorta", pentru a fi înmormântati crestineste. Pentru aceasta eventualitate îndepartata, dar totusi chinuitoare, trebuia sa dispara orice urma a crimei, nemairamânând din trupurile martirilor decât resturi de oase calcinate , amestecate cu tarâna. Vitriolul turnat în cantitati considerabile peste ei trebuia sa grabeasca disparitia lor fizica, pentru a nu se afla cum au fost executati(cu streangul de gât), dar sa nu fie nici cel putin posibila deshumarea si identificare lor, nemaiexistând în fundul gropii nimic, nici din falnicul trup al Capitanului si nici al camarazilor lui.
Cu aceasta masura, nelinistea lor nu s-a terminat. Dar daca într-o noapte, un grup de legionari ar patrunde în incinta Fortului si ar ridica trupurile, ascunzându-le în alta parte si provocând o grava tulburare în tara? Caci Capitanul chiar mort, în posesia legionarilor, ar deveni un mit exploziv, capabil sa provoace rasturnare regimului. Mormântul trebuia fortificat, pentru ca nimeni sa nu poata patrunde la locul unde zac osemintele lor. Au adus zidari, au turnat la nivelul suprafetei o placa de beton ce cântarea 30.000 de kg si era groasa de 30-35 cm. Cele trei vagoane de ciment varsate deasupra garantau inviolabilitatea mormântului.
Mormântul avea o lungime de 13 metri si 3 metri latime. Deasupra lui era o movila de pamânt destul de mare, în forma de trapez, înalta de aproape 1,50 metri. În vârful movilei era înfipta crucea cu numele martirilor. Sub movila, invizibila dinafara, se afla uriasa lespede de beton. Sub lespede se mai gasea un strat de caramida si apoi începea groapa propriu-zisa, care acea o adâncime de 1,50 metri. În fundul ei zaceau martirii neamului.
Singura concesie ce au facut-o calaii sentimentului public, îngrozit de atâta cruzime, a fost ca au lasat sa se puna o cruce la mormânt cu numele celor ucisi.

3. LUCRARILE DE DESHUMARE

Sefii de regiuni si judete au fost convocati la Casa Studenteasca, Duminica, 24 Noiembrie, pentru a pregati reînhumarea sfintelor oseminte ale Capitanului. Luând parte la aceasta sedinta, împreuna cu secretarul general al Miscarii, am stabilit urmatorul program, care a fost transmis imediat prin radio si presa.
„Din ordinul Comandantului, saptamâna care vine, începând de Luni, 25 Noiembrie, va fi închinata în întregime memoriei, eroismului si jertfei nemuritoare a întemeietorului Miscarii Legionare.
În toate zilele din aceasta saptamâna, legionarii vor înalta rugaciuni la toate bisericile din tara pentru odihna sufletului Capitanului, cel mai mare erou si martir al neamului nostru.
Miercuri seara, în 27 Noiembrie, sfintele oseminte ale Capitanului, Nicadorilor si Decemvirilor vor fi depuse la Biserica Sf. Ilie Gorgani, unde preotii vor rosti ziua si noaptea rugaciuni, iar comandantii legionari si toate gradele legionare vor face de veghe la capatâiul celor adormiti în Domnul.
Toate drapelele studentimii si ale marilor unitati legionare vor fi aduse la Biserica Sf. Ilie Gorgani, pentru a fi închinate Capitanului.
Reînhumarea va avea loc Sâmbata, 30 Noiembrie, la Casa Verde.

Unitatile tuturor organizatiilor din provincie, cu drapele lor, vor fi prezente în capitala, în dimineata zilei de sâmbata.
În aceasta zi, a celei mai mari jertfe din istoria neamului nostru, legionarii de pe întreg cuprinsul tarii vor tine post negru si vor trai într-o adânca reculegere".
În conformitate cu dispozitiile luate în sedinta aceasta, organizatia capitalei a luat masurile necesare cum sa se procedeze la lucrarile de deshumare.
Marti 26 Noiembrie, la orele 10 dimineata, patrund în fort echipele de lucru si se concentreaza în fata mormântului. La colturile lui strajuieste o garda de legionari în camasi verzi. Tinând seama de faptul ca trebuia ridicata uriasa placa de beton, s-a deplasat la Jilava si un grup de ingineri, acelasi grup care a lucrat si la blocul Carlton, prabusit din cauza cutremurului. Echipa îl avea în frunte pe inginerul Stefan Draganescu, ajutat de inginerul Florescu, de Pantazescu si Trofin. La început, tehnicienii au facut planul ca lespedea sa fie sparta cu aparate speciale si apoi bucatile din ea sa fie înlaturate de pe mormânt. S-a renuntat mai târziu la metoda sfarâmarii, dupa ce comandantii legionari prezenti au staruit ca placa sa fie scoasa întreaga, fiind o piesa istorica, ce trebuie pastrata asa cum este. S-a avut în vedere si eventualitatea ca, în cursul operatiei de spargere, sa nu fie atinse si trupurile din groapa, nestiindu-se exact la ce adâncime se aflau. S-a renuntat la distrugerea placii si dintr-un sentiment de pietate: sa se respecte linistea celor ce-si dormeau somnul de veci sub lespede.
Echipa de ingineri a elaborat un alt plan, care prevedea ridicarea întreaga a placii si asezarea alaturi de mormânt. Aceasta lucrare era mult mai anevoioasa, cerea unelte speciale si o forta motrica. Pe de alta parte ar fi durat mai mult decât simpla ei spargere.
La Jilava s-a deplasat si Comisia Speciala de Ancheta, în frunte cu presedintele comisiei, consilierul Eugen Banescu, împreuna cu membrii ei: Apostolide, Vintila Cristescu si Gerota. Comisia era însotita de medicul legist Valentin Sava si de comandantul închisorii Jilava, colonelul Opris.
Consilierul Eugen Banescu vroia ca în cursul acelei zile, la ora 4 dupa masa, sa procedeze la identificarea osemintelor. Dar hotarându-se ca lespedea sa fie ridicata întreaga, lucrarile s-au prelungit pâna a doua zi dimineata si atunci consilierul, pierzându-si rabdarea, a spus celor dimprejurul lui, dar suficient de tare ca sa auda si altii: „Sa se termine odata cu comedia asta".
Înainte de a se ajunge la lespede, trebuia data la o parte uriasa movila de pamânt de deasupra ei, înalta de 1,50 metri. O echipa e legionari din Tara Motilor începe lucrul. „Bulgarii de pamânt se rostogolesc cu iuteala fulgerului, scrie reporterul de la *Buna Vestire*. Cu mâinile înclestate pe târnacop, alti pe cazemate si lopeti, legionarii muncesc de zor si n-au pic de odihna pâna nu vad placa de beton. Dupa 4 ore de lucru le iau locul studentii de la Politehnica si apoi grupul legionar „Dealul Negru". Abia spre seara a putu fi îndepartata imensa cantitate de pamânt aflata deasupra placii. Fiind la sfârsitul lui Noiembrie si noaptea venind timpuriu, s-au instalat reflectoare puternice, care au permis continuarea lucrarilor fara întrerupere în tot cursul noptii".
Odata lespedea de beton dezvelita, a început operatia de ridicare a ei. Au fost sapate galerii sub placa si prin ele introduse sine de cale ferata, proptite în afara în doua grinzi de fier, asezate de-o parte si de alta a mormântului. Cum oamenii nu puteau ridica aceasta uriasa greutate de 30.000 de kg, s-a folosit forta motoarelor. Sub actiunea masinilor, placa s-a desprins de stratul de caramizi si a început sa se înalte încet. Abia la orele doua noaptea, dupa mari sfortari, placa a fost ridicata si asezata alaturi de mormânt.
Odata acest obstacol eliminat, Miercuri, 27 Noiembrie, la orele 6 dimineata, încep sapaturile pentru a se ajunge la osemintele din fundul gropii. În vederea deshumarii, sunt prezente toate gradele legionare din Capitala, în frunte cu comandantii Bunei Vestiri, Ilie Gârneata, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici si Mile Lefter. Mai sunt de fata la actul deshumarii doamna Elena Codreanu, sotia Capitanului, în mare doliu; domnul profesor Codreanu cu doamna Codreanu, sotia lui; familia Doru Belimace si aproape toate familiile martirilor care zac în aceasta groapa.
Abia la ora zece dimineata stratul de pamânt, adânc de un metru si jumatate, a fost scos si au aparut primele corpuri. În acel moment, parintele Boldeanu a facut cea dintâi slujba de pomenire a sufletelor celor adormiti de doi ani sub lespedea de piatra.
Primele relicve au aparut mai înainte, odata cu saparea galeriilor sub lespede. Din mormanul de pamânt au fost scoase trei oscioare calcinate, bucati de lant si o bucata de tabla, ce pare a fi rupta de la bidoanele de tinichea, în care a fost adus vitriolul varsat peste trupurile martirilor. Relicvele sunt adunate gramajoara si asezate deasupra mormântului, aprinzându-se lumânari în jurul lor. Primele obiecte întâlnite de legionari în groapa au fost geamantanul Capitanului si o carticica de rugaciuni, tot a Capitanului. Se pare ca ucigasii au uitat aceste lucruri si le-au aruncat în groapa mai târziu, dupa ce

începusera sa azvârle pamânt peste trupuri. În continuare, îl citam pe reporterul de la *Buna Vestire*, care a facut o dare de seama amanuntita a actului deshumarii.

Apar osemintele

„Sapându-se mai departe si curatindu-se tarâna cu mare grija, s-a dat apoi peste primul rând de oseminte. Corpurile martirilor erau asezate cu fata în jos, unul lânga altul, unele chiar suprapuse. Din cauza imensei cantitati de acid sulfuric turnat în groapa, corpurile martirilor sunt aproape negre, însa toate bine conservate.

Faptul ca nu s-au descompus, identificarea facându-se pe alocuri cu usurinta, se datoreaza placii de beton, care n-a permis patrunderea apei si a aerului în groapa.

Îmbracamintea si încaltamintea în special a fost gasita în buna stare.

Toti martirii poarta haine vargate, uniforma detinutilor, iar în picioare ghete sau bocanci.

Primele oseminte scoase sunt identificate ca fiind ale decemvirului Ion Caratanase, gasindu-se în buzunarul bluzei vargate o guma de sters, un briceag, un port-tigaret si o cutie de chibrituri.

Sub bluza vargata familia a recunoscut flanela ce i-o trimisesera la închisoare.

Vin apoi la rând ramasitele pamântesti ale lui Stefan Georgescu, care sunt recunoscute dupa portmoneu si îmbracaminte.

În preajma lui s-a gasit un geamantan de piele care continea articole de toaleta, o Biblie si o iconita îmbracata în argint.

Stefan Curca este recunoscut dupa trasaturile si conformatia fetei, precum si dupa verigheta de aur gasita la deget.

Ion Trandafir este recunoscut imediat de familie dupa cojocul ce-l purta în permanenta, precum si dupa lenjerie si îmbracaminte.

Gavrila Bogdan, ale carui oseminte au fost scoase imediat dupa cele ale lui Ion Trandafir, este identificat abia la urma dupa fularul de la gât, dupa dantura, lenjeria de corp si tabachera de lemn în care se mai gaseau câteva tigari.

De la marginea gropii sunt scoase apoi alte oseminte, ce par de asemenea a fi greu de identificat. Pâna la urma ele sunt recunoscute ca fiind ale decemvirului Ion Atanasiu, dupa o hârtiuta pe care este scrisa o rugaciune".

Apar osemintele Capitanului

„Din mijlocul gropii, dintre decemviri, sunt scoase alte oseminte care sunt recunoscute imediat. Sunt ale Capitanului, având la gât cele trei cruciulite, un saculet mic de pamânt, o iconita-medalion si verigheta.

Ochii tuturor se umplu de lacrimi. Ramasitele sunt luate cu mare grija, asezate într-un cearsaf si puse apoi pe platforma de ciment ce se gaseste asezata în partea de nord a mormântului.

Doamna Elena Codreanu, sotia Capitanului si parintii Capitanului, cu ochii scaldati în lacrimi, aseaza flori multe, multe…"

Ceilalti martiri

„De lânga Capitan este desprins apoi corpul lui Iosif Bozântan, recunoscut dupa dantura si îmbracaminte.

Al noualea este scos Ion Grigore State. Si acesta este recunoscut de sotie cu multa usurinta, dupa verigheta si îmbracaminte.

Vlad Radu, scos din marginea de nord a mormântului, este identificat dupa medalionul de la gât, carticica de rugaciuni din buzunarul bluzei vargate si tabachera, în care se gaseau intacte doua tigari.

Mai greu este identificat Ion Pele, deoarece nu se afla nimeni din familia lui. Este recunoscut totusi dupa conformatia fetei, bricheta si tabachera".

Nicadorii

„Ultimii scosi sunt nicadorii. Asezati unul lânga altul, într-un colt al gropii.

Primul este scos Nicky Constantinescu, recunoscut imediat de fratele sau. Nicky avea la gât o bucata de frânghie.

Caranica Ion poarta la gât o cruciulita, iar Doru Belimace este recunoscut imediat de parintii sai dupa îmbracaminte.

Platforma de ciment în greutate de peste 30.000 de kg., asezata de asasini deasupra mormântului din cine stie ce calcule, de data aceasta serveste drept platforma pentru identificarea osemintelor.

Corpurile martirilor sunt asezate pe platforma în ordinea gasirii lor în groapa, învelite în giulgiuri albe.

Platforma îti face impresia unui admirabil strat de flori, albul imaculat la pânzei împletindu-se cu varietatea florilor.

Plâng parintii, fratii, surorile, plâng rudele, plâng camasile verzi, toata lumea plânge.
În noaptea care se lasa pe nesimtite se aprind proiectoarele, facând tot mai stralucitoare si mai impunatoare trista ceremonie a deshumarii. Rând pe rând osemintele sunt ridicate de legionari si asezate cu multa grija în cele patrusprezece sicrie".

4. MARTURIA LUI POSTEUCA

Au fost multi legionari la Jilava si multi martori ai actului deshumarii, dar nici unul nu ne-a lasat o depozitie mai cutremuratoare decât Vasile Posteuca.
Reportajele din gazete au redat cu exactitate desfasurarea lucrarilor de dezgropare, dar „reportajul" lui Posteuca, scris cu patru ani mai târziu, pe când se afla în lagarul de la Buchenwald, întrece toate darile de seama din ziarele timpului, prin adânca întelegere a acestui moment unic din istoria neamului nostru. El nu noteaza numai ce s-a întâmplat atunci, ce zguduitoare traire este sa stai fata în fata cu acela care a fost îndrumatorul unei generatii, acum redus la nimicnicia lutului si cu streangul de gât, ci proiecteaza în fiecare particula a timpului scurs în aceasta veghe cumplita, transcendenta istorica si spirituala a întâlnirii cu Capitanul, în starea în care se afla dupa groaznicul sacrilegiu savârsit prin uciderea lui, care va apasa greu asupra neamului nostru.
Posteuca a scos în evidenta, dincolo de durerea familiilor si a legionarilor prezenti, sfarâmarea unui vis de marire nationala. Toate valorile umane si spirituale au fost ultragiate în noaptea de 29-30 Noiembrie si trebuia sa se ajunga la tragicul deznodamânt ce ne-a costat mai întâi sfarâmarea tarii si apoi subjugarea ei. A fost ucis omul care putea sa crute tarii trista soarta de astazi. Dam acum cuvântul lui Vasile Posteuca, urmarindu-i emotiile, gândurile, reflexiile, când s-a înaltat din groapa Capitanul:
„Îmi staruie si acum în minte, în suflet si în sânge, zilele si noptile acelea ale deshumarii de la Jilava. As vrea sa ma adun pentru a descrie tot fiorul dumnezeiesc simtit atunci, si nu stiu cum sa încep. Ma pierd într-o stare de evlavie care-mi frânge sufletul si a arunc în genunchi, pentru a ma închina si a ma ruga lui Dumnezeu.
E o noapte de toamna. Rece. Bate din când în când câte o suvita de vânt taios, fosnind straniu în frunza uscata a salcâmilor. Lucram de zor. Peste zi lespedea uriasa a fost data la o parte cu ajutorul tancurilor si a macaralelor. Hârlete, târnacoape si lopeti hârsâie în pamântul jilav si înnegrit de acidul sulfuric, ca si cum ar atinge în oase. În lumina stranie a reflectoarelor, fetele celor care lucreaza se rasfrâng palide, ca si lutul de pe lopeti, iar padusricea Jilavei pare o armata de duhuri cu bratele tremurate de rugaciune spre cer. Lânga un mal mai înalt, la picioarele crucii date la o parte, ard sute de lumânari de ceara, aruncând umbre si lumini pe fetele icoanelor înnegrite de vreme. O noapte ireala. Suntem undeva pe-o margine de cer, în legenda si vesnicie. Oprit pentru o clipa din lucru, ma coplesesc mii de întrebari: oare e aievea ce vad? Nu cumva e un vis? Îmi vine sa ma reped la camarazii de alaturi, cu fruntile numai picuri de sudoare, sa-i pipai si sa-i întreb: voi sunteti cu adevarat, mai? Traiti? E posibil sau am înnebunit eu? Îl dezgropam pe Capitan? Nu-mi vine sa cred. Ma uit mirat, atent si cutremurat împrejur si fiecare clipa care se scurge rupe din mine, împingându-ma din ce în ce mai mult în mit si ireal. Îmi duc mâna la fruntea ce o simt rece, si lânga vatra de jar ce-mi incendiaza trupul, mintea si sufletul, si ma întreb: e oare posibil? Acum un an se laudau dusmanii în satanica lor ura fara margini: l-am trântit sub piatra grea. De-acum sa pofteasca sa se mai ridice. Sa pofteasca a mai vorbi de biruinta si înviere!
Toate fantasmele dimprejur sunt numai întrebari, numai chinuri. Si totusi e adevarat. Sapam la deshumarea Capitanului, a Nicadorilor si Decemvirilor. Sapam chinuiti mereu mai adânc, într-o tacere de sfârsit de lume. Zidurile negre de noapte care marginesc lumina reflectoarelor, fac parte din paduricea de al Jilava, o insula fara legatura cu lumea. Suntem undeva departe, dincolo de tara, de zilele de care abia ne-am desprins si dincolo de lume. Fara aderenta în materie, fara calendar. Când am început? Când vom sfârsi? Nu stim. Sapam tacuti cu lopetile, cu causele palmelor, înnegrite si însângerate. Mai pe deal, sfinx al durerii românesti de totdeauna, sta tatal Capitanului, mos Zelea. În sumanul lui bucovinean, înalt cât un stejar secular din Codrul Cosminului, creste în lumina jucausa a reflectoarelor si mai înalt. Pâna la cer. Ce va fi zicând sufletul acestui om, în aceste clipe, când asteapta sa-si scoata din pamântul nesatul, feciorul? Mintea ma doare ca sub cutite. Nu pot sa-mi raspund nimic. Stiu ca în sufletul batrânului apostol si tata staruie amara întrebare, care ne sfârteca si noua inima: dar daca mormântul e gol? Daca i-au ars la crematoriu sau i-au aruncat în alta parte si aici au facut mormântul numai pentru a minti ochii lumii? Durerea ma framânta în ghearele ei salbatice, cum ai framânta în mâna aspra un bulgare de lut. Mi-e rece, mi-e cald. As vrea sa dorm. Dar nu pot. Sap mai departe. Ma simt ca de piatra. S-a adunat tot universul în mine. Îmi vine sa plâng cu hohote, aud gemete

în mine, care ma îngrozesc. E posibil? A murit Capitanul? Îl dezgropam pe Capitan? Îmi vine sa strig peste toata lumea: unde sunteti voi, dusmani? Unde va e puterea cu care va laudati mai ieri? Unde va sunt slugile, unde va sunt santinelele care pâna mai ieri pazeau mormântul acesta, la usile tuturor închisorilor, lânga retelele lagarelor? Unde sunteti? Unde va e dreptatea? Unde e ordinea în numele careia ati omorât? Mi-e mintea o noapte valpurgica. Trec zece ani într-un minut. Ma vad pornit, copil înca, în 1932, la lupta. În vad pe Capitan. Îi vad apostolii cutreierând tara pentru a semana duhul nou al mântuirii românesti, ma vad în primele începuturi cazând, cântând, înfruntând lumea. Casa Verde, 1933, prigoana Duca. Apoi anii de glorie: '35, '36, '37. Victoria formidabila din Decembrie 1937. Toate taberele de munca: Raraul, Carmen Silva, altele si altele. Apoi vifornita din 1938. „Capitanul nu poate fi omorât"! Râdeam de dusmanii care spuneau ca-l vor omorî. Si iata ca l-au omorât. Dar nu l-au putu înfrânge. Nu i-au putut fura învierea. Acum stau aici si sap pentru a-l dezgropa pe Capitan.
Sapam mereu. Sudoarea de pe frunti pica fierbinte în tarâna. Intram în adânc si nu dam de nimic. Suntem aproape al doi metri. Deznadejdea ca nu vom gasi nimic ne anchilozeaza bratele. Si noaptea nu se mai sfârseste. O noapte fara sfârsit… Caut sa ma dezbar de vis. Sa ma agat de realitate. Iau tarâna-n palme si o duc la frunte. Sunt cu adevarat? Da! Sunt cu adevarat. E adevarat. Sunt adevarate toate. Între lumânari, cu fata la icoane, cu genunchii-n tarâna rece si uda, se roaga doamna Lilica, sotia Capitanului. În valul de doliu, pare o umbra a mormântului pe care-l scormonim…
Traiesc si acum clipele acelea si ma înfior. Si vorbesc de unul singur cum vorbeam si atunci. De ce l-ati omorât, mai? De ce? De ce ati însângerat întreaga istorie a neamului românesc? Ce v-a facut acest om? N-ati stiut ca prin el vorbeste însasi istoria româneasca? Cu ce veti putea plati crima aceasta, care întuneca lumea, care-L întuneca la fata pe însusi Dumnezeu?
Da… În noaptea aceea, la jilava, s-a împlinit voia lui Dumnezeu. Învierea lui Corneliu Codreanu si pedepsirea fulgeratoare a calailor lui. Cei ce cadeau în noaptea aceea sub gloante, în cazematele de alaturea ale Jilavei, nu cadeau de vrerea pamânteasca, rezultat al unei uri sau însetosari de razbunare, ci sub biciul implacabil al destinului, al voiei lui Dumnezeu, pentru a restaura ordinea si respectul dreptatii în lume.
Ma gândesc astazi, dupa patru ani, la toate acestea si vad cele întâmplate acolo, total desprins de evenimente si de oameni. Cei ce loveau în cazematele jilavei, erau numai instrumente ale unei porunci care venea din mormântul Capitanului. Nimic mai mult. Era o porunca mare, uriasa, pe care oamenii n-o puteau înconjura, careia nu i se puteau refuza. Era glasul Capitanului: „Doresc sa fiu razbunat… deoarece sunt convins ca în felul acesta veti face un mare bine neamului românesc".
Si în timp ce noi râcâim lutul cu degetele, alte brate mânate de destin ridicau pietrele de pe sufletul Capitanului. Îi izbeau cu moarte pe calai. Si dimineata a venit greu. Dar a venit. Alba si linistita, cum sunt diminetile Sfintelor Pasti, când pe tot pamântul se striga: Hristos a înviat! Capitanul! Dar pentru a învia era nevoie ca Iuda sa nu mai existe. Si Iuda era acum multiplicat. Nu era numai unul. Dar si crucea si mormântul jertfelor erau multiplicate. Nu era numai unul. Erau sute. De aceea si iuda trebuia sa ispaseasca multiplicat. Si a ispasit. A platit înainte de a se da lespedea la o parte si de a se ridica fiul neamului.
Au fost si mai sunt înca oameni (si vor mai fi) care sa ne acuze ca i-am împuscat pe calaii Capitanului, fara a-i judeca. Dar oare deschiderea mormântului de la Jilava n-a fost un proces? N-a fost cea mai teribila sentinta, care va ramâne în toata istoria româneasca? Biruinta legionarismului în cadrul nationalismului european nu era cea mai formidabila sentinta? Mai era nevoie de formalitati? Si totusi, noi n-am ocolit aceste formalitati. Cei ce ne-au acuzat, ne mai acuza. Noi am fi vrut ca cei de la Jilava sa fie judecati. Dar daca judecata formala a putut fi evitata, cea mai implacabila, care e mai tare decât vicleniile oamenilor, n-a putut fi. Pe cei de la Jilava i-a judecat istoria si tot ea i-a pedepsit prin mâna legionara, la porunca mormântului care se deschidea în noaptea aceea, pentru a aduce a doua zi, neamului întreg, ridicat cu fruntea spre cer, vestea învierii".

5. LA BISERICA SF. ILIE GORGANI

Deshumarea si identificarea osemintelor a tinut toata ziua de Miercuri 27 Noiembrie, pâna noaptea târziu. Dupa recunoasterea trupurilor si învaluirea lor în giulgiuri, legionarii le-au ridicat cu grija si le-au asezat în sicrie. În momentul când corpul Capitanului vine la rând, ultimul, sa fie depus în sicriu, comandantul legionar Sandu Valeriu da comanda „Pentru onor".

„Nimeni nun mai sufla, doar un fosnet determinat de executarea salutului legionar si linistea de mormânt se asterne iarasi în decorul mistic al paduricii. Un moment de înalta reculegere si preotii încep slujba prohodului…”
La citirea Sfintei Evanghelii, toti cei de fata au cazut în genunchi, iar dupa „vesnica pomenire”, corul legionar intoneaza *Imnul Legionarilor Cazuti*.
Sicriele sunt închise. Ridicate pe umeri de legionari, sunt purtate spre autocarele ce asteapta în apropiere. Înainte de a fi asezate în masini, sicriele sunt înfasurate în drapele tricolore si drapele verzi ale Legiunii. Sunt mai multe autocare. În prima masina este asezat sicriul Capitanului; în masina a doua, sicriele Nicadorilor, iar în alte masini, ale Decemvirilor.
Cortegiul de masini porneste din fata mormântului la ora 9 seara. Pâna la iesirea din fort s-au facut mai multe opriri, preotii rostind rugaciuni. Dupa iesirea de la Jilava, în drum spre biserica, s-au facut câteva popasuri, la locuri care evocau viata legionara petrecuta de martiri: la Biserica „Progresul”, la casa lui Doru Belimace, la sediul din strada Gutenberg.
Procesiunea ajunge la Biserica Sf. Ilie Gorgani, al orele 10,45 noaptea. Sicriele sunt coborâte din masini si, purtate de legionari, sunt asezate de catafalc, în fata altarului. În centru si pe un podium mai înalt, al Capitanului, apoi ale Nicadorilor si la urma ale Decemvirilor. S-a oficiat de îndata un serviciu religios de catre un sobor de preoti, în frunte cu parintele Udristeanu. Dupa slujba, a început din aceeasi clipa veghea la capatâiul Capitanului de catre gradele legionare, în pozitie de drepti. S-a întocmit un program cu echipele ce vor face de garda, schimbându-se din ora în ora, fara întrerupere, pâna Sâmbata dimineata.
Biserica este îmbracata în verde. Toate drapele studentimii si ale marilor unitati au fost aduse la biserica, pentru a fi închinate Capitanului. Legionarele din capitala au adus brate de flori pe care le-au presarat pe sicrie. Se fac slujbe fara întrerupere, iar corurile legionare, care se schimbau si ele, dau raspunsurile. Cum numerosi preoti au cerut sa ia parte la slujbele de pomenire, în timpul cât osemintele Capitanului se aflau în biserica, s-a decis ca slujbele sa se faca în sobor. Preotul Ilie Imbrescu a fost însarcinat cu organizarea serviciilor funebre la Biserica Sf. Ilie Gorgani si cu rânduiala în ziua înmormântarii. Pentru a domni ordinea perfecta în toate momentele reînhumarii Capitanului, a dat un comunicat în care a stabilit cum se vor încadra preotii în cursul ceremoniilor religioase.
Pentru cucernicii preoti
„În legatura cu marile solemnitati ale înhumarii sfintelor oseminte ale Capitanului, Nicadorilor si Decemvirilor, comunicam:
1. Cucernicii preoti care vor sa participe la sfintele slujbe de priveghere si înmormântare se vor înscrie în acest scop la secretariatul sectiei bisericesti, Pr. Ion Lungianu, la sediul legionar din str. Roma nr. 33-34 zilnic, între orele 5-7 dupa amiaza. De acolo se vor întocmi tablourile respective pentru fixarea rândului fiecarui preot înscris.

Tabloul pentru fiecare zi (24 de ore), cu rânduirea preotilor la veghere în Biserica Sf. Ilie Gorgani, va fi afisat, în timp util, la sediul legionar din str. Gutenberg nr. 3.

2. În ziua înmormântarii, preotii care participa la trista solemnitate din capitala, se vor prezenta la sediul legionar din strada Gutenberg nr.3, pâna cel mai târziu la ora 11 a.m., spre a fi rânduiti cum se cuvine în cortegiul respectiv. Fiecare trebuie sa vina cu vesminte proprii si anume: epitrahil si felon.

În toata tara, cucernicii preoti sunt rugati sa faca slujba pentru morti, în ziua înmormântarii, la orele 11, iar pâna atunci, în fiecare zi slujbe de priveghere pomenind urmatoarele nume:
1. Corneliu Zelea Codreanu
2. Nicolae Constantinescu
3. Ion Caranica
4. Doru Belimace
5. Ion Caratanase
6. Iosif Bozântan
7. Stefan Curca
8. Ion Pele
9. Ion Stata
10. Ion Atanasiu
11. Gavril Bogdan
12. Radu Vlad

13. Stefan Georgescu
14. Ion Trandafir

În zilele de Joi, Vineri si Sâmbata, rugam sa se bata clopotele în toata tara, de trei ori pe zi, pentru cei morti. Sâmbata se vor bate mai mult la amiaza.
Preotul legionar Ion Lungianu va supraveghea stricta si deplina executare a dispozitiilor privitoare la participarea preotilor în capitala.
Traiasca Legiunea si Capitanul!
Preot Ilie I. Imbrescu"
În dimineata zilei de Joi, 28 Noiembrie, a început pelerinajul la Biserica Sf. Ilie Gorgani pentru populatia capitalei si pentru cei sositi din provincie. Cei dintâi care sosesc la biserica sunt fruntasii Legiunii, membrii guvernului si autoritatile civile si militare. Biserica este arhiplina. O afluenta de lume cum nu s-a mai vazut vreodata. Camasi verzi, batrâni, femei si copii, au umplut strazile învecinate si asteapta în tacere sa le vina rândul. Când ajung la treptele bisericii, se însira unul câte unul, intra în biserica, aprind lumânari s se prosterneaza în fata Capitanului, rostind o rugaciune. Nu mai mult de un minut si trec mai departe, facând loc altora. Acest val de oameni continua fara întrerupere zi si noapte.
Vineri, 29 Noiembrie, pelerinajul a atins punctul culminant. Toata tara vrea sa-si înfrateasca gândul si inimile cu cei ce-au lasat marturie ziarul *Buna Vestire*. Biserica Sf. Ilie Gorgani a luat aspectul unui furnicar. Strazile din jurul bisericii înca din cursul diminetii au fost blocate de imensitatea celor veniti sa-si ia crestinescul bun ramas de la acei care si-au jertfit viata întru sfintele idealuri ale neamului românesc.
„Cu tot frigul si burnita cazuta, au asteptat unii câte 3-4 ore pâna au reusit sa se încadreze în monom, spre a avea posibilitatea sa se prosterneze în fata celor 14 sicrie.
Ordinea mentinuta în mod impecabil, în permanenta, de cordoane de legionari si legionare, a asigurat o normala desfasurare a pelerinajului.
Asta noapte, la orele 12, începând de la Monitorul Oficial si pâna al biserica, circulatia a fost complet întrerupta, publicul, în care abundau camasile verzi, asteptând sa le vina rândul sa intre în biserica".

6. DECORAREA MARTIRILOR

Eu nu fusesem de fata la lucrarile de deshumare de la Jilava. Am socotit ca nu e locul meu aici, deoarece asista Comisia de Ancheta, în frunte cu consilierul Eugen Banescu, presedintele ei. Comisia trebuia sa dispuna de toata libertatea pentru a-si pune concluziile ei, fara nici un amestec din partea guvernului. În al doilea rând, Miscarea era reprezentata de Comandantii Bunei Vestiri, Ilie Gârneata, Radu Mironovici si Mile Lefter, mult mai indicati decât mine se prezideze actul deshumarii, fiind camarazii Capitanului din primele ceasuri ale întemeierii Legiunii. În sfârsit, avea întâietate familia Capitanului, în frunte cu profesorul Codreanu si doamna Elena Codreanu, sotia Capitanului.
Aveam de gând sa merg totusi la Jilava a doua zi, Miercuri, dupa încheierea lucrarilor de deshumare, pentru a vedea mormântul în care au zacut trupurile martirilor si sicriele lor, înainte de a fi închise si duse la biserica. N-am putut sa merg nici atunci deoarece am fost absorbit de evenimentele ce-au urmat. În noaptea premergatoare, au fost împuscati asasinii închisi la Jilava, iar Miercuri, toata ziua, am fost legat de Consiliul de Ministri, care a început de dimineata si a tinut pâna seara târziu. Dupa sfârsitul lui, în goana am plecat spre Ploiesti, în speranta ca voi da de urmele lui Iorga si Madgearu si îi voi putea salva. Noaptea de Miercuri spre Joi, 27/28 Noiembrie, am petrecut-o pe Valea Prahovei. M-am întors în capitala abia Joi pe la amiaza si atunci a trebuit sa ma ocup în graba de fixarea ordinii de participare si a itinerarului ce trebuia sa-l strabata cortegiul funebru de la Biserica Sf. Ilie Gorgani pâna la Casa Verde.
În dupa masa zilei de Joi, 28 Noiembrie, vine la Presedintie Fanica Anastasescu si-mi propune sa decorez post-mortem martirii neamului. Am dat din cap îndoielnic. Nu-mi cadea bine propunerea lui. Eu eram prea mic ca sa-l decorez pe Capitan si chiar pe Nicadori si Decemviri. Apoi, Nicadorii si Decemvirii, dupa câte stiam eu, fusesera decorati de Capitan cu Crucea Alba. Cum sa adaug acum o decoratie de aceeasi valoare? Fanica Anastasescu nu s-a dat batut si mi-a raspuns:
– Actul decorarii are acum o alta semnificatie, fiind savârsit în alte împrejurari. Dumneavoastra sunteti seful Legiunii si vicepresedintele Consiliului de Ministri. E o recunoastere a martiriului si a gloriei lor din partea Statului National Legionar, pentru a carui împlinire s-au sacrificat ei.
– Bine, sub acest aspect, actul ar avea o justificare, dar pe Capitan în nici un caz nu pot sa-l decorez eu. Trebuie sa însarcinam un senator al Legiunii sau un comandant al Bunei Vestiri.

Ne-am fixat atunci asupra profesorului Ion Gavanescul, primul senator al Legiunii. Atât prin vârsta, cât si prin vechimea lui, era cel mai indicat sa prinda decoratia pe pieptul Capitanului.
– Dar eu nu am Crucea Alba, si nu stiu cine sa aiba numarul necesar, caci si decoratiile au fost confiscate de politie si distruse.
– Am eu o colectie întreaga, mi-a spus Fanica Anastasescu. N-au fost gasite în cursul prigoanei.
Vineri dimineata, 29 Noiembrie, la orele 8,40, însotit de profesorul Gavanescul si de Fanica Anastasescu, am intrat în Biserica Sf. Ilie Gorgani, care fusese mai înainte închisa publicului. Dupa un scurt moment de reculegere, sicriele au fost deschise si pe lintoliul care învaluia trupurile lor, am pus decoratiile. La urma, profesorul Gavanescul a prins decoratia pe pieptul Capitanului. A fost ultima data când sicriele au fost descoperite.
O tacere mormântala. Toata lumea lacrima împietrita. Ne închinam cu evlavie în fata sicrielor si parasim biserica. Pelerinajul si slujbele religioase si-au reluat cursul.
În noaptea de Vineri spre Sâmbata am facut si eu de garda la capatâiul Capitanului, cu o echipa de schimb.

7. PREGATIRI PENTRU REÎNHUMARE

Pregatirile pentru reînhumare au început cu o saptamâna înainte. Duminica, 24 Noiembrie, sefii de regiuni si judete au fost convocati la Casa Studenteasca din Bucuresti, pentru a fi consultati asupra ceremoniei funebre si pentru a primi ultimele dispozitii. La sfârsitul acestei sedinte, tinuta sub conducerea mea, s-a dat un comunicat din partea secretariatului general al Miscarii, pe care l-am transcris în capitolul 3, „Lucrarile de deshumare”.
Acest comunicat a suferit o modificare mai târziu, în sensul ca ziua de post negru a fost stramutata pentru Vineri, 29 Noiembrie, în loc de Sâmbata 30 Noiembrie, cum era fixata la început. Aceasta s-a petrecut în urma unei observatii ca profesorului Codreanu si a unor preoti legionari.
Sefii de regiuni si de judete, dupa întoarcerea lor acasa, au luat masuri necesare ca sa se îndeplineasca dispozitiile date prin comunicat.
Paralel, comandantul Fratiilor de Cruce a dat ordin ca tinerii din aceasta organizatie sa se pregateasca sa ia parte la ceremonia reînhumarii.
Directia Generala a Teatrelor, Operelor si Spectacolelor a publicat un comunicat, prin care aducea la cunostinta ca în ziua de 30 Noiembrie 1940 – ziua reînhumarii sfintelor oseminte ale Capitanului – toate spectacolele de orice fel, din întreaga tara, sunt suspendate”.
De asemenea, Ministerul de Educatie Nationala a anuntat ca sunt suspendate în aceasta zi cursurile la toate scolile din tara, de orice grad.
Abia întors de pe Valea Prahovei, Joi, la amiaza, a trebuit sa întocmesc în graba programul funeraliilor Capitanului, ordinea de participare a oficialitatilor si a unitatilor legionare. Dupa ce m-am consultat cu mai multe capetenii legionare, am ajuns la urmatorul dispozitiv, pe care-l reproduc dupa ziarele timpului:
Cum va decurge ceremonia reînhumarii

I. La ora 8 dimineata, unitatile se gasesc concentrate pe Cheiul Dâmbovitei.
II. La ora 8,45, familiile, reprezentantii M.S. regelui, conducatorul statului, seful Miscarii Legionare, corpul diplomatic, guvernul, reprezentantii autoritatilor, Forul Legionar, cavalerii Ordinului Mihai Viteazul si generalii se vor afla în biserica, al locurile indicate.
III. La ora 9 începe slujba religioasa. La aceasta ora se trag clopotele în întreaga tara.
IV. La ora 10,30-11, formarea cortegiului si plecarea spre Casa Verde, unde se va face reînhumarea.

Traseul
Bulevardul Elisabeta, Bulevardul Bratianu, Piata Victoriei, Bulevardul Basarab, Calea Grivitei, Casa Verde.
Dispozitiv
Deschid cortegiul Fratiile de Cruce, formând o troita vie.
Crucile purtate de comandantii plini si ajutoare.
Colivele.
Praporii.
Coroanele si corurile.
Preotii.
Capitanul purtat de 24 de comandanti: comandantii Bunei Vestiri si comandantii legionari.

Ceilalti martiri, purtati de 156 de legionari, grade si functii.
Familiile.
Reprezentantul M.S. Regelui.
Conducatorul statului si comandantul Miscarii Legionare.
Ministrii straini. Guvernul român.
Corpul diplomatic si delegatiile straine venite în formatie.
Cavalerii Ordinului Mihai Viteazul si generalii.
Trupa militara.
Cetatuile.
C.S.L.
C.M.L.
Razletii.
Regiunile de la 1-10.
O chestiune care n-a putu fi solutionata satisfacator a fost aceea a transportului sicrielor de la Biserica Sf. Ilie Gorgani la Casa Verde. Orientându-ne dupa înmormântarea lui Mota si Marin, ar fi trebuit sa folosim si noi carul învesmântat în cetina de brad si tras de legionari. Dar din cauza timpului scurt si a tulburarilor din acea vreme, n-am putu face aceste pregatiri. De alta parte, nea-m gândit ca nu cadreaza cu maiestatea momentului sa recurgem la carele funebre, obisnuite la înmormântari, si nici la autocarele cu care au fost aduse sicriele de la Jilava. Asa se face ca am ales atunci ca trupurile martirilor sa fie purtate pe umeri de legionari pe toata lungimea traseului. Defilarea celor cazuti, pe strazile capitalei, a avut un efect zguduitor asupra publicului, dar organizarea schimburilor a fost defectuoasa. Adeseori a trebuit sa ies eu din cortegiu pentru a trimite echipe de legionari care sa ia locul acelora care dadeau vadite semne de oboseala.

8. DE LA BISERICA LA MAUSOLEUL DE LA „CASA VERDE”

Ziua de 30 Noiembrie 1940, ca si aceea a înmormântarii eroilor Mota si Marin va ramâne în istoria României ca o manifestare religioasa si nationala de proportii necunoscute pâna atunci. A fost un act de adeziune al întregului popor la sacrificiul Capitanului, al Nicadorilor si Decemvirilor. A fost mai mult decât un doliu colectiv: o revarsare transcendentala de sentimente si credinte spre acei care si-au varsat sângele pentru mântuirea neamului. Participarea multimilor a fost uriasa. Lacrimi, emotii si suferinte la toti oamenii care, însirati de-a lungul strazilor, salutau cortegiu murmurând rugaciuni.
Din cauza evenimentelor de atunci, am redus participarea legionarilor din provincie la delegatii, pentru a nu rani susceptibilitatea lui Antonescu. Anturajul lui, în frunte cu doamna Goga, îi insuflase si cu acest prilej teama ca noi vrem sa profitam de venirea la Bucuresti a mase de legionari, pentru a-l rasturna. Aceasta masura restrictiva nu a alterat cu nimic masiva afluenta de populatie la funeralii. Lipsurile din provincie au fost compensate de capitala. În afara de evrei, n-a lipsit nici o casa de român si crestin care sa nu fi iesit în întâmpinarea martirilor, pe ultimul lor drum. Trebuie socotit la cel putin o jumatate de milion de oameni pe cetatenii care s-au adunat de-a lungul strazilor parcurse la cortegiu, pentru a aduce ultimul lor omagiu de recunostinta si reculegere acelora care s-au ridicat biruitori prin moarte.
Nu putem reda mai bine starea de spirit a populatiei din capitala, a familiilor celor cazuti si a multimilor legionare decât reproducând impresiile reporterului care a consemnat pentru ziarul *Buna Vestire* desfasurarea actului de reînhumare:
La Biserica Sf. Ilie Gorgani, fortareata crestinismului legionar
„Biserica Sf. Ilie Gorgani, lacasul unde se închina pe vremuri Capitanul, de unde au plecat si eroii Mota si Marin, iar deunazi venerabilul luptator, parintele Ion Mota, adaposteste de trei zile si trei nopti sfintele oseminte ale Capitanului si ale celorlalti treisprezece martiri, trecuti întru Domnul pentru dreapta credinta legionara.
În acest rastimp, pe dinaintea celor paisprezece sicrie, a defilat toata tara româneasca, ca un ultim omagiu adus unor vieti de zbucium si de sacrificiu.
Momentele premergatoare parcurgerii drumului spre vesnicie sunt de o cutremurare nemaiîntâlnita.
Încerci sa-ti retii durerea, dar lacrimile curg peste orice zagazuri si se preling abundent. Esti cuprins de acea durere în fata careia nu gasesti nici un fel de mângâiere, traiesti momentele acelea când vrei cu tot dinadinsul sa iei locul alaturi de sufletele lor, sa parcurgi vamile nevazute ale vazduhului, spre acel minunat coltisor de rai, în locuri luminate, în locuri nevinovate, unde se vor aseza sufletele nevinovate

ale martirilor pe care-i jelim astazi. La capatâiul Capitanului, scufundata în adânca smerenie, plânge, plânge, doamna Elena Codreanu, tovarasa lui de viata.
Aureolata de fumul de smirna si tamâie emanat din amfore, ai viziunea unei martire, ce si-a luat sarcina de a înfrunta drumul spinos al vietii. De unde o mai fi având lacrimi?
Mai departe, strajuind în capul celorlalte sicrie, abia conturându-se în multimea de flori, vezi rasarind familiile îndurerate ale celor ce-au avut parte de o moarte atât de grozava.
Comandantii legionari, garda de onoare, dau sumbrului decor o nota de o si mai pronuntata durere.
Patrunsi de maretia clipei, înaintea sicrielor martirilor, înainte de Sfânta Slujba a Prohodului, un grup de ostasi germani privesc îndelung cele paisprezece trupuri neînsufletite".

Marea Slujba a Prohodului

Un impunator sobor de preoti, în frunte cu Mitropolitul Gurie al Basarabiei, asistat de P. S. S. Venaimin Pocitan, prim Vicar al Patriarhiei, a savârsit slujba religioasa. Din sobor mai faceau parte P. S. S. Valeriu Moglan, Vicarul Mitropoliei Moldovei, preotii Andrei Mihailescu-Gorgani, Georgescu-Edineti, duhovnicul studentimii, Arh. Atanasie Popescu, Dionisie Udristeanu, Liviu Stan, Stefan Palaghita, Protoereul Firmilian Marin, Ilie Imbrescu, G. Butnaru, C. Diaconescu, Antipa Florescu, Orghidan, Tuta, Brighidan, Matei si Babus.
Biserica, ce de dimineata adapostea numai familiile legionarilor cazuti, începând de la opt si jumatate, se populeaza încet cu oficialitati si conducatori legionari.
În partea dreapta a bisericii iau loc, alaturi de reprezentantul M. S. Regelui, colonelul Erwin Kraus, dl. general Antonescu, seful statului, Horia Sima, comandantul Miscarii Legionare, îmbracati în camasa verde. În acelasi timp, Comandantii Bunei Vestiri, Ilie Gârneata, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Mile Lefter si inginerul Blanaru. Alaturi de ei, primul senator al Legiunii, profesorul Ion Gavanescul.
Tot în partea dreapta, în al doilea rând, se aseaza membrii guvernului: Traian Braileanu, Ministrul Educatiei Nationale; Nicolae Mares, Ministrul Agriculturii; George Cretianu, Ministrul Finantelor; Vasile Iasinschi, Ministrul Muncii, Sanatatii si Ocrotirilor Sociale; Ion Protopopescu, Ministrul Comunicatiilor; general Constantin Petrovicescu, Ministrul Afacerilor Interne; Nicolae Dragomir, Ministrul Cordonarii Economice; Mihail Antonescu, Ministrul Justitiei.
În spatele ministrilor, iau loc subsecretarii de stat si alti înalti demnitari: Alexandru Constant, Subsecretar de Stat la Ministerul Presei si Propagandei; Constantin Papanace, Subsecretar de Stat la Finante; Vladimir Dumitrescu, Secretarul General la Ministerul Cultelor si Artelor; prof. P. P. Panaitescu, Rectorul Universitatii din Bucuresti; Eugen Chirnoaga, Rectorul politehnicii din Bucuresti; prof. arhitect Iotsu, Retorul Scolii de Arhitectura; Radu Gyr, Directorul Ministerial; I. G. Vântu, Primarul General al Capitalei; colonel Elefterescu, adjutant al conducatorului statului.
În acelasi grup se afla comandantii legionari Andrei C. Ionescu, Sandu Valeriu, Coriolan Matei, Grigore Macrin, Ion Turcanu, Al. Ventonic, avocat Aurel Ibraileanu, D. Ifrim, Petre Bolintineanu, Dimitrie Popa, Iosif Dumitru, Stefan Predescu, Dumitru Chica si altii.
Armata este reprezentata de domnii general Pantazi, Subsecretar de Stat la Apararea Nationala; general Ioanitiu, Seful Marelui Stat Major; amiral Rosca, Amiral Coslinschi, general Dobre, general Petrescu, general Vasiliu, general Ramiro Enescu, general Negrescu, comandor Jienescu.
Din magistratura s-a remarcat prezenta domnilor D. G. Lupu, Presedintele Înaltei Curti de Casatie si Justitie; D. Botez, Prim-Presedinte al Curtii Superioare Administrative; Bratescu, Presedintele Curtii de Conturi; N. Ioanovici, consilier; I. Petrescu, Prim-Presedinte al Curtii de Apel; Emil Vântu, Prim-Presedinte al Tribunalului Ilfov; Benedict Stoenescu, procuror general; I. Gheorghiade, Prim-Procuror al Tribunalului Ilfov.
Din partea Cavalerilor Ordinului Mihai Viteazul au participat un grup de generali de rezerva; Samsonovici, Bengulescu, D. Bucur, Magulescu si un grup de colonei, în frunte cu Popescu-Corbu si Bolintineanu.
Reichul german a fost prezentat printr-o numeroasa delegatie, în frunte cu trimisii guvernului german, Baldur von Schirach si Von Bohle. Alaturi de ei, ministrul Germaniei la Bucuresti, Wilhelm Fabricius si generalii Speidel si Nansen, sefii misiunii militare germane din România; generalul Von Scheich, trimisul extraordinar al Armatei Marelui Reich; Neubacher, fostul primar al Vienei si actualul însarcinat cu afacerile economice din România; p.p. Obergruppenführer Lorenz, reprezentant al Reichsführerului SS Himmler.
Din partea Italiei au luat parte la funeralii Pelegrino Ghigi, ministrul Italiei la Bucuresti si reprezentant al M. S. Regelui-Împarat Silenzi, reprezentantul personal al Ducelui.

Din partea Spaniei au venit domnii Merry del Val, însarcinatul de afaceri al Spaniei; Luis Beneyto, conducatorul-delegat al Falangei Spaniole în România.
La orele noua începe slujba prohodirii. Se face pomenire celor cazuti, în timp ce clopotele tuturor bisericilor din capitala încep sa sune prelung. Raspunsurile sunt date de corul Patriarhiei, sub conducerea comandantului-ajutor Remus Tincoca.

Formarea cortegiului

Dupa sfârsitul Sfintei Slujbe a prohodirii, soborul de preoti iese din biserica si coboara treptele în strada. În fata bisericii, de partea cealalta a strazii, apare un imens panou îmbracat în pânza verde, având la mijloc chipul Capitanului, sub care este scris „Prezent". Peretii de la intrarea în biserica sunt de asemenea îmbracati în verde, având deasupra chipul Arhanghelului Mihail. Comanda cortegiului a fost încredintata de Radu Mironovici comandantului legionar Bartolomeu Livezeanu, care se ocupa de încadrarea oficialitatilor, pe masura ce ies din biserica.
Sicriele sunt scoase pe umeri de catre comandantii legionari si comandtii-ajutori si asezate pe nasalii. Sicriul Capitanului este purtat de colonelul Zavoianu si un grup de preoti.
Cortegiu este deschis de 25 de buciumeni si tulniceri din codrii Câmpulungului Bucovinei, locuri atât de scumpe Capitanului, pe care le-a strabatut în lung si în lat.
Dupa buciumeni urmeaza o troita vie, formata din frati de cruce.
La câtiva pasi, Vasile Iovin si Dumitru Banea duc crucea ce-a fost înfipta pe mormântul legionarilor de la Jilava. Urmeaza crucile martirilor ce vor fi asezate la capatâiul lor, la Casa Verde.
Dupa ei, un grup de tineri duc prapurii si coliva. Urmeaza cortegiul coloanelor, fiind deschis de o coloana de lauri, a miscarii legionare. Vin apoi la rând coroanele depuse de familii; familia Codreanu, familia Belimace, Catalina Codreanu, doamna Alexandrina Cantacuzino, doamna inginer Maria Ionescu. Coroana doamnelor legionare ale celor cazuti la Râmnicu-Sarat. În continuare apar coloanele delegatiilor straine. Coroana trimisa de Führerul Adolf Hitler, alcatuita din trandafiri rosii, pe un fond de lauri. Coroana Ducelui Mussolini. Coroana Legatiei germane. Coroana ambasadorului italian Pelegrino Ghigi. Coroana contelui Ciano, Ministrul de Externe al Italiei.
O splendida coroana de brad de pe Muntele Rarau, simbolizând locurile cutreierate de Capitan încheie cortegiul.
Îndata dupa coroane, urmeaza corul legionar condus de Remus Tincoca. Dupa ce se însira membrii corului studentesc, condus de Mircea Hoinic, iar la urma corul Seminarului Monahal Cernica, condus de Ierodiaconul Felix Dubneac.
Dupa grupele corale vine clerul, condus de preotii Gheorghe Dan Popescu si Ion Potecas.
Sunt aproape o mie de preoti în cortegiu, care înainteaza în ordinea urmatoare:
preotii de mir si calugarii de la diferitele mânastiri;
diaconii care servesc în sobor;
preotii cu epitrafire, culioane si feloane albe;
preotii cu epitrafire si feloane albastre;
grupul preotilor greco-catolici.

Capitanul purtat pe umeri

Dupa cortegiul preotilor, urmeaza grupul de Comandanti ai Bunei Vestiri si comandantii legionari care formeaza o garda de onoare si poarta pe umeri trupul Capitanului. Sicriele Nicadorilor si Decemvirilor înainteaza în rând câte doua, purtate de 12 legionari, iar pe margine alti 24 de legionari marsaluiesc ca echipe de schimb.
La câtiva pasi de sicrie, familiile legionarilor cazuti: profesorul Codreanu, doamna Elena Codreanu, doamna Iridenta Mota, cu copiii Gabriela si Mihaias, familia Nicki Constantinescu, familia Belimace, doamna Maria Ciumetti, familia Trandafir.
Urmeaza dupa familii o garda legionara de onoare, dupa care paseste reprezentantul M.S. Regelui, Colonelul Erwin Kraus. În rândul urmator, Generalul Ion Antonescu, Conducatorul Statului, îmbracat în camasa verde, avându-l la stânga pe Horia Sima, Comandantul Miscarii Legionare. În spatele lor, o alta garda de onoare, formata din legionari îmbracati în mantale negre de piele. Îndata dupa ei, apar membrii guvernului, trimisii extraordinari, membrii corpului diplomatic, înaltii demnitari, generalii si Cavalerii Ordinului Mihai Viteazul.

Asociatiile patriotice

Dupa oficialitati, se rânduiesc în cortegiu asociatiile patriotice din toata tara, fie in corpore, fie reprezentate prin delegatii si drapele: Invalizii de razboi, Gloriile Neamului, Asociatiile Vitejii

Neamului, Virtutea Militara, Surorile de caritate din razboi, Barbatie si Credinta, Legatia Române a fostilor luptatori, Asociatia voluntarilor din razboi, Grupul seniorilor „General Cantacuzino”, Voluntarii Ardeleni si Macedoneni, Cercul Subofiteresc de rezerva, Societatea Veteranilor de la 1913, Cercetasii de razboi, Uniunea Ardelenilor.

Batalioanele legionare

Cortegiul este încheiat de batalioane legionare. Imensul convoi al camasilor verzi este deschis de Cetatuile legionare, sub conducerea Luciei Trandafir. Urmeaza Fratiile de Cruce, sub conducerea lui Ilie Smultea. În continuare, defileaza studentimea legionara, sub conducerea comandantului ei, Vasile Andrei. La câtiva pasi apar batalioanele Corpului Muncitoresc, în frunte cu Dumitru Groza. Organizatia Capitalei se încheie cu Corpul Razletilor, comandat de Ilie Niculescu. Dupa unitatile din Bucuresti se însiruie organizatiile din provincie, dupa regiunile carora apartin.

Pe Bulevardele Capitalei

Cortegiul se pune încet în miscare la sunetul buciumenilor bucovineni, care anunta plecarea. Pe Bulevardul Elisabeta circulatia este întrerupta. Zeci de mii de oameni, în tacere si reculegere, asteapta trecerea sfintelor oseminte. Scene colective de adânca evlavie se observa în masele de oameni. Multi îngenuncheaza, murmurând rugaciuni. Cortegiul a facut primul popas la rondoul de la Statuia Bratianu. Aici un imens panou, cu chipul Capitanului, acopera statuia, încadrat de aripile Arhanghelului Mihail. O multime imensa s-a adunat în jurul statuii. Aici sicriele sunt date jos de pe umeri si soborul de preoti face o scurta slujba de pomenire. Cortegiul se pune din nou în miscare pe Bulevardul Bratianu si apoi pe Take Ionescu. Se face o noua oprire în Piata Victoriei. Aici, Generalul Ion Antonescu, cu o parte din membrii guvernului si reprezentantii straini se desfac din cortegiul si se îndreapta spre Presedintia Consiliului; pentru un scurt moment de odihna. Dupa slujba din Piata Victoriei, cortegiul îsi continua drumul avându-l în frunte pe Comandantul Miscarii Legionare si pe toti demnitarii legionari. Un alt popas se mai face în Bulevardul Basarab si apoi în dreptul Atelierelor Grivita. Pe Calea Grivitei, în dreptul unei case, pe peretele ei, apare o minunata troita de brad verde, având la mijloc icoana Capitanului, oferita de muncitorii din cartier. De aici si pâna la Casa Verde, trotuarele sunt presarate cu crengi de brad, aduse de populatia din acest cartier.

La Casa Verde

Avizati din vreme, Guvernul si oaspetii au sosit în masini la Casa Verde, pentru a asista la actul reînhumarii.

În momentul când cortegiul se apropie de Casa Verde, tacerea este întrerupta de sunetul prelung al buciumenilor. Primele formatiuni patrund pe sub bolta portii în incinta Casei Verzi. În piata din fata Casei Verzi, un imens panou în verde, cu portretul Capitanului, domina zarea. De-o parte si de alta, flamuri verzi, cu chipul Nicadorilor si Decemvirilor, îl încadreaza pe Capitan. Echipe de 12 legionari, în pozitie neclintita strajuiesc intrarea.

Procesiunea se scurge încet spre curte. În fata Mausoleului Mota-Marin, de asemenea sunt asezate panouri verzi si steaguri cu semnul Garzii de Fier. În fata Mausoleului, trei gropi deschise pentru Nicadori, iar în partea dreapta, sunt zece morminte proaspete, câte cinci de-o parte si de alta, care asteapta trupurile Decemvirilor. Deasupra lor în partea de rasarit, sus, strajuieste un urias Arhanghel Mihail.

Incinta Casei Verzi este neîncapatoare pentru marea multime. În dreapta criptei iau loc Comandantii Bunei Vestiri si celelalte grade legionare, în stânga, familiile celor cazuti, iar mai în fata preotii. În fata mausoleului, iau loc membrii guvernului, în frunte cu Generalul Antonescu si Horia Sima, împreuna cu delegatiile straine. Soborul de preoti cânta ultimele litanii si îndata dupa aceea sicriul cu sfintele oseminte ale Capitanului este asezat în cripta, între Mota si Marin. În continuare sunt coborâte în groapa sicriele Nicadorilor si Decemvirilor. Se da comanda, si întreaga asistenta, în pozitie de onor, cânta Imnul Legionarilor Cazuti.

În acel moment suprem de durere si reculegere, un vultur coboara din înaltul cerului, face câteva rotocoale deasupra Mausoleului si apoi se înalta iar spre zari necunoscute. Multimea a vazut în acest zbor un semn si o binecuvântare a cerului...

Se însereaza când ceremonia a luat sfârsit si lumea adunata la Casa Verde începe sa se împrastie.

II. PROCESUL LUI CORNELIU ZELEA CODREANU

Înainte de a fi strangulat în Padurea Tâncabesti, Capitanul a suferit un alt martiriu, de ordin moral: procesul din Mai 1938, în care a fost condamnat pentru „tradare". O teribila acuzatie pentru sufletul acestui om care a îndrumat o generatie pe caile onoarei si ale iubirii de neam. Adevarul a iesit la lumina si netrebnicii lui judecatori au fost acoperiti de oprobiul întregii tari.

1. REVIZUIREA PROCESULUI CAPITANULUI

Între dispozitiile aparute sub noua orânduire a Statului National-Legionar, a fost si Decretul-Lege Nr. 3226 bis, semnat de Conducatorul Statului si publicat în Monitorul Oficial din 5 Octombrie 1940, prin care se înfiinteaza o „Comisie de Revizuirea Proceselor Politice si Sanctionare a Magistratilor Vinovati". Potrivit acestui Decret-Lege, Comisia va putea cerceta si trimite spre revizuire procesele penale pentru infractiuni cu caracter politic, definitiv judecate în ultimii 8 ani.

Cum era si firesc, cel dintâi proces ce trebuia sa cada sub prevederile noii legi, era sentinta de condamnare a Capitanului la 6 luni închisoare, pentru ultragiu adus profesorului Nicolae Iorga. Acest proces, dupa cum se stie, a precedat marele proces din Mai si a servit numai ca pretext si paravan pentru a permite guvernului arestarea Capitanului, încarcerarea lui la Jilava si apoi condamnarea lui la 10 ani închisoare.

În consecinta, Comisia de Revizuire s-a ocupat în primul rând de procesul de ultragiu, intentat la cererea profesorului Iorga. In 31 Octombrie 1940, Comisia a dat o decizie prin care dispunea revizuirea sentintei prin care Capitanul a fost condamnat de Tribunalul Militar la sase luni închisoare în 19 Aprilie 1940, pentru delictul de ultragiu.

În 30 Noiembrie 1940, în ziua când sfintele oseminte ale Capitanului strabateau strazile Capitalei, pentru a fi depuse în mausoleul de la Casa Verde, s-a judecat al doilea proces în fata Sectiunilor Unite ale Înaltei Curti de Casatie, dându-se o decizie de anulare a sentintei Tribunalului Militar din Bucuresti prin care Corneliu Codreanu a fost condamnat la 10 ani închisoare.

Aceste decizii au reabilitat memoria Capitanului, spulberând acuzatiile nedrepte ce i s-au adus. Cea mai înalta instanta a tarii a anulat sentintele unor judecatori corupti, care au dezonorat si armata si justitia, ascultând de ordinele ce veneau de la Palat.

S-a pravalit piatra de pe mormântul de la Jilava, dar s-a prabusit si piatra care apasa pe onoarea si viata Capitanului.

2. SCRISOAREA CAPITANULUI TRIMISA PROFESORULUI NICOLAE IORGA

Pentru a întelege decizia de revizuire a sentintei de condamnare a lui Corneliu Zelea Codreanu la sase luni închisoare, în procesul de ultragiu intentat de Profesorul Iorga, este neaparat necesar sa reproducem, pentru a o avea proaspata în minte, piesa incriminata, care a servit ca baza a acuzatiei, scrisoarea Capitanului adresata profesorului Nicolae Iorga, în ziua de 26 Martie 1938.

PENTRU PROFESORUL IORGA COMERTUL LEGIONAR DE LA OBOR SI DE LA LAZAR

Astazi Sâmbata, 26 Martie 1938, orele 9 dimineata, cele doua restaurante de la Obor si de la Liceul Lazar, au fost închise de autoritati.

La magazinul de coloniale Obor.

La cel dintâi s-a prezentat Comisarul Sef Furduescu de la circ. 18-a, însotit de trei comisari ajutori si de un pluton de jandarmi sub comanda unui sergent.

La cel de-al doilea, Comisarul Sef Malamuceanu, însotit de doi comisari ajutori, punând în vedere personalului sa se retraga, deoarece au ordin de a evacua si de a închide imediat localul.

D-l Popescu le-a cerut sa arate un ordin scris. Au raspuns: „Avem ordin verbal". Personalul s-a retras fara nici un fel de împotrivire, lasând totul în mâinile autoritatilor.

Mentionez ca procedura: lipsa de omenie, caci tot exista omenie, chiar si în cele mai mari injustitii pe care vrei sa le faci.

Este într-adevar lipsit de orice simt de omenie, ca sa te prezinti la o afacere comerciala, sa închizi imediat, sa scoti personalul în drum luându-i si camera în care dormea.

Si pe deasupra si riscul si satisfactia comerciantilor iudei, care priveau cum se darâma sub loviturile stapânirii lor si acest început de comert românesc.
Ce-ar fi fost daca s-ar fi spus: va pun în vedere ca în termen de trei zile sa va aranjati toate chestiunile si sa închideti localul, caci Ministerul de Interne a luat aceasta dispozitie.
A II-a chestiune.
Refuzi sa dai un ordin în scris în virtutea caruia sa putem actiona în justitie si sa vedem asupra cui cade raspunderea morala si juridica.
N-ati vrut sa dati ordinul? Ei bine vi-l dau eu cum a fost primit de autoritatile locale din partea Domnului Armand Calinescu:
Prefectura si Chestura de Politie, directia Sigurantei, Bacau, Galati, Piatra Neamt, Arad.
"Urmare ord. Ministerului de Interne Nr. 745/35, luati masuri si îngrijiti închiderea si sigilarea localurilor de consum si debit cunoscute si specificate prin anexa ord. 1821/17/2 crt. Raportati de urmare 25678 00213 86091 22001".
A III-a remarca este aceea ca închiderea acestor doua restaurante ne-a cauzat prejudicii materiale sângeroase si obligatii carora nu le vom putea face fata în nici un fel. Deci mari prejudicii morale.
Întreprinderea „Obor" s-a deschis la data de 3 Octombrie 1937, facându-se numai cheltuieli de investitii în reparatia localului în valoare de 400.000 lei, cu o chirie de 200.000 lei.
Restaurantul „Lazar" s-a deschis în Noiembrie 1937, cu o chirie de 280.000 lei anual si investitii în repararea localului de 250.000 lei.
În ambele localuri, marfuri, vesela si vinuri în pivnita, în cea mai mare parte pe credit, peste doua milioane si jumatate.
Tot ce am adunat prin cea mai mare economie si munca se afla aici.
Acum 15 ani, când tineretul manifesta zgomotos împotriva cuceririi iudaice (nu mai zgomotos decât D-l Iorga la 1906), domnii de astazi, acesti domni din guvernul de astazi, ne spuneau:
"Nu asa veti rezolva problema evreiasca. Apucati-va de comert. Faceti comert ca ei".
Iata ca ne-am apucat. Cu sufletul plin de sperante. Cu dor de munca.
Când ati vazut însa ca pornim, ca suntem corecti, ca suntem capabili, ca munca noastra e binecuvântata de Dumnezeu, veniti tot voi si distrugeti acest început de comert românesc, poate cel dintâi început serios din vremea noastra, veniti si fara mila înabusiti aceste încercari, tot avântul nostru si tot atâtea sperante.
Ce epitete pot sa va dau? Ce cuvinte din limba româna vi s-ar potrivi?
Ne acuzati ca am gresit în trecut? Dar cine n-a gresit dintre voi? Spuneti-ne însa cu ce am gresit acum! Ne scoateti o crima din ceea ce însiva ne îndemnati ieri ca sa facem?
Vine Profesorul Iorga, care striga acum 4 luni, dând alarma în linia comertului crestin rapus de jidani, si facând apel chiar la violenta noastra, vine, ne murdareste gândurile noastre cele mai curate, si ne rapune el pe noi, pe români?
Sub guvernarea fericita si crestina a I.P.S. Patriarhul Miron, nu mai exista în România nici jidani, nici comert jidovesc, nici problema jidoveasca.
Nu mai existam decât noi cei care trebuie sa fim nimiciti prin orice mijloace.
Nici o data. Nici un cuvânt de rau pentru Profesorul Iorga. Totdeauna cu respect si cu buna-cuviinta.
De câtva timp ploua cu articole de otrava peste noi.
"Între bliduri (adica la restaurantele noastre) facem comploturi, punem la cale revolutii îngrozitoare si vrem sa ucidem oameni. Suflete de asasini, oameni cu revolverele în mâna si în buzunare".
Ei bine, nu mai pot.
Din marginile puterilor mele omenesti, eu care te-am respectat îti strig:
Esti un incorect. Esti un necinstit sufleteste.
Datoria elementara a unui om corect este ca sa se informeze si la omul pe care îl judeca, nu numai la agentii mincinosi ai Domnului Armand Calinescu (care lansasera ieri pe piata ca 16 echipe sub conducerea lui Alexandru Cantacuzino vor sa-l omoare pe D-sa).
"Eu nu ma pot bate cu D-ta. N-am nici geniul, nici vârsta, nici condeiul, si nici situatia D-tale.
N-am nimic. D-ta ai totul.
Dar din adâncul unui suflet lovit si neîndreptatit îti strig, si îti voi striga din adâncul gropii, esti un necinstit sufleteste, care ti-ai batut joc pe nedrept de sufletele nevinovate.
Voi care ne acuzati de violenta, dupa ce ati întrebuintat contra noastra cele mai mari violente, împingându-ne la disperare si pacat, daca cineva v-ar fi dat numai o palma, ati fi reactionat la fel ca

mine, fara sa mai fi trecut prin chinurile fizice si umilintele prin care am trecut noi, voi necinstitilor sufleteste, va vom dovedi acum, ca nu vom reactiona în nici un fel la provocarile voastre.
Nu ca sa închideti comertul nostru, sa ne înabusiti avântul, ci sa ne bateti în talpi, sa ne trimiteti în Insula Serpilor, sa ne ucideti cu pietre, sa ne spânzurati cu picioarele în sus si sa ni le bateti în cuie, sa ne supuneti la cele mai mari umilinte.
Nu veti întâmpina nici D-voastra, Domnule Iorga, si nici ceilalti care v-ati asumat raspunderea unei sângeroase si nedrepte opresiuni, nu numai nici o violenta, ci nici macar o opunere.
Dar de acum si pâna ce voi închide ochii, Domnule Iorga, si dupa aceea, te voi privi asa cum meriti".
Corneliu Z. Codreanu Bucuresti, 26 Martie 1938

3. CUM S-A ÎNSCENAT PROCESUL DE ULTRAJ

Din textul scrisorii precedente, rezulta cu claritate motivele care l-au determinat pe Capitan sa-l traga la raspundere pe Profesorul Iorga pentru atitudinea adoptata de acesta de la instaurarea dictaturii regale. Profesorul îsi repudia propriul lui trecut, îsi calca în picioare propriile lui convingeri, pe care si le-a manifestat zgomotos în cursul luptei lui nationaliste, începuta din anul 1906, pentru a face pe placul camarilei, care pregatea o noua prigoana contra tineretului legionar. Corneliu Codreanu îi aducea aminte profesorului ce-a însemnat el pentru studentimea româna înainte de razboi, ce sperante de înnoire a trezit neamul nostru, pentru ca apoi sa-si renege propriul sau crez, intrând în tagma acelora care urmareau nimicirea acelui tineret, care nu avea alta vina decât ca continua ideile maestrului Nicolae Iorga.
Capitanul pleca de la faptele întâmplate chiar în ziua când a pus mâna pe condei pentru a scrie Profesorului Iorga. Ceva uluitor. Un comert care abia începuse sa se înfiripeze, este lichidat în câteva ore din ordinul Ministrului de Interne, fara nici o baza legala si fara nici un mijloc de recurs pentru a salva acest fond de comert. Nu se putea întreprinde nimic pentru recuperarea lui, deoarece însasi caile justitiei erau interzise. Operatia politieneasca de închidere a restaurantelor legionare s-a savârsit pe baza unui ordin verbal. Pe cine sa tragi la raspundere pentru acest abuz? Autoritatile nu si-au dat nici cel putin osteneala sa inventeze vreun pretext legal, pentru a salva macar aparentele. S-a operat exclusiv pe baza fortei brachiale a agentilor de politie. Au fost desconsiderate si cele mai elementare legi de sustinere ale edificiului unui Stat, ca si cum ne-am fi aflat în plin regim comunist. S-a procedat, cum spune Capitanul, fara sa se respecte nici acel minimum de omenie pe care îl permit împrejurarile, chiar atunci când se savârseste cea mai mare nedreptate.
Daca pe plan politic Capitanul nu putea sa întreprinda nimic, caci avea în fata mobilizat întreg aparatul Statului, nu a putut rabda sa nu-l stigmatizeze pe profesorul Iorga, exprimându-si revolta contra aceluia care, de la înaltimea autoritatii lui de profesor si savant, prin veninul articolelor sale, împrosca cu un torent de insulte si infamii tineretul legionar, care nu facea altceva, prin deschiderea acestui comert, decât sa-i urmeze propriile sfaturi.
Corneliu Codreanu constata un paralelism de eforturi între Armand Calinescu si Nicolae Iorga pentru a zdrobi miscarea. În timp ce Armand Calinescu îsi trimitea agentii de politie si jandarmii ca sa închida localurile comerciale ale miscarii, Nicolae Iorga începuse o campanie de presa contra Capitanului si a Legiunii, prin ziarul sau Neamul Românesc, lovind cu cea mai mare înversunare si ura. De câtva timp, cum spune Corneliu Codreanu, „ploua cu articole de otrava peste noi". Restaurantele legionare erau pentru Iorga localuri unde se conspira contra Statului, punându-se la cale revolutii sângeroase si razboaie civile. Reaua credinta era evidenta. În aceste localuri, clienti îsi consumau pasnic o portie de mâncare si beau un pahar de vin. Dar cum comertul legionar trebuie distrus si cum o interventie de Stat contra acestui comert nu putea fi sustinuta legal, Nicolae Iorga si-a luat sarcina sa justifice în fata opiniei publice abuzul savârsit de guvern când a închis aceste localuri. Cu autoritatea lui morala si intelectuala, de savant recunoscut în întreaga Europa, sustinea salbaticiile politiei si instiga sa se procedeze cu cea mai mare severitate contra „infractorilor Statului".
Dupa ce fi enumera Profesorului toate abuzurile savârsite de autoritati si îi demasca inconsecventa propriei lui atitudini, Corneliu Codreanu nu se poate abtine de a nu-l face „incorect" si „vinovat sufleteste", caci si-a batut joc de sufletele lor nevinovate. Este o miselie sa vorbesti de comploturi „între blide si pahare", fara sa te informezi si de la persoanele implicate si fara sa ai alta alta dovada decât informatiile mincinoase primite de la Siguranta.
Dar avea vreun motiv personal Nicolae Iorga sa se napusteasca cu atâta ura contra legionarilor? Nici unul. Cum spunea Capitanul, Profesorul Iorga a fost tratat de noi întotdeauna „cu cel mai mare respect

si bunacuviinta”. Ne aflam asadar în fata unui caz calificat de agresiune neprovocata. Nimeni din rândurile miscarii nu l-a insultat pe profesorul Iorga, pentru a explica psihologic reactia lui. Asta demonstreaza ca Profesorul Iorga facea parte din conspiratie, apartinea cercului intim de la Palat, în care s-a decis dezlantuirea noii prigoane. Altminteri este de neconceput furia cu care s-a repezit asupra oamenilor care n-au opus nici o rezistenta de la instaurarea dictaturii regale, care s-au multumit sa-si exprime punctul lor de vedere privitor la lovitura de Stat, declarând ca în viitor îsi vor vedea de afacerile lor profesionale si particulare. Corneliu Codreanu s-a retras din lupta si nu statea în calea noului regim.

De unde provine insa acuzatia de ultragiu, care a provocat darea în judecata a Capitanului si condamnarea lui la 6 luni închisoare? Printr-o substituire de functie în persoana careia era adresata aceasta scrisoare. Iorga deschisese campania lui de presa contra Legiunii, prin ziarul sau Neamul Românesc, în calitate de ziarist si om politic; când scrii ceva, când ataci pe cineva, este logic sa te astepti si la replici. Asta e în natura gazetariei, mai ales când articolele sunt semnate si de un om politic. Cum însa la ora aceea, nu mai exista în România presa libera, nesupusa cenzurii, iar Corneliu Codreanu nu avea la dispozitie un organ prin care sa-i raspunda, s-a adresat profesorului printr-o scrisoare. Aceasta scrisoare n-a aparut în presa, ci a fost multiplicata si difuzata în cercurile legionare, pentru ca membrii miscarii sa fie orientati asupra polemicii cu Iorga.

Si acum intervine marea ticalosie. La sugestia guvernului, Iorga accepta sa i se deschida Capitanului un proces de ultragiu. Dar cum, caci un proces de ultragiu nu se poate intenta decât din partea unui functionar public? Armand Calinescu si Palatul au gasit solutia: Iorga era si ministru în cabinetul nou constituit al lui Miron Cristea. Scrisoarea lui Codreanu, în consecinta era adresata unui înalt functionar al Statului, care, simtindu-se lezat, putea cere reparatie în justitie. L-au scos din circulatie pe gazetarul Iorga, disparuse si omul politic Nicolae Iorga, si nu ramasese în fata Capitanului decât ministrul Iorga, care, simtindu-se ofensat de continutul acestei scrisori, a sesizat justitia. Functionarul public Nicolae Iorga, investit cu o demnitate recent primita, fusese ultragiat. Aceasta a fost baza procesului.

Corneliu Codreanu se adresase gazetarului Nicolae Iorga, care scrisese articole veninoase contra miscarii, se adresase omului politic Nicolae Iorga, care de decade facea politica si era si întemeietorul unui partid nationalist, pentru a-i reprosa incoerenta atitudinii lui, si acum apare în fata Capitanului ministrul Iorga, care cerea satisfactie în justitie pentru „insultele” suferite. Iorga, la sugestia camarilei, s-a refugiat în autoritatea Statului, fiind sigur ca de pe aceasta pozitie va obtine condamnarea lui Corneliu Codreanu.

Dar cine era Statul pe care-l reprezenta Iorga? Era Statul loviturii de Stat de la 11 Februarie 1938, era Statul iesit dintr-un sperjur, era Statul care se opunea vointei nationale, clar exprimate în alegerile anterioare, era Statul care cazuse în mâinile unei camarile si urmarea anihilarea Miscarii Legionare, fiind constituit exclusiv pentru acest scop. Evident ca acest Stat, care nu mai avea nimic comun cu natia decât doar emblema, îi va da satisfactie lui Iorga, caci justitia acestui Stat nu va judeca dupa dreptate, ci dupa impulsurile ce le primea de la Palat.

Dar cine l-a judecat pe Capitan? Acelasi Tribunal Militar care l-a condamnat mai târziu, în procesul cel mare, la zece ani închisoare. Trimis în fata acestui Tribunal, care nu se bucura de independenta, care era o simpla anexa a regimului, condamnarea era sigura. Corneliu Codreanu s-a prezentat la proces si a declarat ca e1 a raspuns omului politic si gazetarului Nicolae Iorga, care-l atacase în articole, încât nu putea fi ultragiat Ministrul Iorga. Acesta, de altminteri, nici n-a binevoit sa apara în instanta, lasând toata treaba sa o dezlege justitia, stiind de mai înainte ce sentinta se va da. Capitanul a fost condamnat la 6 luni închisoare corectionala, fara circumstante atenuate, iar verdictul i s-a comunicat în 19 Aprilie, pe când era încarcerat la Jilava.

Mai e o întrebare care trebuie lamurita. Pentru ce avea nevoie guvernul de acest proces, când era decis sa-l trimita în judecata pentru culpe mult mai grave? În primul rând, pentru a deschide ostilitatile contra Legiunii cu o lovitura spectaculara de ordin moral. A fost insultat marele Profesor Iorga, reputatul savant si justitia tarii a reactionat prompt si constiincios. În al doilea rând, acest proces servea, cum am spus, ca o cortina de fum pentru a ascunde scena adevaratului proces, care va începe în Mai si care se va încheia cu condamnarea Capitanului la 10 ani temnita. Dar în timpul acesta critic, de pregatire al marelui proces, conspiratorii de la Palat aveau nevoie sa-l aiba pe Capitan în mâna. O condamnare la 6 luni pentru ultragiu nu era prea grava, dar pe baza acestei condamnari, Capitanul putea fi detinut, pentru a-i reduce posibilitatile de aparare la minimum. Când se va înalta cortina si se va contempla scena în totalitatea ei, se va descoperi ca e vorba de ceva mult mai grav, de o lovitura în crestet a miscarii, care

nu-l cuprindea numai pe Capitan, ci întreaga elita legionara, care va lua drumul lagarelor si al închisorilor. Nici cercurile legionare nu si-au dat seama de gravitatea situatiei decât în ziua când s-au început arestarile în toata tara.
Procesul de ultragiu al lui Iorga a fost preludiul actiunii de exterminare a miscarii si profesorul s-a pretat la acest rol odios de a servi ca instrument de camuflare a adevaratelor intentii si planuri ale regimului.

Tribunalul a facut o gresita stabilire a faptelor

Comisia de revizuire, cercetând mai întâi procesul de ultragiu, a ajuns la concluzia ca procesul îndeplineste toate conditiile pentru a putea fi revizuit. Comisia nu s-a ocupat de continutul scrisorii, nu se referea la acuzatiile aduse de Capitan lui Iorga, ci exclusiv la faptul diviziunii ce s-a operat în personajul Iorga, substituindu-se gazetarul si omul politic, cu Iorga ministrul, care cerea reparatie în justitie pentru ultragiu. Comisia de revizuire a facut o eminenta expunere a cazului, pentru care ne permitem sa reproducem concluziile ei:
"Având în vedere ca din examinarea în ansamblu al continutului scrisorii, mai sus rezumat, rezulta în esenta ca Corneliu Z. Codreanu, în cadrul general al unei expuneri al chestiunii închiderii magazinelor legionare, arata întâi ca organele politienesti, în urma ordinului Ministrului de Interne Armand Calinescu, le-au închis cele doua restaurante legionare de la Obor si Liceul Lazar si magazinul de coloniale si apoi ca Profesorul Iorga, alta data sfatuitorul lor de a face comert românesc, scriind articole, în care îi califica pe complotisti si asasini, în legatura cu comertul ce-l faceau, este un incorect, un necinstit sufleteste, pentru ca una a povatuit în politica si ziaristica, aruncând sufletele lor nevinovate în ideea, ca numai asa vor rezolva problema evreiasca, apucându-se de comert si facând ca ei – si alta face acum, când ei s-ar fi asteptat sa se informeze si la omul pe care-l judeca, nu numai la agentii Ministrului de Interne.
Având în vedere ca atât din acest examen de ansamblu, în care se vad cele doua idei bine marcate, cât si de faptul ca Corneliu Z. Codreanu arata ca Ministrul de Interne Armand Calinescu este autorul ordinului de închidere a magazinelor legionare, precum si din faptul ca se referea la vechile sfaturi date de profesorul si ziaristul Nicolae Iorga, despre care spune ca si-a batut joc pe nedrept de sufletele lor nevinovate, rezulta în mod neîndoios ca ofensele ce-i aduce prin scrisoare nu se refera la calitatea acestuia de ministru, ci la aceea de om politic ziarist, fiind evident ca motivul determinant al unei scrisori trimise Profesorului Iorga, a fost revolta determinata de atacurile prin presa ale acestuia, în care Corneliu Codreanu vedea numai informatii neadevarate date de agentii Ministrului de Interne si articole care au putut determina luarea masurilor de închidere a magazinelor legionare.
Având în vedere ca, daca, în partea finala, Corneliu Z. Codreanu se adreseaza Profesorului Iorga si catre ceilalti toti, care si-au asumat raspunderea unei sângeroase si nedrepte opresiuni, aceasta o face pentru a-i cuprinde pe toti adversarii Miscarii Legionare, lasând evident, separata si de sine statatoare acea parte din cuprinsul scrisorii, în care se aduc ofense D-sale în legatura cu articolele din gazeta.
Ca, de altfel, în acest sens s-a aparat si Corneliu Z. Codreanu în interogatoriul ce i s-a luat si tot în acest sens au fost si declaratiile martorilor, profesorul Ion Gavanescul si profesorul Nae Ionescu, iar profesorul Iorga nu s-a prezentat în instanta si nu s-a produs vreo alta împrejurare care sa îndreptateasca Tribunalul pentru a stabili altfel faptele.
Ca, în aceste împrejurari, Tribunalul Militar stabilind în fapt ca ofensele sunt aduse Profesorului Iorga, în calitate de ministru si nu aceea de om politic si ziarist, facând o gresita stabilire a faptului, si, prin urmare, procesul cade sub revizuire în baza motivului prevazut de art. 3 partea a 2-a, din decretul-lege Nr. 3326 bis din 5 Octombrie 1940".

4. PROCESUL CEL MARE SI LOVITURA DE STAT

Prin „procesul cel mare", înteleg procesul din Mai 1938, care s-a încheiat cu condamnarea Capitanului la 10 ani închisoare, spre a-l deosebi de cel anterior, intentat de profesorul Iorga pentru ultragiu.
Procesul de ultragiu a fost doar o piesa tactica, introdusa în ultimul moment, în planul de detentie a Capitanului. Deschizându-i un proces secundar, pe baza scrisorii adresate lui Iorga, conspiratorii de la Palat abateau atentia legionarilor si a tarii de la adevaratele lor obiective, mult mai grave si mai primejdioase pentru destinul Miscarii. Cu sau fara aceasta scrisoare si actiunea în justitie a lui Iorga, tot acolo s-ar fi ajuns: o noua prigoana contra Legiunii, care, de asta data trebuia condusa pâna la ultimele consecinte si cu cea mai mare ferocitate, pentru a lichida „pericolul" legionar, asa cum cereau interesele combinate ale Internationalei comuniste. De asta data nu trebuia sa i se mai lase lui Corneliu Codreanu

nici o portita de scapare: toate iesirile, toate posibilitatile de salvare, trebuiau blocate, pentru ca sa dispara de pe scena politica a României. Pregatirea acestui proces a început de fapt odata cu lovitura de Stat a Regelui Carol, care n-a avut alt rost decât sa creeze cadrul politic necesar pentru nimicirea acestui om si a miscarii ce o întemeiase. Odata cu proclamarea noii Constitutii si instaurarea dictaturii regale, au fost scoase din functiune puterile legitime ale Statului. Nu mai exista nici Parlament liber ales si nici o justitie independenta. Statul fusese redus la puterea executiva, reprezentata de Rege si oamenii sai de încredere, cu ajutorul carora guverna. Partidele au fost salvate si orice activitate politica interzisa. Starea de asediu si cenzura împiedicau orice manifestare ostila regimului nou. Libertatile individuale au fost suprimate si cetatenii nu se mai puteau apara de abuzurile autoritatilor, având de ales în a se supune arbitrarului puterii executive, sau, daca se împotriveau, a înfunda puscariile si lagarele. Înainte de a se pasi la atacul frontal contra legionarilor, tara trebuie înlantuita, pentru ca nimeni sa nu cuteze sa se mai ridice pentru a protesta contra faradelegilor guvernamentale.

Odata creat acest climat de nesiguranta si teama, cu o graba febrila s-a organizat actul al doilea si cel mai important al dictaturii carliste: detentia Capitanului. Palatul nu putea accepta solutia propusa de Capitan, retragerea voluntara a miscarii din lupta politica, fara a face nici o dificultate noului regim. Opozitia legionara chiar latenta, chiar neexprimata public, chiar respectuoasa fata de noua ordine, reprezenta un pericol permanent pentru consolidarea regimului. Simpla prezenta, chiar inactiva a lui Corneliu Codreanu, în libertate, ar fi dus la triumful final al Garzii de Fier. O schimbare externa si dictatura Regelui Carol s-ar fi prabusit.

Odata terminata mascarada constitutionala, întreg aparatul Statului, sub conducerea Ministrului de Interne, Armand Calinescu s-a concentrat asupra Miscarii Legionare. Aceasta devenise „vânat liber", cu care trebuia sa se procedeze prin solutii de forta, dupa ce Statul de legi fusese scos din functie. S-a întocmit planul minutios cum sa fie urmarit si detinut Capitanul ce acuzatii sa i se aduca la proces si ce pedeapsa sa i se dea, fara a tine seama de vinovatia lui.

Lui Armand Calinescu nu i-a scapat nici pericolul ce-l reprezentau cadrele conducatoare ale Miscarii. Nu era destul sa fie arestat Capitanul. În acelasi timp si cu aceeasi lovitura trebuiau imobilizati si fruntasii Legiunii, pentru ca, sub conducerea lor sa nu se produca reactii ale maselor populare contra regimului. Asa se face ca, în noaptea de 16-17 Aprilie 1938, odata cu detinerea Capitanului au fost ridicati de la casele lor aproape toate figurile principale ale Garzii de Fier: în primul rând fruntasii din capitala si apoi acei legionari din provincie care detineau functii importante in organizatie: sefii de regiuni si de judete. Acestia au fost internati mai întâi la Mânastirea Tismana si apoi concentrati la Miercurea Ciuc. Dintr-o data miscarea a fost lipsita de cele mai valoroase elemente ale ei. Tara era ferecata, iar Legiunea era la pamânt, paralizata, din cauza dezorientarii provocate în organizatie de încarcerarea conducatorilor ei.

Acum drumul era liber pentru înscenarea celui mai monstruos proces cunoscut în analele judiciare ale României. Corneliu Codreanu a fost condamnat la zece ani temnita „pentru tradare" si alte crime tot atât de grave, contra celor mai evidente probe de nevinovatie.

În presa timpului nu s-a dat voie sa se publice decât prima zi a dezbaterilor, pentru ca apoi sa intervina cenzura. Desi regizat cu maiestrie, totusi, în cursul procesului, puteau sa iasa la lumina lucruri neplacute în presa pentru guvern. De aici încolo n-au mai aparut decât fragmente de proces, alese cu grija, pentru a da o alta imagine dezbaterilor.

Pentru cunoasterea adevarului m procesul Capitanului, dispunem de urmatoarele surse, de cea mai mare încredere:

1. *Adevarul în procesul Capitanului*, o brosura publicata la 1 August 1938 de catre Comandamentul legionar din prigoana.
2. Notele scrise de Capitan în închisoarea Jilava, care s-au pastrat, fiind descoperite în toamna anului 1940 si apoi publicate în 1942, în timpul captivitatii noastre în Germania, sub titlul *Însemnari de la Jilava*.
3. O stralucita serie de articole, redactate si publicate de avocatul D.M. Ranetescu, care a pledat în procesul Capitanului, în ziarul *Buna Vestire* din Noiembrie 1940.
4. Sentintele de revizuire ale proceselor Capitanului din 1940, emanate de la Comisia de Revizuire si de la Înalta Curte de Casatie.
5. Mai exista articole razlete, referitor la proces, publicate fie în cursul guvernarii legionare fie mai târziu, în exil.

5. ARESTAREA CAPITANULUI

De noul proces nu s-a aflat nimic în cercurile legionare. Secretul a fost bine pastrat de tenebrosii tovarasi ai conspiratiei de la Palat. Se stie doar ca era în curs de judecata un proces de ultragiu intentat Capitanului, pendinte de Tribunalul Militar al Capitalei. Corneliu Codreanu era liber si se ducea la Tribunal ori de câte ori era citat, pentru a raspunde învinuirii ce i se aducea. Maxima pedeapsa, prevazuta în astfel de cazuri, era de 6 luni închisoare, care putea fi redusa sau suspendata, daca se aplicau circumstante atenuante. Procesul în sine nu constituia un motiv de preocupare grava printre legionari.

Acestia se orientau dupa circulara data de Capitan, când a anuntat încetarea activitatii politice a partidului „Totul pentru tara". Iesind temporar din viata politica, legionarii se vor ocupa de afacerile lor particulare si profesionale. Vor profita de aceasta vacanta fortata, pentru a-si încheia studiile cei înscrisi la Universitate, iar cei ce exercitau vreo profesie libera sau erau oameni de stiinta, pentru a-si completa cunostintele lor în specialitatea respectiva. Mi-aduc aminte de ce-mi spunea Vasile Cristescu. El fusese scos din învatamânt pentru ca votase contra Constitutiei carliste si, ramânând fara mijloace de existenta, îsi facuse planul ca, împreuna cu Gheorghe Ciorogaru, sa deschida un magazin de confectii pe Calea Victoriei. Era în cautarea capitalului necesar când au început arestarile.

Ceea ce îl nelinistea pe Capitan si pe toti care l-au vazut în aceste zile, premergatoare arestarii, era numarul crescând de agenti care se tineau dupa el, pas cu pas. Nu era ora din zi si din noapte în care sa nu fie urmarit. La „Casa Verde", unde locuia, la Predeal, la sediul din Strada Gutenberg, acum pustiu, când iesea în oras sau când se ducea la Tribunalul Militar, oricine putea privi cu dezgust mutrele agentilor lui Calinescu, care nici nu se fereau cel putin sa-si îndeplineasca ordinul cu discretie si la distanta. Politia era informata permanent de toate miscarile Capitanului, caci el nu se ferea de nimeni. Sediul era deschis tuturor acelora care vroiau sa vorbeasca cu el. Dar, de asta data, supravegherea se intensificase si luase forme sistematice. Echipe de agenti umblau dupa el si nu-l slabeau nici o clipa, ca si cum le-ar fi fost teama sa nu scape „vânatul" la vreo cotitura.

În noaptea de 16/17 Aprilie 1938, când a avut loc arestarea Capitanului, se stia precis unde se gaseste. Localizarea lui era notata ora cu ora. Armand Calinescu si de data aceasta a procedat tinând seama de învatamintele anterioare. Când a fost dizolvata Garda de Fier, în 10 Decembrie 1933, Capitanul a fost avizat cu câteva ore înainte de actul dizolvarii si arestarile ce se vor opera în toata tara si a reusit sa dispara. Armand Calinescu se gândea ca si de data aceasta, daca Corneliu Codreanu ar afla de planul guvernului, printr-o cât de usoara indiscretie, s-ar ascunde din vreme si atunci procesul cu toate implicatiile lui ar ramâne suspendat în aer.

Teama lui Armand Calinescu era neîntemeiata acum. Corneliu Codreanu declarase în scrisoarea catre Iorga ca nu se va opune nici unei masuri de represiune. Cine îl cunostea pe Corneliu Codreanu, stia ca el nu face declaratii de circumstanta, pentru ca mâine sa le renege sau sa adopte atitudini contrare lor. El era decis de asta data sa înfrunte prigoana cu pieptul deschis, fara sa schiteze nici cea mai usoara împotrivire. Declaratiile lui erau expresia unei decizii interioare, fiind hotarât sa-si joace soarta.

Bineînteles, Corneliu Codreanu mai pastra o frântura de speranta, de speranta ca franchetea atitudinii lui, determinata primordial de grija ca tara sa nu devina o „Spanie însângerata", va trezi ecou si în cercurile Palatului. Spera într-un minimum de patriotism si la cei ce guvernau, oricât de rai ar fi fost. Atitudinea lui nu era dictata de slabiciunea organizatiei lui, ci de o înalta ratiune de Stat. Speranta vana, caci dusmanii lui nu se gândeau la viitorul tarii, ci cum sa distruga miscarea legionara, indiferent de catastrofa ce s-ar putea abate asupra României.

Dupa arestare, Capitanul a fost depus la închisoarea Jilava. Aici, din prima zi a fost supus unui tratament de anihilare fizica, incompatibil atât cu calitatea lui de sef de partid cât si cu situatia lui juridica de arestat preventiv. A fost tinut la secret aproape o luna de zile, hranit mizerabil, într-o celula umeda si rau aerisita, fara legaturi cu familia si fara sa i se spuna macar pentru ce a fost arestat. Se gândea la condamnarea în procesul Iorga, de 6 luni închisoare, care i se comunicase la Jilava, dar aceasta pedeapsa nu justifica tratamentul barbar pe care-l suporta. Abia mai târziu a aflat, la interogatoriul ce i s-a luat, încotro se îndreapta cercetarile si scopul lor infam. Suferintele Capitanului la Jilava au fost scrise cu mâna lui si notele s-au pastrat si au putut fi recuperate în 1940.

Regimul inuman la care a fost supus la Jilava a avut si el tâlcul lui, în ansamblul planului de nimicire a acestui om: era de presupus ca trupul lui se va resimti dupa o luna de închisoare severa. Va slabi în asa masura încât publicul, ziaristii si judecatorii vor avea în fata lor o epava umana. Prin însasi jalnica lui

înfatisare fizica va dovedi ca este coplesit de învinuirile ce i se aduc. Presa nu va divulga chinurile la care a fost supus, ci doar ca e un om sfârsit, care nu se mai poate nici apara.
Avem marturia avocatului Ranetescu privitor la halul de slabiciune al Capitanului, dupa ce a fost adus la Tribunal. Duminica, 22 Mai, avocatii au fost admisi în odaia rezervata Capitanului, pentru a pregati împreuna procesul. În cursul cercetarii dosarelor, la un moment dat s-a oprit. Si-a scos haina. În odaie era cald. Ne-a aratat umarul sting gol, si ne-a spus: „Iata ce umar am! Si cum era înainte!... Nu se mai tineau hainele pe el, asa era de slabit".
Dupa marturia lui Vasile Mailat, „M-au chinuit ca pe hotii de cai", a spus el grupului de avocati, când acestia l-au întrebat de sederea lui la Jilava.
În timp ce Capitanul zacea la secret, izolat de lume si de familie, dusmanii n-au stat cu mâinile în sân. Au folosit aceasta perioada pentru „pentru a prelucra" opinia publica în sensul vederilor lor, cautând sa o convinga de vinovatia lui Codreanu. L-au împroscat – zi de zi prin ziare, cu cele mai nemernice acuzatii. Din acest cor de infamii n-a lipsit nici mâna Profesorului Iorga. Cu o luna de zile înainte de începerea procesului – citim în brosura *Adevarul în procesul Capitanului* – aparatul de Stat a început o violenta campanie împotriva sefului Legiunii, acuzându-l de cele mai grele pacate fata de tara, fara ca acesta, înlantuit si pus la secret, sa poata schita cel mai elementar gest de aparare.
Ce fel de proces este acesta, în care capetele de acuzare se divulga în public, înainte de a lua cunostinta de ele acuzatul? Scopul acestei campanii era de a justifica severitatea masurilor luate de autoritati si arestarile întreprinse, procedând fara crutare contra tuturor acelora care pregateau o „revolutie sociala" în România. Complotistii de la Palat vroiau sa convinga opinia publica de iminenta unui razboi civil, care a fost împiedicat sa izbucneasca numai gratie guvernului, care a actionat cu cea mai mare energie, arestând la vreme capeteniile rascoalei, în frunte cu Corneliu Codreanu, facându-i inofensivi. Statul a trecut printr-un moment de pericol mortal si primejdia a fost evitata numai gratie faptului ca guvernul a intervenit la vreme, zdrobind în fasa încercarea de razvratire a legionarilor.
Dar s-a petrecut o anomalie pâna la proces. În afara de zgomotoasa campanie de presa, ordonanta definitiva si rechizitoru1 au fost larg difuzate prin gazete, iar, – prin zelul Ministrului de Interne, s-au raspândit în brosuri galbene pâna în cel din urma sat.
Dar daca justitia va decide altfel? Era de competenta justitiei sa se pronunte asupra culpabilitatii lui Corneliu Codreanu si pâna atunci era normal ca organele executive sa se abtina de la orice anticipatii. Aceasta îndoctrinare prematura si la scara nationala a publicului, demonstra clar ca guvernul nu avea nici un dubiu asupra sentintei de condamnare ce se va pronunta, ca o considera un lucru achizitionat prin complicitatea Tribunalului Militar iar procesul în sine nu era decât o pura formalitate exterioara.

6. UN RECHIZITORIU SUI-GENERIS

Din dispozitiile codului penal si practica judiciara se stie ca un rechizitor trebuie sa enumere acuzatiile aduse unui inculpat si sa le sprijine pe fapte. Ori, rechizitorul definitiv al procurorului militar, Gheorghe Atanasiu, din 6 Mai 1938, se ocupa, în proportie covârsitoare, de 3/4, cu probleme periferice în raport cu fondul procesului, cu acuzatiile propriu-zise, cu ce i se imputa Capitanului.
La ce se referea cea mai mare parte a rechizitorului? La sistemul de organizare al miscarii si la antecedentele vietii politice ale lui Corneliu Codreanu. Din interpretarea rauvoitoare a unor serii de fapte din trecutul miscarii si al întemeietorului ei, procesul vroia sa azvârle umbre asupra lui Corneliu Codreanu, sa creeze prezumptii de culpabilitate, ca si cum gravele acuzatii ce i se aduceau acum nu erau decât punctul culminant al întregii lui cariere politice. Toata viata Corneliu Codreanu a fost certat cu legea, a fost un razvratit si un conspirator. Acuzatiile de acum, mult mai grave, nu erau decât implicatia logica a întregii lui activitati din trecut. Daca asa a fost Corneliu Codreanu înca de pe bancile universitare, nu e de mirare ca a ajuns sa-si tradeze neamul, conspirând contra securitati interne si externe a Statului.
Acesta a fost si rostul amplei publicitati ce i s-a dat rechizitorului: ca opinia publica sa ia cunostinta de „crimele" lui Corneliu Codreanu, pentru ca atunci când se va pronunta Tribunalul Militar si va cadea greaua sentinta, sa nu mai existe nici un dubiu în constiinta cetatenilor asupra culpabilitatii lui.
Acuzatiile propriu-zise, pentru care a fost dat în judecata Capitanul, au fost îngramadite în sfertul de rechizitoriu ramas disponibil, dupa lunga „introducere" la antecedentele „criminale" ale Capitanului.
În apararea sa, la interogatoriul ce i s-a luat, Capitanul a dezvaluit frauda din corpul rechizitorului, declarând urmatoarele:

„Voi intra, Domnule Presedinte si onorat Consiliu, în miezul procesului – pentru ca acest proces are trei învelisuri: o parte care se judeca dincolo de aceste ziduri, în presa si la radio, si acolo eu nu pot face nimic. O alta parte o constituie o serie întreaga de acuzatii din rechizitoriul d-lui procuror si din ordonanta definitiva, dar pentru care nu sunt dat în judecata – sunt trecute ca acuzatii, dar nu sunt dat în judecata pentru ele – si, în sfârsit, o alta parte, pentru care într-adevar sunt dat în judecata".
Învelisul al doilea, pe care-l pomenea Capitanul, contine tocmai acele acuzatii care n-aveau ce sa caute în rechizitoriu, pentru ca nu apartineau actului de acuzare propriu zis si nu pentru ele fusese dat în judecata Capitanul. Era o colectie de fapte din trecutul miscarii, din istoria ei, care au fost reînviate acum si rastalmacite în mod abuziv de procuror sau de cei ce stateau în spatele lui, pentru a crea impresia ca Legiunea, de la primele ei manifestatii, a fost o miscare subversiva, care ameninta existenta Statului.
Raspunzând la întrebarile procurorului militar, maior Radu Ionescu, care era în instanta, Capitanul a lamurit toate aceste puncte litigioase din rechizitoriu. Organizatiile legionare, considerate în rechizitoriu ca fiind conspirative, erau urmatoarele:

- Cuibul,
- Fratiile de Cruce,
- Asociatia „Prietenii Legionarilor",
- Corpul Mota-Marin".

Corneliu Codreanu a dat raspunsuri clare si precise la toate întrebarile puse referitor la aceste organizatii, care puteau convinge pe toata lumea, în afara de membrii Consiliului de Judecata, care n-aveau libertate de opinie, fiind legati de anumite ordine.
Un alt grup de acuzatii de aceeasi speta, care n-aveau nimic cu fondul procesului si au fost introduse pentru a crea atmosfera în jurul inculpatului, aduceau în dezbatere metodele violente ale miscarii. Procurorul vroia sa demonstreze ca miscarea cultiva violenta ca si chestiune de principiu, pentru ca pe aceasta cale sa cucereasca puterea în Stat. Corneliu Codreanu a aratat ca au existat violente savârsite de legionari, dar acestea nu erau expresia doctrinei legionare, ci izbucniri razlete, provocate de suferintele îndurate de legionari din partea autoritatilor. La violentele agentilor fortei publice, legionarii au raspuns rareori cu propriile lor violente.
"Eu n-am afirmat niciodata acest lucru (utilizarea violentei ca scop), iar daca s-a întâmplat violenta în tara noastra, aceasta se datoreaza nu principiilor pe care le-as fi fixat, ci determinata poate de legitima aparare, poate de situatia de nenorocire la un moment dat, dar nu ca principiu.
Unui om poate sa i se întâmple în viata o nenorocire. La un moment dat, de enervare, se poate sa aiba un gest violent. Se întâmpla si în familia lui, în casa lui, dar într-o lupta politica?"
Faptele de violenta, readuse în dezbatere de procuror, erau luate, unele chiar din cartea Capitanului *Pentru Legionari*, iar altele, din circulari sau din întâmplarile mai recente din viata Legiunii:

- Complotul studentesc din 1923
- pedepsirea lui Vernichescu de catre Mota
- cazul Beza-Angelescu
- cazul Duca, al Nicadorilor si Decemvirilor.

Capitanul a dat explicatiile cuvenite în fiecare caz în parte si a insistat în final asupra împrejurarii ca aceste violente au trecut prin fata justitiei, iar el si ceilalti fruntasi ai Legiunii au fost achitati. Aceste piese nu mai pot fi provocate astazi ca acuzatii, deoarece cad sub autoritatea lucrului judecat. E un principiu care trebuie respectat de justitie.
"Aceasta chestiune, spune Corneliu Codreanu în apararea lui, ar putea fi invocata de oricine contra mea, în afara de cineva din justitie, care nu se poate ridica împotriva autoritatii lucrului judecat, pentru ca s-ar dezice".
În pledoaria sa, avocata Lizeta Gheorghiu, aparatoare în procesul Capitanului, a explicat magistral tâlcul acestei dispozitii între acuzatiile extrase din trecutul Legiunii si cele actuale, singure valabile din punct de vedere al dreptului:
"Din redactia atât a ordonantei definitive cât si a rechizitoriului domnului Procuror Militar – nu mai vorbim de decizia Camerei de Punere sub Acuzare, care este o foarte palida reeditare a cuprinsului ordonantei definitive si a rechizitoriului – se constata din primul moment ca domnii magistrati militari au cautat în mod special si cu tot dinadinsul a crea, înainte de a fixa imputatiile aduse învinuitului, o anumita coloratura, o atmosfera a procesului. Era de altfel metodic pregatita de autoritatea din afara

magistraturii militare, aceasta atmosfera, prin comunicari oficiale, publicatii trunchiate si de asa zisele „piese inculpatoare”, înainte de a se fi pronuntat în vreun fel justitia. Comentarii speciale, prin radio, utilizându-se o întreaga gama a posibilitatilor oficiale, pentru „a se pregati”, din punct de vedere al atmosferei, procesul acuzatului de astazi. Era normal deci ca domnii magistrati militari „sa prinda” aceasta dorinta a autoritatilor superioare care s-au pronuntat înainte de proces, si asa se explica ca trei sferturi din rechizitoriul domnului procuror general si din ordonanta definitiva sa se ocupe de atmosfera imputatiilor si numai restul de acuzatii propriu-zise.
Se vede din rechizitoriul domnului Procuror General, in extenso în toate ziarele, ordonanta definitiva nefiind decât doar copia acestui rechizitor, ca întregi capitole sunt consacrate pentru:
1. Sistemul de organizare tainica, clandestina a Legiunii, având ca baza „cuiburile”.
2. Activitati clandestine conspirative „ale Legiunii”.
3. Organizatii para-militare „ale Legiunii”.
4. Pregatiri teroriste „ale Legionarilor”.
5. . Captarea tineretului minor.
Desigur ca toate afirmatiile cuprinse în aceste capitole de „atmosfera”, ne referim la ele în concluziile ce le punem în drept, numai pentru a accentua ca fiind straine de infractiunile supuse judecatii, n-au ce cauta în discutia juridica, îndeosebi ca dreptul trebuie ridicat deasupra calculelor odioase de oportunism, spre a releva dreptatea si echitatea”.
N-au fost procurorii militari care si-au pus semnatura pe rechizitor, autorii lui. Armand Calinescu a facut apel la serviciile unui mare profesor de Drept si faimos jurist-consult, fostul ministru Istrate Micescu, pentru a redacta rechizitoriul, care a servit apoi ca baza a ordonantei definitive si apoi la darea în judecata a lui Corneliu Codreanu. Istrate Micescu era acelasi personaj, care, fiind Ministru de Externe în cabinetul Goga, l-a chemat la sine pe avocatul Ion V. Emilian, pe atunci Prefect de Neamt, si i-a propus sa-l suprime pe Capitan, garantându-i impunitatea si asigurându-i o recompensa substantiala. Ion V. Emilian s-a dus la Capitan si i-a dezvaluit tentativa de asasinat a lui Istrate Micescu.

7. O MONSTRUOZITATE JURIDICA

Procesul Capitanului, din Mai 1938, desi avea toate aparentele unei judecati obisnuite, ce se desfasura în conformitate cu dispozitiile Codului de Justitie Militara, în realitate brusca si calca în picioare toata ordinea juridica existenta pe atunci în România. Procesul a decurs în afara cadrului stabilit de justitia militara, ca si cum ar fi fost vorba de o actiune straina de rânduielile ei, urmându-si drumul lui implacabil si imposibil de controlat, neascultând decât de niste consemne misterioase. Una era justitia militara, cu articolele si procedura ei; cu probele si contra-probele ce le cerea pentru a da o sentinta, si cu totul altceva completul de judecata însarcinat cu acest caz, care se comporta în mod straniu, ignorând sistematic si deliberat toate regulile ce era obligat sa le respecte. Si atunci asistam la acest spectacol uluitor în sala de sedinte: de-o parte Capitanul si aparatorii lui, care raspundeau acuzatiilor, cu Codul de Justitie Militara în mâna, demonstrând inexistenta lor, iar în alta parte, Tribunalul Militar, care, desi învins si redus la neputinta în cursul dezbaterilor, da o sentinta de condamnare a lui Corneliu Codreanu, fara cel mai mic indiciu de culpabilitate.
Avocatul Ranetescu, unul din aparatorii Capitanului, în seria de articole publicate în *Buna Vestire* din Noiembrie 1940, referitor la acest proces, are cuvinte grele la adresa completului de judecata, care s-a pretat cu buna stiinta la aceasta farsa judiciara:
”o crima judiciara fara precedent în toata istoria noastra politica”,
”unelte care au primit ordine sa condamne”,
”toata rânduiala procesului, toate asa zisele garantii si libertati ale apararii, au fost niste meschine parodii”,
”osânditorii au abandonat din ordin notiunea de demnitate umana”,
”revizuirea procesului va lamuri toata aceasta completa opera a Satanei”,
”regizoratul celui mai oribil divertisment judiciar”.
Capitanul, în cursul detentiei lui la Jilava, si-a dat seama din primul moment, înainte de a fi chemat la cercetari, ca judecatorii, pe mâna carora apucasera, nu reprezentau Justitia. În *Însemnarile de la Jilava* gasim câteva adnotari care se refereau tocmai la greaua situatie în care se afla, fiind silit sa compara în fata unor judecatori care nu erau decât niste unelte ale regimului.
Când a fost adus la interogatoriu în fata procurorului Atanasiu, spune:
”M-a apucat groaza, caci nu mai aveam nici o încredere în justitie”.

”Justitia care judeca dupa „ordin” si nu dupa constiinta, nu exista”.
Iar dupa primul interogatoriu, facea urmatoarea reflexie amara:
”Dar aici nu e vorba de nici un proces în care sa te judece omeneste, ci de o prigoana lipsita de dreptate, de legalitate, de omenie, în care numai Dumnezeu mai poate interveni cu puterile Lui”.
Rând pe rând vom dezvalui în capitolele ce urmeaza toate crimele de lese-justitie, savârsite în cursul acestui proces, toate ilegalitatile si flagrantele încalcari ale celor mai elementare reguli din Codul Justitiei Militare, culminând infamia de a fi fost condamnat Capitanul la 10 ani închisoare pentru „tradare”.

8. UN COMPLET DE JUDECATA SINISTRU

În procesul din primavara anului 1934, când cu împuscarea lui Duca, Capitanul, Generalul Cantacuzino si fruntasii Legiunii au scapat de la condamnare pentru complicitate numai prin miraculoasa interventie de ultima ora a Generalului Moruzi. Regele Carol înca de pe atunci vroia si rezolve radical si definitiv problema Garzii de Fier. Dupa terminarea dezbaterilor, Generalii din Consiliul de Razboi au intrat în deliberare pentru a pregati sentinta. În acel moment se prezinta în fata lor Generalul Uica, Ministrul Apararii Nationale de pe atunci, care le comunica ca „dorinta Majestatii Sale Regelui este ca inculpatii sa fie condamnati”. Tulburare mare între judecatorii-generali, caci, dupa toate probele administrate în cursul procesului, îsi facusera în unanimitate convingerea ca cei trei atentatori au actionat din proprie initiativa când l-au împuscat la Duca, iar Corneliu Codreanu, Generalul Cantacuzino si ceilalti fruntasi ai Legiunii erau straini de fapta lor. În conformitate cu aceste convingeri, Consiliul de Razboi luase decizia sa pronunte o sentinta de achitare.
Generalul Moruzi, bun prieten cu Generalul Cantacuzino, aflând de ordinul venit de la Palat prin Generalul Uica si temându-se sa nu fie un abuz de putere al Ministrului Armatei, la instigatia guvernului liberal, s-a dus la Rege pentru a-i comunica starea de spirit a Generalilor din Consiliu. Daca ordinul vine de la Rege, ei, ca ostasi îl vor executa, dar atunci Corneliu Codreanu si ceilalti fruntasi ai Legiunii nu vor mai fi „condamnatii justitiei, ci condamnatii Majestatii Voastre”.
Vazându-se descoperit, Regele a intrat în panica si i-a spus lui Moruzi sa se întoarca imediat la Consiliu si sa comunice Generalilor ca el n-a dat nici un ordin si ca ei sunt liberi „sa judece dupa constiinta lor”. Asa a fost salvat Capitanul în acele împrejurari grele.
Dar experienta de atunci a servit la ceva camarilei. La o noua lovitura ce-o pregatea contra Legiunii si care s-a realizat mai târziu în procesul din 1938, si-a luat toate masurile de precautie ca înfrângerea suferita în 1934 sa nu se mai repete, când din cauza unui tribunal prea scrupulos, s-a pierdut prilejul ca Miscarea Legionara sa fie lichidata înca de pe vremea aceea.
De asta data era mult mai usor sa se constituie un tribunal militar docil, dispus sa judece „din ordin”. Pe banca acuzarii nu mai era decât Capitanul acum, fara sa-l mai aiba lânga el pe Generalul Cantacuzino, trecut în lumea dreptilor, în Octombrie 1937. Deci, nu mai era nevoie sa intre judecatorii-generali în completul de judecata, asa cum cerea procedura, când între acuzati se afla si un general, ci tribunalul se putea constitui cu ofiteri de rang inferior. Între acestia se puteau gasi mult mai usor unelte abjecte, dispuse sa-si calce constiinta, pronuntând o sentinta de condamnare, contra celor mai evidente probe de nevinovatie. Cariera si viitorul lor depindeau de bunavointa organelor superioare.
Corneliu Codreanu a fost judecat de un tribunal militar prezidat de Colonelul-Magistrat Constantin Dumitru. Acesta era unicul ofiter-magistrat din completul de judecata. Restul era format, cum noteaza Capitanul în însemnarile sale din închisoare, din ofiteri de front.
Cine erau acesti ofiteri de front? Îi gasim cu numele în brosura *Adevarul în procesul Capitanului*. Colonelul Dumitru, presedinte, era asistat de Lt. Col. Ionescu Nicolae, Maior Grumazescu Dumitru, Capitan Bardaca Gheorghe si Capitan Dumitrescu Nicolae.
Dar cine i-a desemnat pe membrii-judecatori ai Tribunalului? Generalul Comandant al Corpului II Armata, cum cerea procedura. Acesta, fara îndoiala, dupa ordinele primite de mai sus, de la Ministrul Apararii, a întocmit lista judecatorilor destinati sa figureze în Tribunalul Militar, în fata caruia era chemat sa raspunda pentru „crimele lui” Corneliu Codreanu.
Dar dupa ce criteriu s-a facut selectia acestor ofiteri de front pentru a constitui, împreuna cu Colonelul Dumitru, completul de judecata? Dupa onestitatea lor, dupa virtutile lor ostasesti, dupa competenta lor în materie juridica, înscrise toate aceste merite în foaia lor calificativa, pentru a garanta obiectivitatea si independenta în desfasurarea procesului? Nicidecum. S-au ales dintre cadrele ofiteresti acele elemente care stateau cu sabia lui Damocles asupra capului lor, oameni cu cazier judiciar, care s-au facut vinovati

de grave abateri de la codul militar si erau pe punctul sa fie trimisi în judecata si expulzati din armata sau, chiar mai rau, sa înfunde puscaria. Acestia au fost pusi în alternativa de a secunda pe Colonelul Dumitru în odioasa lui misiune de a-l condamna pe Capitan sau de a suferi rigorile legii militare.
Dam iarasi cuvântul avocatului Ranetescu, care, fiind aparator în procesul Capitanului, a cunoscut componenta detestabila a acestui Tribunal:
"Tribunalul este prezidat de Colonelul Magistrat Dumitru Constantin.
De o perfecta politeta (acuzatului i-a spus tot timpul „D-voastra, Domnule Codreanu"), ascunde însa în cutele acestei atitudini binevoitoare, un gând perfid: condamnarea.
A întins pilula otravei învelita în poleiala unei atitudini civilizate. Sunt convins ca judeca din ordin si eu ochii la microfonul din perete. Cu ocazia incidentelor ridicate de aparare, a suspendat sedinta, dupa fiecare incident, „pentru deliberare". Pe aripile nevazute ale vreunui telefon, s-au transmis apoi faimoasele „respingeri pentru motivele ce se vor vedea".
(…)
Au judecat oare, acesti cinci oameni, dupa constiinta lor sau din ordin superior? Pentru mine astazi este precis: li s-a dat ordin sa condamne.
Toata rânduiala procedurala, toate asa zisele garantii si libertati ale apararii, au fost niste meschine parodii. Capitanul era osândit în alcovuri si între pahare cu sampanie. Înfricosatoarea sabie de arhanghel, ridicata împotriva pungasilor si jidanilor, trebuia frânta.
Nu se putea constitui un tribunal mai incompetent ca acesta. Oameni cu suflete simple, cu cultura unilaterala, chemati de pe la regimentele lor, ignoranti în chestiuni de drept, au fost pusi sa rezolve, nu numai probleme sociale, politice, stiintifice, economice, dar sa si interpreteze texte grele de lege penala si sa stabileasca jurisprudente.
În fata lor un haos de acuzatii, un puhoi de argumente, care de care mai încurcate si mai neverosimile, si un om cit un munte, cu crestetul senin, cu grai simplu, cu chip palid, cu ochi de fulger; un morman de dosare, o armata de martori-neînfricati aparatori ai unui nevinovat – iar în spate... teroarea dezlantuita de sus, destituirea, degradarea, spectre menite sa înfricoseze si sa, distruga barbatia si dreapta judecata. În afara de aceasta e bine sa se stie ca toti oamenii întrebuintati pentru condamnarea si asasinarea Capitanului erau oameni cu cazier, patati în trecutul lor.
Toti acestia au fost promovati apoi ca elemente distinse ale societatii românesti".

9. ATMOSFERA DE TEROARE

"O atmosfera de teroare, înabusitoare, plutea între zidurile Consiliului si în afara lui", scrie Capitanul în notele lui de la proces.
Teroarea de la Malmaison, din cursul procesului, nu era decât reflexul întregului sistem de guvernare inaugurat odata cu dictatura carlista. Toata tara era înlantuita. Toate libertatile, suprimate. Nu se putea scrie nimic decât ceea ce era îngaduit în comunicatele oficiale. Nimeni nu mai era sigur de profesia lui, de functia lui în Stat sau la particulari si nici chiar de persoana lui. Un denunt era suficient pentru a aresta pe cineva, a-l supune la torturi si a-l interna în lagar. Justitia fusese înlocuita cu politia. Nu mai exista nici o garantie pentru individ în fata bunului plac al Statului, care nu cunostea alta lege decât aceea a terorii nelimitate. România, sub Regele Carol, se inspira din modelul de guvernare sovietic.
Dar la ce servea aceasta desfasurare de forte contra drepturilor si libertatilor individuale? Se exercita pentru apararea natiunii într-un moment de mare pericol? Suntem departe de aceasta interpretare. Distrugerea vechii ordini constitutionale servea unui scop infam si nemarturisit direct: nimicirea acelei miscari, acelui partid care-si înscrisese în programul sau însanatosirea morala si politica a natiunii noastre.
Tocmai acest proces de reînnoire spirituala a României, de refacere a ei din temelii, trebuia întrerupt. România era de multa vreme sortita sa intre în sfera de influenta bolsevica si tot ce-ar fi putut sa se opuna acestei „alunecari spre stânga" a tarii noastre, trebuia eliminat din vreme, înainte de a fi prea târziu. Nu se mai putea tolera ca în a treia tara, dupa Italia si Germania, ideea nationala sa biruie pe cale de alegeri. Miscarea Legionara, prin propaganda ce-o facea în masele populare, izbutise sa creeze un bloc de constiinta si vointa nationala, peste care nu putea trece tavalugul rosu. Si atunci conspiratia comunista, care a reusit sa-si gaseasca culcus la Palat, gratie Elenei Lupescu, a decretat moartea Legiunii; Miscarea Legionara trebuia distrusa ca sa triumfe comunismul în România.
Procesul Capitanului din 1938 era începutul acestei actiuni de lichidare a Legiunii. Arestarea si condamnarea lui din ordin nu era decât preludiul crimei planuite pentru mai târziu. Odata Legiunea

decapitata, dupa toate probabilitatile se va dezintegra si va dispare. Daca aceste prevederi nu se vor îndeplini, atunci se vor lua masuri complementare, de aceeasi natura, contra celorlalti fruntasi ai Legiunii, care nu trebuie nici ei lasati în libertate, ci strânsi laolalta în lagare si închisori, pentru a-i avea oricând la îndemâna pentru un nou val de represalii. Aceasta a fost în linii mari schema operatiilor planuite de camarila contra Legiunii.
Schimbarea constitutionala de la 11 Februarie 1938, dizolvarea partidelor si suspendarea garantiilor judiciare, n-aveau alt scop decât sa-l încercuiasca pe Capitan si sa-l târasca în boxa acuzatilor. Despuiat de orice posibilitate de aparare, un simulacru de judecata îl va azvârli în ocna, de unde nu mai trebuia sa iasa viu.
Teroarea instaurata de regimul carlist la toate nivelele vietii nationale, în Februarie 1938, a atins punctul culminant în cursul procesului. În jurul Capitanului, Armand Calinescu a organizat în toate amanuntele un sistem de paza si de control atât de sever încât sa creeze acea atmosfera de intimidare a persoanelor de buna credinta, ce s-ar fi încumetat sa-l apere. Orice gest de întelegere pentru inculpat putea avea urmari grave pentru indivizii care cutezau sa înfrunte amenintarile. Izolat de lume, izolat de natie, azvârlit în subteranele Jilavei, Corneliu Codreanu trebuia sa devina, prin suferintele lui si pedeapsa ce-o va primi, un memento permanent pentru toti recalcitrantii care ar mai cuteza sa-i profeseze ideile. Iata ce va asteapta daca nu va lepadati de el: arestarea, schingiuirea, lagarul, ocna, de unde cine stie daca veti mai scapa vii.
Înainte de a se pronunta sentinta, înainte ca sa se desfasoare parodia de proces, lumea trebuia sa ia aminte ca de asta data prigoana va avea alt final decât în 1934 si cei ce nu vor sa ajunga în situatia lui Codreanu, sa se retraga din lupta.
Sa clarificam acum, în ce consta acea „atmosfera încarcata, înabusitoare” de la proces, de care vorbea Capitanul. Pentru a-i cunoaste resorturile ei intime, trebuie sa trecem în revista, asa cum ne descriu martorii care au trait acest moment, ansamblul de masuri de paza luate de autoritati, care depaseau cu mult atât nevoile de siguranta pentru persoana inculpatului, cât si pentru protectia membrilor din Tribunalul Militar. S-a montat un enorm aparat de supraveghere si spionaj în jurul lui Corneliu Codreanu, ca si cum ar fi fost vorba de cel mai mare criminal al tarii românesti si al tuturor timpurilor.
Procesul s-a judecat în fata Tribunalului Militar al Corpului II Armata, Sectia I, care avea ca sef pe Colonelul Dumitru. Sala Tribunalului Militar se afla la etajul I al cazematei Malmaison.
Intrarea la Tribunalul Militar se facea printr-o alee lunga de 50-60 de metri. La poarta de intrare erau postati comisari si soldati-jandarmi. Comisarii faceau verificarea permiselor de intrare si a carnetelor de identitate. În piata din fata cazarmii Malmaison circulau patrule de soldati si jandarmi. Circulatia era interzisa.
La poarta se facea o prima verificare a actelor. Dar mai urmau altele. Dupa ce ai intrat în cladire, sub gang, într-o odaie, era instalat un birou de control central, unde, în afara de prezentarea legitimatiilor, se facea perchezitia corporala, la barbati si femei, de catre agenti si agente. Dupa ce ai trecut de acest post principal de control, aproape la fiecare pas în interiorul cazarii, erai oprit si întrebat de acte: permisul de intrare si carnetul de identitate. Verificarea se realiza cu multa atentie. Comisarii se uitau lung la persoanele cu drept de intrare, ca sa vada daca fotografia coincide cu individul din fata lor. Dar nu se multumeau cu atât. Întrebau de adresa posesorului permisului de intrare, pe care le notau într-o condica. În total s-au numarat 4-5 controale în cladire, pâna ce avocatii au putut strabate în sala unde se afla Corneliu Codreanu.
”Cazarma Malmaison, noteaza avocatul Ranetescu în amintirile lui din *Buna Vestire*, gemea de trupe, de politisti si de agenti ai Sigurantei. Nu puteai respira de atâtia inoportuni, care se asezau lânga tine si trageau cu urechea. În notele de la proces ale Capitanului, aceasta omnipotenta înabusitoare a agentilor împrejurul persoanei sale, este redat cu tot dramatismul si dezgustul.
Tot timpul am fost tinut într-o paza extraordinar de serioasa si cu totul neobisnuita. La usa, permanent doi jandarmi în post, iar în camera cu mine, un plutonier. De asemenea, un plutonier a stat tot timpul în preajma mea.
Discutiile cu aparatorii, pregatirea apararii, care întotdeauna e secreta, le-am facut-o în fata lor si a doi agenti de politie.
Avocatii, ca sa poata patrunde la mine, treceau începând de la poarta, prin patru cordoane, facându-li-se perchezitie corporala. Salile pline de agenti, care îi spionau pe aparatori, pe martori, si pe ofiteri. Nu puteau vorbi doi oameni, ca imediat sosea lânga ei un al treilea: agentul, spionul...

Fiecare avocat sau martor se astepta din moment în moment sa fie ridicat, arestat, dus în lagar”. Avocatul Ranetescu a descoperit un microfon în sala:
”Am observat în perete, deasupra procurorului, un fel de rozeta de alarma, de un format curios. L-am întrebat pe grefier ce este si mi-a spus ca acopera o gaura de cos. Un coleg spune grefierului: probabil ca e vreun cos... cu microfon. La care acesta a raspuns: microfonul e stricat de mult.
Am înteles: anumite urechi ascultau dezbaterile procesului. Tot de aceea se stenografiaza cu atâta grija tot ce se vorbeste. Vor vedea însa stenogramele lumina zilei?”
Microfonul din perete nu era destinat numai declaratiilor Capitanului si ale apararii, ci ca sa îi controleze si pe complicii lui Armand Calinescu din Tribunal, procurorii si membrii completului de judecata, daca îsi fac datoria. Sa nu se produca vreo deplasare sau vreo deviere de la linia de conduita a procesului, prescrisa de camarila, care trebuia sa se termine cu condamnarea inculpatului. Prin microfon, ofiterii erau mereu tinuti sub paza ca sa execute consemnele de la Palat.
Teroarea s-a extins si asupra presei. „În timp ce rechizitoriul procurorului, facut de altii si citit numai de el, noteaza Capitanul, a fost tras imediat în editii speciale, din ordin, sub amenintarea suspendarii ziarelor, si citit la radio în întregime, cuvântul apararii a fost ascultat de Consiliu într-o sala goala si nu s-au publicat în presa decât 3-4 rânduri.
”Nu stiu daca a existat vreodata, în viata publica a României, un om care sa fi fost atacat cu atâta înversunare, patima si rea credinta de întreaga presa si de toate cluburile iudeo-politicianiste, asa cum am fost eu de la arestarea mea, în tot timpul instructiei, în scopul de a pregati condamnarea în fata opiniei publice.
N-a fost nimeni, în tot trecutul românesc, asupra nimanui nu s-a concentrat atâta ura. Nimeni n-a fost lovit ca mine, fara a avea posibilitatea sa ma apar, fara ca cineva sa ma poata apara”.
Un singur fotograf a fost admis în sala. Era omul Sigurantei. Acesta a luat poze aproape exclusiv în directia bancii acuzatului. Cauta prilejul sa-l prinda pe Corneliu Codreanu în momentele când era aplecat pe hârtii, ca sa poata spune apoi presa la ordinul guvernului ca „acuzatul este coplesit sub povara acuzatiilor”.
”Nu s-a neglijat nimic, scrie Ranetescu, din detaliile infamei mascarade juridice”.
Teroarea a avut efect si asupra publicului. Lume putina, caci masurile extraordinare de paza de la Malmaison si amenintarile i-au înspaimântat pe multi din aceia ce ar fi vrut sa asiste la dezbateri, tinându-i departe de acel loc primejdios, de unde puteai fi ridicat si dus în lagar... În sala, doar mama Capitanului, sotia lui, Doamna Iridenta Mota si un frate al Capitanului.
O anumita presa, din tara si strainatate, a fost bogat reprezentata. Guvernul stia ca corespondentii acestor ziare vor scrie reportajele lor în asa fel încât sa-l prezinte într-o lumina defavorabila pe acuzat.
Parchetul militar care a condus operatiile de politie de la Malmaison era sub comanda faimosului Colonel Zeciu, acela care mai târziu a fost unul din protagonistii crimei din Padurea Tâncabesti. Acesta s-a comportat ca o bruta, executând la milimetru dispozitiile date de Armand Calinescu.
”Colonelul Zeciu, scrie Ranetescu, a fost foarte zgârcit în acordarea permiselor de intrare. S-au facut tot felul de mizerii si lumea s-a lipsit. Cuvântul de ordine a fost, se pare, cât mai putin public si acesta s-a accentuat în cele patru zile ale procesului, asa ca în ziua pledoariilor, nu mai eram decât noi, 7 avocati, tribunalul, Capitanul si un agent stenograf, cu fata congestionata de bautura.
Capitanul-magistrat Stefan Tartareanu, ajutorul lui Zeciu, s-a purtat tot atât de hain cu publicul si apararea”.
Ramâne sa lamurim o chestiune ce iese din comunul acestor zile de teroare. De ce în prima zi a dezbaterilor guvernul a lasat sa apara în Universul textul apararii lui Corneliu Codreanu, cuvânt cu cuvânt, fara a-l fi mutilat? Faptul se datoreaza unei interventii a Profesorului Iorga.
Profesorul Iorga scrisese cu 3-4 zile înainte de începerea procesului un articol în Neamul Românesc, în care cerea ca tara sa cunoasca dezbaterile de la proces. „Sa asiste lume multa, spunea el. Sa se deschida usile, spre a se constata, nu nevinovatia lui Codreanu, ci nulitatea lui...”
Guvernul s-a lasat convins de interventia lui Iorga, crezând ca apararea lui Codreanu va fi un fiasco, si a lasat libertate presei sa reproduca fara cenzura prima zi a dezbaterilor. Dar efectul a fost contrar celui asteptat de Iorga. Corneliu Codreanu a vorbit în apararea sa 7 ore încontinuu într-o forma impecabila. Dupa campania de ura si rea credinta de pâna atunci, orchestrata de guvern, publicarea declaratiilor Capitanului, cuvânt cu cuvânt, a avut un efect zguduitor în opinia publica, spulberând toate acuzatiile aduse pâna atunci.
Guvernul si-a dat seama de greseala si a doua zi a revenit la sistemul cenzurii.

10. MARTORII IN LAGAR

Corneliu Codreanu a facut apel pentru sustinerea apararii lui la doua categorii de martori: martorii din afara, adica acele persoane neîncadrate ce îl cunosteau ca sef al Legiunii. Aceste persoane puteau fi chemate în fata Tribunalului ca sa-si exprime opiniile lor asupra miscarii si asupra celui acuzat. Dar exista si a doua categorie de martori, mult mai importanti, martorii de fapt, adica oamenii cu care a lucrat Capitanul, pe care i-a avut lânga el zi de zi si-i cunosteau de-aproape gândurile si actiunile lui. De marturia acestora nu se putea lipsi, pentru a respinge acuzatiile grave ce i se aduceau.

Când în prima zi a dezbaterilor, Luni 23 Mai, s-a facut apelul martorilor, din 117 martori propusi de aparare erau prezenti numai 27! Ce se întâmplase? Majoritatea martorilor faceau parte din categoria martorilor de fapt si acestia nu puteau veni, nu puteau raspunde la apel, pentru ca fusesera ridicati de la casele lor odata cu arestarea Capitanului si li se fixase domiciliul fortat la Miercurea Ciuc. Ca sa citam câteva nume:

Profesor Ion Zelea Codreanu – absent
Avocat Mihail Polihroniade – absent
Avocat Alexandru Tell – absent
Profesor Ion Dobre – absent
Colonel Stefan Zavoianu – absent
Traian Cotiga – absent
Profesor Dragos Protopopescu – absent
Profesor Vasile Christescu – absent
Nicolae Totu – absent
Ilie Gârneata – absent
Ion Banea – absent
Profesor Nae Ionescu – absent
Preot Grigore Cristescu – absent
Vasile Iasinschi – absent
Gheorghe Furdui – absent
Radu Gyr – absent
Profesor Sima Simulescu – absent
Inginer Eugen Ionica – absent
Banica Dobre – absent.

Citind aceasta lista de martori, oricine îsi da seama ca depozitia lor era indispensabila pentru apararea Capitanului, dar si pentru lamurirea Tribunalului. Cum putea sa judece instanta militara în deplina cunostinta de cauza, daca nu-i ascultau pe acei care au trait aproape de Capitan si i-au înfaptuit directivele lui?

Horia Cosmovici a ridicat incidentul martorilor în prima zi a dezbaterilor, dimineata, explicând de ce aducerea lor în fata Tribunalului este neaparat necesara pentru aparare:

”Ei bine, acest inculpat de astazi, Corneliu Zelea Codreanu, daca ar fi fost singur, n-ar fi ajuns aici. A fost seful unui partid si al unei miscari. Ei bine, oricum am face, cei care au fost lânga el, cei care l-au ajutat si l-au înteles, cei care au executat ceea ce el a crezut si a formulat, vrem sa fie aici. Este legitim.

Aceasta categorie de martori se numeste categoria martorilor de fapt, a martorilor care stiu lucruri pe care cei din afara nu le pot sti.

Prin urmare asupra acestui prim punct conchid în felul urmator: ma judecati pentru o activitate politica pe care singur n-am putut-o face. Cum am facut-o, cum am executat-o, cum am infiltrat-o în sufletele acelora care m-au aprobat, aceasta trebuie sa v-o spuna ei. Sunt martorii de fapt. De acestia nu ma pot priva. Si cred ca D-voastra veti întelege rostul acestei argumentari a noastre”.

Dar acesti martori de fapt, constata avocatul Cosmovici în continuare nu pot veni, nu pot fi prezenti, deoarece au domiciliul fortat, impus de puterea executiva, la Miercurea Ciuc. Apararea nu poate fi acuzata de neglijenta, deoarece odata cu lista martorilor, a înaintat si adresele lor: Miercurea Ciuc. Acesti martori fiind indispensabili pentru aparare, în conformitate cu dispozitiile Codului Militar, Cosmovici cere amânarea procesului, pâna ce Tribunalul, prin mijloacele ce-i stau la dispozitie, îi va putea aduce în capitala.

Pledoaria lui Horia Cosmovici era irefutabila, bazându-se pe textele Codului de Justitie Militara. Si totusi Tribunalul, dupa ce s-a retras în deliberare, a respins cererea ca „neoportuna", în flagranta nesocotire a dreptului de aparare.
Dar lucrurile nu s-au oprit aici. S-au facut puternice presiuni si asupra martorilor propusi de aparare din afara miscarii, pentru a-i înfricosa si a-i determina sa nu apara în proces. Asa se explica absenta lui Vaida-Voievod, a lui Constantin Argetoianu, a Generalului Artur Vaitoianu, a lui Vintila Dongoroz, a lui Ion Gigurtu, Simion Mehedinti, C. Giurescu si altii.

11. DECIMAREA APARARII

Expresia e riguros exacta. Din 228 de avocati înscrisi în lista aparatorilor, abia a zecea parte a putut sa strabata în sala de sedinte. Avem marturia avocatului Ranetescu din ziarul Buna Vestire:
"Am lista aparatorilor înscrisi... Sunt 228. Imensa majoritate au lipsit, fiind opriti de a parasi localitatile lor. Cei mai multi n-au putut razbi în sala din cauza vigilentei comisarilor si a domnilor agenti.
Daca ar fi fost sa intre toti, sala ar fi devenit neîncapatoare. Fapt sigur este ca apararea s-a redus la „noi cei 7" si la cei 20-25 de tineri avocati, cu drept numai de a asista în sala, dar care, chiar de a doua zi, au fost sistematic opriti la poarta".
S-au întreprins mai multe operatiuni de politie pentru a-i împiedica pe avocatii înscrisi în apararea lui Corneliu Codreanu sa ajunga în fata Tribunalului. Prigoana contra lor a început din provincie. Multi avocati din orasele de provincie, legionari sau prieteni ai miscarii, au cerut telegrafic sa fie înscrisi printre aparatori. Contra acestora s-a dezlantuit o crâncena teroare. Numele lor au fost transmise imediat organelor locale de politie, care au început „cercetarile".
"Avocatilor din provincie, noteaza Capitanul în însemnarile sale din închisoare, care s-au înscris telegrafic, li s-au facut noaptea perchezitii în casa si li s-a pus în vedere ca daca vor parasi orasul, vor fi arestati si vor fi trimisi în lagar".
Ca urmare a acestor metode de intimidare, o parte din avocatii înscrisi la proces au fost blocati în localitatile lor, iar celor recalcitranti, celor ce n-au vrut sa asculte de avertismentul autoritatilor, li s-a aplicat masura anuntata: au fost ridicati, fie de acasa, fie de pe drum si internati în lagar.
La intrarea în cazarma Malmaison, unde-si tinea sedintele Tribunalul Militar, severe masuri de paza îi împiedicau pe avocatii apararii care nu figurau pe listele celor acceptati de politie, sa patrunda în sala. Corneliu Georgescu, care se sustrasese vigilentei agentilor de la Sibiu si venise cu trenul la Bucuresti, n-a facut nici doi pasi la Malmaison caci desi înscris ca aparator în proces, a fost arestat chiar la poarta si, fara prea multe explicatii, transportat în lagarul de la Miercurea Ciuc. El nu-si facea nici o iluzie ca nu va fi arestat si internat în lagar, chiar de la plecare, dar nu putea lipsi de la îndatorirea lui de avocat sa-l apere pe Capitan.
Cinismul guvernului a mers atât de departe încât nu s-a dat înapoi sa ordone arestarea unor avocati, în plina sedinta, de pe banca apararii, cu toate ca în acel moment, cum observa Capitanul, erau asimilati magistratilor. Asa s-a întâmplat cu avocatii Colonel Radulescu si Vlasto.
Este adevarat ca, în prima sedinta a Tribunalului, Luni, 23 Mai 1938, în afara de cei „7" prevazuti sa pledeze, se mai gasea un grup de 20-25 de avocati tineri din capitala. Acestia au fost de nepretuit ajutor Capitanului în acele trei zile premergatoare, când i s-a dat voie sa studieze dosarele. Dar nici numarul acestora n-a fost respectat. Prezentându-se în zilele urmatoare, au fost „triati" succesiv, au fost sistematic opriti de la poarta sa intre, încât când au început pledoariile apararii, sala era goala. „În afara de cei sapte avocati hotarâti sa vorbeasca, restul n-au mai putut intra", noteaza Capitanul.
Teroarea autoritatilor s-a resimtit si în cercul marilor avocati din tara, care, alta data, cum a fost în 1934 si în alte procese, l-au asistat pe Corneliu Codreanu. De asta data, marii avocati ai tarii au stralucit prin absenta.
"Avocatii mari, constata cu amaraciune Capitanul, au refuzat toti sa ma apere. Radu Rosetti, Vasiliu-Cluj, Paul Iliescu, Mora, pâna si Nelu Ionescu, Petrache, Ionel Teodoreanu, de teama sa nu fie dusi în lagare. Teama si lasitate".
Mai mult l-a durut pe Capitan refuzul lui Nelu Ionescu de la Iasi de a se prezenta în apararea lui. Nelu Ionescu prieten cu el de pe bancile Universitatii, care n-a lipsit pâna atunci de la nici un proces al sau!
Cu atât mai mult îsi îndreapta recunostinta sa catre avocatii care n-au cedat amenintarilor guvernului.
"De aceea, toata admiratia mea pentru avocatii: Hentescu, Radovici, Ranetescu, Paul Iacobescu, Lizeta Gheorghiu, Caracas, Horia Cosmovici, Zamfirescu, Coltescu-Cluj... si pentru tot acest tineret eroic, care nu s-a plecat în fata nici unei amenintari, care a riscat, care a înfruntat furtuna".

12. MISTERIOASELE DOSARE DISPARUTE. NULITATEA TRIBUNALULUI

Când Corneliu Codreanu, cu avocatii lui, au început sa cerceteze dosarele ce le-au fost puse la dispozitie, pentru a-si pregati apararea, au constatat cu surprindere ca din cele 20 de dosare, mentionate atât în rechizitoriul definitiv al procurorului-militar, Gheorghe Atanasiu, cât si ordonanta definitiva a judecatorului-instructor, maior Dan Pascu, lipsesc o parte din ele, în speta dosarele Nr. 12, 14, 15, 16, 17 si 18. Consternare. Atât în rechizitoriul definitiv cât si în ordonanta definitiva i se fac imputatii de crima lui Corneliu Codreanu, pe baza de acte în original cuprinse în dosarele-lipsa. Se fac trimiteri la aceste dosare-lipsa. Se fac trimiteri la aceste dosare, la paginile respective, dosare însa pe care apararea nu le-a vazut. Prima întrebare pusa de Corneliu Codreanu avocatilor sai, când a început împreuna cu ei studiul dosarelor, a fost: „Aratati-mi, va rog, originalele”, dar originalele nu existau, fiind cuprinse în dosarele-lipsa.

Ceea ce era mai grav în aceasta frauda, era faptul ca nici Camera de Punere sub Acuzare, acea instanta care hotarâse în final trimiterea în judecata a lui Corneliu Codreanu, nu primise dosarul complet, adica cele 20 de dosare, asa cum cere legea.

Ce contineau dosarele Nr. 12, 14, 15, 16, 17 si 18, cu „piese originale”, care au disparut fara urma în drumul de la Ministerul Public spre Camera de Punere sub Acuzare? Avocatul Ranetescu s-a ocupat de aceasta chestiune, în ziarul *Buna Vestire*, din 6 Noiembrie 1940.

”Nici pâna astazi nu-mi pot explica de ce tribunalul militar nu a pus la dispozitia apararii câteva dosare ale procesului.

Conform procedurii Codului Justitiei Militare, trebuia sa se trimita Camerei de Punere sub Acuzare întregul dosar (format din 20 de dosare), odata cu ordonanta de urmarire.

Au lipsit însa, în tot cursul procesului, dosarele Nr. 12, 14, 15, 16, 17 si 18 cu „piese originale”. Aceste dosare n-au fost trimise nici Camerei de Punere sub Acuzare, cum cerea legea, si nici n-au fost depuse pe masa tribunalului.

S-a ridicat incident de amânare pe aceasta chestiune, dar a fost respins „pentru motivele ce se vor vedea”.

Procurorul a raspuns ca piesele-lipsa sunt în cópii la Dosarul Nr. 1. De ce în cópii?

La ora 6 jumatate seara, am formulat printr-o petitie, depusa la grefa, protestul nostru ca nici pâna la acea ora nu ni s-au pus la dispozitie dosarele de mai sus.

Protest zadarnic!”.

Pe chestiunea lipsei acestor dosare din dosarul general al cauzei, în numele apararii, avocata Lizeta Gheorghiu a indicat un incident, cerând amânarea procesului, pentru ca Tribunalul Militar n-a fost sesizat legal. Iata textul acestei magistrale interventii în prima zi a dezbaterilor: „Subsemnatii avocati, aparatori ai D-lui Corneliu Zelea Codreanu, în virtutea prevederilor art. 294 si 336 al J.M., avem onoarea de a ridica urmatorul incident de viciata sesizare a tribunalului de judecata si nesocotire a dreptului de aparare. În fapt;

I. Potrivit rechizitoriului definitiv al D-lui procuror militar Gheorghe Atanasiu, cu Nr. 20 din 6 Mai, precum si potrivit ordonantei definitive Nr. 38547- 938, 17 Mai, a D-lui jude instructor maior Dan Pascu, trimiterea în judecata a D-lui Corneliu Zelea Codreanu s-a facut pentru imputatii bazate pe acte cuprinse, asa cum arata rechizitoriul si ordonanta definitiva, într-un numar de 20 de dosare, la care se trimite în mod expres. Ori, atât potrivit adresei Nr. 213 din 16 Mai cab. V instructie catre parchetul tribunalului militar, pag.195 Dosar Nr. 2785-938, cât si adresei Nr. 17150, din 17 Mai 1938, a parchetului militar catre Camera de Punere sub Acuzare, reiese ca onor. Camere de Punere sub Acuzare nu i-au fost trimise toate dosarele, adica toate volumele cauzei, lipsind dosarele Nr. 12, 14, 15, 16, 17 si 18.

În drept:

II. În conf. cu prev. art. 200, al. ultim C.J.M., în caz de crima, ministerul public va înainta dosarul Camerei de Punere sub Acuzare în trei zile de la primirea lui.

Ori, necontestat, în speta, toate cele 20 de volume formau „dosarul cauzei” si toate trebuiau puse la dispozitia Camerei de Punere sub Acuzare, pentru ca aceasta sa se pronunte în deplina cunostinta de cauza.

Art. 276 din proc. pen. de asemenea arata ca se face convocarea Camerei de Acuzare numai dupa ce e în posesia tuturor actelor si pieselor care constituie dosarul cauzei.

Îndeosebi, în speta, prin faptul ca piesele aflate în volumele care au constituit dosarul, constituie indiciile de nevinovatie pentru judecatorul de instructie si procurorul militar, acestea nu puteau lipsi din deliberarea Camerei de Acuzare decât prin nesocotirea flagranta a legii, care duce la nulitatea deciziei Nr. 17, din 17 Mai 1938 a Camerei de Acuzare, de pe lânga Corpul II Armata.
Nulitatea acestei decizii atrage viciata sesizare a tribunalului de judecata si solicitam trimiterea dosarelor la camera de acuzare, pentru a proceda în conformitate cu prevederile legii".
Horia Cosmovici a completat incidentul ridicat de Lizeta Gheorghiu în numele întregii apararii, explicând de ce Tribunalul Militar nu e sesizat legal si în consecinta nu poate sa-i judece pe Corneliu Codreanu.
"Potrivit legii D-voastra organice, codul de justitie militara, în afacerile criminale, ordonanta definitiva urmeaza sa fie comunicata Camerei de Punere în Acuzare, iar Camera de Punere sub Acuzare este aceea care va sesizeaza pe D-voastra".
(…)
Ori, ce constatam noi? Constatam ca Onorata Camera de Punere sub Acuzare a D-voastra, a Corpului II Armata, a suferit din cauza aceleiasi lipse de care am suferit noi, apararea, pâna astazi, adica dosarele cauzei – sunt 20, care, în întelesul legii, formeaza un singur dosar – nu i-au fost trimise.
Ca urmare, argumenteaza Cosmovici, cum a putut Camera de Punere sub Acuzare sa statueze asupra infractiunilor savârsite de inculpat fara studierea dosarelor? Unde sunt actele de instructie, daca nu se gasesc în dosare?
Si atunci, spunem noi, de vreme ce Camera de Punere sub Acuzare, ca si noi pâna astazi, n-am putut cunoaste toate dosarele, Camera de Punere sub Acuzare, potrivit art. 221, 227 din cod. penal, n-a putut sa pronunte o decizie valabila, ci a pronuntat o decizie nula, potrivit legii. Pe cale de consecinta, D-voastra nu sunteti sesizati, fiindca ceea ce e nul, nu exista. Nu aveti sesizare".
Argumentatia lui Horia Cosmovici nu mai lasa loc nici unei îndoieli. Tribunalul Militar nu avea calitatea sa-l judece pe Corneliu Codreanu, pentru ca n-a fost sesizat în conformitate cu prevederile legii. Decizia Camerei de Punere sub Acuzare este lovita de nulitate, pentru ca n-a avut la dispozitie toate actele de la instructie ca sa le cerceteze. În consecinta, si sesizarea Tribunalului Militar de catre Camera de Punere sub Acuzare este ilegal facuta. Cum poti sa trimiti pe un om în judecata, când n-ai cunoscut piesele incriminate?
Acelasi raspuns stereotip si implacabil al Tribunalului dupa suspendarea sedintei, pentru a proceda la deliberare:
"Pentru motivele care se vor vedea, Tribunalul respinge incidentul".
Reproducem în final si memorabila interventie a avocatului Sebastian Radovici, care reia tema, explicând înca odata de ce nu se poate judeca un proces atât de important, lipsind piesele acuzatoare:
"Cred ca nimeni nu are interes ca un proces în care se aduc cele mai grave acuzatii unui om, un proces care intereseaza atât de viu opinia publica a acestei tari, sa se judece altfel decât cu o instructie completa. Si – tin sa subliniez – cu o aparare completa. Ori este incontestabil ca din dosarele care trebuiau sa mi se puna la dispozitie, lipsesc câteva, piesele acuzatoare, care se gasesc în special în dosarul Nr. 14, în care exista piesele acuzatoare care se pretind a fi cele mai grave, pentru ca pe baza lor inculpatul Corneliu Zelea Codreanu este trimis în judecata D-lor voastre pentru crima de tradare. Ori, atunci, onorat Tribunal, va întreb cum este posibil ca noi sa raspundem la aceasta acuzatie, fara sa cunoastem piesele acuzatoare? S-a spus de catre D-l Prim Procuror ca aceste piese ar exista în copie în dosarul instructiunii. Ei bine, refuz sa iau cunostinta de aceste cópii, atunci când este vorba de piese care constituie însasi corpul delict, când se pretinde ca ele constituie însasi crima savârsita. În asemenea împrejurari, acestea nu au nici o valoare daca nu sunt puse la dispozitie în original.
De altfel, credem ca si pentru valoarea juridica si etica a sentintei ce trebuie sa pronuntati cererea noastra trebuie sa fie admisa si ca atare va rugam sa binevoiti a o admite".
Rezultatul a fost acelasi: 'Tribunalul respinge incidentul pentru motivele care se vor vedea".

13. PROCEDURA RAPIDA

Titlul acestui capitol este luat din însemnarile din închisoare ale Capitanului. Facând o petitie Comandantului Închisorii Jilava, în 10 Mai 1938, Corneliu Codreanu cere sa i se permita sotiei sale sa-l viziteze, fiindu-i urgent necesar pentru pregatirea procesului sau, „proces ce urmeaza a se judeca dupa procedura rapida".

De ce aceasta graba în judecarea Capitanului? Un proces de aceasta importanta, un proces epocal, istoric, ce nu apare în justitie decât foarte rar, ar fi trebuit judecat cu tot ragazul necesar si cu multa bagare de seama pentru ca atât acuzarea cât si apararea sa-si poata procura din vreme actele de care aveau nevoie si sa-si poata desfasura în liniste si calm toate argumentele pro si contra.
De ce acest ritm precipitat al procesului Capitanului? Procesul Duca a început la 17 Martie 1934 si s-a încheiat cu pronuntarea sentintei, în 5 Aprilie 1934, un interval rezonabil, în care timp au putut defila în fata Consiliului de Razboi toti martorii propusi de aparare si si-au putut încheia pledoariile lor toti avocatii acuzatilor. Procesul din Mai 1938, mult mai important decât cel din 1934, caci era vorba de soarta unei miscari în plina ascensiune, cu un milion de suflete care gravitau în orbita ei, s-a desfasurat în patru zile! A început Luni, 23 Mai, si sentinta s-a dat Joi, Noaptea, 26 Mai.
"Procedura rapida" s-a aplicat, pentru ca Tribunalul Militar n-a fost convocat pentru a judeca obiectiv si impartial o cauza, ci pentru a condamna. Încredintându-i-se acest rol odios de catre oculta de la Palat, tocmai rapiditatea desfasurarii procesului constituia un element esential al infamiei ce se pregatea Cu cât va cadea mai repede ghilotina condamnarii peste capul lui Corneliu Codreanu, cu atât planul urmarit de camarila va fi mai bine atins. Nu interesau legalitatea procesului, observatia scrupuloasa a regulilor de procedura, respectul drepturilor inculpatului în apararea sa, ci disparitia cât mai repede a Capitanului în fundul unei ocne. Aplicând maximum de urgenta în procesul contra lui Corneliu Codreanu, guvernul urmarea doua scopuri: pe de-o parte sa-l aiba repede sub cheie, pentru a-i putea decide ulterior soarta finala. Pe de alta parte, pentru a-l elimina tot asa de repede pe Capitan din circuitul vietii publice, dupa marea biruinta din alegerile din 1937. Toata atentia tarii, toate aspiratiile poporului se îndreptasera dupa aceasta victorie spre figura lui, asteptând de la el mântuirea. Când tara se va trezi din iluziile ei, dupa repetatele lovituri administrate de guvern Legiunii, si într-un interval atât de scurt, nu-l va mai gasi pe Corneliu Codreanu nici la sediu, nici în restaurantele legionare, nici la Carmen Silva, nici pe culmile Carpatilor, la Predeal sau Rarau, ci va afla ca se gaseste într-un loc strasnic pazit, condamnat pentru „tradare". Iata cine e falnicul vostru Capitan! Un biet om redus la neputinta, care-si musca deznadejdea între gratii. Ecce homo! Ca si Hristos pe drumul calvarului.
Asa se explica si gravele anomalii petrecute atât în cursul instructiei cât si la proces. Nu interesau daca erau calcate una dupa alta toate regulile din Codul Penal si Codul Justitiei Militare. Acestea erau accesorii care nu puteau influenta decizia luata de conspiratia de la Palat. Esential era ca filmul condamnarii, sub aparentele unei judecati normale, sa ruleze cat mai repede. A vorbi de anomalii, este prea putin. Întregul proces este un cumul de ilegalitati, o aberatie, o monstruozitate juridica, cum se exprima avocatul Ranetescu.
Sa începem cu instructia. Procurorul militar, Capitanul Atanasiu, îi ia interogatoriul lui Corneliu Codreanu pe ziua de 1 Mai 1938. Dupa aceea este anchetat de magistratul instructor, Maior Dan Pascu. Dar înainte ca instructia sa se termine, rechizitoriul procurorului Atanasiu s-a publicat în ziare, aceasta cu scopul sa convinga opinia publica de vinovatia Capitanului, în vederea sentintei de condamnare ce va urma.
Magistratul instructor, Maior Dari Pascu, l-a chemat pe Corneliu Codreanu în zilele de 8 si 9 Mai, comunicându-i ca va fi dat în judecata „pentru tradare". Instructia se referea la niste „acte secrete" ce le-ar fi detinut Capitanul si pe ziua de 9 Mai ancheta se termina. Dar iata ca pe ziua de 13 Mai îsi face din nou aparitia Maiorul Dan Pascu pentru continuarea instructiei. Pâna atunci fusese anchetat Corneliu Codreanu pentru acuzatia de „tradare". Acum îi azvârle în fata doua delicte pe care le-ar fi savârsit, de care nu fusese vorba la început:
I. Ca ar fi înarmat cetatenii tarii, cautând sa provoace razboi civil.
II. Ca s-ar fi pus în legatura cu un Stat strain pentru a provoca revolutia sociala în România.
Aceste delicte nu au fost ridicate nici la interogatoriul procurorului si nici la primele doua sedinte cu magistratul instructor. Ele au fost adaugate ulterior, dupa ce, probabil, magistratul instructor primise noi instructiuni de la acei care din umbra manipulau procesul. Ori, este cu totul anormal ca în cursul instructiei sa i se comunice inculpatului de ce este dat în judecata (pentru tradare), pentru ca apoi sa se amplifice baza acuzatiei lui cu noi delicte, de care n-a fost vorba pâna atunci. „Procedura rapida" am putea-o numi si teroarea timpului. Procesul s-a judecat sub teroarea timpului. Dupa ce a fost dus la Consiliul de Razboi pentru a-si pregati apararea, i s-a dat Capitanului un termen de trei zile pentru studiul dosarelor. O barbarie! Vineri, Sâmbata si Duminica, noteaza Capitanul, a trebuit sa cercetez 20 de dosare; ceva nemaipomenit! În trei zile sa-ti poti cauta contra-probe: carti, ziare, dezbateri parlamentare, foi straine. Sa-ti aduni material de-al tau, ordine, circulari, acte împrastiate, cine stie pe

unde. Si aceasta cu atât mai greu cu cât ai tai, toti care au lucrat cu tine, sunt arestati, sau trimisi în lagare, sau ascunsi ca sa nu fie prinsi”. Înca o data. De ce aceasta graba? Evident, pentru a împiedica apararea sa se prezinte în conditii optime în fata Tribunalului, cu toate piesele doveditoare la mâna si toate argumentele. Armand Calinescu mai conta si pe starea de slabiciune a lui Corneliu Codreanu, dupa o luna de închisoare severa în subteranele de la Jilava. În apararea lui, se va prezenta lamentabil, ceea ce va fi o proba în plus a vinovatiei lui. Tot din cauza procedurii de urgenta, din punct de vedere al acuzarii, procesul a fost rau întocmit, având o multime de puncte vulnerabile. Desi timpul ce le statea la dispozitie pentru pregatirea procesului a fost foarte scurt, avocatii apararii au descoperit usor punctele slabe ale acuzarii si au atacat cu vigoare. Lizeta Gheorghiu considera nula decizia Camerei de Punere sub Acuzare si ca atare cu totul viciata sesizarea Tribunalului pentru urmatoarea consideratie: „Ordonanta definitiva a D-lui judecator de instructie poarta data de 17 Mai 1938, cu Nr. 38547, iar decizia Camerei de Punere sub Acuzare este data în aceeasi zi de 17 Mai 1938, cu Nr. 17. Este iarasi fapt necontestat ca ultimul interogatoriu, prevazut de art. 210 al C.J.M. s-a luat inculpatului în ziua de 16 Mai 1938. Deci era imposibilitate materiala ca inculpatul sa fi luat cunostinta de ordonanta definitiva, înainte de a se fi pronuntat decizia Camerei de Punere sub Acuzare”. O lacuna de procedura foarte grava, constata Lizeta Gheorghiu, care duce la nulitatea decizia Camerei de Punere sub Acuzare. Fara a mai îngreuna textul de articole respective, trebuie precizat ca procedura penala prevede ca inculpatul are dreptul sa depuna memorii scrise, dupa ce a luat act de ordonanta definitiva! „Dar ce fel de memorii, afirma Lizeta Gheorghiu în fata Tribunalului, putea sa faca inculpatul, când el nu stia ca s-a dat vreo ordonanta definitiva, nu putea sa-i cunoasca cuprinsul, nu i s-a comunicat nimic, nu a fost citat deloc de Camera de Punere sub Acuzare. S-a nesocotit asadar „flagrant” dreptul acuzatului, si decizia Camerei de Acuzare, data în astfel de conditii, nu poate subzista”.

(…)

”În consecinta, fiind decizia Camerei de Acuzare, investind Tribunalul Militar al Corpului II Armata, prin nesocotirea flagranta a legii, rugam a se considera viciat sesizat tribunalul militar si a se trimite afacerea la Camera de Acuzare, spre a da decizia cu pastrarea normelor de lege”. Incidentul ridicat de acuzare nu lasa loc nici unui echivoc. O flagranta violare a legii. Inculpatul a fost lipsit de dreptul lui de a cunoaste ordonanta definitiva si a depune memorii scrise în apararea lui, înainte de a se pronunta Camera de Punere sub acuzare. La deschidere, conform ordinelor primite dintr-un loc tainic, Tribunalul raspunde: „Pentru motivele ce se vor vedea, Tribunalul respinge incidentul”. În aceste conditii haotice si de necrezut, s-a desfasurat întreg procesul. Textele legale, invocate de aparare, pentru a dovedi falsurile si abuzurile acuzarii, n-au servit la nimic. Unul dupa altul, incidentele ridicate de aparare, de o perfecta coerenta logica si legala, nu serveau la nimic. În final si-au dat seama atât apararea cât si Capitanul de inutilitatea eforturilor lor. Sentinta era gata confectionata în sertar. Ea nu era rezultatul dezbaterilor, ci a deciziei luate în hrubele conspiratiei de la Palat.

14. CAPETELE DE ACUZATIE

Vom concentra capetele de acuzatie contra Capitanului într-un singur capitol, pentru a ne putea da seama mai bine stat de natura lor infama cât si de modul tot atât de mizerabil în care s-au prabusit sub replicile drepte si curate ale apararii. Rechizitoriul procurorului a ramas la sfârsitul dezbaterilor într-o jalnica stare, desfiintat atât ca realitate de fapt cât si ca temei legal. Sunt trei capete de acuzatie care i s-au pus Capitanului în sarcina: tradare de patrie, legaturi cu o putere straina, pentru a dezlantui o revolutie sociala în România, si înarmarea populatiei pentru a provoca un razboi civil. Ne vom ocupa rând pe rând de toate aceste acuzatii, pentru a dovedi ca n-aveau nici un temei, ca se bazau exclusiv pe nascociri, minciuni si interpretari rauvoitoare, încât orice Tribunal din lume, cu un minimum de respect pentru misiunea lui de a administra dreptatea, ar fi pronuntat o sentinta de achitare.

I. Crima de Tradare

Dupa interogatoriul luat de Procurorul Atanasiu, Corneliu Codreanu este adus în ziua de 8 Mai în fata magistratului instructor Maior Dan Pascu, care îi aduce la cunostinta ca a fost trimis în judecata pentru „tradare”. Cuvântul l-a izbit atât de greu pe Capitan, încât, la început, n-a priceput bine despre ce este vorba si daca tradarea se referea la persoana lui. „Am ramas un moment uluit. Apoi mi-a explicat ca este vorba de detinerea si publicarea de acte secrete, care interesau Siguranta Statului si care se încadreaza în articolul 191 Codul Penal sub titlul de tradare”.

În continuare Maiorul Dan Pascu i-a luat un interogatoriu asupra acestor acte secrete, aflate la perchezitie, presupuse a interesa Siguranta Statului. Capitanul i-a dat explicatiile necesare, aratându-i ca nici unul din aceste acte nu are nimic de-a face cu Siguranta Statului.
Capitanul e cutremurat de atâta miselie.
”M-am întors din nou în celula mea, cu inima strapunsa de sageti.
Eu seful Miscarii nationaliste-legionare, sa fiu judecat pentru tradare!
N-am mai mâncat nimic. Am adormit târziu de tot, pe patul meu de scânduri si m-am zvârcolit toata noaptea. Dimineata m-am trezit în somn, „Auzi, draga Mota, voi fi judecat pentru tradare!” (*Însemnari de la Jilava*, pp 24-25).
Ce erau aceste faimoase acte „secrete”, gasite la domiciliul Capitanului? Cum ne explica el însusi, în apararea lui, erau simple ordine trimise de prefecti si de comandanti de legiuni + jandarmi catre organele subalterne, prin care li se cereau sa urmareasca activitatea legionarilor. „Erau sicane politice – electorale, îndreptate contra organizatiei mele”.
Avocatul Ranetescu, în seria de articole „Pentru cunoasterea adevarului”, publicate în ziarul *Buna Vestire*, din Noiembrie 1940, reia aceasta tema, aratând cum s-a înscenat procesul de „tradare”. „Din aflarea la domiciliul Capitanului a unor simple ordine politienesti, date în timpul campaniei electorale, dar intitulate „secrete” sau „confidentiale”, s-a inventat crima de tradare a sigurantei exterioare a Statului (!), prin detinere de acte secrete, privitoare la acea siguranta exterioara”.
Reproducem câteva din aceste ordine, pentru a se convinge oricine ca n-aveau nimic în comun cu Siguranta Statului, ci erau acte abuzive ale guvernantilor de pe atunci, date cu scopul de a împiedica propaganda legala a Miscarii Legionare în decursul alegerilor.
Prefectura Judetului Ilfov. Serviciul Administrativ. Strict Confidential. Mr. 198 Rezervat. 11/X/1937.
Domnule Pretor,
Avem onoarea a va trimite mai jos, în copie, ordinul confidential personal Nr. 61096/37, al Ministerului de Interne, circulara politiei, relativ la masurile de ordine dispuse în vederea extinderii propagandei si organizarii legionare în judetul Ilfov. Veti lua masuri de a se opri orice încercare a acestor legionari de a patrunde în judet si în comune. Cei ce nu vor întelege de bunavoie, vor fi arestati si trimisi la domiciliul lor.
Se va raporta Prefecturii orice încercare de acest fel,
Prefect...
Nu e singurul ordin de acest fel. Mai sunt si altele, transmise de la Interne organelor subalterne, tocmai în perioada de pregatire a campaniei electorale din 1937.
*
Prefectura Jud. Prahova, Serv. Administratiei de Stat Nr. 116 din 22 Iulie 1937.
Personal-Confidential
Domnule Director,
Am onoarea a va aduce la cunostinta ca organele noastre în subordine, au constatat ca personalul acelei fabrici, al carui nume este aratat pe verso acesteia, se face cunoscut vinovat de agitatii care au tulburat si tulbura ordinea publica.
Pentru aceste consideratii si ca o exemplificare a intolerantei unor asemenea manifestari, va rog a-i îndeparta din serviciu.
(urmeaza o lista de 56 muncitori români legionari).
Directorul întreprinderii caruia i se adreseaza „personal si confidential” prefectul, cerându-i sa-i scoata din serviciu pe muncitorii legionari, era un evreu! Evreul putea sa detina „acte secrete”, iar Corneliu Codreanu este învinuit pentru detinerea acestui ordin abuziv al Prefecturii de „tradare de patrie”.
*
Ordinul D-lui General Bengliu Nr. 586/938, catre unitatile jandarmeriei din tara: Luati masuri de supraveghere si carantina morala asupra oamenilor de trupa si în special a concentratilor dubiosi si banuiti ca gardisti, comunisti ori sectanti. Supravegheati si atitudinea ofiterilor.
(SS) General Bengliu
Ordinul Generalului Bengliu dateaza din perioada Guvernului Goga! În timp ce la cârma tarii era un guvern presupus nationalist, organele lui executive dispun sa fie supravegheati tot legionarii, adica tocmai aceia ce erau înruditi ideologic cu partidul de la putere. Când i s-a adus la cunostinta ordinul lui Bengliu, Capitanul, revoltat de duplicitatea guvernului, a dat o circulara, în care, dupa ce a reprodus ordinul lui Bengliu, a facut urmatorul comentar:

”Bine, frate nationalist, pe de-o parte îmi faci teoria fratiei si unirii, iar pe de alta parte dai telegrame cifrate ca sa ma supravegheze ca pe un periculos dusman al Statului? Ma asteptam sa fie supravegheati toti delapidatorii banului public, toti îmbogatitii prin frauda, toti jidanii corupatori din armata. Tot pe mine ma supraveghezi? Ce ironie!”.
*
Sunt ordine tot atât de „secrete” si „confidentiale” care dateaza din anul 1934, când miscarea era dizolvata si nu se înfiintase înca partidul „Totul pentru tara”. Iata unul din ele:
Ordin de Informatii al Inspect. de Jandarmi Bucuresti, catre Legiunea de Jandarmi de Arges, cu Nr. 61 din 4-l0-34:
„Vi se trimite în copie adresa Nr. 1324904 a Insp. Reg. de Politie Bucuresti, de care veti lua cunostinta si urgente masuri de investigatii, intensificând serviciul de informatii si a-i supraveghea de aproape pe toti membrii fostei organizatii Garda de Fier. Veti raporta pâna la 10-l0 daca a luat fiinta noua organizatie „Fulgerul” pe raza sectiei D-voastra. Nu admit delasarea si cer multa atentie din partea fiecarui rang pentru a fi în curent cu orice se pune la cale, pentru a lua masuri la timp.
Comand. Leg. Jand. Arges,
Maior, ...
Ne întrebam cum putea un ordin politienesc de urmarire a legionarilor, emis în 1934, sa pericliteze siguranta Statului 5 ani mai târziu, în Mai, când s-a judecat procesul Capitanului?
Mai este o întrebare de lamurit. Cum au ajuns aceste ordine de urmarire politieneasca în posesia Capitanului? Ele n-au fost sustrase de legionari de la Centru, adica de la Ministerul de Interne, de la Inspectoratul Jandarmeriei sau de la Directia Generala a Politiilor, ci au ajuns în mâna lui trimise de la periferia garii, din cine stie ce orasel de provincie sau din vreun sat. Aceste ordine „secrete” si „confidentiale” circulau pe la toate autoritatile subalterne din tara, prefecti, pretori, legiuni de jandarmi, politii locale, pâna la posturile de jandarmi.
Si acum intervine marea ticalosie a organelor care l-au anchetat pe Capitan, în cursul detentiei lui de la Jilava. Au încadrat aceste ordine, care se refereau la abuzurile guvernelor care s-au succedat la cârma tarii, contra organizatiilor legionare legal constituite, si transmise jandarmeriei si politiilor din fara sub consemnul de „secret” si „confidential”, în articolul 191 din Codul Penal, care se referea la „crimele si delictele contra sigurantei Statului”. Dintr-o data asadar aceste acte de rutina administrativa ale autoritatilor au devenit piese de acuzatie contra Capitanului de „înalta tradare”, pentru ca art. 191 se ocupa tocmai de faptele care pun în primejdie integritatea teritoriului, suveranitatea nationala si independenta tarii.
Corneliu Codreanu a fost trimis în judecata prin aceasta interpretare fortata a textelor legale, pentru crima de înalta tradare, prevazuta de art. 191, acuzat ca si-ar fi procurat si detinut acte secrete, privind siguranta exterioara a Statului.
Am vazut natura acestor acte din exemplele date. Toate sunt la fel. Sa ascultam comentariile avocatului Ranetescu din ziarul Buna Vestire:
”Fara sa fie cineva om de lege si pricepator al subtilitatilor juridice, se poate întreba uimit: cum se poate ca niste simple ordine, date de un Capitan de jandarmi sau de un prefect, ori pretor, catre subalternii de pe la sate, si prin care li se cere sa-i prigoneasca pe partizanii unei organizatii politice, sa fie considerate – daca le detine un particular – drept fapta criminala, încadrata în rubrica de înalta tradare?”
„În textul art. 191 din Codul Penal este vorba de planuri, schite, fotografii, acte secrete, etc., care privesc integritatea teritoriului, suveranitatea nationala, independenta tarii, siguranta Statului, mobilizare, piete întarite, forturi, stabilimente tehnice, etc., care, în interesul apararii nationale, nu pot fi divulgate, si care fapt se pedepseste cu munca silnica de la 5 la 25 ani si degradare civica pâna la 10 ani”.
Pentru orice om de buna credinta, ordinele date cu scop de prigoana electorala demonstreaza josnicia si abuzul celor care le-au semnalat si transmis si nu pot arunca nici cea mai usoara umbra asupra figurii de granit a Capitanului. Cum poate atenta posesia unui ordin abuziv de urmarire a membrilor Garzii de Fier la Siguranta Statului Român?
Sa ne rememoram acum si magistrala aparare a Capitanului, asa cum s-a pastrat de la procesul sau, când a raspuns la acuzatia de tradare:

Raspunsul Capitanului spulbera acuzatiile de tradare

”Domnilor, era vorba de ordine rupte si prapadite, tinute în buzunar de cine stie ce notar sau primar, ori aruncate la mutarea vreunui post de jandarmi. Nu sunt ordine luate de la Centru de mine, ci trimise din cine stie ce fund de sat, ocazional si întâmplator... Si este natural.
În patru ani s-au gasit la mine doua ordine de la Arges, unul de la Craiova, unul de la Prahova si doua, pe care le-am publicat în circulara, unul de la Siguranta Generala si unul al Generalului Bengliu.
Da, le recunosc! Recunosc ca s-au gasit în casa mea! Recunosc ca le-am vazut si o parte din ele le-am publicat, iar o parte nu. Daca sunt vinovat, îmi asum toata raspunderea si trag toata pedeapsa...
Dar iata cum justific eu chestiunea cu ordinele:
Continutul lor nu prezinta nici un fel de importanta. Sa-mi treaca mie prin cap ca aceasta ar putea sa angajeze Siguranta Statului Român? Nici nu m-am gândit vreodata în viata mea ca aceste ordine ar putea sa pericliteze siguranta exterioara a Statului. Unul de la Craiova altul de la Arges – ordine locale – ele nu puteau sa angajeze siguranta în mare a Statului roman. Cel mult putea sa angajeze o chestiune de ordine publica, dar Siguranta în mare a Statului?
Si atunci le-am pastrat... Caci erau ordine abuzive de care ma puteam servi. În ce sens? Mai întâi dându-i în judecata pe autorii lor, deoarece prin ele se calca dreptul patrimoniului meu legal, consfintit de legile tarii. Eu sunt partid legal constituit si am dreptul sa-mi fac propaganda... D-ta poti sa ma urmaresti, dar nu sa ma împiedici... Nu poti pe de-o parte sa-mi spui: iata, esti legal, du-te si fa-ti propaganda, iar de alta parte sa-mi pui asemenea piedici...
Mi-am spus: este o sicana de ordin politic-electoral, asa cum se întâmpla, permanent aproape, între toate partidele... Dar aceasta nu înseamna ca te poti ascunde de raspunderea dumitale, sub strict, personal, confidential, sau chiar limbaj cifrat. Nu!
Si atunci, ce pot face? Eu îl public ca sa ma adresez opiniei si sa spun: iata ce nedreptate mi se face!
De altfel fiecarui om politic, care condure organizatia, îi vin asemenea ordine. Tuturor oamenilor li se trimit, fiindca au corespondenta cu lumea, au oameni prin toate partile, care atrag atentia ca în cutare loc se trimit ordine abuzive.
Am chemat aici o serie întreaga de martori, oameni politici, aproape toti sefi de partid, ca sa declare, daca într-adevar au sau nu asemenea ordine.
V-am citit ordinul confidential al Prefecturii Prahova, prin care se cere sa se ia pâinea la 56 de legionari de pe Valea Prahovei pentru credinta lor legionara. Toti români: Blaga, Ambrozie, Cioc, Mircea, Irimia, Prian etc.
Eu – sef de miscare nationalista din România – sa fiu facut tradator, pentru ca posed un asemenea ordin, iar orice primar, orice notar, orice jandarm sau orice jidan, patron de fabrica, sa-l poata tine în buzunar sau acasa la el?
Eu cred ca orice ordin de acesta, pe care poate sa-l tina în buzunar D-l Madgearu, sau domnul sef de post, domnul comisar, domnul primar, domnul notar, pot sa-l tin si eu la mine, fara ca cineva sa poata spune ca eu periclitez prin aceasta siguranta Statului Român...
Când am reprodus în circulara mea Nr. 131 ordinul secret al generalului Bengliu, privitor la supravegherea legionarilor din armata, am scris: Bine, frate nationalist, pe de-o parte îmi faci teoria fratiei si unirii, iar pe de alta dai telegrame ea sa ma supravegheze ca pe un periculos dusman al Statului?
Ma asteptam sa fie supravegheati toti delapidatorii banului public, toti îmbogatitii prin frauda, toti jidanii corupatori din armata... Tot pe mine ma supraveghezi?”
Sa admitem ca pledoaria Capitanului, fiind pro-domo, n-ar fi suficient de convingatoare, cu toata argumentatia ei impecabila. Dar iata ca vine ca martor Iuliu Maniu, seful partidului national-taranesc, care sustine exact acelasi punct de vedere, dezvinovatindu-l pe Corneliu Codreanu ca ar fi putut comite un act de tradare din detinerea unor ordine administrative ilegale, îndreptate contra organizatiei sale.
În cursul depozitiei sale ca martor Corneliu Codreanu i-a pus urmatoarea întrebare:
Daca în practica vietii noastre politice, partidele de opozitie n-au protestat public în presa si în parlament împotriva ingerintelor electorale si daca n-au prezentat cópii de pe ordinele date de autoritati subalternilor, în aceasta privinta?
Marturia lui Iuliu Maniu
”Într-adevar în toate alegerile – în afara de cele din 1928 si 1932, pe care le-a facut Partidul National Taranesc – guvernele au folosit puterea executiva, jandarmeria si Siguranta, pentru scopurile electorale ale partidului de la guvern si ele nu s-au marginit la activitatea Sigurantei de Stat. Partidele de opozitie totdeauna au nazuit sa puna mâna pe ordinele secrete, prin care se îndruma forta publica de a împiedica

opozitia în actiunea si în miscarile ei politice. Astfel eu însumi, în anul 1927, am avut în mâna 18 ordine secrete si confidentiale ale puterii publice, prin care puterea executiva era pusa în serviciul partidului guvernant. Aceste ordine secrete le-am publicat si în ziare si au fost citite în Parlament.
Mai mult m-am dus la Ionel Bratianu, presedintele Consiliului, si i le-am prezentat într-un memoriu, pentru a protesta în contra acestor ingerinte... Nu mi-au facut nici Primul Ministru, nici Autoritatile, vreun cap de acuzare si nici nu puteau face, fiindca detinerea si câstigarea unor astfel de ordine secrete era la toate partidele de opozitie un uz constant.
La întrebarea ce mi se pune, daca detinerea unor asemenea acte de catre seful unui partid de opozitie, ar putea constitui un act de tradare, sau ar putea periclita ordinea în Stat si siguranta publica, raspund: Niciodata! A fost un uz constant!"
Marturia lui Iuliu Maniu a fost confirmata de un alt ilustru membru al partidului national-taranesc, fostul Ministru Sever Dan:
"Ordinele si circularile jandarmeriei sau politei, în chestiuni electorale – desi intitulate confidentiale sau secrete – au existat cu sutele în posesia tuturor oamenilor politici, fiind obiceiul ca partidul de la guvern sa faca dificultati celor din opozitie. Asemenea ordine nu ating siguranta exterioara si nici pe cea interioara a Statului. Personal am avut si eu ordine de acestea, care s-au publicat în dezbaterile Parlamentare, cu ocazia discutiilor la mesaj ori la validari".
Pledoariile avocatilor apararii au fost tot atât de concludente, desfiintând cu argumentele zdrobitoare, acuzatia de tradare.
Lizeta Gheorghiu arata ca art. 191, în care a fost încadrat Corneliu Codreanu, se referea „la crime si delicte contra sigurantei exterioare a Statului". Ori „acte prin care în mod abuziv se dictau masuri ilegale împotriva unei organizatii care fiind legale, acte care prin nimic nu serveau la asigurarea fiintei Statului sau la conservarea existentei lui, nu puteau fi socotite ca unele ce intereseaza Siguranta Statului".
Lizeta Gheorghiu indica exemplul altor organizatii politice care au posedat acte de asemenea natura si n-au avut nici un neajuns în aceasta pricina:
"Este ziarul *Dreptatea*, ziarul National-Taranesc, care pe coloane întregi a publicat ordine secrete ale comandamentelor superioare ale Jandarmeriei si Ministerului de Interne si nu s-a luat nici o masura, pentru ca era evident ca acele ordine nu puteau fi socotite ca interesând Siguranta Statului.
A da caracterul de tradare si a sanctiona cu munca silnica detinerea unor acte administrative, este un fapt ce depaseste orice masura.
A încadra apoi aceste acte în acelea interesând siguranta exterioara a Statului, este o monstruozitate juridica".
Horia Cosmovici pleaca în pledoaria lui de la uriasa propaganda ce s-a facut de guvern în jurul acuzatiei de tradare, azvârlite lui Corneliu Codreanu.
"Tradare!, a precizat rechizitorul definitiv. Tradare, a reluat ordonanta definitiva. Tradare, a mentinut decizia Camerei de Acuzare'. Tradare au împrastiat gazetele dintr-un colt în altul al tarii. Tradare s-a difuzat prin radio si pentru tradare sunteti întruniti astazi sa judecati".
Conform Codului Penal, articolele 190 si 191, se enumera 180 de cazuri posibile, când detinerea unor acte ar interesa siguranta exterioara a Statului.
Din aceste 180 de posibilitati, spune Cosmovici, n-ati izbutit sa gasiti la domnul Corneliu Codreanu nici unul.
Ce acte ati gasit care sa intereseze teritoriul, siguranta exterioara a Statului – am explicat de ce nu poate fi vorba de siguranta interioara – mobilizarea si concentrarea armatei, materialul militar, si asa mai departe. N-ati gasit nici unul. Ca doara nu puteati pretinde ca Statul Roman si-ar avea fiinta periclitata, prin aceea ca nu stiu care autoritate ar fi dat ordin ca Sima Simulescu sa fie împiedicat de a face legiuita propaganda electorala!
Si atunci ne întrebam, ce are de-a face siguranta exterioara a Statului cu ordinul nu stiu carei autoritati, care îsi permite – nesocotind legea – sa ma opreasca în desfasurarea campaniei electorale?"
În fata acestor zdrobitoare dovezi de nevinovatie, si repetate de atâtea personalitati din lumea politica a tarii, niste anchetatori onesti n-ar fi sovait o clipa sa-si retraga acuzatia de tradare, chiar în cursul procesului. Dar nu mai exista pe banca acuzarii un procuror de talia Generalului Petrovicescu, care, în 1934, cu toate presiunile guvernului, a refuzat sa-l implice pe Corneliu Codreanu si pe ceilalti fruntasi ai Legiunii în atentatul împotriva lui Duca. Actualii comisari regali erau niste unelte pervertite ale regimului carlist, capabile de orice crima.

II. Legaturi cu un Stat strain pentru a provoca Revolutie Sociala în România

Pe baza art. 209 din Codul Penal a mai fost acuzat de faptul ca a intrat în legatura cu un Stat strain, pentru a primi instructiuni si ajutoare, cu scopul de a dezlantui o revolutie sociala în România.

Pe ce documente, pe ce acte, pe ce dovezi, s-a ridicat aceasta acuzatie, tot atât de grava si dezonorata ca si cea de tradare?

Pe nimic altceva decât pe o scrisoare adresata Cancelarului Adolf Hitler de un necunoscut, pe care Capitanul nu o vazuse niciodata în viata lui si a carei copie se gasise la perchezitie, la domiciliul sau. Dezbaterea referitor la aceasta scrisoare s-a tinut în sedinta secreta, împotriva protestului apararii ca nu era nimic de ascuns nici publicului si nici strainatatii. Mai întâi s-a dat citire acestei scrisori, si apoi, la interogatoriu, Capitanul a explicat de ce nu-i poate apartine.

„Excelentei Sale Adolf Hitler, Comitetul Central al Legionarilor Nationali-Socialisti din România, luând în dezbatere problema programului nostru pentru campania din 1935, pe care o pregatim de mult în vederea viitoarei aliante economice si politice cu poporul german, a hotarât ca odata cu omagiile si urarile sale de izbânda totala, sa va trimita si ecoul romanesc al evenimentelor europene în curs de desfasurare.

1. Guvernul Excelentei Voastre apare în ochii românilor ca principalul tulburator al pacii dintre popoare. Opinia publica, profund influentata de marea presa din solda marii finante iudaice, se teme de un nou razboi si nu mai simpatizeaza în aceeasi masura cu regimul Excelentei Voastre, care este acuzat ca îl preconizeaza. Trebuie spulberata legenda ca Germania este tara tehnicii distrugatoare de civilizatie.

2. Plebiscitul din Loare (probabil a vrut sa zica Saar) preocupa toate spiritele. Lumea se asteapta la o mare catastrofa, pe ziua de 13 Ianuarie. Hitlerismul este aspru criticat. Presa dusmana va prezinta ca incendiatorul Europei. Încrezator în ideologia national-socialista, noi respingem cu hotarâre insulta adusa poporului german, de a pregati razboiul. Noi stim ca regimul instaurat de Excelenta Voastra, din care ne inspiram pentru campania de mâine, comporta alte mijloace, mai umane, mai eficace, mai permanente, de expansiune economica, politica si sociala.

3. Purtatorii stindardului national-socialist din România, noi privim cu mare interes si deosebita atentie manevrele iudaice-masonice de rasturnare a regimului instaurat de Excelenta Voastra. Solidaritatea de interese morale în primul rând, care ne leaga în mod indestructibil, ne obliga si ne comanda a va aduce respectuos la cunostinta dorinta noastra de consolidare al guvernului Excelentei Voastre si de pace între popoarele Europei.

Un razboi acum poate însemna pentru noi nimicirea. Dimpotriva, amânarea razboiului va face ca în cursul anului viitor sa fâlfâie si in România stindardul national-socialist.

Gratie unui nou sistem economic de îmbogatire mutuala, prin ceea ce noi numim economie automata, vom putea realiza cele mai legitime deziderate profesionale, nationale si internationale.

Înfaptuirea acestui salvator plan economic-social, de care va vom vorbi la timp, reclama însa o stare de pace între popoarele europene, cel putin în cursul anului 1935.

Încrezator în întelepciunea, capacitatea si nobilele simtaminte ale guvernului Excelentei Voastre, Va trimitem salutul fratesc si entuziast al legionarilor national-socialisti din România.”

Capitan

Cum a ajuns aceasta scrisoare între hârtiile Capitanului, confiscate la perchezitie, e un mister. Corneliu Codreanu a spus avocatilor din primul moment, când a început cu ei cercetarea dosarelor: „Eu nu stiu de unde s-a putut gasi la mine aceasta scrisoare. N-am vazut-o în viata mea”. Horia Cosmovici, în pledoaria sa, a emis ipoteza ca scrisoarea a ajuns la sediu, asa cum ajungeau multe lucruri adresate Sefului Legiunii: „domnul Corneliu Codreanu, prin suflul nou si adânc de reînnoire a vietii noastre sociale, trecea în ochii tuturor ca primul dintre cei ce puteau sa înfaptuiasca orice idee noua, orice formula originala. De aici e foarte posibil ca acest proiect de reforma a vietii profesionale, nationale si internationale, prin „solidaritatea mutuala” si „economie automata”, sa fi cautat autorul ei sa-l faca sa-l ajunga, daca s-ar fi putut chiar în mâna Sefului Miscarii Legionare. Ca n-a ajuns, e mai mult decât firesc, caci e mult prea originala ideea si este de banuit ca pâna la sef se face o triere. Deci, scrisoarea a ramas pe undeva pe la sediu, între alte hârtii pastrate la Secretariat. Scrisa în 1935, cu scopul de a fi adusa la cunostinta lui Corneliu Codreanu, a fost descoperita la perchezitia din 1935, la domiciliul Capitanului”.

Avocatul Ranetescu este de alta parere când evoca în paginile ziarului Buna Vestire odiosul proces din 1938. El crede ca acea scrisoare a fost strecurata de agentii care au facut perchezitia, între hârtiile ridicate de la domiciliul Capitanului”.

Enumerând nedreptele acuzatii ce i se aduceau Capitanului, Ranetescu spune:
”Trebuie însa si ceva care sa-l compromita pe Capitan fata de întreaga simtire nationala, prezentându-l drept un om capabil de schimbarea orânduirii noastre de Stat.
Acel ceva a fost descoperit. O foaie de hârtie, scrisa de D-l Radulescu-Thanir, cu 5 ani mai înainte, o copie gasita Dumnezeu stie unde, si strecurata cu abilitate printre actele ridicate de la Casa Verde”.
Presupunerea lui Ranetescu e tot atât de plauzibila ca si ipoteza lui Cosmovici.
El da si numele autorului acestei scrisori, Radulescu-Thanir, descoperit chiar în cursul procesului, printr-un sir miraculos de întâmplari. Dar înainte de a ajunge la acest punct culminant al procesului si înainte de a fi stiut cine e autorul real al scrisorii, sa-l ascultam pe Capitan cum s-a aparat de învinuirea de a fi scris acest mesaj Excelentei Sale Adolf Hitler.
Capitanului i-a fost extrem de usor sa combata aceasta acuzatie, deoarece o simpla citire a scrisorii arata imposibilitatea morala de a fi atribuita lui. Vom înfatisa pe puncte obiectiile prezentate în apararea lui:
1. Mai întâi, din punct de vedere al conceptelor întrebuintate, Capitanul a declarat ca nu întelege ce înseamna cuvintele „economie automata”, „solidaritate economica” si „îmbogatire mutuala”. Aceasta împerechere de cuvinte nu corespunde gândirii lui si trebuie sa reprezinte caracteristica ideologica proprie autorului scrisorii.
2. În aceeasi ordine de idei, s-a facut o comparatie în ceea ce priveste stilul, dovedindu-se a fi cu totul strain de felul sau de a formula.
3. Autorul scrisorii nu cunoaste miscarea, deoarece niciodata în aceasta miscare n-a existat un Comitet Central. Titulatura de „legionari national-socialisti” e cu totul straina de originea si istoria acestei miscari. Nici un legionar nu s-a numit „national-socialist”.
4. În sfârsit, semnatura de pe scrisoare, de „Capitan”, este o alta proba ca autorul scrisorii nu apartine miscarii, deoarece niciodata Corneliu Codreanu n-a semnat vreuna din scrisorile sau circularile lui altfel decât cu numele sau propriu.
5. Cât priveste speranta autorului ca într-o zi sa fâlfâie si în România stindardul national-socialist, ea reprezinta, fata de conceptia legionara, o imposibilitate. Acest deziderat vine în contrazicere cu linia miscarii, în care cei mai buni oameni ai ei, Mota si Marin, si-au jertfit viata înfasurati în tricolorul romanesc. Corneliu Codreanu a refuzat nu numai influente straine, dar nici cel putin sugestii. Sursa de inspiratie a nationalismului legionar, cum a aratat în lucrarea sa Pentru Legionari, purcede de la sirul marilor scriitori din secolul trecut, Conta, Alecsandri, Kogalniceanu, Eminescu, Hasdeu, când pe vremea aceea, în Germania, nu numai ca nu se punea problema antisemita, ba chiar, la Congresul de la Berlin, Bismark a impus României masuri de protectie a jidanilor. În relatiile cu Puterile Axei, Corneliu Codreanu a pastrat o atitudine de demnitate si onoare necunoscuta în tara noastra. Astfel, Capitanul a refuzat invitatia primita la congresul de la Nürnberg din 1937- contrar D-lor Cuza si Goga, care i-au dat urmare, caci nu întelegea sa apara prea mic fata de celelalte State. Vroia sa fie socotit ca reprezentant al miscarii nationaliste din România.
6. Revolutia sociala, asa cum e prezentata în actul de acuzare, nu poate avea nici un sens pentru o miscare ce izbutise sa obtina 70 de locuri în Camera si avea perspective sa le dubleze la ultimele alegeri, care au fost apoi suprimate. N-avea nevoie de violente. Conducerea i-ar fi revenit pe cai normale.
”Revolutia legionara”, daca au vreun sens aceste cuvinte, nu se realizeaza prin violenta, ci prin perfectiunea interioara a omului. E o revolutie de tip spiritual, conceptie expusa de nenumarate ori de Capitan si înteleasa de toata lumea legionara.
La sfârsitul interogatoriului asupra acestei chestiuni, a rostit Capitanul urmatoarele cuvinte: „O sa ne caute si nu se poate ca Dumnezeu sa nu ne ajute ca sa gasim persoana care a scris aceasta scrisoare”. Membrii completului de judecata zâmbeau sceptic la aceasta afirmatie, caci apararea nu mai avea la dispozitie decât doua zile pentru a-l descoperi pe autorul ei între 20 de milioane de români! Si totusi minunea s-a împlinit. În 48 de ore s-a înfatisat la Malmaison, pentru a fi audiat ca martor, cu zece minute înainte de a-si începe procurorul rechizitorul, autorul scrisorii. Un lant de întâmplari de necrezut a dus la aflarea lui, care nu se pot explica altfel decât prin voia lui Dumnezeu, cum a profetit Capitanul.
Un avocat legionar Marinescu, ce facea parte din aparare, citind scrisoarea, a fost izbit de expresiile „economie automata” si „îmbogatire mutuala”. Îsi aminteste ca a citit undeva aceste lucruri. Acasa, la parintii lui din Oltenia, a vazut cândva o carte cu o dedicatie data de autor si în acea carte pare ca existau aceste formule economice bizare. Imediat s-a urcat în tren, s-a dus la Râmnicul-Vâlcea, si a doua zi a venit cu o carte scrisa de un domn Radulescu-Thanir, intitulata Neocooperatia.

Chiar din primele rânduri ale introducerii, se citeau clar expresiile „economie automata” si „îmbogatire mutuala”. „Ca ultim noroc al nostru, spune Capitanul, scrisul de mâna, dedicatia, este acelasi scris, exact ca în scrisoarea de care sunt eu acuzat”.
Apararea freamata de bucurie. Era în posesia dovezii de care avea nevoie. Imediat a fost trimis un avocat dupa D-l Radulescu-Thanir si acesta a venit la Tribunalul Militar. Aratându-i-se scrisoarea catre Hitler, a recunoscut ca e scrisul sau si chiar ca e autorul scrisorii. Capitanul multumeste lui Dumnezeu ca i-a ajutat sa-l identifice pe adevaratul autor al scrisorii.
Radulescu-Thanir, la cererea avocatilor, a dat o declaratie scrisa, prin care-si recunoaste paternitatea piesei de la dosar si s-a pus la dispozitia Tribunalului ca martor. Ramânea sa fie audiat si acuzatia ar fi cazut definitiv. Nimic nu parea sa mai stea în calea acestei probe cruciale, care ar fi spulberat orice suspiciune ca Corneliu Codreanu ar fi intrat în legatura cu o putere straina pentru a pregati revolutia sociala în România.
Si totusi imposibilul s-a întâmplat! Tribunalul statuând contra evidentei, contra celor mai elementare reguli de judecata, a respins acest incident. Iata cum povesteste avocatul Ranetescu aceasta scena danteasca, când coalitia puterilor raului, care statea în spatele Tribunalului, s-a opus cu înversunare la audierea acestui martor capital în proces:
”Radulescu-Thanir a venit în persoana la Tribunal si a asteptat afara cu încredintarea ca va fi introdus.
În acest timp, apararea a depus pe masa Tribunalului atât volumul Neocooperatia cât si declaratia D-lui Thanir, explicând eroarea ce se savârseste si cerând, ca, la nevoie, sa se faca o expertiza grafica, spre a se stabili identitatea dintre cele doua scrisori, dedicatia si piesa inculpatoare. Apoi când au aflat ca D-l Radulescu-Thanir este la usa tribunalului, au cerut sa fie introdus si audiat ca martor. Ni se parea acest lucru atât de normal si de judicios!
Totusi Tribunalul, printr-o dispretuire a celei mai elementare reguli de judecata, a respins cererea de expertiza, a înlaturat volumul cu dedicatia, a nesocotit explicatiile apararii asupra asemanarii expresiilor din scrisoare cu cele din volum, si a respins, în sfârsit chemarea ca martor a D-lui Radulescu-Thanir”.
(…)
”Nedreptatea era strigatoare la cer! Un martor se oferea sa declare în fata crucii; ca el a scris o scrisoare, ca el este proprietarul ideilor exprimate în ea – iar nu cel învinuit – si totusi un tribunal invoca art. 309 C.J. Militare si spune: „respinge proba, fiindca o apreciez ca nenecesara”.
Nu gasea acel tribunal ca este concludent si necesar sa fie ascultat D-l Thanir, care ar fi lamurit totul si s-ar fi declarat autor al scrisorii? Nu se gasea util, pentru o dreapta judecata, sa se constate ca o scrisoare veche de cinci ani apartinea unui om care scrisese în trecut o dedicatie pe un volum cuprinzator de aceleasi idei si expresii ca acelea din scrisoarea corp-delict?
Nu. Tribunalul aprecia ca nu este nevoie. În înalta sa întelepciune, îl socotea pe Capitan autorul scrisorii si se ascundea înapoia principiului suveranitatii puterii de judecata din art. 309”.

S-a sfârsit! Vor sa ma condamne

”În acest moment, noteaza Ranetescu, pentru prima oara am citit pe fata Capitanului întreaga prabusire a încrederii sale în judecatorii de pe fotolii. De unde pâna atunci pastrase nadejdea ca sfânta dreptate va birui caznele napastei si ale urii, am observat cum îl abate dezamagirea si cum i se înfige în coltul gurii un surâs amar...
«S-a sfârsit! Vor sa ma condamne!», au fost cuvintele ce ne-a soptit în pauza sedintei... Apoi a pastrat o atitudine de adânca resemnare pâna la urma. Ne spusese sa expunem pe larg în pledoarii problemele de drept si justificarile sale, dar, chiar în cursul pledoariei mele, mi-a trimis un bilet, prin care ma ruga sa scurtez pledoaria. Era inutil. Îsi dadea seama cu ce fel de justitie are de-a face”.

III. Înarmarea populatiei cu scopul de a provoca un razboi civil

A treia crima pusa în sarcina Capitanului a fost prevazuta de art. 210 din Codul Penal, prin care era învinuit de razvratire, de înarmarea populatiei cu scopul de a provoca razboiul civil.
Corneliu Codreanu s-a facut vinovat de razvratire, spunea acuzarea, fiindca înfiintase depozite de arme.
Când procurorul a expus chestiunea depozitelor de arme, s-a referit la un proces verbal adresat de Generalul Bengliu, Comandantul Jandarmeriei, prin care acesta atesta ca din diferitele descinderi si perchezitii facute pe tot cuprinsul tarii s-au strâns urmatoarele arme:
16 arme militare
14 carabine
57 arme de vânatoare
2 arme de salon

3 închizatoare de arma
16 pistoale automate
137 de revolvere
12 cartuse de mitraliera
57 cartuse de arma de vânatoare
20 de tuburi de cartuse arme militare
8 cutii de pulbere
106 grame alice
6 pumnale
2 sabii
”Acest depozit constituie unul din elementele articolului 210 Codul Penal si dovada existentei lui este „netagaduita”, a spus procurorul.
Capitanul l-a întrebat pe procuror:
– În ce oras, la ce strada si în ce numar se afla acel depozit?
– Care este numele proprietarului casei?
– Cine este persoana însarcinata sa ascunda si sa pazeasca acel depozit?
Procurorul n-a raspuns nimic. Si atunci Capitanul, cu felul sau clar si transant de a lamuri lucrurile, a demonstrat absurditatea acuzatiei:
”Cum, Domnilor, un razboi civil se face cu armele descrise în lista D-lui General Bengliu? Eu vreau sa rascol poporul si în loc sa strâng arme – arme multe, nu schelete de revolver si bastoane cu sis – într-un anumit loc, sub o anumita paza, ma apuc sa dau – asa la întâmplare – unuia de la Satu Mare o pusca, unuia de la Craiova un pumnal, altuia de la Sighetul Marmatei o cutie de pulbere, lui X de la Iasi un revolver, lui V. de la Brasov o carabina, si asa mai departe, pentru ca sa mi se spuna ca am facut depozit de arme cu scop insurectional?
Nu mi se arata daca eu personal am dat acele arme sau daca nu cumva erau ale persoanelor la care s-au gasit. Nu mi se demonstreaza cum ar fi fost posibil sa se adune posesorii de arme dintr-o suta de unghere ale tarii, la un loc pentru a dezlantui o revolutie.
Dar mai mult, nu mi se explica gestul meu de cap al rebelilor – gest de inconstient sau de nebun – de a încredinta Muzeului Militar toate armele ce-mi lasase mostenire Generalul Cantacuzino, si cu care n-aveam ce face. Eu îi înarmam pe altii, dar ma dezarmam pe mine însumi!
Domnul Procuror tace, fiindca n-are ce sa raspunda”.
(Generalul Antonescu si Generalul Costandache au confirmat, în cursul depozitiei lor ca martori, ca armele ramase de la Generalul Cantacuzino au fost predate Muzeului Militar).
În pledoaria sa, avocatul Cosmovici a reluat teza Capitanului, aratând cât de ridicola este acuzatia depozitelor de arme.
”Ordonanta definitiva zice: S-au gasit depozite de arme. Va rugam aratati-ne unul din aceste depozite. Locul unde l-ati gasit. Persoana care-l pazea. Ordinul care s-a dat în acest sens. Raspunsul D-voastra este o vasta tacere. Raspunsul, din punct de vedere al probei, caci raspunsul din punct de vedere al insinuarilor si al afirmatiilor gratuite, asa cum face o anumita presa, acest raspuns n-avem ce face cu el. Nu avem ce combate.
Pentru a da însa prilejul anumitei prese, devenita uneori din ordin astazi toata presa, ca sa poata anunta cu litere groase si mari: însemnate depozite de arme si munitii la membrii fostei organizatii politice „Totul pentru tara”, ati pornit cu perchezitiile si s-a colindat toata tara. O precizeaza însasi ordonanta definitiva când zice „pe întreg teritoriul rural”. Si ce ati gasit? Ici si colo, la câte un biet roman, o ciosvârta de pusca ruginita, sau o bucata de pistol fara cocos, sau mai stiu eu ce briceag, nici una din ele nefiind adunate cu alta împreuna, ci raspândite pe la fiecare om, ramase unele din batrâni, sau altele din razboi. Acestea sunt arme importante si munitii cu care sa provoc si sa sustin un razboi civil într-o tara? Si mai mult, din ordinul acestui om periculos? Pai daca e periculos, cum îl puteti acuza ca armele i s-ar reduce la toate jucariile ruginite gasite ici si colo?
Pericol? Adica cum? Ar veni cam asa: Corneliu Zelea Codreanu, cu gândul la razboiul civil, a chemat si a zis: Pentru D-voastra luati aceste tuburi de cartuse de vânatoare si veti cuceri Nordul Basarabiei. Pentru Sudul Basarabiei, luati aceasta varga de arma si doua boxuri. Pentru Transilvania, e ceva mai greu, luati aceasta banda de cartuse de mitraliera si petarda asta goala. Perfect, mai ramâne Banatul. Aici, întrucât este însasi industria noastra de razboi, luati aceasta suma de grame de alice de vânatoare.

Ma opresc domnilor, caci am fost crescut în respectul justitiei. Mi-e greu sa continui. Am impresia ca povestesc la copii, iar nu ca discut în fata D-voastra, pentru cinstea, onoarea si viata unui om".
Avea nevoie Capitanul sa declanseze un razboi civil sau sa dea o lovitura de Stat pentru a ajunge la putere? Asa cum a explicat în cursul interogatoriului, când a fost întrebat de paternitatea scrisorii adresata lui Adolf Hitler, Corneliu Codreanu repeta si cu acest prilej aceleasi dovezi si argumente care exclud utilizarea violentei din partea Miscarii pentru a ajunge la putere. Miscarea izbutise sa obtina în alegerile din Decembrie 1937, 70 de locuri în Parlament. La viitoarele alegeri avea perspectiva sa-si dubleze mandatele. În aceste împrejurari, ce rost ar fi avut ca Miscarea sa recurga la forta, când conducerea Statului i-ar fi revenit pe cai normale?
Dar nu numai avântul extraordinar al Miscarii în anii 1937-1938, reflectat în alegerile din acesti ani, demonstra cu prisosinta lipsa de interes a Capitanului de a forta nota, orientându-se spre o lovitura de Stat, ci întreaga lui conceptie politica si morala garanta ca niciodata nu va apuca aceasta cale. Biruinta, spunea el, nu poate veni decât odata cu desavârsirea unui proces de constiinta al Natiunii Române. În aceasta privinta, dispunem de nenumarate declaratii ale lui, în care explica legionarilor, pentru a nu mai ramâne dubiu în sufletul lor, cum va birui ideea legionara. Printr-un intens efort educativ al maselor populare, care amplificându-se, va duce automat la biruinta. Reproducem Circulara Capitanului din 28 Februarie 1937, din care se vede clar ca nu simtea nici o atractie pentru lovitura de Stat, pentru întrebuintarea violentei ca metoda de cucerire a puterii politice.
"Catre Sefii de Regiuni
Rog comunicati legionarilor:
În urma înmormântarii mucenicilor Mota si Marin, autoritatile s-au speriat, dar nu din cauza dezordinii, ci din cauza Ordinii, într-adevar impresionante, care a domnit tot timpul.
Imediat, la câteva zile, au început declaratii ministeriale, lipsite de cel mai elementar interes. Vrem sa introducem ordinea. „Vom face totul ca sa restabilim ordinea". Nu întelegem nimic. De ce sa aparati o ordine pe care nimeni n-o ameninta?
Acum circula zvonul ca autoritatile ar vrea sa provoace cu orice chip, împrastiind vestea ca se pune la cale un complot legionar, ca se vor face perchezitii si arestari, cautându-se camasi verzi si arme prin casele legionarilor.
Se poate ca acestea sa fie numai simple zvonuri de cafenea. Totusi, eu am obligatia sa atrag atentia legionarilor ca:
1. Niciodata Miscarea Legionara, pentru a birui, nu va recurge la „ideea de complot", sau la „lovitura de Stat". Consider aceasta ca o prostie. Miscarea Legionara nu poate birui decât odata cu desavârsirea unui proces interior, de constiinta al Neamului Romanesc. Când acest proces îi va cuprinde pe majoritatea românilor si se va desavârsi, atunci biruinta va veni automat, fara comploturi si fara lovituri de Stat. Biruinta pe care noi o asteptam în felul acesta este atât de mare, atât de luminoasa, încât niciodata nu vom admite sa fie înlocuita cu o biruinta ieftina si trecatoare, nascuta din complot sau lovitura de Stat.
2. În caz de perchezitii, ziua sau noaptea, legionarii vor deschide si vor primi autoritatile cu cea mai mare amabilitate. La sedii unde se vor gasi legionari, la aparitia autoritatii, se va comanda „Pentru onor".
3. Daca legionarii, familiile si copiii lor vor fi bruscati, maltratati, atunci în cel mai mare calm vor zice: Doamne, pentru biruinta Legiunii, învredniceste-ne si pe noi de orice suferinta si de o moarte ca a lui Mota si Marin. Acest ordin va fi afisat la toate sediile din tara.
26 Februarie 1937.
Corneliu Zelea Codreanu
Guvernantii din acea vreme, în frunte cu Regele si camarila lui, erau cu atât mai putin îndreptati si autorizati politic si moral sa-l acuze pe Capitan de „razvratire" si de pregatire a unei lovituri de Stat", cu cât ei însisi, cu putin înainte (11 Februarie 1938), rasturnasera ordinea existenta în Stat, suprimasera Constitutia în vigoare, si, cu ajutorul baionetelor, impusesera un regim dictatorial. Deci, ei s-au facut culpabili de întrebuintarea fortei, ei au recurs la violente, ei au calcat în picioare vointa nationala, exprimata în cursul alegerilor ultime, pentru a acapara în mod ilegal si abuziv puterea. Si în timp ce guvernul dictaturii regale a azvârlit tara în aceste convulsiuni politice, ce facea Codreanu? Îi îndemna pe legionari la rezistenta contra încalcarilor de lege, la insurectie, la revolta? Nimic din toate acestea. Dându-si seama ca de orice tulburare ar putea sa profite dusmanii din afara, amenintând integritatea tarii si independenta ei nationala, se supune ordinelor arbitrare ale guvernului si da dispozitii legionarilor sa renunte la orice lupta politica si sa se abtina de la orice manifestatii, de orice natura.

Corneliu Codreanu protesteaza contra schimbarii constitutionale într-o scrisoare adresata lui Vaida Voevod, dar îi elibereaza pe legionari de angajamentele lor politice, îndemnându-i ca sa se ocupe de aici înainte de afacerile lor profesionale. Capitanul concediaza asa zicând Legiunea si o trimite la vatra, asteptând alte vremuri când îsi va putea relua activitatea ei politica. Aceasta atitudine, de renuntare la orice opozitie fata de noul regim, a fost fixata de Capitan în Circulara din 21 Februarie 1938:
Circulara Nr. 148
”Anuntam membrii, ca începând cu data de astazi, 21 Februarie 1938, partidul „Totul pentru tara” nu mai exista.
Întreaga conducere a cazut de acord ca ratiunea de existenta a Partidului a încetat.
Toti cei legati pâna în prezent juridiceste de acest partid, functionari de Stat sau nefunctionari, sunt dezlegati de toate aceste legaturi, luându-si completa lor libertate de actiune. Toate functiile, Sefii de regiuni, de judete, etc., sunt desfiintate. Sediile se închid si se dau proprietarilor.
Motivele care ne-au determinat la aceasta hotarâre sunt:
Decretul Regal Nr. 870 din 17 Februarie 1938, cuprinde urmatoarele dispozitii:
a) Functionarii Statului nu pot face politica, nu mai pot face parte din partide.
b) Cei ce nu sunt functionari, adica restul de cetateni, daca actioneaza politiceste, sunt sanctionati.
c) Conducerea este sanctionata, daca mai da circulari, ordine, dispozitii.
Deci suntem aruncati din raportul de Drept în raportul de Forta. Pe acesta însa, noi nu-l primim. Noi am înteles sa actionam în cadrul legii, manifestându-ne credintele noastre.
Daca aceasta n-o putem face si daca orice manifestare de credinta ne este interzisa, ratiunea de existenta a partidului nostru a încetat.
Noi nu vrem sa întrebuintam forta.
Nu vrem sa întrebuintam violenta.
Ne este suficienta experienta din trecut, când, fara voia noastra, am fost atrasi pe calea violentelor. La orice violentare noi nu raspundem în nici un fel: suportam. Si chiar atunci când întreaga natiune este tratata ca o turma de animale inconstiente.
Lovitura de Stat nu vrem sa dam.
Prin esenta însasi a conceptiei noastre, noi suntem contra acestui sistem. Ea înseamna o atitudine de bruscare, de natura exterioara, pe când noi asteptam biruinta noastra de la desavârsirea în sufletul natiunii a unui proces de perfectiune omeneasca.
Nu vom întrebuinta aceste mijloace, pentru ca tineretul de astazi are prea adânc înfipta constiinta misiunii sale istorice si a raspunderii sale, pentru a face acte necugetate, care sa transforme România într-o Spanie însângerata.
Bucuresti, 21 Februarie 1938
Corneliu Zelea Codreanu
Iata cum raspunde Corneliu Codreanu provocarilor patronate de Palat: retragându-se din lupta, renuntând la orice opozitie, demobilizând miscarea si îndemnându-i pe tineri sa-si desavârseasca pregatirea 1or profesionala. Regele Carol avea drumul liber sa guverneze dupa bunul sau plac. Si atunci un astfel de om, care de buna voie se da în laturi, se despoaie de orice putere, se desparte de propriul sau partid, dându-si seama ce nenorocire se poate abate asupra tarii daca s-ar încaiera poporul cu tiranii, cum poate fi acuzat de razvratire si instigatie la razboi civil, când el însusi, în aceste momente de încordare interna, n-are alta preocupare mai înalta decât evitarea oricaror tulburari? Prin toate masurile luate de guvern si chiar înainte de instaurarea dictaturii regale, Corneliu Codreanu a fost provocat sa reactioneze contra valului de nedreptati, iar el nu numai ca nu reactioneaza, ci ofera Regelui si guvernantilor, vinovati de sperjur, de violarea tuturor legilor existente, o înalta lectie de patriotism si dragoste de neam. Asa trebuie sa gândeasca orice cetatean îngrijorat de viitorul României!
În *însemnarile de la Jilava*, Capitanul comenteaza dezbaterea de la proces a acestei acuzatii cu urmatoarele cuvinte: „Ori, am dovedit cu principii, fapte, acte si martori, ca nici nu ne-a trecut prin gând vreodata sa declansam un razboi civil. Dar nu numai atât: nici macar sa facem o tulburare cât de mica. Primejdia de la Rasarit pândindu-ne fiecare greseala, fiecare pas”.

15. OSÂNDIT DIN ORDIN

Apararea, formata din Cosmovici, Hentescu, Radovici, Lizeta Gheorghiu, Iacobescu, Ranetescu, Caracas, „a fost impecabila”, se exprima Capitanul cu admiratie pt. cei ce-au riscat sa fie alaturi de el în aceste ceasuri grele.

Când s-a dat ultimul cuvânt acuzatului, Capitanul a spus urmatoarele:
”Onorat Tribunal aveti în mâinile D-voastra nu viata mea, pe care o dau bucuros, ci onoarea întregii tinerimi a României. Cred în Justitia militara a tarii mele”.
Nu mai putea insista în dezvinovatirea lui, caci vedea pe ce panta apuca procesul: spre o condamnare din ordin. De aceea s-a limitat la o declaratie de principiu, aratând ca Tribunalul tine în mâinile lui onoarea unei întregi generatii. Condamnându-l pe el pentru tradare, vroia sa spuna Capitanul, întreaga generatie tânara ar iesi patata din acest proces. Nici aceste cuvinte iesite dintr-o inima însângerata, n-au avut vreun efect asupra brutelor din Tribunalul Militar, insensibile la orice chestiune de drept si justitie.
Convins ca nu mai e nici o scapare, ca Tribunalul ce-l are în fata nu judeca dupa lege si constiinta, ci a fost ales si instruit ca sa-l condamne, indiferent de cursul procesului, a dat dispozitii avocatilor lui sa scurteze pledoariile, în asa fel încât chiar în noaptea aceea, de Joi, 26 Mai, sa se poata pronunta sentinta.
Ultimul ce trebuia sa vorbeasca, Paul Iacobescu, vazând atmosfera ce domnea în sala, renunta la cuvânt, fiind trecut de miezul noptii.
Îndata dupa 12 noaptea, Tribunalul Militar intra „în deliberare”. E un fel de a vorbi, caci sentinta era pregatita dinainte si ei n-aveau altceva de facut decât sa o semneze.
În hârtiile lui Ranetescu întâlnim si marturia acestuia despre ultimele ore petrecute cu Capitanul la Malmaison:
”La orele 2 noaptea, Tribunalul „delibera”. Capitanul sta trist în boxa, fumând o tigara. Plutea o atmosfera de oboseala si pesimism. Experienta celor patru zile de framântare, ne spunea ce soptea instinctul: „condamnare”! Auzeam parca loviturile grele ale destinului.
Nu stiu când a venit ordinul colonelului Zeciu ca acuzatul sa fie scos din boxa, pentru a nu fi de fata la pronuntarea sentintei – asa cum spune legea.
L-am vazut pe Capitan când iesea spre fundul boxei, între jandarmi, cu fata întoarsa spre noi, si facând cu mâinile un gest de îmbratisare. Ochii lui mari, cu reflexe ceresti, parca implorau iertarea celor ce pacatuiau în fata lui Dumnezeu si din el se revarsa atâta iubire si atâta seninatate! Parca vedeam cum intra în eternitate, în ceva diafan, ca într-un nor de azur, care-l ia de pe pamânt si îl înalta... Si sufletul mi-a soptit brutal: n-ai sa-l mai vezi!
Si nu l-am mai vazut”.
L-au trecut într-o alta camera si dupa vreo jumatate de ora, a fost dus cu duba, în puterea noptii, înapoi la Jilava.
Revenit în celula lui, cu fortele slabite de încordare si chinuri, Capitanul avea nevoie de un somn reparator. S-a trântit pe patul de scânduri, cu gândul la ziua de mâine, când îsi va afla condamnarea.
”Dar, nu... O fiara, cu numele de Zeciu, veghea, noteaza Ranetescu. Trebuia turnata pe gâtul acuzatului si ultima picatura de venin. A dat porunca aspra ca în chiar noaptea aceea sa se execute citirea sentintei”.
Capitanul, în *Însemnarile de la Jilava*, a notat pentru posteritate si aceasta ultima scena a procesului sau:
”Pe la 4 sunt sculat în zgomotul unor pasi si de zavoarele care se trag. Ma scol în picioare. Intra procurorul Maior Radu Ionescu, grefierul Tudor, Comandantul închisorii si ceilalti ofiteri de garda.
Grefierul citeste: Tribunalul Militar a raspuns afirmativ la toate întrebarile. Sunteti condamnat la 10 ani munca silnica.
Mai ramâne câteva minute si se uita la mine. Maiorul face ochi si da din umeri. Pleaca toti.
În fata marii nedreptati care ma loveste, sunt linistit, cu constiinta împacata”.
Mai ramâne o ultima speranta: recursul la Curtea de Casatie Militara. Avocatii se pregatesc pentru acest ultim asalt. Toate articolele din Codul Penal si Codul de Justitie Militara au fost violate. Nu se poate ca Înaltul For de Justitie Militara sa nu sesizeze motivele de recurs si sa nu ordone o noua judecare a procesului, anulând sentinta data de Tribunal.
Luni, 13 Iunie, vin din nou avocatii la Capitan, pentru a examina împreuna motivele de recurs în Casatie. Recursul este fixat pentru Miercuri 15 Iunie. Avocatii cred ca vor putea obtine o amânare a recursului, de cel putin 15 zile, caci asa e uzul, pentru a putea prezenta noi motive. O oarecare lucire de speranta mai are si Capitanul, caci, cum spunea el, „Sunt condamnat pe simple afirmatii. E ceva unic în analele proceselor, juridic si procedural”. Dar si aceasta îndepartata speranta se stinge repede. Camarila de la Palat îsi pusese oamenii ei si la Curtea de Casatie Militara. Un oarecare General Turbatu prezida aceasta Curte. Prima dezamagire. Nu se acorda amânarea de 15 zile, asa cum era uzul, ci recursul se

judeca dupa aceeasi procedura rapida. Abia doua zile au câstigat avocatii. Recursul se judeca Vineri, 17 Iunie, ora 5 dupa masa. I-a adus Capitanului stirea sotia lui, venita la Jilava în dimineata acestei zile.
Citim în *Însemnarile de la Jilava*, Vineri, 17 Iunie, seara:
"Acum o jumatate de ora au venit avocatii la mine si i-au spus ca s-a respins recursul meu la Casatia Militara.
Erau cu totii tristi si abatuti. Am stat cu ei vreo 15 minute. I-am întrebat cum s-au desfasurat dezbaterile. Mi-au spus în câteva cuvinte; ne-am despartit".
Motivele de recurs la Casatie, prezentate de avocatii apararii, dupa consultarea lor cu Corneliu Codreanu, se gasesc la sfârsitul cartii *Adevarului în Procesul Capitanului*. Sunt atât de numeroase violarile savârsite de Tribunal în acest proces, atâtea nedreptati acumulate, atâtea flagrante încalcari ale legii si ale regulilor procedurale, toate de o gravitate exceptionala, încât Curtea Militara de Casatie daca ar fi retinut unul singur din aceste motive, ar fi trebuit sa admita recursul. Suveran si dispretuitor, Curtea Militara trece peste toate violarile si respinge recursul, pentru ca si aceasta înalta instanta militara fusese pusa în prealabil la pas, judecând nu dupa lege si constiinta, ci dupa ordinele primite, care scoteau din functie adevarata justitie.
Sentinta Capitanului e total rupta de faptele judecate la proces si de regulile de drept si procedura cuprinse în Codul Penal si Codul de Justitie Militara. Nu exista nici o corespondenta, nici o legatura între dezbaterile procesului si rezultatul lui final. Cum poti sa condamni pe un om când nu ai nici cea mai mica proba de vinovatie contra lui?
Nu vom întelege acest proces si nici absurda sentinta ce s-a dat, daca nu cunoastem fondul lui politic. Trebuia eliminata din complexul vietii politice romanesti o miscare ce se opunea cu îndârjire „apropierii de Rusia". Palatul ajunsese în acea perioada un centru al conspiratiei comuniste din România. Disparând Codreanu, se credea la Palat, va disparea Miscarea si atunci drumul va ramâne liber pentru implantarea marxismului în tara noastra. La aceasta decizie de politica internationala, s-a adaugat si o consideratie de politica interna. Minoritatea evreiasca detinea în perioada Regelui Carol frânele guvernarii. Prin intermediul Elenei Lupescu facea si desfacea toata politica tarii. În domeniul economic, evreimea controla 70 la suta din bogatia nationala. Ascensiunea Miscarii Legionare ameninta situatia privilegiata a evreimii din România atât pe plan politic cat si pe plan economic. Si atunci factorul extern, al comunismului mondial, a coincis cu interesul evreimii: trebuia întrerupt cu orice pret procesul democratic în curs, prin care Miscarea Legionara ar fi ajuns la putere pe caile indicate de Constitutie. De aici lovitura de Stat, arestarile, procesul Capitanului, condamnarea lui si apoi asasinarea lui în Noiembrie 1938.

16. ANULAREA SENTINTEI DE CONDAMNARE A CAPITANULUI SI REABILITAREA MEMORIEI LUI

Conform deciziei Nr. 1 a Comisiei speciale de Revizuire, procesul Capitanului a fost trimis la Înalta Curte de Casatie pentru a fi revizuit. Judecata revizuirii s-a tinut Sâmbata, 30 Noiembrie, exact în ziua când sfintele oseminte ale Capitanului, purtate pe umeri de legionari, strabateau strazile Capitalei, pentru a fi depuse în Mausoleul de la Casa Verde.
În darea de seama asupra procesului, ziarul *Buna Vestire* din 1 Decembrie face o comparatie între împrejurarile si atmosfera în care a fost condamnat Capitanul în Mai 1938 si schimbarea de decor în care a fost judecata revizuirea sentintei, data cu doi ani si jumatate înainte:
"Atmosfera în care s-a desfasurat judecarea revizuirii acestui proces istoric în arhitecturala sala a Înaltei Curti de Casatie a fost cu totul alta decât aceea în care a fost condamnat Capitanul.
Cine a judecat atunci, cum s-a judecat si unde s-a judecat? Oroarea nedreptatii este înca vie în memoria noastra. Un pod de cazarma improvizat în sala de judecata. O atmosfera închisa pâna la strangulare.
Cine au judecat ieri?
Cele mai înalte figuri ale magistraturii tarii: Primul Presedinte al Înaltei Curti de Casatie, înconjurat de patru presedinti ai sectiilor Supremei Instante.
UNDE s-a judecat ieri revizuirea?
În supremul For al Justitiei".
Revizuirea procesului Capitanului s-a judecat în sala de sedinte a Sectiilor Unite de la Înalta Curte de Casatie. Completul de Judecata a fost format din urmatorii înalti magistrati:
Dimitrie Lupu, Primul-Presedinte al Înaltei Curti de Casatie,
Dimitrie Cihodariu, Presedintele Sectiei I.

Mihail Mosgos, Presedintele Sectiei II.
Constantin Macri, Presedintele Sectiei III.
Titu Magheru, Presedintele Sectiei IV.
Fotoliul Ministerului Public a fost ocupat de Coman Negrescu, Procuror General la Curtea de Casatie.
Functia de Secretar al Comisiei de Judecata a fost îndeplinita de Filip Mihailescu, Prim-magistrat, Consilier la Curtea de Apel.
Pe banca apararii au luat loc Alexandru Vergatti si Horia Cosmovici. Doamna Elena Codreanu, ca parte civila, este reprezentata de avocatii Vergatti si Cosmovici.
În sala au fost prezenti, în afara de Doamna Elena Codreanu, urmatoarele persoane; Doamna Liana Cotiga, avocat, Ilie Gârneata, Corneliu Georgescu, ing. Blanaru, Comandanti ai Bunei Vestiri, Colonel Stefan Zavoianu, avocat Traian Cristescu, Dr. Serban Milcoveanu, Preot Udristeanu, duhovnicul Capitanului, Mitropolitul Gurie, Inginer Tonescu, Vasile Mailat, primarul Sectorului III Albastru, George Axinteanu, Inginer Tinta, Inginer Scarlatescu si reprezentantii presei române si straine.
Procesul de revizuire judecându-se dupa represaliile de la Jilava, petrecute în noaptea de 26/27 Noiembrie, Mihai Antonescu, Ministrul Justitiei, a crezut de cuviinta sa interzica difuzarea procesului prin radio, asa cum decisesera avocatii apararii, de acord cu Ministerul Presei si Propagandei. Motivul invocat de Mihai Antonescu era ca transmitându-se dezbaterile de la Înalta Curte de Casatie, sa nu se produca noi tulburari în tara. De fapt revizuirea procesului a coincis cu ziua funeraliilor Capitanului, încât în acest moment toata tara traia într-o adânca reculegere. Vârtejul razbunarii trecuse. Masura lui Mihai Antonescu era o ofensa adusa memoriei Capitanului. Cum adica, atunci când s-a judecat procesul sau în 1938 si a fost condamnat la zece ani închisoare pentru „tradare", toate mijloacele de comunicatie ale Statului au urlat saptamâni de-a rândul, dezvaluind existenta unui complot contra Statului, si au difuzat cu satisfactie „exemplara" sentinta aplicata principalului tulburator al ordinii publice, de catre Tribunalul Militar, iar acum, când cea mai înalta instanta a tarii pasea la revizuirea acestui proces odios, vroind sa reabiliteze memoria lui Corneliu Codreanu, Ministrul de Justitie al unui Stat National Legionar interzicea ca tara sa afle prin radio adevarul si sa se bucure de anularea sentintei anterioare de catre un complet de judecata drept si dezbracat de orice patima?
Mihai Antonescu a fost instigatorul acestei dispozitii, dar el n-a aparut în instanta. Respingerea cererii ca procesul sa fie radio-difuzat si-a asumat-o direct Înalta Curte de Casatie, la interventia lui Mihai Antonescu. Comunicându-i-se lui Horia Cosmovici aceasta decizie, el n-a trecut-o sub tacere, ci a luat microfonul în mâna si a vestit-o tarii prin toate posturile noastre de radio. El n-a atacat Înalta Curte de Casatie si nici nu s-a plâns de masura luata, ci, dimpotriva, i-a dat cu totul alta interpretare, exprimându-si încrederea în justitia tarii: „
Aici vorbeste Horia Cosmovici.
Anunt toata lumea ca Înalta Curte de Casatie ne-a comunicat ca respinge cererea ca procesul sa fie radiodifuzat.
Ca avocat si ca legionar, înteleg sa ma supun si sa primesc cu toata multumirea, pentru ca destul n-a fost justitie în aceasta tara, destul si-a facut toata lumea de cap. Astazi când un înalt magistrat îsi comunica dorinta, noi, legionarii, primii, trebuie sa ascultam, sa întelegem si sa pastram ceea ce ne-a spus Capitanul ca fara justitie o tara moare.
Prestigiul justitiei si legalitatii ramâne religia regimului si a Miscarii Legionare".
La ora 9,50, Completul de Judecata intra în sala de sedinte, compus din Primul-Presedinte Dimitrie Lupu si presedintii celor patru sectii. Dimitrie Lupu, dupa ce a facut apelul partii civile, a dat citire Deciziei Nr. 1 a Comisiei Speciale de Revizuire, prin care s-a trimis procesul Capitanului în fata Înaltei Curti de Casatie. Lectura acestei decizii a durat 30 de minute si a fost ascultata în adânca tacere de întreaga asistenta. Dupa citirea acestui act, Presedintele Dimitrie Lupu da cuvântul Procurorului-General Coman Negoescu.

Parchetul cere reabilitarea Capitanului si anularea sentintei de condamnare

Procurorul-General Coman Negoescu si-a însusit concluziile Comisiei de Revizuire si adresându-se Curtii a spus urmatoarele:
"D-voastra, chemati sa va pronuntati în fond asupra revizuirii, luând în considerare cercetarile si concluziile Comisiei, de admitere în principiu a revizuirii, urmeaza sa declarati fara valoare hotarârea de condamnare si sa reabilitati memoria condamnatului Corneliu Zelea Codreanu, bineînteles facând un examen al hotarârii si vazând daca nu cumva hotarârea de condamnare se mentine si pe alte temeiuri.

În cazul de fata, daca se examineaza hotarârea de condamnare, se vede ca ea nu poate sa-si gaseasca un alt reazem. Corneliu Zelea Codreanu a fost condamnat pentru patru fapte, crime si delicte. Comisia de admitere în principiu a gasit ca legea a fost gresit aplicata si ca faptele au fost gresit stabilite. Constatarile si concluziile Comisiei se impun înaintea D-voastra.
D-voastra urmeaza ca, pe baza acestor constatari si concluzii, întrucât hotarârea de condamnare nu se poate mentine pe alte consideratii, facând aplicarea art. 508 din pr. p., sa declarati nula si fara valoare, hotarârea de condamnare si sa reabilitati memoria lui Corneliu Zelea Codreanu, punând astfel sfârsit efectelor unei hotarâri patata de eroare.
Acestea sunt concluziile noastre".
Cuvântul Apararii. Pledoaria Avocatului Alexandru Vergatti
Dupa concluziile Procurorului-General, Primul Presedinte Lupu da cuvântul avocatului Alexandru Vergatti.
Avocatul Alexandru Vergatti a fost seful contenciosului legionar pe timpul Capitanului si a ramas în aceeasi functie si sub regimul legionar.
Avocatul Vergatti a atacat aspectul politic al procesului, aratând ca ceea ce s-a introdus în dosare nu are nici o legatura cu adevarata cauza. „Va marturisesc cinstit ca în clipa în care trebuie sa aratam în fata D-voastra motivele pentru care cerem rejudecarea procesului Capitanului, nu pot sa fac acest lucru fara sa încerc în sinea mea sa ma gândesc la cel care si-a dat viata, la cel care s-a dus pentru un adevar, adevar pe care-l slujim si îl profesam cu totii. Si nu pot face acest lucru, Domnule Presedinte si Onorata Înalta Instanta, pentru ca daca am încerca sa judecam acest proces simplu, asa cum s-ar parea ca reiese din textul rigid al legii, nu v-am cere altceva D-voastra decât o schimbare de perspectiva, v-am cere ca într-un proces, care a avut o anumita perspectiva, D-voastra sa pronuntati o hotarâre care sa-i dea o alta perspectiva. O cerem noi – nu anticipam asupra hotarârii Curtii.
"Dar nu aceasta este intentia noastra. Pentru ca, Domnule Presedinte si Onorata Instanta, procesul Capitanului a capatat valoarea unui truism, pentru acei care nu s-au mai interesat nici de fond si nici de întinderea acestor adevaruri.
În acest proces nu s-a judecat daca într-adevar acel oricine este cineva, nu s-a ocupat nimeni de acea scrisoare de care Onorata Comisie spune ca nu s-a tinut seama, nu s-au ocupat de aceste lucruri; s-au preocupat cu totul de altceva si anume, din ce traieste Capitanul, daca Capitanul este destept sau nu, s-au preocupat daca vorbeste sau nu bine, daca e un bun cuvântator la întruniri publice; nu s-au preocupat daca adevarurile pe care el le spunea au valoare nationala, autentica.
Atunci, domnilor, noi suntem obligati astazi sa lamurim cinstit si cu toata taria pe care ne-o da credinta noastra, linistea noastra, încrederea în D-voastra, lamurim juridiceste de ce în clipa în care procesul Capitanului s-a judecat, s-a facut o greseala.
Procesul acesta, nascut în fata unui tribunal militar, a avut o sorginte: neîntelegerea adevarurilor profesate de un om, neîntelegerea unor adevaruri, care erau curente, dar inacceptabile pentru ei.
În clipa în care a fost trimis în judecata si s-a spus ca o organizatie înfaptuita de Capitan prezinta o anumita coloratura, nu s-a spus acest lucru din reaua credinta a acelora care stiau prea bine ca aceasta organizatie are cu totul alt caracter decât cel pe care l-au înscris ei în dosarele pe care le aveti D-voastra, ci a pornit din altceva, din inacceptarea noilor instructiuni ale Statului, asa cum au fost aratate în circularile care au fost scoase de catre Capitan. Procesul a pornit, pentru ca C. Z. Codreanu a dat o circulara.
Se hotarâse suspendarea Constitutiei si pierderea tuturor drepturilor de catre toti oamenii. Si atunci C. Z. Codreanu a dat o circulara în care spunea asa: „Deci suntem aruncati din raportul de Drept, în raportul de Forta.
Pe acesta insa noi nu îl primim.
Noi am înteles sa actionam în cadrul legii, manifestându-ne credintele noastre, daca aceasta n-o putem face si daca orice manifestare de credinta, ratiunea de existenta a partidului nostru a încetat.
Noi nu vrem sa introducem forta.
Nu vrem sa întrebuintam violenta.
Ne este suficienta experienta din trecut, când fara voia noastra am fost atrasi pe calea violentei. La orice violentare, noi nu mai raspundem în nici un fel. Suportam. Si chiar atunci când întreaga natiune româna este tratata ca o turma de animale inconstiente.
Lovitura de Stat nu vrem sa dam.
Prin esenta însasi a conceptiei noastre, noi suntem contra acestui sistem.

Ea înseamna o atitudine de bruscare, de natura exterioara, pe când noi asteptam biruinta noastra de la desavârsirea în sufletul natiunii a unui proces de perfectiune omeneasca.
Nu vom întrebuinta aceste mijloace, pentru ca tineretul de astazi are prea adânc înfipta constiinta misiunii sale istorice si a raspunderilor sale, pentru a face acte necugetate, care sa transforme România într-o Spanie însângerata.
Generatia noastra întreaga vede bine manusa ce i s-a aruncat.
Manusa aruncata va ramâne însa jos.
Noi refuzam sa o ridicam".
Atunci, domnilor, au suparat aceste lucruri. În clipa în care s-a hotarât desfiintarea organizatiilor politice si s-a trecut la masuri, s-au suparat toti acesti oameni, care, neacceptând principiul, au cugetat în fundul sufletului lor sa-i faca un proces. Începuse în mintea lor sa se înscauneze gândul acesta al trimiterii în judecata pentru faptele pe care vi le vom expune.
S-au gasit toti acesti oameni în fata unei noi circulari a Capitanului, o circulara pe care, cum o spune chiar la sfârsitul circularii, o adreseaza Ministrilor din tara Româneasca (e vorba de scrisoarea deschisa adresata lui Vaida Voevod). Avocatul Vergatti citeaza din aceste circulari o serie de pasaje din care rezulta netemeinicia acuzatiilor aduse lui Corneliu Codreanu, apoi continua:
Domnilor, Justitia nu este facuta pentru a trimite în judecata. Justitia este facuta pentru a face dreptate; ea nu este un simplu instrument mecanic, este constiinta omeneasca, care actioneaza în cadrul textului de lege.
În acest proces s-a vorbit încontinuu de ordinea publica, s-a vorbit de fondul acestui proces, ca trebuie sa fie judecat asa cum a fost judecat, nu pentru ca ar fi un proces normal, caci este un proces anormal, în care ordinea publica a fost lezata.
A fost o problema pe care noi nu vrem sa o repetam în fata D-voastra, pentru ca am putea gresi. Noi nu vrem sa ne situam în acest domeniu de ordine publica, nici atunci si nici acum, caci atunci ca si acum nu puteam vorbi de o ordine publica legala.
Ordinea publica este una singura, nu forma pe care o îmbraca, ci forma ei adevarat structurala. Nu se poate încerca sa se santajeze constiinta unor oameni prin întrebuintarea unor termeni care nu-si au locul. S-a vorbit încontinuu în acel proces de încalcarea ordinii publice si nu s-a articulat în nici un fel cum si în ce fel ordinea publica este lezata".
Aspectele procesului
Alexandru Vergatti constata ca procesul a avut doua aspecte: unul expus mai înainte, de ordin politic „care a reiesit din neîntelegerea, din aceasta neacceptare a adevarurilor, a principiilor politice expuse de Corneliu Zelea Codreanu"
Si un al doilea aspect, al tradarii de care s-a facut vinovat Corneliu Codreanu.
"Forma de tradare o capata cele 6 circulari pe care D-l Procuror General le-a expus, circulari care au dus la inculparea legala, pentru motivul ca în fruntea lor, aceste acte poarta cuvântul „secret".
Dar simpla lor citire arata ca acest caracter de secret – cu alte cuvinte inerent sigurantei Statului – din partea autoritatilor de la care emana aceste acte, nu pot aparea secrete prin parafarea cu apostila de „secret", ci prin continutul lor. Este foarte usor ca o institutie, care are posibilitatea de a da caracter de secret unui act, sa-i puna aceasta titulatura; dar titulatura nu are importanta, caracterul actului trebuie sa fie secret.
De aceea socotesc cp nu se poate în nici un caz, nu numai astazi, dar nu se poate nici atunci si nici oricând în acest proces care trebuie sa intre în istorie, sa se mai discute altceva, decât inanitatea acestor acte, care nu pot avea alt caracter, decât cum nu se poate face justitie.
Eu, personal, încheind expunerea mea, cer sa faceti dreptate: sa rasfrângeti din constiinta si atitudinea D-voastra de „Magistrat" toata linistea si toata mândria dreptatii definitive a acestui neam. Va cer, domnilor magistrati, sa ne eliberati sufleteste de toate îndoielile care ne-au curmat tineretile noastre si luptele noastre prin puscarii. Va cerem sa faceti dreptate, sa dati rând cinstei, sa dati drum liber atitudinii neinfluentate si oneste, sa raspânditi în tara toata atitudinea personalitatii D-voastra, asa cum ati facut-o în tot decursul carierei D-voastra de „Magistrati".
Eu nu pot decât sa va citesc cuvintele Capitanului, aflate pe o fila în acest dosar, cuvinte pe care Capitanul, vizionar de proportii mitice, le-a scris în ziua de 13 Martie 1938:
"Dupa fiecare rastignire, urmeaza o înviere; dupa fiecare înviere, o cadere a judecatorilor nedrepti.

Te rog sa fi sigur ca ne vom bucura împreuna în ziua învierii, pentru ca toti dusmanii nostri au puterea de a ne rastigni, dar nu si pe aceea de a opri învierea, care urmeaza fiecarei rastigniri”. Va cerem sa faceti dreptate, prin învierea luptei tineretului roman”.

Pledoaria Avocatului Horia Cosmovici

Horia Cosmovici a fost Ministru Subsecretar de Stat la Presedintia Consiliului pentru probleme doctrinare, în guvernul prezidat de Generalul Antonescu. Înaintea revizuirii procesului Capitanului, Cosmovici a venit la mine si mi-a spus ca el îsi da demisia din guvern, pentru a putea aparea ca avocat al apararii în fata Înaltei Curti de Casatie. E un caz rar si poate unic în analele politice românesti ca o persoana sa renunte la o demnitate ministeriala pentru a putea pleda într-un proces. În definitiv, se gaseau multi alti avocati care ar fi putut sa-i apere memoria lui Corneliu Codreanu. Dar cum Horia Cosmovici a fost unul din cei sapte avocati care au pledat în procesul Capitanului din 1938 si i-a cunoscut toata masinatia lui oculta, nu putea lipsi de la îndatorirea de a dezvalui înca odata în fata justitiei si a tarii întregi crunta nedreptate facuta Capitanului.

Presedintele Dimitrie Lupu da cuvântul Avocatului Horia Cosmovici. Cosmovici îsi începe pledoaria, explicând ca prin acest proces s-a judecat zbuciumul unei generatii, care s-a concretizat în doctrina lui Corneliu Codreanu si a altor gânditori ai Legiunii.

”Înalta Curte, D-voastra judecati zbuciumul unei generatii: al unei generatii de credinta.

Când spun „generatie”, nu ma refer la un numar de ani; dupa cum când voi întrebuinta cuvintele „tineresc” sau „tinerete” sau „tânar”, nu ma refer la culoarea parului. Pentru ca noi întotdeauna am avut batrâni si experienta parului alb, care ne-au aparat si îndrumat pasii. Generatia noastra, ca si tineretea noastra, este o chestiune de atitudine sufleteasca. Cel mai tânar om al Frantei, la un moment dat, a fost Clemenceau. Si în Miscarea Legionara cel mai tânar om din vremuri grele a fost Generalul Cantacuzino-Granicerul.

Astazi, când ne-am asumat o raspundere care depaseste posibilitatile multora, în aceasta tara gasim printr-o providenta care ne-a aparat întotdeauna, sfaturile si experienta unui om care ne ajuta, ne fereste si ne apara cu întreg prestigiul persoanei sale.

Înalta Curte, ce este Miscarea Legionara?

Este prima revolutie a neamului românesc. Prima revolutie care se împlineste.

Noi am mai avut încercari în trecutul istoriei noastre, dar nici una dintre ele nu a fost împlinita. Aceasta se explica prin îndoitul punct de vedere, ca revolutia noastra este o revolutie spirituala si în al doilea rând, ca este o revolutie proprie a noastra, strâns legata de tot ce este românesc, de tot ce a trait pe acest pamânt.

Revolutia legionara nu si-a întors ochii nicaieri pentru a prinde si-a desprinde linia viitorului neamului românesc. Ea s-a întors la Mihail Kogalniceanu, la Eminescu, la Conta, la toti acesti oameni ai trecutului nostru, care au fost premergatorii, în vremea când problema nici nu se punea în Europa.

Ce reprezinta în esenta ei aceasta Miscare Legionara?

Ne-o arata unul dintre prietenii pe care i-am pierdut, mare figura legionara, Puiu Gârcineanu, într-o carte asa cum putem scrie noi legionarii, în vremea când mai mult simteam decât gândeam, carte intitulata *Din lumea legionara*. Va rog sa îngaduiti a-i aduce lui Puiu Gârcineanu prinosul amintirilor mele si în acelasi timp sa-l înconjor de celalalt bun prieten, cu care s-a înteles întotdeauna, Iordache Nicoara, si respectat de vechii luptatori. Numai cine nu e legionar sau poate dintr-o trufie nemasurata, ar putea sa vorbeasca cu usurinta de acesti doi oameni.

Înalta Curte, suntem unica miscare care împletim credinta bisericii ortodoxe cu o miscare politica.

Legionarismul este în primul rând credinta în Dumnezeu, în sensul cel mai pur, în sensul credintei noastre crestine.

Miscarea Legionara se poate defini printr-o singura fraza: este o lupta gigantica, lupta de încordari uriase, pentru a tinde catre perfectiunea si sublimul aratat noua de linia bisericii crestine. Aceasta miscare pune ca o conditie esentiala, pentru ca acest neam sa poata pasi înainte pe drumuri noi, transformarea interioara, schimbarea omului. Nu poti sa ai dreptul sa ceri altuia sa se îndrepte, pâna când în prealabil tu însuti nu încerci sa te îndrepti”.

În continuare Avocatul Horia Cosmovici explica ce rol joaca în doctrina legionara Credinta Învierii din Morti, Înviere învatata de Biserica Crestina.

Abordeaza apoi programul politic al Miscarii, din care retine gravitatea problemei jidovesti si plaga politicianismului în viata publica a României, bazându-se pe numeroase citate din lucrarile Capitanului.

În ce priveste metodele de lupta ale Legiunii, Cosmovici arata ca ele nu s-au inspirat din principiul violentei, pentru a cuceri puterea. Dimpotriva, chiar în primele zile de la întemeierea Miscarii, Corneliu Codreanu a declarat ca va actiona exclusiv în cadrul legilor tarii: „Vom merge pe linia legilor tarii, neprovocând, ocolind orice provocare, neraspunzând la nici o provocare".
Corneliu Codreanu a cerut sa fie razbunat si toti cei vinovati de dezastrul tarii sa fie pedepsiti. Dar cum? Nu prin actiuni singuratice si necontrolate de razbunare, ci prin procedeu legal. Iata se spune la punctul 84 din *Carticica Sefului de Cuib*:
"Primul punct din programul legionar daca va întreba cineva, sa-i spuneti ca este juramântul pentru pedepsire. A doua zi dupa victoria legionara, se va constitui Tribunalul exceptional, care va chema în fata lui si va judeca:
Pe toti jefuitorii banului public.
Pe toti cei ce au primit mita, înlesnind afaceri.
Pe toti cei ce, încalcând legile fundamentale ale tarii, au persecutat, au ucis, au lovit în legionari sau în familiile lor.
Orice functie ar detine de la jandarm la ministru, nimeni nu va scapa acestei judecati".
Grija de legalitate l-a urmarit pe Corneliu Codreanu permanent, chiar si atunci când legionarii lui erau supusi la chinuri si ilegalitati de nedescris si se puteau prevedea reactii, când suferintele atingeau limita disperarii, cum s-a întâmplat în anumite cazuri. Cuvântul lui de ordine a fost permanent: supunere la legi si rabdare în fata celor mai mari nedreptati.
Din aceasta perspectiva, Horia Cosmovici arata cât de absurda a fost acuzatia de atâtare la razboi civil, azvârlita Capitanului în cursul procesului sau. Cu ajutorul ultimelor declaratii si circulari ale lui Corneliu Codreanu, demonstreaza cât de preocupat era seful Legiunii ca sa nu se produca nici o tulburare în tara, nici chiar atunci când locuitorii ei au fost despuiati de toate drepturile lor prin lovitura de Stat a Regelui Carol. El îsi dadea seama de nenorocirea ce s-ar abate asupra tarii, daca Românii s-ar încaiera între ei, în timp ce dusmanii pândeau la hotare.
Horia Cosmovici îsi încheie pledoaria cu urmatoarele cuvinte:
"Înalta Curte, sunt la sfârsit.
Am scris o brosura intitulata *Adevarul în procesul lui Corneliu Zelea Codreanu*, în Mai 1938. Aceasta brosura am scris-o în timpul prigoanei – cum o numim noi, urmariti de agenti, am scris-o în diferite case, o parte la mine acasa, o parte la Alex. Ghica, alta parte la Ion Boroianu, apoi în casa lui Danielopol. Am împartit-o tuturor ca sa poata cunoaste adevarul în procesul Capitanului.
Am numai doua lucruri aici care sunt ale mele. Ma voi referi numai la unul dintre ele, pentru ca, Înalta Curte, convingerea mea sincera este ca sunt atât de departe de a ma considera, de a ma socoti un om priceput sa despic destinul neamului, sa-l pot vedea; dar am o credinta a mea si aceasta credinta o slujesc pâna la ultima suflare.
Ei bine, veti vedea ca am izbutit eu care, va spuneam, sunt departe de perfectiune – sunt departe chiar de linia legionara cu mii de metri – am izbutit sa fiu proroc. Sa nu mire lumea: am fost cinstit când am scris – si o stiu toti legionarii, este un lucru care poate fi controlat... Scriam:
„Când o judecata este dreapta, nu mai judeca nimeni, dar când o judecata e strâmba, atunci judeca toata lumea. Iata de ce procesul Corneliu Codreanu, pierdut înaintea instantei militare, continua în fata Tribunalului tarii si sentinta ramâne sa se dea". Nimeni nu mai credea în biruinta legionara când am scris aceasta – „si nu se stie de care parte vor fi tradatorii si de care parte patriotii".
Înalta Curte, concluziile mele de azi le-am trasat atunci, în 1938.
Azi nu stiu în ce masura am izbutit sa va prezint întregul zbucium al generatiei noastre pâna la acest punct.
Înalta Curte, va cer în fata unui mormânt, azi deschis din nou, al Capitanului, sa binevoiti a accepta ca sa aveam posibilitatea, noi legionarii, prin D-voastra, sa mai smulgem acestui mormânt pentru Tara Româneasca înca o biruinta, prestigiul justitiei.
Va rog dati-ne-o, caci altfel nu am mai putea trai".
Dezbaterile fiind închise, Curtea a intrat în deliberare. La ora 7 seara, Înalta Curte de Casatie, în plenul ei, a intrat în sala aducând urmatoare decizie:
Memoria Capitanului a fost reabilitata
"Comisia, potrivit deciziei Nr. 1/940 data de Comisia pentru revizuirea proceselor politice si a decretului-lege Nr. 3226/1940 art. 4 si art. 506 din procedura penala, decide:

Declara fara valoare sentinta tribunalului militar, Sectia l-a, a Corpului II Armata Bucuresti, privitoare la defunctul Corneliu Zelea Codreanu si îi reabiliteaza memoria.
Ordona publicarea acestei hotarâri în Monitorul Oficial, pe cheltuiala Ministerului de Justitie, si într-un ziar din capitala, la cererea D-nei Elena Corneliu Codreanu, sotia Capitanului".

17. REVIZUIREA PROCESULUI POLITIC A 19 LEGIONARI

Guvernul dictaturii carliste nu s-a multumit cu condamnarea Capitanului, ci dupa ce sentinta acestuia a ramas definitiva, prin respingerea recursului sau în ziua de 17 Iunie 1938, a trimis în judecata pentru motive identice si la scurt interval si pe 19 fruntasi ai Legiunii, considerându-i pe acestia complici la delictele si crimele ce le-ar fi savârsit Seful Legiunii si pentru care a primit pedeapsa de 10 ani închisoare.
Conducatorii legionari, trimisi în judecata, se aflau internati în Lagarul din Miercurea Ciuc, când a venit ordinul sa fie transportati la Bucuresti, pentru a se înfatisa înaintea aceluiasi Tribunal Militar, Sectia a I-a a Corpului II Armata, care l-a osândit si pe Capitan. Evident, dupa ce membrii Tribunalului Militar n-au avut nici un scrupul de constiinta ca sa execute ordinul de la Palat, condamnându-l pe nedrept pe Corneliu Codreanu, cu atât mai putin puteau fi impresionati de protestele de nevinovatie ale colaboratorilor Capitanului. În 25 Iunie 1938, a început procesul fruntasilor Legiunii si s-a încheiat la 1 Iulie cu condamnarea în bloc a tuturor acuzatilor, variind în sentintele lor doar anii de închisoare. Pedeapsa cea mai mare au primit-o Vasile Christescu si Alexandru Cantacuzino, 9 ani de închisoare, deoarece fugisera de sub escorta, când erau transportati cu trenul de la Miercurea Ciuc la Bucuresti, iar restul de la 7 ani pâna la un an.
Comisia pentru revizuirea proceselor politice si sanctionarea magistratilor vinovati s-a ocupat si de cazul celor 19 fruntasi legionari, condamnati la 1 Iulie 1938, dând o decizie de revizuire a procesului lor.
Hotarârea Comisiei pentru revizuirea proceselor politice
Decizia Nr. 4 din 21 Noiembrie 1940
Comisia formata din Domnii:
Presedinte: Domnul Stefan P. Mihaileanu, Consilier la Înalta Curte de Casatie si Justitie.
Membrii: D-nii Vasile Butureanu, Consilier la Înalta Curte de Casatie si Justitie.
Constantin Navârlie, Consilier la Înalta Curte de Casatie si Justitie.
Alexandru Otelesteanu, Profesoi Universitar.
Vintila Dongoroz, Profesor Universitar.
Comisia: Luând în examinare modul cum a fost judecat procesul politic privitor pe 1) Vasile Christescu, 2) Alexandru Cantatuzino, 3) Alexandru Cristian Tell, 4) Gheorghe Istrate, 5) Mihail Polihroniade, 6) Paul Craja, 7) Traian Cotiga, 8) Sima Simulescu, 9) Virgil Ionescu, 10) Banica Dobre, 11) Furdui Gheorghe, 12) Clime Gheorghe, 13) Serban Milcoveanu, 14) Nicolae Totu, 15) Radu Budisteanu, 16) Apostolescu Gh., 17) Serafim Aurel, 18) Eugen Ionica, 19) Preotul Nicolae T. Georgescu-Edineti, care formeaza dosarele 895 si 900 din 1938, ale Tribunalului Militar al Corpului II Armata, Sectia I-a, proces solutionat prin sentinta Nr. 503 din 1 Iulie 1938, ramasa definitiva prin nefolosirea cailor de reformare de catre cei doi dintâi si prin respingerea recursului celorlalti inculpati de catre Curtea Militara de Casare si Justitie, care a avut loc prin Decizia cu Nr. 416, din 26 Iulie 1938, a acelei Curti, cum si recurs introdus contra acestei din urma decizii, motivat pe necompetenta instantelor militare de a-i judeca pentru faptele pentru care au fost trimisi în judecata, care a avut loc prin Decizia Nr. 4591, din 7 Octombrie 1938, a Înaltei Curti de Casatie si Justitie Sectia II-a, cum si pe neconstitutionalitatea art. 128, punctul 3 din Codul de Justitie Militara, care a avut loc prin Decizia Nr. 125, din 30 Martie 1939, a Sectiilor unite ale aceleiasi Înalte Curti, sentinta prin care au fost condamnati primii doi, în lipsa, la câte 9 ani închisoare corectionala, 120.000 lei amenda si 6 ani interdictie corectionala, urmatorii pâna la al 15-lea inclusiv, la câte 7 ani închisoare corectionala, 20.000 lei amenda si 6 ani închisoare corectionala, urmatorii trei câte 5 ani închisoare corectionala, 20.000 lei amenda si 6 ani interdictie corectionala, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, prevazut si pedepsit de art. 209 punctul 1 din Codul Penal redactia initiala si delictul de participare la o organizatie politica interzisa, prevazut si pedepsit de art. 23 al.l si art. 30 din legea apararii ordinii în Stat, iar ultimul la un an închisoare corectionala, pentru delictul de participare la o organizatie politica interzisa, prevazut si pedepsit de-art. 23 al. 1 si art. 30 din legea pentru apararea ordinii în Stat.

Constatând ca potrivit art. 1 al Decretului-Lege cu Nr. 3326 bis din 3 Octombrie 1940, procesele penale pentru infractiuni cu caracter politic definitiv, judecate în ultimii opt ani pot fi revizuite.
Ca prin infractiuni cu caracter politic, potrivit art. 27 c.p., se înteleg acelea pe care legiuitorul le sanctioneaza cu pedepse politice, cum si acelea care, desi sanctionate cu o pedeapsa de drept comun, au acest caracter prin împrejurarile în care au fost savârsite sau din cauza mobilul lor, în care caz, instanta de judecata este datoare sa substituie pedepsei de drept comun, pedeapsa politica corespunzatoare, în scara pedepselor stabilite de art; 22 si 23 din acelasi Cod.
Ca întrucât în speta, faptele pentru care numitii de mai sus au fost condamnati, sunt infractiuni politice, având acest caracter fata cu mobilul care a determinat faptele imputate si care era politic, ca unul care, dupa cum se arata în considerentele de mai jos, tindea la propaganda politica a partidului si organizarea lui în vederea timpului acelei propagande, prin înscaunarea la cârma Statului, procesul acesta intra între acelea a caror revizuire se poate proceda în virtutea acelui Decret-Lege.
Considerând ca potrivit art.2 al aceluiasi Decret-Lege, revizuirea proceselor penale cu caracter politic definitiv, judecate în ultimii opt ani, va putea fi admisa, în afara de cazurile prevazute de procedura penala, si pentru 1. Violarea dreptului de aparare; 2. Gresita stabilire a faptelor; 3. gresita aplicare a legii.
Având în vedere ca din examinarea sentintei si deciziilor care au intervenit în cauza, cum si a actelor de instructie si celorlalte piese din dosar, se stabileste în fapt ca judecata s-a facut cu 1. Violarea dreptului de aparare; 2. Gresita stabilire a faptelor si 3. Gresita aplicare a legii, potrivit art. 3326 bis, din 3 Octombrie 1940, revizuirea urmeaza sa fie admisa. Pentru aceste motive, în virtutea legii
DECIDE:
Admite în principiu revizuirea procesului politic privitor pe 1) Vasile Cristescu, 2) Alexandru Cantacuzino, 3) Alexandru Cristian-Tell, 4) Gheorghe Istrate, 5) Mihail Polihroniade, 6) Paul Craja, 7) Traian Cotiga, 8) Sima Simulescu, 9) Virgil Ionescu, 10) Banica Dobre, 11) Furdui Gheorghe, 12) Clime Gheorghe, 13) Serban Milcoveanu, 14) Nicolae Totu, 15) Radu Budisteanu, 16) Apostolescu Gheorghe, 17) Serafim Aurel, 18) Eugen Ionica, 19) preotul Nicoale T. Georgescu-Edineti .
(Urmeaza în continuare repetarea pedepselor la care au fost condamnati fiecare, de Tribunalul Militar asa cum se specifica la începutul Deciziei).
– pentru:
1. Violarea dreptului de aparare.
2. Gresita stabilire a faptelor si
3. Gresita aplicare a legii.
Dispunem înaintarea dosarelor Comisiei de Judecata de pe lânga Înalta Curte de Casatie si Justitie, potrivit art. 4 al Decretului-Lege Nr. 3326 din 3 Octombrie 1940.
Dat astazi 21 Noiembrie 1940
Presedinte: (ss) Stefan P.Mihaileanu
Secretar: Panait V.Calcai
Membrii:
Vasile Butureanu
Constantin Navârlie
Alexandru Otelesanu
Vintila Dongoroz
N-am gasit în ziarele ce le avem Decizia de la Înalta Curte de Casatie, prin care s-a revizuit procesul celor 19 legionari si s-a anulat sentinta data de Tribunalul Militar, asa cum s-a procedat în cazul Capitanului. Din colectia ziarului *Buna Vestire*, lipsesc anumite numere si probabil Decizia Comisiei de Judecata a Înaltei Curti de Casatie a fost publicata în unul din acestea. Dar daca a fost declarata fara valoare sentinta contra Capitanului, cu atât mai mult nu exista nici un impediment ca Înalta Curte de Casatie si Justitie sa dea aceeasi decizie.

18. „UN GRAUNTE DE NOROI”

Ce semnificatie nationala are anularea sentintei de condamnare a Capitanului si reabilitarea memoriei lui prin Decizia Înaltei Curti de Casatie? Cum trebuie valorizata din punct de vedere politic si istoric aceasta Decizie?
Cum se proiecteaza viata de mâine a neamului nostru?

Aceasta întrebare cruciala si-a pus-o si Avocatul Dumitru M. Ranetescu, în ultimul articol publicat în ziarul Buna Vestire, din 5 Decembrie 1940, si a lamurit-o cum nu se poate mai patrunzator. Ranetescu face distinctie între planul spiritual de existenta, unde Capitanul nu poate fi atins de nici o micime omeneasca, de nici o ticalosie a contemporanilor, dominând cu statura lui uriasa viata eterna a neamului nostru, si planul istoric, unde era nevoie de aceasta reparatie, de aceasta decizie a celei mai înalte instante judiciare a tarii, pentru ca „un strop de noroi" se prinsese pe albul imaculat al vesmântului sau.
Încheiem aceasta parte a lucrarii, destinata procesului Capitanului, cu incomparabila exegeza a lui Ranetescu, care a talmacit posteritatii însemnatatea Deciziei Înaltei Curti de Casatie, în termeni de o mare înaltime intelectuala si spirituala, care face inutil sa mai adaugam noi ceva.
"Sfârsind acest memorial, privesc cu adânca melancolie la vraful de hârtii, înnegrite de praful podurilor si de umezeala pamântului, pe unde au stat ascunse în vremea prigoanei.
Le-am scris cu durere, dar nu cu deznadejde, la câteva zile dupa proces. Capitanul traia, undeva pe fata tarii si inima mea îl dorea de departe. Speram ca într-o zi va sosi ceasul biruintei si al rafuielii. Povestea scrisa de mine putea sa slujeasca la ceva...
Azi ma întreb: la ce poate servi rascolirea unei dureri, îngropata în tarâna anilor? S-a pronuntat acum trei zile, de Înalta Curte, anularea unei monstruozitati judiciare si reabilitarea Capitanului.
Era nevoie de anularea unei nulitati, de desfiintarea unei negatii a oricarei idei de justitie? Teoretic, da.
Fiindca pe albul imaculat al vesmântului de jertfa si nevinovatie, cu care Capitanul a intrat în istorie, se prinsese un graunte, de noroi. El trebuia smuls, caci, în scurgerea veacurilor viitoare, s-ar fi putut gasi cineva care sa demonstreze, cu autoritate de lucru judecat, ca a existat un tradator cu numele de Corneliu Codreanu.
Câti jidani n-au pângarit memoria lui Iisus, bagatelizându-i minunile si încercând sa-l coboare din înaltimea sfinteniei la murdaria vulgaritatii, fara alt argument decât exegeza talmudica si cutezatoare a spiritului lor pervers!
Dar când ar fi vorba sa se descopere în arhive o sentinta definitiva, de osândire a Capitanului?
Pentru noi, cei de azi, care am sorbit din cupa amara a nedreptatii, dar am vazut si rasaritul uriasei biruinte, reabilitarea Capitanului este o simpla formalitate a legii.
Am vazut solemna înfatisare a Înaltei Curti, am auzit gravele concluzii ale procurorului general, stralucita cuvântare a lui Vergatti, profunda elocinta – cu rezonante de suspin si de blestem – din pledoaria D-lui Horia Cosmovici, am ascultat glasul emotionat al celui mai înalt magistrat al tarii, prim-presedintde Lupu, si am iesit din încaperea Curtii ca dintr-o imensa Catedrala în care s-a rostit cuvântului lui Dumnezeu.
Nici o soapta, nici un murmur. A fost ceva – pentru noi legionarii ca si pentru cei buni si drepti – putea sa fie, putea sa nu fie. Pe Capitan nici o sentinta nu l-a putut atinge si nici o lege nu l-a putut spala.
Doar formalismul omenesc trebuia îndeplinit pentru tiparnita Istoriei.
Martori si transmitatori catre urmasii nostri a acestei tragice legende umane, noi cei de azi, am împietrit în credinta Capitanului si cu ea ne vom încalzi sufleteste, pâna la sfârsitul vietilor noastre.
Nu ne mai copleseste durerea, caci prin „Capitan" nu mai întelegem o viata de om, ci viata de veci a neamului nostru. Este atât de uriasa jertfa lui, opera întregii lui existente pamântesti si spirituale, încât ne întrebam daca pentru marea evolutie a lumii nu a fost aceasta jertfa, aceasta aparitie fulgeratoare, una din minunile omenirii.
Tot ce a scris, a vorbit si a înfaptuit Capitanul sunt constructiile de baza pe care se va zidi si cladirea lumii noi. Omul nou si lumea noua vor renaste – ca legendara pasare – din cenusa rugului înaltat de Capitan si în jurul caruia au ars toate pacatele trecutului.
Si atunci, când s-a desfasurat sinistra drama de la Malmaison, ca si azi când culegem oseminte si le asezam cu pietate pe altarele verzi ale României Legionare, se desprinde din freamatul întregului nostru istoric, din întinsul câmpiilor, al codrilor, din glasul apelor, din crestele muntilor, acea mama a noastra – tara – si ca o batrâna strabunica consolatoare vine sa ne spuna duioasa: „Nu-l plângeti pe Codreanu, caci a fost unul dintre cei mai buni copii ai mei!"
Ai fost Capitane, ca acele spirite stralucitoare, care si-au trait viata exclusiv pentru neamul si pamântul românesc, cercetând neobosit rosturile acestui neam, cladind din trecutul si legendele lui, din vitejia si întelepciunea voievozilor, din dragostea poporului pentru brazda stramoseasca, un sfânt patrimoniu lasat generatiilor...: ai fost ca un Eminescu, care hoinarea prin tara lui draga, de la Putna lui Stefan, prin toti muntii si prin toate câmpiile Ardealului, Bucovinei, Moldovei si Tarii Românesti, pâna pe ulitele Blajului sau printr-acelea ale Bucurestiului, pentru ca sa se întoarca apoi în cetatea Iasiului, aromând

peste tot mireasma pamântului, a sânului tarii lui, a tarii care i-a fost atât de scumpa; sau ca un Sincai, cel care îsi purta povestea neamului în desagi, poveste culeasa cu pretul a mii de suferinte de prin toate bibliotecile lumii, dar pe care el a daruit-o aceluiasi neam ca pe cea mai scumpa comoara. Ca toti marii revolutionari, încremeniti în moarte cu numele tarii pe buze – luptatori si protestatari neînfricati împotriva împilarilor si suferintelor neamului – astazi însiruiti în fresca nemuritoare a istoriei noastre – tot astfel tu, Capitane, ai depasit o simpla glorie omeneasca si te-ai ridicat pe cele mai înalte culmi ale recunostintei si iubirii ce-ti datoreaza o întreaga natiune.

Sa traiesti în nemurire, Capitane!”.

III. PEDEPSIREA ASASINILOR

Nimeni dintre executorii Marii Crime n-au crezut ca, în scurta vreme, vor trebui sa dea seama de fapta lor înfioratoare, în aceeasi Jilava în care a patimit Capitanul. Mormântul în care zaceau osemintele lui era la câteva sute de metri de celula lor si din momentul deschiderii lui tremurau mai mult decât de oameni.

1. „DAR DUMNEZEU VEDE SI VA RASPLATI"

Cu aceste cuvinte îsi încheie Capitanul *Însemnarile de la Jilava,* iar într-o notita în ziua de 13 Martie 1938, asadar cu o luna înainte de arestarea lui, împartasea unui legionar, ceea ce va veni.

"Dupa fiecare rastignire, urmeaza o înviere; dupa fiecare înviere, o cadere a judecatorilor nedrepti".

Dupa doi ani de la uciderea Capitanului în Padurea Tâncabesti, 30 Noiembrie 1938, profetia lui s-a adeverit: scoaterea la lumina a osemintelor Capitanului din groapa de la Jilava, ceea ce echivaleaza cu o înviere, i-a urmat si caderea judecatorilor lui nedrepti. Prin judecatorii nedrepti nu trebuie sa întelegem numai pe aceia din Tribunalul Militar, ci toate uneltele de care s-a folosit Regele Carol pentru a nimici Legiunea.

Vasile Posteuca a explicat ca nimeni altul ce s-a petrecut în noaptea aceea la Jilava.

"Da... în noaptea aceea la Jilava s-a împlinit voia lui Dumnezeu. Învierea lui Corneliu Codreanu si pedepsirea fulgeratoare a calailor lui. Cei ce cadeau în noaptea aceea sub gloante, în cazematele de alaturi ale Jilavei, nu cadeau din vrerea pamânteasca, ca rezultat al unei uri sau încetosari de razbunare, ci sub biciul implacabil al destinului, al voii lui Dumnezeu, pentru a restaura ordinea si respectul în lume".

Continuând reflexiile lui Posteuca, crima era prea mare ca sa ramâna neispasita. Ordinea întregii lumi a fost zguduita prin asasinarea Capitanului. Era o rastignire a unui om care n-a vrut decât binele neamului si apararea Bisericii Crestine. Se formase o conspiratie a puterilor raului, ca sa-l doboare pe acest „cavaler fara frica si fara prihana", care se opunea cu înversunare ca tara lui sa cada sub domnia Anticristului. Trebuia sa piara Codreanu, pentru ca acest „pericol" sa fie înlaturat. Asa au decretat Caiafele de la Palat, încredintând aceasta sarcina fioroasa celor mai abjecte fiinte ce le-au gasit în aparatul de Stat.

Dar iata ca rasare soarele biruintei legionare într-un chip cum nu si l-au imaginat niciodata iudele care au tradat neamul. Cuibul conspirativ de la Palat se sparge si sinistrele figuri care îl populau fug în toate partile. Lumina Învierii e asa de puternica încât multi nici nu mai au ragaz, sa se ascunda.

"Dumnezeu vede si va rasplati". Toate umilintele, toate chinurile morale si fizice, îndurate de Capitan în decursul procesului si al detentiei lui prin diferite închisori, care ating punctul culminant al cruzimii si barbariei prin strangularea lui în Padurea Tâncabesti, si-au gasit cuvenita rasplata. În noaptea de 26/27 Noiembrie 1940, s-a savârsit mai mult decât un act de razbunare, un act de Dreptate Divina. Acesta este faptul de crestet din existenta Statului National-Legionar. Nici ce-a fost înainte si nici ce-a fost dupa aceea nu se poate compara cu semnificatia istorica si spirituala de la Jilava. Capitanul a înviat din mormânt, iar judecatorii lui nedrepti s-au rostogolit de pe soclul puterii lor, fulgerati de mânia Divina.

Cu pedepsirea asasinilor erei carliste, s-a restaurat ordinea morala si respectul dreptatii în lume, cum interpreteaza Vasile Posteuca. Natiunea a primit din nou puteri, a respirat liber, dezlegata de povara crimei savârsite contra lui Codreanu, care apasa greu constiinta fiecarui român. Caci toti se întrebau, cum de n-a putut fi salvat Capitanul, cum de o natiune întreaga a tolerat sa fie ucis cel mai mare fiu al istoriei ei? Exista si pacate colective, caci vinovatia nu se circumscrie la acei care au îndraznit sa-i ia viata.

Acum cel putin, prin razbunarea Capitanului de legionarii lui, atâta mângâiere se revarsa asupra sufletelor românilor ca nici omorâtorii lui nu s-au putut bucura de roadele faradelegilor lui. Iarasi ni se încruciseaza gândul cu Posteuca, acest vizionar al destinului românesc, care a prins ca nimeni altul esentele metaistorice ale actului de la Jilava.

"Ma gândesc astazi dupa 4 ani la toate acestea, si vad cele întâmplate acolo, total deprins de evenimente si de oameni. Cei ce loveau în cazematele Jilavei; erau numai instrumente ale unei porunci care venea din mormântul Capitanului. Nimic mai mult. Era o porunca mare, uriasa, pe care oamenii n-o puteau înconjura, careia nu i se puteau refuza. Era glasul Capitanului: „Doresc sa fiu razbunat... deoarece sunt convins ca în felul acesta veti face un mare bine neamului românesc".

Nici când cerea razbunare Capitanul, nu se gândea la el, la o satisfactie personala postuma, ci la binele neamului. El pentru neam a trait si pentru neam a murit. În consecinta, si razbunarea trebuia sa serveasca tot neamului, sa fie un exemplu, sa-l trezeasca din apatie, convingându-l ca raul, crima, faradelegea, nu vor disparea în valul indiferentei cotidiene, ca întâmplari istorice marginale, ca va veni ziua judecatii, când autorii lor vor trebui si dea seama de faptele lor nedrepte. Acest deznodamânt va fi un îndemn, o încurajare pentru masele populare ca sa nu-si plece grumajii trufiei atotputernicilor de moment, care si-au închipuit ca punându-l în mormânt pe Corneliu Codreanu, s-au pus la adapost de orice primejdie, pentru ca nu va mai exista nimeni care sa-i traga la raspundere. L-au uitat pe Dumnezeu, care, într-un mod cu totul neasteptat, i-a fulgerat din carul puterii, azvârlindu-i în pulberea lutului.
Dupa expulzarea noastra de la putere, atât complicii loviturii de Stat ai Generalului Antonescu, cat si profitorii de mai târziu ai dezastrului tarii, s-au pus pe treaba, utilizând toate mijloacele pe care le oferea puterea, ca sa transmita posteritatii o alta imagine a întâmplarilor de la Jilava. Cu ajutorul unor false testimonii si a unor interpretari fortate si tendentioase ale faptelor întâmplate, au pretins ca executia de la Jilava a fost premeditata si organizata. Întelegem zelul lor de a falsifica adevarul, caci toti s-au facut vinovati de crime uriase fata de poporul nostru, si, nimic mai simplu pentru propria lor cauza, pentru propria lor dezvinovatire, decât sa demonstreze ca altii au fost mai rai decât ei, acoperindu-i cu cele mai mari insulte si calomnii. (N-a fost asa pe timpul Regelui Carol? Dupa ce a dat lovitura de Stat, nu l-a acuzat pe Capitan si dat în judecata ca pregatea el razboiul civil?) Dar faptele sunt prea evidente si vorbesc prin ele însele ca sa mai poata fi rastalmacite, indiferent de „istoricii" de circumstanta, pusi în slujba regimurilor respective.
În ceea ce ma priveste, n-am avut onoarea sa ma numar printre razbunatorii Capitanului, nici material, nici moral si nici cel putin ca sugestie. Caci este o onoare, sa fi fost razbunator al celui mai mare român al tuturor timpurilor si poate unul din cei mai mari oameni ai istoriei universale. Eu am creat cadrul politic, conditiile statale, care au permis pedepsirea asasinilor, dar nici n-am premeditat, nici n-am ordonat si nici n-am organizat executiile de la Jilava din noaptea de 26/27 Noiembrie 1940. Dimpotriva, ma pot acuza de neglijenta, de o lipsa de vigilenta în urmarirea vinovatilor. N-am fost suficient de atent la masinatiile Generalului, la nivelul inferior al aparatului de Stat.
Am scris în *Cazul Iorga-Madgearu* si în volumul I din *Era Libertatii*, cum Generalul Antonescu, la începutul lunii Noiembrie, mi-a facut senzationala destainuire „ca îi va pedepsi pe vinovati cu toata strasnicia, dar nu vrea sa verse sânge". Era o radicala schimbare în atitudinea lui. Voi relua acest episod. Ei bine, din acel moment si fara sa se mai consulte cu mine, a instigat Comisia de Ancheta sa fie mai binevoitoare cu asasinii aflati sub ancheta, culminând interventiile lui neloiale cu ordinul dat în noaptea de 26/27 Noiembrie ca sa fie schimbata garda legionara de paza la celulele detinutilor cu o garda militara. Nu mi-am dat seama în cursul lunii Noiembrie ce se pregatea în culisele Presedintiei, de intrigile ce se teseau între lotul vinovatilor si Conducerea Statului, prin mijlocirea anturajului lui Antonescu, al Ministrului Justitiei Mihai Antonescu, si al Colonelului Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne. Daca n-ar fi fost alti legionari mai vigilenti decât mine, cine stie, acuzatii închisi la Jilava ar fi putut scapa.
În noaptea de 26/27 Noiembrie, la Jilava s-a produs o descarcare. Asa cum se aduna norii si apoi cerul este brazdat de fulgere, tot astfel oamenii adunati la Jilava au pasit în noaptea aceea la pedepsire sub imperiul unei cutremurari interioare. Unii camarazi lucrau la mormânt, pentru a da de osemintele Capitanului, iar dincoace asasinii lui se aflau în viata, închisi în celule. Cauza vizibila a actului razbunarii era deschiderea mormântului. Dar exista si o cauza invizibila. O inspiratie supraomeneasca, ca venita de la un înger al razbunarii, îi îndemna pe legionari sa îi loveasca pe raufacatori. Nu se puteau odihni osemintele Capitanului în noua lor asezare din cripta de la „Casa Verde", fara aceasta reparatie, fara „caderea judecatorilor lui nedrepti".
Nu se poate tagadui ca au existat îndemnuri, impulsuri, comentarii, îngrijorari, exprimate de unul sau de altul, înainte de împuscarea detinutilor. A fost o transmisiune continua de la mormânt la celula, o convergenta în gând si actiune între toti aceia care se aflau în noaptea aceea la Jilava. Dar nu ca rezultat al unei premeditari, ci ca expresie a unei stari de spirit colective. Au fost întrepatrunderi de gânduri, emanate din aceeasi pornire interioara ca sa fie razbunat Capitanul; a existat un consens al pedepsirii.
Aceasta este explicatia adevarata, simpla si clara, a celor întâmplate la Jilava. Tot ce s-a brodit mai târziu de catre scribii antonescieni de la Presedintie sau de istoricii regimului comunist, e pura fantezie. Sunt supozitii gratuite, fara nici un fundament real, destinat sa acumuleze hula peste hula asupra

Legiunii. Victimele dictaturilor care au urmat si care am fost tot noi, legionarii, trebuiau nu numai ucisi, ci si desfiintati moralmente prin faptele lor anterioare, prezentate într-o perspectiva deformata. Si acum sa ne întoarcem la Posteuca din nou, care, cu dragostea lui adânca pentru Capitan, a patruns pâna în miezul adevarului;
”Au fost si mai sunt înca oameni (si probabil ca vor mai fi!), care sa ne acuze ca i-am împuscat pe calaii Capitanului, fara a-i judeca. Dar oare deschiderea mormântului de la Jilava n-a fost un proces? N-a fost cea mai teribila sentinta, care va ramâne în toata istoria româneasca? Biruinta legionara în cadrul nationalismului european nu era cea mai formidabila sentinta? Mai era nevoie de formalitati? Si totusi noi n-am ocolit aceste formalitati. Cei ce ne-au acuzat ne mai acuza. Noi am fi vrut ca cei de la Jilava sa fie judecati. Dar daca judecata formala a putut fi evitata, cea mai implacabila, cea mai tare decât toate vicleniile oamenilor, n-a putut fi. Pe cei de la Jilava i-a judecat istoria si tot ea i-a pedepsit prin mâna legionarilor, la porunca mormântului care se deschidea în noaptea aceea, pentru a aduce a doua zi, neamului întreg, ridicat cu fruntea spre cer, vestea învierii”.

2. CUM S-AU FACUT ARESTARILE

Arestarea celor vinovati de asasinarea Capitanului si-a fruntasilor Miscarii a avut un ritm sacadat. Nu s-a întocmit de la început un plan de arestari, bazat pe anumite criterii de vinovatie. Conducatorul Statului, hartuit probabil de evenimentele perioadei de tranzitie, nu ne-a cerut nici noua si nu a stabilit nici singur o lista a presupusilor culpabili, pentru a fi împiedicati sa fuga sau sa se ascunda. Problema arestarilor a ramas, în cursul lunii Septembrie, asa zicând în aer. S-au facut anumite arestari, dar acestea aveau un caracter sporadic si fara nici o baza legala sau dispozitie venita de sus. În mod succint, prezentam etapele acestor arestari, pâna ce s-a ajuns la Jilava:
I. Unul din primele acte de guvernare ale Generalului Antonescu, dupa ce a primit puteri depline, în dimineata de 5 Septembrie 1940, a fost sa ordone arestarea lui Moruzov, care tocmai atunci debarcase pe aeroportul Baneasa, venind din Germania. Un ofiter l-a ridicat direct de pe aeroport si, sub paza, l-a depus la un regiment din capitala. Odata cu el a fost arestat si Nicki Stefanescu, fostul Director General al Sigurantei Statului. Graba Generalului de a-i aresta pe Moruzov se explica prin teama lui ca acesta, sosit în capitala, sa nu înnoade intrigi contra lui, fie la Palat fie în cadrul Armatei, si sa-l rastoarne. Îi purta ura lui Moruzov si pentru o afacere mai veche. Pe timpul lui Carol, i se intentase Generalului Antonescu un proces de bigamie si acela care furnizase justitiei piesele doveditoare, fusese Moruzov. De atunci, cei doi oameni au devenit dusmani de moarte. Si internarea Generalului, în vara anului 1940, la Bistrita, se datoreaza în mare parte influentei lui Moruzov la Palat.
II. Unii criminali ai erei carliste au încercat sa treaca frontiera sau sa se ascunda. Comisarul Parisianu de la Prefectura de Politie reusise sa treaca frontiera în Iugoslavia, înca din primele zile dupa schimbarea de regim, unde nu avea de ce sa se mai teama. Mai putin noroc a avut Generalul Marinescu, care a încercat sa se salveze pe aceeasi ruta. Recunoscut întâmplator de niste legionari localnici la Baile Herculane, a fost readus în capitala.
Aceeasi soarta a avut-o Colonelul Negulescu, fostul Presedinte al Tribunalului Militar de la Cluj, un alter-ego al Colonelului Dumitru de la Bucuresti, complice si la asasinarea legionarilor din grupul de la Huedin. Fugind din Cluj, dupa caderea Ardealului de Nord, s-a retras la Sibiu, unde locuia incognito. Descoperit de politia locala, a fost arestat si transportat la Bucuresti.
Seful Legiunii de Jandarmi din Judetul Constanta, una din marile bestii ale regimului carlist, care ucisese cu mâna lui trei preoti din acest judet, în cursul represiunilor din 21 Septembrie 1939, disparuse fara urma dupa 6 Septembrie. Cautat peste tot, nimeni nu banuia ca se ascunde la propria lui mosie ce-o avea în sudul judetului. A fost ridicat s i transportat la Bucuresti.
Colonelul Dumitru, acea sinistra figura din magistratura militara, care, fara nici o vorba de vinovatie, îl condamnase pe Capitan si pe fruntasii Legiunii, nu fugise peste hotare, dar se ascunsese asa de bine în gara, încât nu i s-a putut da de urma, în tot timpul guvernarii noastre.
III. Abia spre sfârsitul lui Septembrie au fost întocmite listele de detinuti pentru crimele savârsite contra legionarilor sub regimul carlist. Listele au fost întocmite direct si exclusiv de General, Mihai Antonescu si Rioseanu. Ca o prima parte, s-a decis sa se aplice domiciliul fortat presupusilor culpabili. Listele întocmite, sub autoritatea Generalului, depaseau cu mult intentiile noastre. Cuprindeau si persoane din cadrul politic al tarii, cum erau, Tatarascu, Ghelmegeanu, Radu Lobes, Eugen Titeanu, Eduard Mirto si altii, apoi Generalii Ilcus si Florea Tenescu. Cu mare greutate am reusit sa-l conving pe General sa renunte la aceste persoane si sa ne rezumam, asa cum am convenit, la principalele unelte ale dictaturii

carliste. Am tratat acest subiect, explicând motivele atitudinii noastre moderate, în *Cazul Iorga-Madgearu* cât si în volumul I al lucrarii *Era Libertatii*, pp. 163- 167.
IV. În cursul cercetarilor Comisiei de Ancheta, s-au descoperit alti culpabili, neindentificati de legionari. S-au emis mandate de arestare contra acestora si au fost depusi la Jilava.
Cu acestia din urma, numarul celor încarcerati la Jilava se ridicase la 64 de detinuti, un numar extrem de mic în raport cu pierderile suferite de miscare. Cei ucisi în cursul prigoanei carliste se urca la aproape 300, lasând la o parte calitatea acestor oameni, în cea mai mare parte elemente de elita ale unei generatii.

3. ANTONESCU VROIA SA-I SALVEZE PE ASASINI

În criteriul ce ni l-am fixat pentru arestarea si judecarea criminalilor care au ucis floarea tineretului român sub regimul carlist, am dat dovada de cea mai mare moderatie si umanitate. Cum am scris în lucrarile anterioare (Cazul Iorga-Madgearu si Era Libertatii), din cei aproximativ 500 de slujbasi ai Statului implicati în aceste crime, ne-am limitat la principalii vinovati, adica la acei care nu numai ca au patronat aceste înspaimântatoare varsari de sânge, dar care apartineau nucleului central al acestui regim scelerat, formând angrenajul lui intim si fiind corespunzatori la toate actele lui. Numarul acestora, dupa calculele noastre nu trecea de o suta, iar în ultimele zile, înainte de dezgroparea Capitanului, nu se gaseau închisi la Jilava decât abia 64 de detinuti. Comparând cu pierderile noastre, acestia nu reprezentau decât aproximativ a cincea parte din totalul celor ucisi sub Carol. Nu mai vorbim de valoarea intelectuala si politica a fruntasilor generatiei noastre, care au cazut în hecatombele de la Vaslui, Râmnicu-Sarat, Miercurea-Ciuc si Brasov, si care nu poate avea nici o compensatie.

În lucrarile acestea, am explicat motivele pentru care ne-am purtat atât de marinimos cu fostii nostri dusmani, neurmarind o razbunare oarba, ci un act de dreptate istorica, ce urma sa se realizeze pe calea justitiei.

Dar iata ca la începutul lunii Noiembrie ma înfrunt cu un alt General, care-si schimbase atitudinea cu 180 de grade, nevrând nici pe acestia 64 sa-i pedepseasca asa cum trebuia, pe masura uriaselor lor crime. De unde înainte vreme, de cate ori se întorcea de la un act de înhumare a legionarilor, cutremurat de cele ce vazuse, de multimea de cruci, îmi spunea: „am sa-i pedepsesc pe acesti ticalosi de-o sa ma pomeneasca istoria!”, acum, nu tulburat, dar vadit încurcat, nu stia cum sa-mi comunice noua versiune a severitatii lui: „Domnule Sima, am sa-i pedepsesc pe cei vinovati cu toata strasnicia, dar nu vreau sa vars sânge”.

Am ramas împietrit. Fara a-l contraria direct, i-am raspuns ca printre cei închisi la Jilava s-ar gasi elemente mai putin vinovate, care apartineau organelor inferioare de executie si carora li s-ar putea eventual aplica circumstantele atenuante, dar în nici un caz nu ar putea fi crutati de pedeapsa capitala un Bengliu, un Marinescu sau Generalul Argeseanu, care au dat ordinele de executie a legionarilor. I-am explicat ca luandu-se o astfel de decizie, s-ar produce în Miscare tulburari de nestapânit.

Generalul Antonescu a mârâit ceva, nemultumit de raspunsul meu, si n-a mai continuat discutia. Cum mi-am dat seama mai târziu, interesul lui era sa fie salvati tocmai marii criminali si putin îi pasa daca ar fi pierit niste agenti de politie sau jandarmi. M-am despartit de el cu speranta ca opunându-i un „non possumus” categoric dorintei lui „de a nu se varsa sânge”, va reveni la realitate.

Dar n-a fost asa. El si-a tors mai departe firul complotului sau de a-i salva de la moarte pe marii vinovati. Nu m-a mai chemat niciodata ca sa-mi ceara parerea asupra soartei detinutilor de la Jilava, stiind probabil ca se izbeste de un zid de intransigenta. În schimb s-a folosit de serviciile ce i le putea aduce cauzei sustinute de el tocmai Comisia de Ancheta. Aceasta Comisie era un organ de instructie înzestrat cu ample puteri, putând sa decida atât asupra arestarilor, dar si asupra eventualelor eliberari. Generalul nu aparea nicaieri, nu intervenea direct în lucrarile Comisiei de Ancheta, nu va cere direct eliberarea vreunui detinut, dar, în schimb, prin influenta ce o exercita asupra Comisiei, va putea sa dea un alt curs instructiei.

De îndata ce au simtit membrii Comisiei de Ancheta ca Seful Statului nu mai e dispus sa procedeze cu rigoare contra asasinilor, au slabit si ei frânele, inversând întreg sensul procesului: în loc de a continua cu aceeasi energie ancheta celor vinovati, au cautat sa le usureze soarta: pe unii sa-i scoata de sub orice urmarire a justitiei, beneficiind de un „non-lieu", iar pe altii sa-i puna la adapost de vreo eventuala razbunare necontrolata a legionarilor.

Am explicat pe larg în lucrarile precedente, motivele care l-au determinat pe General sa-si schimbe atitudinea:

– Detinutii de la Jilava aveau oamenii lor de legatura în anturajul Generalului si dispuneau de enorme mijloace de coruptie. Despre Generalul Gabriel Marinescu se spunea ca a adunat o avere de sute de milioane de lei rod al diverselor întreprinderi dubioase ce le patrona.

– A mai jucat un rol important în modificarea dispozitiei sufletesti a Generalului si „spiritul de corp", acel sentiment de solidaritate care leaga pe toti acei care au purtat cândva o uniforma militara. De fapt, un Bengliu, un Argeseanu, un Gabriel Marinescu, nu mai aveau nimic comun cu armata româna. În schimbul banilor ce i-au primit, milioane de lei, au ucis sute de cetateni nevinovati, acte ce nu intrau în atributiile unei armate nationale.

Si acum sa trecem în revista scandaloasele decizii ale Comisiei de Ancheta, sub impulsul noii orientari primite de la General:

I. Comisia de Ancheta Criminala hotaraste scoaterea de sub acuzatie si eliberarea de la Jilava a sublocotenentului de jandarmi Cinghita, pentru motivul ca n-ar exista probe de vinovatie. Ori, legionarii care scapasera cu viata din masacrul de la Vaslui puteau depune marturie în fata Comisiei ca sublocotenentul Cinghita, comandase plutonul de executie de la Vaslui, unde au fost secerati de gloantele mitralierelor 31 de legionari. Prefectura de Politie a refuzat sa dea curs acestei dispozitii, caci se savârsise o eroare grosolana.

II. Comisia de Ancheta ajunge la concluzia ca comisarul Davidescu de la Prefectura de Politie n-ar fi vinovat si ca trebuie pus în libertate. Ori cercurile legionare stiau ca comisarul Davidescu participase la asasinarea Nicoletei Nicolescu si a multor alti legionari ucisi în beciurile Prefecturii de Politie. Un nou conflict cu Prefectura de Politie, care refuza sa ia act de aceasta adresa a Comisiei de Ancheta, caci ar fi însemnat sa puna în libertate un asasin notoriu din perioada carlista.

III. Ca o culme a amabilitatilor aratate de Comisia de Ancheta fata de detinutii de la Jilava, în a doua jumatate a lunii Noiembrie, Prefectura de Politie primeste o adresa a Comisiei, prin care ordona transferarea Generalilor Bengliu si Marinescu la un Sanatoriu, pentru motive de boala.

Din nou Prefectura de Politie se opune, aratând ca prin aceasta stramutare, paza celor arestati nu se mai poate face cum trebuie si culpabilii pot sa dispara.

În toata aceasta perioada de tensiune cu Prefectura de Politie am fost tinut în perfecta ignoranta asupra activitatilor mai mult decât suspecte ale Comisiei de Ancheta, realizate sub autoritatea Generalului Antonescu. Dar un om veghea si se opunea cu îndârjire la toate încercarile de salvare ale asasinilor, concertate între General si Comisie: Colonelul Zavoianu. Lucid si constient de ceea ce urmareste, el n-a dat curs dispozitiilor primite de la Comisia de Ancheta. Nu era legal, dar de alta parte, era mai mult decât legal, caci Comisia de Ancheta ignora crimele savârsite de cei pe care vroia sa-i puna în libertate, pentru ca nu binevoise sa asculte marturia legionarilor, care trecusera prin aceasta catacomba si puteau sa-i indice cu precizie pe vinovati.

Colonelul Zavoianu si-a jucat viata pentru a destrama planurile tenebroase tesute în anturajul Generalului, cu scopul de a-i salva pe asasinii Capitanului si a sutelor de legionari.

4. PROCESUL .... AD KALENDAS GRAECAS

Trebuie mentionat de la început si cu toata claritatea ca interesul miscarii era ca asasinii Capitanului si ai fruntasilor Legiunii sa ajunga în fata unui Tribunal, pentru a raspunde de faptele lor. Disparitia lor sumara – asa cum s-a întâmplat – era prematura si nu convenea programului nostru. Tara vroia sa stie adevarul pâna în cele mai mici amanunte. Prin moartea lor, am fost lipsiti de cunoasterea exacta a angrenajului crimei: cum s-a organizat complotul pentru suprimarea Capitanului, ce persoane au participat în linia întâia, cine au fost instigatorii principali la crima, cine a dat ordinele si pe ce filiera? Ce rol au jucat Elena Lupescu, Armand Calinescu, Ernest Urdareanu si Nicolae Iorga? Cum l-au influentat acestia, în forme si grade diferite, pe Rege, pentru a-l determina sa-si asume raspunderea acestor înspaimântatoare varsari de sânge? Câta vreme traia Armand Calinescu, stiam ca el este motorul principal al crimei, dar, dupa caderea lui, cine i-a luat locul? Care a fost consilierul principal al Regelui Carol, determinându-l sa-i urmareasca fara crutare pe legionari, punând în joc toata autoritatea Coroanei?

Iata întrebari care au ramas pana astazi numai partial deslusite. Daca s-ar fi tinut procesul, si un Bengliu, si un Iamandi, un Argesanu, ar fi declarat de pe banca acuzatilor, dupa toate probabilitatile, ca sa-si usureze propria lor soarta, ar fi deslusit ultimele vârfuri ale conspiratiei si mecanismul prin care se transmiteau deciziile ocultei. Camarila de la Palat avea multe ramificatii, dar numai câtiva din membrii ei aveau putere de decizie, apartinând, cum îmi spunea Nicki Stefanescu „permanentelor Statului”, în realitate, prin brusca disparitie a delicventilor de la Jilava, am fost privati de un material politic si istoric de mâna întâi. În linii mari, procesul crimei a fost înregistrat, dar câte dedesubturi, câte rotite ascunse, câte personaje mai putin cunoscute, dar care au jucat roluri capitale în organizarea masacrelor, n-au fost îngropate odata cu cei împuscati la Jilava?

Este adevarat ca au ramas la dosar declaratiile facute de presupusii culpabili în fata Comisiei de Ancheta Criminala. Dar din acest material, în public n-a patruns decât fragmente. Nu s-au publicat în ziare decât mici reportaje si rareori dari de seama mai amanuntite, cum a fost depozitia plutonierului de jandarmi, Sârbu, care a pus streangul la gâtul Capitanului. În Comisia de Ancheta nu figura nici un legionar, iar Ministrul de Justitie, Mihai Antonescu veghea cu gelozie ca din declaratiile facute la ancheta sa se divulge cât mai putin.

Nu dispunem nici de acest material. Nu stim ce s-a întâmplat cu el. Dupa expulzarea noastra de la putere, dosarele Comisiei de Ancheta au ramas în pastrarea Ministrului Justitiei, Mihai Antonescu, care nu le-a dat publicitatii. Regimul antonescian nu mai era interesat sa dezvaluie crimele regimului carlist, fiind avid acum sa descopere cât mai multe probe de vinovatie contra noastra. Mergând pe urmele lui Carol si reluând actiunea acestuia de exterminare a legionarilor, faradelegile fostului regim au fost lasate în adormire. Publicarea materialului adunat de Comisia de Ancheta Criminala, ar fi fost, într-un anumit sens, un act de acuzatie chiar contra regimului antonescian, deoarece Generalul si anturajul lui au adoptat aceeasi linie de prigoniri si asasinate ale regimului anterior, dar cu „alte mijloace”.

Tot atât de putin suntem informati daca dosarele Comisiei de Ancheta, dupa 23 August, au ajuns în mana comunistilor, sub noul titular al Ministerului de Justitie, Lucretiu Patrascanu. Trebuie presupus ca nici ei nu aveau interes sa se cunoasca aceste depozitii, daca au ajuns în posesia lor, deoarece, din perspectiva suferintelor legionarilor, comunistii nu se deosebeau întru nimic de predecesorii lor, Carol si Antonescu, urmarind cu aceeasi furie distrugerea Miscarii.

De fapt, cei doi Antonescu tinteau si mai departe: nu numai sa-i salveze pe asasini, dar sa împiedice si judecarea procesului lor. Daca s-ar fi ajuns la judecata, s-ar fi descoperit conexiuni grave, prin care ar fi fost compromise multe reputatii politice. Ori, aceste revelatii, nedorite nici de liberali si nici de taranisti, trebuiau sa fie înabusite. Ar fi fost compromisi multi oameni politici, nu ca autori de fapt, ci ca sustinatori morali ai crimei. Relatiile dintre regimul carlist si clasa conducatoare erau fluide, se întrepatrundeau, formând o tesatura de complicitati. Toti s-au bucurat de moartea lui Corneliu Codreanu. Dovada e ca nu s-a auzit nici un glas de protest dupa asasinarea lui, nici chiar din partea acelora care credeam ca sunt mai apropiati de noi.

Paralel cu aceste decizii ale Comisiei de Ancheta, care arata o suspecta indulgenta fata de vinovatii aflati sub ancheta, am constatat o lipsa de interes din partea Conducatorului ci a lui Mihai Antonescu pentru programarea procesului. Nu se stabilise nici instanta care sa-i judece (noi am cerut un Tribunal Exceptional) si nici nu se fixase data lui aproximativa. Era ceva nelinistitor. Nu se adusese chestiunea în discutia Consiliului de Ministri, nu se vedea nici un semn si nici o pregatire, anuntându-se ceva referitor la proces. Conducatorul Statului ignora suveran chestiunea.

Întrebându-l pe Mihai Antonescu cam cât ar mai dura lucrarile Comisiei de Ancheta, pe la mijlocul lunii Noiembrie, acesta mi-a raspuns ca circa 6-7 luni! El spunea ca trebuie sa treaca prin fata Comisiei toti fostii prefecti militari, fostii comandanti de legiuni de jandarmi si toti cei implicati într-un mod oarecare în executiile legionarilor. Asta însemna convocarea si audierea a înca vreo câteva sute de persoane. M-am speriat. Daca s-ar fi amânat deschiderea procesului pâna la terminarea lucrarilor Comisiei de Ancheta, în ritmul preconizat de Mihai Antonescu, asta însemna ca nu se va putea tine înainte de începutul verii. Dar a tine tara în aceasta asteptare si încordare atâta timp, putea avea rezultate neprevazute. Când se produce o revolutie sau o schimbare radicala în politica tarii si reprezentantii fostului regim sunt trasi la raspundere, justitia trebuie sa intre cât mai repede în actiune, pentru ca agitatia sa se curme si tara sa-si reia respiratia normala.

”L-am avertizat pe Mihai Antonescu ca cu aceasta metoda se ajunge la rezultate exact contrarii acelora dorite de noi. Noi urmarim o pacificare grabnica a tarii. Ce vedem însa? Ancheta se prelungeste, ia proportii, cuprinde alte si alte categorii de vinovati. Odata cu actiunea Comisiei de Ancheta, amenintarea creste, se generalizeaza, se extinde asupra tuturor culpabililor, mari si mici. Noi am convenit însa ca sa nu fie trasi la raspundere decât principalii vinovatilor, dar, în afara, acest lucru nu se stie. Cred ca a sosit timpul sa se specifice intentiile guvernului: care din cei anchetati vor fi chemati în fata justitiei, ce instanta este prevazuta sa-i judece si cam când ar putea sa înceapa procesul. Cu aceste precizari, ar scadea brusc tensiunea în toate sectoarele. Interesul guvernului este de a risipi aceste nedumeriri, de a face cunoscut cât mai repede pâna unde se va întinde actiunea justitiei, în ce forma si termen se va aplica. Prelungirea acestei situatii, provoaca nemultumiri în armata, unde atâtia ofiteri de cariera, fosti prefecti sub Carol, se bucura de prietenii si protectii puternice”. (Cazul Iorga-Madgearu)

Mihai Antonescu mi-a raspuns ca nu se poate face nimic pâna ce Comisia de Ancheta nu-si prezinta dosarul complet. M-a rugat sa avem încredere în General.

Nu exista de fapt nici un impediment efectiv ca sa se fixeze data procesului pentru principalii vinovati. Argumentul Ministrului de Justitie nu era valabil. „Existau suficiente dovezi ca sa se deschida actiune publica contra principalilor vinovati, cel mai târziu în Ianuarie. Declaratiile agentilor din provincie nu erau esentiale. Ei nu puteau decât sa confirme de 70 de ori ca ordinele de executie s-au transmis de la Urdareanu, prin Argeseanu, Bengliu, Gabriel Marinescu. De altminteri, nimic nu se opunea ca în timp ce s-ar fi desfasurat lucrarile sa se propuna sa fie audiate ca martori persoanele a caror depozitie putea contribui la lamurirea completului de judecata. În sfârsit, nu era nici o dificultate ca alti vinovati de aceeasi categorie, descoperiti ulterior, sa fie judecati în alt lot”. (Cazul Iorga-Madgearu)

Antonescienii, prefacându-se ca sunt extrem de grijulii în descoperirea tuturor vinovatilor, în realitate aplicau tactica temporizarii, în speranta ca, prelungindu-se perioada cercetarilor, se va ivi o alta conjunctura politica, în care vor putea fi salvati de la moarte asasinii Capitanului si ai fruntasilor Legiunii. Dar nu numai ca nu vroiau „sa se verse sânge”, cum mi-a declarat Generalul, dar sa si dispuna în toata libertatea de piesele acuzatoare. Nici proces si nici condamnati, acesta era telul lor final.

5. UN TRIMIS AL LUI CANARIS

Ma aflam la o receptie data de von Ritgen, Consilier de Legatie, la locuinta lui particulara, cu o multime de invitati. Eram obiectul atentiei generale, fiind în acel moment Presedinte ad-interim al Consiliului de Ministri, în lipsa Generalului Antonescu, Conducatorul Statului, care se afla în vizita oficiala la Berlin.

În cursul receptiei, vad ca se apropie de mine un domn în civil, pe care mi-l recomanda von Ritgen a fi trimisul Amiralului Canaris, seful Abwehr-ului german. Nu i-am retinut numele. Probabil sa fi fost acelasi ofiter de marina, Comandor von Müller, de care vorbeste Mihail Sturdza în cartea lui, România si Sfârsitul Europei, în capitolul XV.

Am avut o scurta convorbire cu solul lui Canaris într-un colt al salonului. Asteptam cu interes sa vad ce mesaj îmi trimite puternicul sef al contra-spionajului german, urmasul faimosului colonel Nikolai, din timpul primului razboi mondial. Ma asteptam la toate în afara de aceasta întrebare:

– Amiralul Canaris se intereseaza de soarta lui Moruzov, care a adus multe si reale servicii Germaniei. Va întreb care e situatia judiciara si daca nu-i este amenintata viata.

I-am raspuns cu toata nevinovatia nestiind ce se va întâmpla peste câteva zile cu detinutii de la Jilava, ca Moruzov va fi judecat împreuna cu lotul marilor criminali ai regimului carlist. Soarta lui o va decide justitia. Pâna atunci se afla sub mandat de arestare si nu vad cum sa-i fie amenintata viata.

A fost multumit de raspunsul meu si ne-am despartit prieteneste. Nu stiu daca, paralel, n-au fost si alte interventii în favoarea lui Moruzov, facute direct pe lânga General, fie din partea aceluiasi personaj sau chiar de catre Canaris, în cursul vizitei lui Antonescu la Berlin.

Dupa câteva zile, s-a întâmplat executia de la Jilava. Fara îndoiala ca aflând aceasta veste, atât Canaris cât si trimisul lui la Bucuresti si-au închipuit cele mai rele lucruri despre mine: cuvintele mele linistitoare n-ar fi avut alt scop decât sa îndeparteze orice banuiala de la apropiata lichidare a detinutilor de la Jilava, în care si-a gasit moartea si protejatul lor, întâmplare de care eu n-as fi fost strain. Asigurarile ce le-am dat enigmaticului personaj trimis de Canaris, fara îndoiala ca le-au considerat ca expresia unui cinism fara margini.

Mai e o problema ce trebuie lamurita. Asupra lui Moruzov apasa o dubla osânda: nu era acuzat numai ca participase la actele criminale ale regimului carlist, dar mai trebuia sa suporte si ura mortala a Generalului Antonescu. Dintre toti detinutii de la Jilava el avea situatia cea mai grea. Principial si teoretic, as fi putut interveni pentru toti cei arestati în cazematele Jilavei, pentru a le usura soarta, în afara de Moruzov. Subiectul era tabu pentru General. Moruzov era bestia neagra a lui Antonescu. De câte ori venea vorba despre Moruzov, în legatura cu internarea Generalului la Mânastirea Bistrita, din vara anului 1940; ochii îi scaparau de mânie si facea un gest ca si cum ar fi vrut sa-l rapuna cu mana lui.

6. DETONATORUL

Spiritele erau extrem de agitate când s-au început sapaturile la Jilava, la movila unde se presupuneau a fi osemintele Capitanului si ale celor treisprezece legionari ucisi odata cu el. Provocarile anterioare ale Generalului Antonescu, prin mijlocirea Comisiei de Ancheta, au înfierbântat inimile legionarilor în asa masura încât nu mai trebuia mult ca sa se produca o iesire violenta.

Cu toate aceste amestecuri neîngaduite ale Conducatorului în treburile Comisiei de Ancheta, deshumarea Capitanului s-ar fi putut desfasura fara incidente grave, fara a fi fost afectata soarta detinutilor din cazematele Jilavei, daca în ziua aceea, când au început lucrarile de la mormânt, Generalul Antonescu n-ar fi luat o masura de ultima ora, care sa precipite executia sumara a asasinilor.

Ca sa întelegem nechibzuita dispozitie a lui Antonescu, trebuie sa plecam de la starea sufleteasca a detinutilor. Acestia pe masura ce se apropia ziua deshumarii Capitanului, traiau într-o neliniste crescânda. Se gândeau ca descoperindu-se faradelegea lor, sub aspectul cumplit al victimelor cu streangul la gât, legionarii, sfâsiati de durere, nu vor mai tine seama de nici o îngradire legala si îi vor ucide.

Cuprinsi de panica, au trimis mesaje peste mesaje la Presedintie, prin oamenii lor de legatura, avizând ca viata le este amenintata si ca ar trebui sa se ia masuri speciale de ocrotire a lor. Dar tocmai

desperatele lor apeluri au fost de rau augur, având un efect contrar celor asteptate de ei, caci le-au grabit sfârsitul.

Generalul, abia întors de la vizita lui din Germania, alarmat de stirile ce le primea pe canalele de la Presedintie, a luat o decizie temerara, care avea ca scop sa previna o eventuala razbunare a legionarilor în cursul lucrarilor de deshumare, si anume, chiar în noaptea aceea de 26/27 Noiembrie, sa fie înlocuita garda legionara de paza la celulele detinutilor cu o garda militara. Generalul a dat acest ordin fara sa ma informeze, fara sa-mi ceara sfatul, într-o chestiune care ma privea tot atât de mult ca si pe el, fiind Seful Legiunii. Daca m-ar fi întrebat, i-as fi atras atentia asupra consecintelor neprevazute ce le poate avea îndepartarea garzii legionare de la paza detinutilor, tocmai în acele momente critice, când se proceda la deshumarea Capitanului. Masura s-a luat în cel mai mare secret. Ordinul a fost transmis de Rosianu direct autoritatilor militare de la Jilava. Dar cu toata grija lor de a nu se afla nimic, vestea a transpirat, deoarece în incinta Jilavei începusera pregatirile pentru punerea în aplicare a ordinului de a se înlocui garda legionara cu soldati. Dupa dispozitiile primite, chiar în cursul acelei nopti, când trebuia sa aiba loc obisnuita schimbare a garzii legionare cu un alt grup din afara, adus de la Prefectura de Politie, trebuia sa se prezinte garda militara si, aratând ordinul primit, sa-si ia în primire serviciul.

Stirea s-a raspândit ca fulgerul între toti legionarii care aveau în acel moment vreo legatura cu Jilava: cei ce faceau de paza la celule detinutilor, cei ce lucrau la mormânt ei autoritatile de la Prefectura de Politie, care pregateau echipele de schimb. Toti au constatat ca mai e o diferenta de câteva ore pâna ce soldatii vor înlocui pe legionari de la celulele detinutilor. Ce s-a petrecut atunci în sufletul lor, nu are nevoie de prea multe comentarii. Ca sa nu ma repet, reproduc descrierea acestei scene zguduitoare din cartea mea Cazul Iorga-Madgearu:

„Toata lumea era consternata. Priveau în gol, nestiind ce sa mai creada. Nu mai exista nici un dubiu, îsi spuneau ei, ca Generalul Antonescu nu este sincer cu noi, ca nu poate sau nu vrea sa-i pedepseasca pe vinovati. Am avut atâtea semne prevestitoare. Îndepartarea garzii legionare este o dovada clara ca Generalul s-a hotarât sa-i scoata din mâna noastra pentru a-i face mai târziu scapati."

"Stapâniti de aceste gânduri, au lasat sapele si târnacoapele din mâini si s-au dus sa încheie socotelile cu vinovatii. Antonescu vroia sa-i salveze. Datoria lor era alta. Nu puteau sa-l îngroape pentru a doua oara pe Capitan, în timp ce asasinii lui mai sunt în viata si guvernul nu se dovedeste capabil sa-i pedepseasca. Legionarii au patruns în Fort, au anuntat garda de paza de hotarârea lor si apoi au intrat în celule împuscând pe detinuti. Apoi cu fetele senine, ca dupa împlinirea unei mari datorii, s-au îndreptat spre mormântul Capitanului, au facut front aici, au dat onorul, în timp ce din mijlocul lor un glas cutremurat rostea cuvintele: „Capitane te-am razbunat".

Decizia Generalului Antonescu de a înlocui garda legionara de paza cu o garda militara a fost detonatorul care a aprins atmosfera de durere si revolta ce domnea în jurul mormântului de la Jilava, determinându-i pe legionari sa treaca la actiune si sa-l razbune pe Capitan.

La actul de la Jilava au participat elemente din toate corpurile legionare din capitala, care se aflau pe atunci la mormânt, fie sapând fie observând mersul lucrarilor, pentru a nu pierde acel moment transcendental, când vor fi scoase din groapa osemintele Capitanului. Acestia patrunzând în Fort, au antrenat si garda legionara de paza în actiunea de razbunare. Au tras în detinuti si oameni maturi, care, în împrejurari normale, n-ar fi fost în stare sa verse o picatura de sânge. Maretia razbunarii Capitanului consta tocmai în spontaneitatea ei. Ordinul inoportun al Generalului a patruns ca un cutit în inimile tuturor, taindu-le respiratia si unindu-i în acelasi gând: razbunarea.

O anumita clasa de istorici de mai târziu a facut observatia ca, în momentul executiei asasinilor, sapaturile nu ajunsesera în fundul gropii, unde zaceau osemintele Capitanului. În consecinta, versiunea ce s-a raspândit ca vederea acestor oseminte ar fi provocat actul de razbunare, este falsa. Este adevarat ca din cauza lespezii de pe mormânt, care cântarea 30 de tone, lucrarile au mers încet, încât abia a doua zi dimineata, 27 Noiembrie, s-a ajuns la stratul unde erau azvârliti legionarii ucisi, împreuna cu Capitanul. De aici concluzia ce o trag acesti istorici de circumstanta ca lipsea mobilul razbunarii,

osemintele Capitanului, si, prin urmare, sângeroasa represiune din noaptea de 26/27 Noiembrie ar fi fost un act premeditat.

E o interpretare perfida si stupida în acelasi timp, cautând milimetric conexiunea între stadiul sapaturilor si executia asasinilor. Nu era nevoie sa se ajunga în fundul gropii cu sapaturile, pentru ca revolta legionarilor sa ia proportii explozive. Însasi lucrarile premergatoare, uriasa piatra de pe mormânt si decorul sumbru al acelei nopti de Noiembrie, erau elemente suficiente pentru a duce la acest deznodamânt. Trebuie sa mai adaugam ca oamenii care se aflau în aceasta noapte la mormânt nu erau la prima experienta de acest gen. Au fost martori la alte scene asemanatoare. La dezgroparea si reînhumarea camarazilor lor ucisi la Miercurea-Ciuc, la Vaslui si la Brasov. Mai mult decât atât. Multi din ei au patimit prin lagarele si închisorile lui Carol, în perioada 1938-1940. De lânga ei, au fost ridicati multi camarazi, legati cu lanturi si apoi au auzit mitralierele care i-au culcat la pamânt. Si cine erau autorii acestor crime? Aceiasi oameni care astazi se gaseau închisi, în apropierea mormântului, în cazematele fortului Jilava. Ei însisi au fost la un pas de moarte în timpul acestor hecatombe. Scena la care asistau – a deshumarii Capitanului – nu era decât momentul culminant al unor dureri care au sfâsiat sufletul întregii tari. Nu era nevoie sa vada osemintele Capitanului, arse de vitriol, pentru ca revolta lor sa ajunga la paroxism.

Rani si revolte acumulate în trei ani de prigoana i-a adus în aceasta stare de mânie abia stapânita: si acum ucigasii camarazilor lor erau pe punctul sa scape, gratie omului „care nu vroia sa verse sânge". Revenim iarasi la aceeasi dispozitie fatala a Generalului Antonescu, care a avut efectul unui detonator, dând amaraciunii si revoltelor o directie precisa: spre detinutii de la Jilava. Ei trebuiau sa cada, ca sa se îndeplineasca dreptatea si Capitanul sa fie razbunat.

7. SURPRINS DE EVENIMENTE

În noaptea de 26/27 Noiembrie, ma aflam acasa si ma pregateam de culcare. Sufleteste eram multumit de colaborarea de pâna acum cu Conducatorul Statului si de rezultatele obtinute în comun. Vizita Generalului în Germania parea a fi fost rodnica. Dupa spusele lui la întoarcere, ar fi obtinut promisiunea revizuirii arbitrajului de la Viena. Manifestatia ce i-am facut-o la înapoiere a fost impunatoare. Nici prin gând nu mi-a trecut ca Antonescu s-a folosit de calatoria lui la Berlin, ca sa ne sape la Hitler si ca pe plan national nu obtinuse aproape nimic. Tot asa de multumit eram ca Generalul aprobase masurile luate de mine, în absenta lui, referitor la lucrarile de deshumare de la Jilava, si la ceremoniile ce vor urma, cu asistenta reprezentantilor straini, ale asezarii Capitanului în cripta de la „Casa Verde".

Dupa miezul noptii, suna telefonul. Era Colonelul Zavoianu. Ce-o fi vrând sa-mi comunice la aceasta ora înaintata? Cu o voce alterata îmi spune ca detinutii de la Jilava au fost împuscati.

– Stii, s-a întâmplat ceva.

– Ce s-a întâmplat?

– Cei de la Jilava...

– Ce-i cu ei?

– Au fost împuscati.

– Cum, de cine?

– De legionarii care lucrau la deshumare.

– Cum s-au petrecut lucrurile?

– Nu stiu nimic mai mult. Tocmai acum am primit si eu stirea.

– Pe Antonescu l-ai informat?

– Nu l-am informat înca.

Am lasat receptorul si ma uitam în gol. Situatia era grava. Grava atât prin actul savârsit, deoarece se rupea legalitatea unui proces aflat în faza preliminara a anchetei, cât si prin necunoscutul reactiei lui Antonescu. Eram depasiti de evenimente si descoperiti pe ambele fronturi. Noi optasem pentru justitie, pentru aducerea vinovatilor erei carliste sa raspunda în fata Tribunalului, si acuma li s-a aplicat metoda executiei sumare. În al doilea rând, în eventualitatea unei reactii brutale a Generalului Antonescu, cunoscându-i caracterul, nu dispuneam în acel moment de nici un mijloc de aparare. Actul de la Jilava nu-mi apartinea, dar raspunderea politica se rasfrângea asupra mea. Luând ca pretext cele întâmplate la Jilava, Generalul putea ordona arestarea noastra, a mea si a celorlalti fruntasi ai Legiunii, si apoi darea noastra în judecata. Daca as fi participat macar cu o simpla sugestie la împuscarea detinutilor de la Jilava, ar fi trebuit sa calculez si riscurile operatiei. Era o prevedere elementara. Dar cum n-am stiut nimic, eram azvârlit hazardului, în care numai voia lui Dumnezeu putea decide.

Primul lucru ce l-am facut a fost sa trimit pe Victor Biris, Secretar General la Ministerul de Interne, la Prefectura ca sa vina cu informatii suplimentare. Paralel, Generalul Antonescu a facut la fel. L-a trimis la Prefectura pe Ministrul de Justitie, Mihai Antonescu, pentru o misiune analoga. Pe la trei noaptea Victor Biris si Mihai Antonescu se aflau amândoi întruniti în cabinetul Prefectului de Politie, unde au avut o lunga convorbire cu Colonelul Zavoianu.

La întoarcere, Victor Biris ma informeaza ca vestea suprimarii detinutilor de la Jilava s-a raspândit ca fulgerul în toate organizatiile din capitala si ca spiritele sunt foarte agitate. Exista temerea ca actele de violenta contra elementelor carliste sa se repete în capitala si chiar sa se extinda în provincie. Colonelul Zavoianu pare sa fi pierdut controlul oamenilor. Legionarii care detineau functii la Prefectura de Politie si care se aflau în noaptea aceea la locul deshumarii, s-au amestecat cu ceilalti tragând în detinuti. Mai mult chiar. Din interiorul Prefecturii au fost ridicati câtiva arestati si nu se stia nimic de soarta lor.

L-am chemat îndata la telefon pe Colonelul Zavoianu, cerându-i în termeni aspri, sa vegheze cu cea mai mare strasnicie asupra personalului ce-l conducea ca sa nu iasa din marginile legalitatii si sa nu se mai repete actele de violenti.

8. O NOAPTE LA PRESEDINTIE

Dupa întoarcerea lui Biris de la Prefectura de Politie si dupa ce am aflat ce se întâmpla acolo, mi-am dat seama ca este neaparat necesar sa-l vad pe General chiar în noaptea aceea, pentru a preveni o masura nechibzuita a acestuia, care ar fi putut duce la agravarea conflictului. Vroiam sa-i explic cursul real al evenimentelor care au dezlantuit violentele de la Jilava si sa-l asigur din nou de loialitatea noastra.

Trebuie sa marturisesc ca am facut acest pas cu inima strânsa. Ma întrebam daca ma voi mai întoarce liber de la Presedintie sau daca nu cumva Generalul va da ordin sa fiu arestat ca presupus complice la împuscarea detinutilor de la Jilava. Aveam senzatia ca ma bag singur în gura lupului Probabil ar fi trebuit sa-mi iau anumite masuri de aparare, cunoscându-i reactiile lui impulsive. Conducatorul Statului se baricadase la Presedintie. Daduse ordin ca o unitate militara sa ocupe cladirea, pentru a-l feri de eventualele atacuri din partea... legionarilor. Temerea lui era absurda, deoarece actul de la Jilava n-avea nimic de-a face cu propria lui persoana. Cei împuscati în noaptea aceea erau de fapt si proprii lui inamici, care l-ar fi rapus si pe el, daca ar fi primit ordin de la Regele Carol. Generalul uitase de primejdiile prin care trecuse cu câteva luni înainte...

Si atunci ce rost avea baricadarea lui la Presedintie ca într-o fortareata? Ca sa demonstreze distantarea lui de Legiune dupa executia asasinilor carlisti, atât pentru uzul anturajului sau cât si pentru o anumita lume a Capitalei, careia îi apartineau cei pedepsiti la Jilava. Aceste cercuri nu l-ar fi putut ierta „neglijenta” lui, dupa ce îsi luase angajamente ferme ca sa-i salveze.

Când am ajuns la Presedintie, singur-singurel în noaptea aceea, chiar de la intrare m-am izbit de controale. La usa se afla un post de paza, sub conducerea unui ofiter, care nu dadea voie nimanui sa intre pâna ce nu primea raspuns de la Secretariatul Generalului. Dupa ce am iesit din ascensor, pe coridorul unde se aflau birourile Presedintiei, din zece în zece metri, am întâlnit postati soldati cu baioneta la arma. Dar în afara de cei ce se vedeau, erau multi soldati înghesuiti prin ungherele coridoarelor si camerelor neocupate momentan. Chiar si la subsol se aflau trupe. Tabloul era sumbru. Din toate partile apareau casti de ofiteri si soldati, ca si cum ne-am fi aflat în plina campanie militara.

Când am patruns în anticamera Generalului, în afara de functionarii respectivi, nelipsiti de la Presedintie, Maiotul Elefterescu si Vladescu, i-am întâlnit pe Mihai Antonescu, Ministrul Justitiei si pe Generalul Pantazi, împreuna cu câtiva ofiteri superiori, care fusesera chemati probabil sa primeasca ordine. Singurul care avea acces la General era Ica Antonescu. Intra si iesea destul de des din cabinetul acestuia, comunicând celor prezenti starea sufleteasca a Conducatorului:

– Generalul e furios. Uite, asa i s-au îngrosat vinele de la gât, si arata cu amândoua degetele. Se plimba în lung si lat prin camera si repeta mereu ca mâinile îi sunt naclaite de sânge. Spune ca va pleca de la conducerea Statului, daca aceasta chestiune nu se va rezolva în mod onorabil pentru el...

I-a cerut lui Mihai Antonescu sa-l roage pe General sa ma primeasca, dar n-am obtinut audienta. Neputând vorbi cu Generalul Antonescu, am încercat sa explic celor prezenti procesul evenimentelor de la Jilava: 1) lungirea nefireasca a procesului, 2) Atmosfera creata de lucrarile de deshumare, 3) nefericita interventie a Consilierului Banescu. Notez ca în acel moment nu stiam de ordinul dat de General de a schimba garda legionara de la celulele detinutilor cu o garda militara, argument de care nu m-am putut folosi.

I-am încredintat ca n-a fost o actiune premeditata, ca nici eu si nici ceilalti conducatori ai Legiunii nu suntem amestecati în aceasta izbucnire de violenta. Am fost surprins de reactia întelegatoare a Generalului Pantazi, un devotat a lui Antonescu. Profitând de un moment când eram singuri, mi-a spus pe un ton categoric, facând ochii mari:

– Domnule Sima, D-ta trebuie sa ramâi aici. Nu trebuie sa se profite de aceasta nenorocire, pentru a se separa Legiunea de General. Ar fi o nenorocire mai mare. Eu ma voi opune oricarei încercari de acest gen. Cazul de la Jilava trebuie tratat exclusiv juridic, fara a se altera bazele politice ale colaborarii. La urma mi-a spus: „T ine-te bine”.

Ica Antonescu, dimpotriva, de câte ori iesea de la General însotea impresiile ce le aducea cu comentarii acide. Turna, cum s-ar zice, uleiul peste foc.

Între timp a sosit la Presedintie si Colonelul Dragomir, Ministrul Coordonarii Economice. Acesta împartasea vederile Generalului Pantazi. El sustinea cu energie si sinceritate ca întâmplarile de la Jilava nu trebuie sa afecteze relatiile dintre Miscare si General. Mihai Antonescu vazând ca nu este aprobat nici de cei mai apropiati oameni ai Conducatorului, se potolise si el.

Atmosfera parea ca merge spre destindere. Oboseala îi cuprinse pe toti. Generalul Antonescu mi-a comunicat în sfârsit ca se simte foarte obosit si nu vrea sa vada pe nimeni pâna mâine, când va convoca un Consiliu de Ministri, pentru a dezbate chestiunea de la Jilava.

Mi-a ramas întiparita aceasta scena pâna astazi. Dupa temerea cu care am venit la Presedintie, mi-au revenit si încrederea si curajul.

9. ALARMA DE LA PREFECTURA SI POLITIE

Desi Generalul Antonescu îmi comunicase prin Mihai Antonescu ca nu ma poate primi în noaptea aceea, am ramas mai departe lânga biroul sau, în anticamera, împreuna cu toti cei adunati acolo, pâna spre ziua.

Toti stateau pe scaune îngândurati, nestiind ce hotarâre va lua Generalul. Maiorul Elefterescu si Vladescu trebaluiau pe la Secretariat. Eu eram mai linistit dupa declaratiile Generalului Pantazi si ale Colonelului Dragomir. Mai aveam si aliati, chiar printre oamenii de încredere ai Generalului. Aveam impresia ca se cauta o formula de aplanare a conflictului.

În mijlocul acestor nelinisti si sperante, se iveste o noua complicatie. Usa se deschide si intra ca o furtuna Colonelul Rioseanu, speriat si gâfâind. Cu o voce tenebroasa ne spune ca au fost arestati si dusi la Prefectura de Politie Tatarescu, Ghelrnegeanu si Argetoianu. Daca nu se intervine imediat, vor avea soarta celor de la Jilava. El nu îndrazneste sa mearga singur, de teama sa nu i se întâmple si lui ceva. Face apel la mine sa mergem împreuna. Fara a mai zabovi o clipa, l-am luat de brat si am coborât scarile în goana. Ne-am urcat în masina si am pornit cu cea mai mare viteza spre Prefectura de Politie. Era înca noapte afara, pe la 7 dimineata.

Intrând în cabinetul Prefectului, l-am gasit pe Zavoianu într-o agitatie indescriptibila. Vorbea sacadat, în fragmente, incapabil sa explice situatia celor arestati.

– Bine, D-le Colonel, nu ti-am spus acum câteva ore, dupa întâmplarile de la Jilava, sa veghezi cu cea mai mare strasnicie ca sa nu se produca dezordine la Prefectura? Si acum aflu ca au fost arestati si adusi la Prefectura Tatarescu, Ghelmegeanu si Argetoianu.

– Da, se gasesc.

– Cine a ordonat arestarea lor?

– Nu eu, chestorul Stânga. A avut informatii ca viata lor ar fi în pericol si i-a adus aici. Ce sa fac cu ei?

– Adu-i sus!

Când au intrat în cabinetul lui Zavoianu, nu erau trei, ci cinci detinuti! M-am speriat; în afara de cei trei pomeniti mai sus, se mai aflau, fostul prim-ministru Gigurtu si Generalul Ilasievici, fost Maresal al Palatului. Daca arestarea primilor trei mai avea vreun sens, fiind amestecati, în forma si grade diferite în prigonirea legionarilor, nu întelegeam ce rost avea sechestrarea lui Gigurtu si Ilasievici, persoane care n-au avut nimic comun cu crimele dictaturii carliste.

Tatarescu era disperat. Îsi frângea mâinile, zicând ca e gata sa dea orice declaratie. Ghelmegeanu era agitat, dar nu-si trada emotia. Argetoianu era perfect stapân pe sine. Privea la noi impasibil, ca si cum era strain de locul în care se gasea si de amenintarea ce se cernea asupra lui. Gigurtu si Ilasievici întrebau nedumeriti de ce se gaseau acolo.

Dar dintre toti, eu eram cel mai zapacit. Nu dadeam de firul afacerii. De ce îndata dupa Jilava, când trebuia sa suportam furia Generalului, se creeaza un nou conflict? Cine are interesul sa mareasca spartura, când, dimpotriva, cu totii ar trebui sa potolim apele razvratite, de o parte si de alta, pentru a relua colaborarea în cadrul Statului national-legionar? Ma framântam, explicând celor arestati ca s-a facut o eroare si ca vor fi pusi imediat în libertate.

Trebuia actionat repede. Nu numai ca le-am dat drumul, ci m-am îngrijit si de protectia lor ulterioara. Vorbind cu Rioseanu, i-am încredintat acestuia, indicându-i ca, pentru un timp oarecare, e bine sa-i tina la Ministerul de Interne, sub paza jandarmilor, pâna ce se vor linisti spiritele. Mai mult decât atât. Le-am sugerat lui Tatarescu, Ghelmegeanu si Argetoianu ca pentru câteva luni sa plece în strainatate, pentru a nu cadea victima vreunui element necontrolat.

Însotiti de Rioseanu si Biris, au iesit de la Prefectura, s-au urcat în masina si au fost condusi la Ministerul de Interne.

Dar cu acest epilog, nu s-a terminat povestea de la Prefectura de Politie. Mai era o chestiune spinoasa de rezolvat. Dupa întâmplarile de la Jilava, Generalul Antonescu daduse ordin de înlocuire a Colonelului Zavoianu cu Generalul Palangeanu. Când am aflat de aceasta substituire, m-am opus, aratând ca nu se poate proceda la destituirea Colonelului Zavoianu, fara o ancheta prealabila. Fiind

eliminat în aceste conditii, vinovatia executiilor de la Jilava ar cadea asupra Colonelului, ceea ce nu pare sa fie adevarat.

Dar dupa savârsirea noilor arestari, nu mai puteam întreprinde nimic pentru salvarea lui Zavoianu. Situatia lui era pecetluita. Îsi dovedise incapacitatea de a mentine ordinea în personalul angajat de el însusi la Prefectura. Stânga, dupa propria lui marturie a operat arestari fara sa-l întrebe.

Dupa plecarea celor arestati, a trebuit sa dau o lupta apriga cu Colonelul Zavoianu pentru a-l convinge sa-si dea demisia. Mai bine de o ora am pledat în fata lui, aratându-i ca interesele Legiunii sunt deasupra persoanei sale si trebuie sa-i dam aceasta satisfactie Generalului, daca vrem sa continuam colaborarea cu el. Pâna la urma a acceptat, dar cu conditia ca, în locul lui, sa fie numit tot un legionar. Nu va parasi postul, decât în momentul când un alt legionar se va prezenta în cabinetul sau pentru a-i lua locul. Am fost de aceeasi parere. Nu poate fi vorba de numirea Generalului Palangeanu, deoarece Prefectura de Politie apartine Ministerului de Interne si acest minister, conform conventiei, este de resortul Miscarii.

Colonelul Zavoianu pierduse controlul Prefecturii de Politie. Comisarii de la diferitele departamente întreprindeau actiuni fara a-i cere aprobarea. Asa Stânga, în noaptea aceea. Asa propriul sau secretar, Stelian Stanicel, care daduse ordin sa fie ridicati în aceeasi noapte din celularul Prefecturii fostul comisar Jean Dumitrescu, împreuna cu câtiva agenti. Transportati în padurea Baneasa, au fost împuscati. Comisarul Jean Dumitrescu desi primise o rafala de gloante, a fost numai grav ranit si a scapat cu viata.

Colonelul Zavoianu nu participase în executiile de la Jilava, dar fusese compromis prin actele subalternilor lui. Osândirea lui la moarte, sub Antonescu, se datoreaza altor motive, pe care le vom explica la momentul potrivit.

10. UN CONSILIUL DE MINISTRI MEMORABIL

Consiliul de Ministri, tinut a doua zi dimineata, 27 Noiembrie, s-a ocupat exclusiv de chestiunea de la Jilava. Toate celelalte probleme ale natiunii au fost lasate deoparte. Fapt anormal, pentru ca nu se pot opri toate functiile Statului din cauza pedepsirii unor asasini notorii, chiar daca s-a savârsit în marginea legii. Caracteristica acestui Consiliu a fost presiunea crescânda exercitata de Conducatorul Statului, direct sau prin oamenii lui de încredere, asupra ministrilor si conducatorilor legionari, ca sa se rezolve conflictul provocat de executiile de la Jilava în sensul dorit de el. Iar dorinta Generalului Antonescu era ca tara sa vada clar ca el n-a avut nici un amestec în aceasta „crima” si ca va lua toate masurile necesare pentru pedepsirea vinovatilor.

Dar furia Generalului Antonescu pentru moartea detinutilor de la Jilava avea si un alt tâlc. Nu era vorba numai de o încalcare a legii, care trebuia sanctionata, ci de pierderea unui capital uman greu de înlocuit în structura vechiului Stat Român. Dupa razboi, sub guvernarea partidelor, acest Stat s-a degradat, devenind expresia abuzului si a coruptiei. Sub domnia Regelui Carol II aceste tendinte distructive s-au accentuat în asa masura încât a devenit norma de guvernare a României. Regele Carol a întreprins în clasa conducatoare o selectie a valorilor de tip negativ, adica erau promovate în posturile de raspundere ale Statului numai elemente dispuse la toate lingusirile si slugarniciile. Interesele natiunii nu mai aveau nici o rezonanta în sufletul acestor oameni, preocupati în primul rând cum sa-si mentina favoarea Regelui, de la care veneau toate avantajele. Din sânul acestei clase, plasmuita dupa chipul si asemanarea Monarhului, s-a recrutat apoi si aparatul de teroare, destinat sa distruga Miscarea Legionara. În jurul Tronului se formase o camarila atotputernica, dar mai jos, la nivelul administrativ, politienesc si judiciar, vârfurile de conducere ale acestor institutii au fost încredintate unor indivizi dispusi la orice crime, pentru a salva „Statul”, în realitate pentru a consolida regimul carlist, bazat pe sperjur si calcarea tuturor legilor tarii. Acestor echipe de „devotati” ai Regelui Carol se datoreaza atât asasinarea Capitanului cât si macelul din noaptea de 21/22 Septembrie 1939.

Cei disparuti la Jilava, în noaptea de 26/27 Noiembrie, erau tocmai membrii principali ai aparatului de teroare creat de Carol. Acest aparat fusese literalmente desfiintat. Aceasta elita criminala – rezultatul unei selectii paciente de un deceniu – era un patrimoniu comun întregii clase conducatoare. Erau trup din trupul ei si suflet din sufletul ei. Unde se mai gaseau un Bengliu, un Gabriel Marinescu, un Moruzov, un Iamandi, un Argesanu? Trebuia sa treaca multa vreme pâna ce se va reconstitui o echipa de aceasta ferocitate legendara.

Câte combinatii, câte afaceri, câte proiecte nu s-au pierdut odata cu moartea asasinilor de la Jilava. Asa se explica si supararea lui Antonescu. Desi cei cazuti în cazematele Jilavei, i-ar fi luat si lui viata, daca le-ar fi ordonat Regele Carol, totusi sub influenta anturajului sau si a unei anumite lumi bucurestene, era dispus sa le salveze viata si chiar isi1uase angajamente ferme în acest sens. Si deodata s-a vazut deposedat de pretioasa încarcatura! Generalul se gasea acuma descoperit fata de lumea careia apartinea si trebuia so-si salveze fata.

În Consiliul de Ministri ce-a urmat, s-a vadit aceasta tendinta a Generalului de a se distanta de Miscare, de a se desolidariza de actul de la Jilava, condamnându-l cu cea mai mare energie si anuntând masuri aspre contra acelora care i-au calcat porunca. Numai asa putea sa se justifice fata de cei care îi cerusera sa salveze pe asasinii de la Jilava. Vechea structura a Statului terorist carlist fusese lovita în crestet si aceasta nemaipomenita fapta trebuia ispasita exemplar. Legionarii puteau fi ucisi cu sutele, caci ei nu erau decât fiii poporului, dar sa îndrazneasca cineva sa se atinga de autorii acestor crime, de aceasta selectie negativa, de aceasta echipa de supraasasini, care garantau temeliile societatii românesti din timpul lui Carol, era un fapt care trecea peste orice închipuire si rasturna toate calculele acelora care si-au întemeiat existenta politica numai pe jaf, abuz si coruptie.

Cu Generalul Antonescu n-am putut sa vorbesc nici în cursul diminetii de 27 Noiembrie, desi dupa întoarcerea mea de la Prefectura, am stat tot timpul în biroul meu de la Presedintie. Asteptam dintr-un moment într-altul sa ma cheme. Mai târziu mi-am dat seama de ce Antonescu evita o întâlnire cu mine. Generalul pregatea o lovitura contra Miscarii si vroia sa se foloseasca din plin de avantajul surprizei. Nu l-am vazut decât la deschiderea Consiliului, pe la orele 11.

În ceea ce priveste dezbaterile Consiliului de Ministri, ma conduc dupa declaratiile facute când am expus „Cazul Iorga-Madgearu":

"Consiliul de Ministri s-a ocupat mai întâi de sanctiunile ce trebuie aplicate vinovatilor, apoi ce masuri trebuie luate pentru a se împiedica repetarea actelor de violenta. La început a vorbit ca de obicei, Generalul. Era posomorât, dar calm si odihnit. Moartea celor de la Jilava nu-l afectase excesiv, contrar celor afirmate de Mihai Antonescu. A vorbit pe un ton moderat, fara izbucnirile la care ma asteptam. Bineînteles, i-a condamnat pe faptuitorii de la Jilava, i-a numit o banda de teroristi si a declarat ca el nu va tolera ca Statul sa fie subminat de anarhia strazii. El a initiat actiunea de pedepsire a asasinilor din timpul regimului carlist si este dureros impresionat sa vada ca Miscarea nu are încredere în el. Vinovatii de crimele de la Jilava vor fi exemplar pedepsiti. În raspunsul meu, am analizat lantul de evenimente care au provocat actele sângeroase de la Jilava. Au vorbit apoi ceilalti ministri legionari si nelegionari. Mihai Antonescu, Mares si Rioseanu ne-au atacat cu înversunare. Pantazi a facut o declaratie moderata, iar Colonelul Dragomir ne-a luat apararea. Nu au lipsit nici schimburi mai aspre de cuvinte, cum au fost între Papanace si General, dar în general discutiile au fost calme si starea de spirit parea favorabila unei aplanari a conflictului. În acel moment când atmosfera parea sa se însenineze, ajungându-se la o solutie acceptabila pentru toata lumea, o lovitura de teatru: se scoala Generalul si spune ca el lasa decizia finala în mâinile noastre, ca el nu poate acoperi aceste crime si asteapta sa i se dea satisfactie. Dupa ce a rostit aceste cuvinte s-a retras în cabinetul sau. Nu stiam ce interpretare sa dau retragerii lui din Consiliu. Era o amenintare sau o dorinta de a se degaja de raspundere? Prin gestul lui, care exprima vadita lui nemultumire pentru felul cum decurg dezbaterile, s-au anulat toate straduintele de împaciuire ale majoritatii ministrilor. S-a revenit la punctul de plecare, la atmosfera grea care domnea la deschiderea Consiliului."

As avea de adaugat, la 20 de ani de când am publicat aceasta lucrare, ca ministrii legionari din guvernul de atunci au format bloc cu mine, cu exceptia Profesorului Ion Protopopescu. Nu stiu pentru care

motive, aceasta nota disonanta. Ministrul Comunicatiilor si lucrarilor Publice, Profesorul Protopopescu, s-a sculat si a facut o declaratie de loialitate Generalului Antonescu, dându-i deplina dreptate în atitudinea lui. Aceasta n-ar fi fost prea mult, dar felul în care a vorbit, nuantele ce le-a folosit în alocutiunea lui, aratau nu numai ca el este alaturi de General, dar ca face opinie separata fata de restul ministrilor legionari.

Declaratia Profesorului Protopopescu, în momentul culminant al crizei, a facut o impresie penibila asupra noastra si s-a raspândit ca fulgerul în întreaga organizatie a Capitalei. Nu stiu precis ce l-a calauzit pe Profesor în acel moment. Se gândea, probabil, ca Antonescu se va rupe de Miscare si el vroia sa se puna la adapost? Cert este ca dupa potolirea furtunii, Profesorul Protopopescu si-a pierdut mult din prestigiul sau în lumea noastra, spre dezolarea sotiei lui, Liliana Protopopescu, o adevarata legionara, care plângea când a aflat de isprava sotului sau în Consiliul de Ministri.

11. COMUNICATUL

Dupa plecarea Generalului, dezbaterile Consiliului de Ministri au continuat, concentrându-se asupra comunicatului ce trebuia dat publicitatii referitor la moartea violenta a asasinilor de la Jilava.

Comunicatul final a fost redactat de Colonelul Dragomir si a fost revizuit de mine si de Mihai Antonescu, având urmatorul continut:

Comunicatul Presedintiei Consiliului de Ministri

Presedintia Consiliului de Ministri comunica:

”În noaptea de 26-27 Noiembrie, cu ocazia deshumarii osemintelor de la Jilava, legionarii care lucrau la aceasta deshumare, au patruns în închisoare si i-au împuscat pe unii detinuti politici aflati acolo, considerati ca autorii principali ai crimelor savârsite împotriva Capitanului si a legionarilor sub fostul regim.

Generalul Antonescu, Guvernul si Miscarea Legionara reproba acest act.

Dintru început Generalul Antonescu a pus la baza noului regim ideea de legalitate si justitie, iar Miscarea Legionara s-a înscris în acelasi cadru de ordine si legalitate.

Se vor aplica sanctiuni severe.

Miscarea Legionara a hotarât încadrarea stricta si riguroasa în ordinea de Stat a tuturor membrilor ei si sanctionarea exemplara a acelora care se vor abate de la ordinea legala”.

Mihai Antonescu s-a dus la General, l-a informat de rezultatul dezbaterilor, i-a aratat comunicatul si acesta l-a aprobat.

Trebuie sa adaug ca din comunicat, la publicarea lui, a fost eliminata o fraza prin care se mentiona starea de spirit a legionarilor care lucrau la mormânt. Nu stiu din interventia cui au disparut aceste rânduri când comunicatul s-a dat în ziare.

Din dezbaterile Consiliului de Ministri si din comunicatul dat se desprind urmatoarele concluzii aprobate de toti:

1. Nici Generalul Antonescu si nici unul dintre membrii nelegionari ai guvernului n-au încercat sa arunce raspunderea actelor de la Jilava asupra conducerii legionare sau asupra vreunui ministru legionar.

2. Toti au recunoscut ca suprimarea detinutilor de la Jilava a fost provocata de drama sufleteasca a celor ce lucrau la mormântul Capitanului.

3. Miscarea Legionara, ca organ de guvernamânt, reproba actul si este de acord cu Generalul ca trebuie sa se aplice sanctiuni celor vinovati.

4. Guvernul si Miscarea Legionara vor lua toate masurile necesare ca actele de razbunare sau dezordine sa nu se mai repete.

Desi era vorba de proprii nostri camarazi, ca elemente cu raspundere în Stat, nu puteam lua alta atitudine. Exigentele Statului nu tolerau o alta interpretare a pozitiei noastre. Nu puteam cruta nici pe acei care au suferit în lagare si închisori si care au participat la luptele de la 3 Septembrie, fara ca sa dam un vot de blam propriei noastre conceptii despre justitie si legalitate.

12. ANTONESCU CERE SEFIA LEGIUNII

Cum spuneam, Generalul s-a retras din Consiliu si n-a mai aparut. Dupa redactarea comunicatului, speram ca partea grea a dezbaterilor trecuse si nu mai ramânea decât sa ne strângem mâna si sa ne despartim, cu atât mai mult cu cât Generalul citise comunicatul si îl aprobase. În acel moment, când lucrurile pareau ca merg spre limpezire, sa fi fost pe la orele unu, se ridica Mihai Antonescu si comunica guvernului ca conditia pusa de General pentru a continua colaborarea cu Miscarea este sa fie proclamat Sef al Legiunii. Pentru a se curma anarhia din tara si pentru a nu se mai repeta actele de violenta, trebuie sa existe o singura comanda în Stat. A evocat situatia existenta în Spania.

De-abia acum mi-am dat seama de tactica Generalului. Atât faptul ca nu ma primise în cursul noptii, cât si iesirea lui brusca din Consiliu, prin nimic justificata, erau mijloace de presiune si intimidare ca sa ma determine sa-i trec comanda Legiunii.

Am amutit cu totii. Pretentia era atât de extravaganta încât i-a uluit si pe partizanii Generalului. Era peste putinta unui legionar sa si-l imagineze pe Antonescu Sef al Legiunii. Un conducator de miscare nu poate fi impus din afara, ci trebuie sa se ridice din mediul ei natural de existenta. Consternarea a fost generala. Nimeni, nici chiar devotatii Generalului, n-au încercat sa sustina cererea comunicata de Ica Antonescu.

Vazând ca proiectul este întâmpinat cu raceala, Mihai Antonescu m-a luat deoparte si m-a rugat sa stau numai cu el de vorba. Am iesit pe coridor si mi-a dat explicatii suplimentare:

1. Daca Generalul nu primeste aceasta satisfactie, a hotarât sa se retraga si atunci vor veni la putere aceiasi oameni care ne-au împuscat pe timpul lui Carol.

2. Situatia mea personala nu va avea nimic de suferit. Voi continua sa fiu Vice-presedinte al guvernului si ma voi ocupa în continuare de afacerile Legiunii.

3. Toata chestiunea se reduce la o trecere de comanda pur formala, pentru a-l potoli pe General.

4. El ca prieten ma sfatuieste sa-i dam aceasta satisfactie Generalului, care a facut atâtea pentru Legiune, aducându-ne la putere.

I-am raspuns lui Mihai Antonescu în termenii pe care îi iau din brosura Cazul Iorga Madgearu.

”I-am aratat mai înainte situatia grea în care m-am aflat dupa 6 Septembrie; Revolutia a fost comprimata, a fost frânata brusc. Pentru a se încadra miscarea în mentalitatea de Stat, este nevoie de un timp oarecare de asezare. Nici o schimbare de regim din lume nu s-a produs fara convulsii. I-am amintit ca de la instaurarea regimului national-legionar si pâna astazi nu s-au produs decât incidente fara importanta. Daca este vorba de a se stabili responsabilitatile pentru cele întâmplate la Jilava, ele nu pot fi mai mari decât ale acelora care au îngaduit sa se dezvolte aceasta situatie exploziva. I-am amintit de conversatia , ce-am avut-o cu el, cu doua saptamâni înainte. Prelungirea anchetei fara a se sti exact unde duce, fara a se indica bazele procesului, a contribuit enorm la deznodamântul de la Jilava.

Cererea Generalului nu numai ca pentru mine ca persoana este inacceptabila, caci ar însemna ca schimbarea se face sub presiunea evenimentelor de la Jilava si m-ar indica pe mine responsabil, dar este si practic inoperanta. Sefia Miscarii nu-i o sefie militara. Legionarii nu asculta de sef, indiferent cine este, ci de un anumit sef, cu anumite caracteristici sufletesti. Legatura de disciplina este dublata de o legatura de dragoste si camaraderie. Generalul Antonescu, ca Sef al Legiunii, s-ar expune sa dea dispozitii pe care sa nu le asculte nimeni si atunci raporturile dintre noi s-ar fi înrautatit si mai mult. S-ar crea o sursa permanenta de conflict."

Mihai Antonescu m-a ascultat în liniste, dar nu s-a lasat înduplecat de expunerea mea, ci a repetat din nou, la sfârsitul ei, ca proclamarea Generalului ca Sef al Legiunii este o conditie sine qua non a continuarii colaborarii.

13. CONVOCAREA FORULUI LEGIONAR

Chestiunea ridicata de cei doi Antonescu – predarea sefiei Legiunii – era mult prea grava ca sa o pot rezolva singur, fie cedând presiunilor, fie refuzând sa le fac pe plac. Si atunci m-am decis sa convoc la Presedintie Forul Legiunii – institutie creata în vara anului 1940 – cu scopul sa se pronunte asupra ultimatumului antonescian. Asa se face ca, paralel cu dezbaterile Consiliului de Ministri, a început si Forul sa delibereze.

N-au fost discutii sistematice în cadrul Forului, ci schimburi de pareri pe grupe. Pâna la urma membrii Forului s-au amestecat cu ministrii, formând un singur corp si discutând împreuna. Între biroul meu si sala unde se tineau sedintele Consiliului de Ministri era un continuu du-te-vino.

Starea de spirit era ostila proiectului antonescian. Atât ministrii legionari, cu exceptia opiniei separate a Profesorului Protopopescu, cât si membrii Forului considerau inacceptabila pretentia Generalului de a lua conducerea Legiunii. Totusi nu s-a ajuns la acel moment critic, când trebuia sa i se spuna raspicat lui Antonescu punctul de vedere al Forului. Se evita luarea unei pozitii clare atât din partea noastra cât si din partea grupului antonescian, tocmai pentru a nu se ajunge la o ruptura. Discutiile lâncezeau si metoda întrebuintata de unii si de altii era persuasiunea. Ica Antonescu, ca purtator de cuvânt al Generalului, mereu staruia pe lânga unul sau altul din For si din Guvern ca sa i se dea Generalului satisfactia ceruta. Ai nostri se angajau în discutii contradictorii cu Ica Antonescu, explicându-i de ce Miscarea nu poate renunta la postulatul conducerii proprii. Trebuie reamintit ca în timpul acestor tratative, Presedintia Consiliului de Ministri era întesata de trupe, încât noi eram virtual prizonierii Generalului. În aceste conditii, opiniile nu se puteau exprima în toata libertatea si s-au produs chiar clatinari neexprimate în rândurile noastre. Nu ne aflam într-o situatie comoda.

Trebuia sa rezistam pretentiilor antonesciene sub amenintarea baionetelor. Antonescu folosindu-se de teama ce ne-ar putea-o inspira o interventie militara, conta pe masacrarea nervilor nostri, iar noi speram ca prelungindu-se rezistenta noastra, va renunta la proiectul sau absurd. Criza se prelungea fara nici o perspectiva de a ie ajunge la o solutie. Toata dupa amiaza de 27 Noiembrie s-a consumat în aceasta hartuiala. Nici una din parti n-a cedat.

Victor Silaghi, care se afla la Presedintie, mi-a semnalat miscari de trupe în capitala. Atunci ne-am luat si noi anumite masuri de paza. S-a dat alarma în capitala si corpurile legionare au fost mobilizate pe la sediile lor. Un grup de 17 legionari înarmati din Corpul Razleti, sub conducerea lui Ilie Niculescu, au reusit sa patrunda la Presedintie, stând de veghe în aripa rezervata birourilor mele. În modul acesta aveam impresia ca nu suntem total la discretia Generalului, daca acesta ar încerca sa ne aresteze.

De fapt temerea noastra nu era justificata. Generalul în momentul acela nu se gândea la o lovitura de forta contra noastra, ci luase aceste masuri pentru propria lui aparare. Anturajul lui îi cultiva sistematic teama ca va fi ucis de legionari. Dupa Jilava, lumea din jurul lui a reluat ofensiva cu si mai mare putere, convingându-l ca viata i-ar fi în pericol. Si ca urmare, ocuparea militara a Presedintiei. Era o arma cu

doua taisuri, caci prezenta soldatilor în incinta Presedintiei constituia si un mijloc de intimidare a conducatorilor legionari concentrati aici.

14. INTERVENTIA GERMANA

Pe la orele 7 seara, s-a petrecut un fapt neasteptat. Apare Neubacher la Presedintie – ministru pentru chestiuni economice la Legatia germana – într-o misiune de conciliere. A intrat mai întâi în biroul meu si a stat mai mult de vorba cu mine. Teza lui era ca executarea asasinilor de la Jilava nu trebuie sa afecteze relatiile de colaborare dintre Conducatorul Statului si Miscare. Situatia nu trebuie dramatizata. A evocat întâmplari analoge din istoria tuturor revolutiilor. Razbunarile sunt la ordinea zilei când se produc schimbari de regim. Generalul ar trebui sa înteleaga si el situatia. El, ca prieten al miscarii, se va duce la General si-i va vorbi în acest sens.

Sprijinul lui Neubacher era de o imensa importanta pentru depasirea crizei. Cum banuiam ca el nu vine din proprie initiativa, ci ca un trimis autorizat al Legatiei germane, mi-am dat seama cât de pretioasa este interventia lui. Generalul Antonescu nu va întreprinde nimic înauntrul tarii care sa supere Berlinul.

Dupa întrevederea cu mine, s-a dus la General si iarasi a revenit la mine. Conducatorul, mi-a spus, pare dispus la împacare, dar cerea din partea noastra garantii de ordine si legalitate. I-am raspuns lui Neubacher ca sunt gata sa iau toate masurile necesare ca actele de violenta sa nu se mai repete. Din nou Neubacher a trecut în cabinetul Generalului si iarasi s-a întors la mine. Scena aceasta s-a repetat de câteva ori. Generalul se lasa greu sa accepte teza lui Neubacher.

În sfârsit, dupa ultima întrevedere, Neubacher a venit cu buna veste ca Generalul renunta de a mai pretinde sefia Legiunii, cerând în schimb sa garantez ca actele de violenta nu se vor mai produce. Ca urmare a acestei ultime convorbiri si a angajamentelor luate fata de Neubacher, am redactat un apel de ordine catre legionari si o declaratie de reînnoire a legamântului fata de General, comunicate ce-au aparut în ziare abia în 29 Noiembrie 1940. Statu-quo-ul politic a fost salvat gratie interventiei germane.

În sfârsit am putut sa-l vad pe General si am avut cu el o discutie surprinzator de calma. As zice, aproape cordiala. Vorbea degajat si prietenos, ca ci cum nimic nu s-ar fi întâmplat între noi. Nu mi-a pomenit nimic de întâmplarile de la Jilava. Nici un repros si nici o acuzatie. Dimpotriva a împins amabilitatea atât de departe, încât m-a invitat sa iau cina cu el. Am refuzat invitatia, rugându-l sa înteleaga ca trebuie sa plec neîntârziat pe Valea Prahovei, fiind îngrijorat de soarta lui Iorga si Madgearu, care au fost ridicati de la casele lor.

Brusca schimbare la fata a Conducatorului arata fluiditatea caracterului sau. Era un actor consumat. Stapânea arta de a alterna furia si severitatea cu gesturile de blândete si prietenie. Dar când era el sincer? Niciodata. Nu-l interesa decât puterea. Totdeauna se orienta dupa circumstante, dupa avantajele si dezavantajele jocului politic de moment. Tensiunea dintre General si Miscare a scazut brusc când a vazut ca guvernul german nu agreeaza atitudinea lui. Si-a dat seama ca Miscarea nu poate fi dislocata din Stat, cel putin pentru moment.

15. SECHESTRAREA LUI MADGEARU SI A LUI IORGA

Madgearu a fost ridicat de acasa pe la amiaza. Alarma pentru arestarea lui s-a dat pe la orele doua dupa-masa. Am fost informat pe doua cai: prin Nicolae Petrascu, secretarul general al Miscarii, si prin familia lui Madgearu, care a telefonat la Presedintie.

Prima mea pornire a fost sa las totul si sa merg în cautarea lui, asa cum am procedat cu grupul celor arestati în cursul diminetii. Dar am fost retinut de grava problema ce-o ridicase Generalul Antonescu

pentru destinele Legiunii. La acea ora, doua dupa amiaza, discutiile era aprinse si ne puteam astepta chiar la o rupere a tratativelor si o ciocnire.

Am fost indus în eroare si de faptul ca credeam ca rapitorii lui Madgearu vor repeta scena de dimineata, cu Tatarescu, Ghelmegeanu si ceilalti, adica îl vor conduce prizonier la Prefectura de Politie, de unde va putea fi eliberat.

În cursul dupa amiezii, sa fi fost pe la orele 6, am aflat si de ridicarea lui Iorga de la vila lui de la Sinaia. Ma aflam în aceeasi situatie. Eram blocat, caci nu stiam cum va reactiona Antonescu în absenta mea de la Presedintie.

Ceea ce m-a surprins, a fost ca n-am remarcat la cei doi Antonescu nelinistea ce-o manifestasera când au aflat de arestarea lotului de dimineata. În cazul lui Madgearu si Iorga, trebuiau sa fie cu atât mai alarmati si sa-mi ceara imperativ sa ma interesez de soarta lor. În mod normal, ar fi trebuit sa fie întrerupte imediat discutiile referitoare la „sefie", pentru ca toata lumea sa plece în cautarea celor disparuti. Nici pâna astazi nu înteleg strania atitudine a celor doi Antonescu si daca n-a fost un act premeditat, pentru a mari panica în personalul politic al tarii. N-am putut face altceva decât sa telefonez în toate partile, semnalând disparitia lui Madgearu si Iorga si cerând tuturor sa le dea de urma si sa-i puna la adapost.

Sechestrarea lui Madgearu si Iorga, în acele momente de încordare, ne-a facut un mare rau. Daca împuscarea detinutilor de la Jilava îsi avea justificarile ei, daca arestarile de la Prefectura se terminasera, gratie interventiei mele grabnice, numai cu o sperietura pentru fostii demnitari, acum eram azvârliti din nou în defensiva. Focul care ardea mocnit în relatiile cu Antonescu fusese din nou rascolit. În loc de a ne concentra pe salvarea celor doi disparuti, cei doi Antonescu nu vazusera în acest act decât o noua oportunitate pentru a relua acuzatiile contra noastra cu si mai mare violenta. Acest lant de dezordini arata ca Miscarea Legionara este o miscare anarhica, care pune în pericol viata tuturor oamenilor politici. „Am avut dreptate, spuneau ei, când am cerut unificarea comenzii de Stat, prin proclamarea Generalului ca Sef al Legiunii!" Cu aceste speculatii si incriminari, a trecut timpul util pentru salvarea lui Madgearu si Iorga. N-am putut fi liber decât seara târziu ca sa pornesc în cautarea lor si în acest interval tragedia se consumase.

16. PE VALEA PRAHOVEI

Abia pe la orele 8,30-9 seara, am putut sa ma fac liber si sa plec în cautarea lui Madgearu si Iorga. Dupa misiunea de conciliere a lui Neubacher si dupa conversatia amabila ce-am avut-o cu Generalul, nimic nu ma mai retinea la Presedintie si am pornit pe Valea Prahovei, cu speranta sa-i pot salva pe cei doi disparuti.

Am plecat cu inima strânsa la drum, caci dupa ce iesisem de la General, bucuros ca relatiile cu Conducatorul Statului s-au normalizat, o alta caramida mi-a cazut în cap. Se anunta la telefon seful de post dintr-o comuna de pe Valea Prahovei, care vrea sa vorbeasca neaparat cu Vice-Presedintele Consiliului de Ministri. „Am onoarea a va raporta ca pe teritoriul comunei... s-a descoperit cadavrul Profesorului Nicolae Iorga". Atât si nimic mai mult. Am ramas naucit. Mai încercam sa înnod o firava speranta. Dar daca totusi nu-i adevarat? De ce-mi telefoneaza seful de post direct mie si nu îi anunta pe superiorii lui, cum ar fi normal, Legiunea de Jandarmi din Prahova si Inspectoratul General al Jandarmeriei? La Ministerul de Interne si la Presedintie nu se stia înca nimic, ceea ce indica clar ca organele subalterne nu erau informate de moartea lui Iorga. Cobor treptele si ma urc în masina, însotit de Octavian Rosu, Dr. Biris si Constantin Stoicanescu. Traian Borobaru plecase undeva si n-am putut sa-l iau cu mine. În acel moment, apare jos, în curtea Presedintiei, Ilie Niculescu, seful Razletilor; cu o stire si mai proasta. Are informatii sigure ca Iorga nu mai este în viata. A aflat vestea de la un legionar care luase parte la expeditie si se întorsese de pe Valea Prahovei. În goana pornim cu masina spre sediul familiei de razleti careia apartinea legionarul întors în capitala. L-am chemat afara din sediu si am stat cu el de vorba. Se numea Atanasiu. Mi-a confirmat ca facuse parte din echipa care l-a ridicat de acasa

pe Iorga si la pedepsit razbunându-l pe Capitan. De Madgearu nu stia nimic. Acesta fusese sechestrat de o alta echipa. Ce sa fac, Doamne? Poate ca Madgearu mai este în viata si poate fi salvat. L-am lasat pe Atanasiu în strada cu Ilie Niculescu si noi am pornit pe Valea Prahovei. Nici nu m-am gândit sa-l chestionez mai amanuntit pe Atanasiu cine este seful echipei si cine a mai facut parte din ea?

Starea mea sufleteasca era indescriptibila. Abia se potolise mânia Generalului si acuma se deschidea o alta prapastie înaintea mea. Astia sunt legionari sau niste imbecili care nu fac decât sa ne faca noua rau, pregatind cu „eroismul" lor propria noastra cadere? Ce splendida confirmare a teoriilor celor doi Antonescu, ca Legiunea este o miscare anarhica si trebuia pusa seaua Generalului pe ea? Nici nu stiam cine sunt autorii acestor ispravi demente. De unde vin? Cine le-a dat ordin sau sub sugestia cui au lucrat? Daca apartin corpului Razleti, atunci trebuia sa-l întrebe pe Seful acestui corp, Ilie Niculescu, un om ponderat si de o mare cultura, care, fara îndoiala, i-ar fi oprit de la aceasta fapta.

Eram atât de mâhnit de cele aflate încât am început sa lacrimez în masina, de oboseala si dezgust. Le-am spus însotitorilor mei ca sunt întristat pâna la disperare de comportarea legionarilor, încât îmi vine sa las totul si sa plec. Eram cu nervii la capat. Atâtea zguduiri în 24 de ore; era prea mult. Stoicanescu mi-a sustinut moralul, spunându-mi ca daca eu plec de la conducerea Legiunii, miscarea se sfarâma în zeci de bucati. Atât ar astepta dusmanii. Trebuie sa ramânem uniti si sa înfruntam cu curaj si aceasta noua lovitura, ce ne-au dat-o din nefericire proprii nostri camarazi.

M-am mai linistit. Trebuie sa fi fost aproape de 11 noaptea când ne-am apropiat de Ploiesti. O calatorie anevoioasa. Generalul alarmase unitatile de pe Valea Prahovei si soseaua era controlata de patrule militare. Din loc în loc erau baraje. Vehiculele erau oprite, persoanele erau legitimate de ofiteri. S-a legitimat Dr. Biris, cu carnetul lui de Secretar General al Ministerului de Interne. Ofiterii salutau si masina pleca fara întârziere.

17. CE-AM GASIT LA PLOIESTI

Când am ajuns la Ploiesti, m-am îndreptat mai întâi spre sediul organizatiei de Prahova. Vroiam sa vorbesc în primul rând cu seful judetului, Profesorul Mihail Tase, de la care asteptam sa primesc informatii mai precise privitor la cele întâmplate pe Valea Prahovei. Sechestrarea Profesorului Iorga avusese loc la Sinaia, localitate ce cadea în raza organizatiei de Prahova. Echipa plecase de la Bucuresti, dupa declaratia lui Atanasiu, dar patrunsese în judetul condus de Tase. Cum si-au permis membrii acestei echipe sa faca razii pe Valea Prahovei fara consimtamântul prealabil al sefului judetului?

Mare mi-a fost amaraciunea când la sediul organizatiei n-am gasit decât niste tineri care faceau de paza, între altii, fratele sefului de judet, Gheorghe Tase. Nimeni nu stia sa-mi spuna unde e seful de judet sau cum poate fi gasit. Asa ceva nu mai pomenisem. Stia ceva Profesorul Mihail Tase de raidul echipei de la Bucuresti si a preferat sa dispara ca sa nu fie implicat în actiunile ei? Nici pâna astazi n-am putut sa descifrez enigma. Este adevarat ca era aproape de miezul noptii si nu avizasem pe nimeni de precipitata mea sosire. Sau poate desfasurarea de forte militare pe Valea Prahovei l-a determinat pe Tase sa se ascunda ca sa nu cada victima unei arestari?

Atunci cu cine sa vorbesc? Hai, zic catre însotitorii mei, sa-l cautam pe seful politiei legionare. Aici m-a întâmpinat aceeasi enigma. Nici Gheorghe Cârciumaru, seful politiei legionare, nu era de gasit. Ce se întâmpla cu acesti oameni? O organizatie cu sefi care se ascund. Stiau ceva de sechestrarea Profesorului Iorga si au preferat sa dispara, pâna se va limpezi situatia, pentru a nu fi implicati în raspunderile actului?

La sediul politiei legionare am fost condus de Ioan Boaca, Gheorghe Tase si Ioan Radulescu, aceiasi tineri pe care i-am gasit la sediul organizatiei. Ei îmi spun ca în cladirea politiei legionare s-ar gasi arestati un grup de evrei comunisti. Unde sunt? Vreau sa-i vad. M-a dus la un garaj din aceeasi cladire si acolo am descoperit vreo 20 de indivizi într-o stare jalnica. Erau întesati unul lânga altul, în picioare, pe un spatiu restrâns. Se vedea dupa mutra lor ca erau oameni mai simpli si îmbracati prost. Mi s-a facut

mila de ei. Un om care a stat în închisoare si stie ce-i suferinta între gratii, nu are nici o placere sa vada astfel de spectacole. Le-am spus celor trei tineri sa-i puna în libertate chiar în noaptea aceea. A fi cineva de convingeri comuniste, nu îndrituieste arestarea lui, afara de cazul ca e prins în activitati subversive si atunci locul lui nu e aici, ci la Tribunal. Într-adevar, în scurta vreme dupa plecarea mea, au fost pusi în libertate.

Am plecat repede, caci eu venisem sa dau de urmele echipei care opera pe Valea Prahovei. Dar daca, dupa moartea lui Iorga, le-ar veni în gând sa savârseasca alte atentate? Cine stie din inspiratia cui lucreaza? Trebuie gasiti si imobilizati cât mai repede.

Unde sa ne informam? Hai sa mergem la Prefectura Judetului. Aici, un functionar somnoros ne-a spus ca Prefectul Judetului, Marin Stanescu, nu este la Ploiesti, ci se afla la o vila a lui, în oraselul Câmpina. Din sondajele facute la Ploiesti, am aflat de o alta nenorocire în perspectiva. Echipa implicata în cazul Iorga s-ar afla acum în drum spre Câmpina, unde ar avea de gând sa puna mâna pe Prefectul Judetului si sa-l ucida.

Alta groaza m-a cuprins. Am sarit în masina si cu cei trei însotitori, Rosu, Biris, si Stoicanescu, am pornit cu cea mai mare viteza spre Câmpina.

18. LA CÂMPINA

”O nenorocire nu vine niciodata singura”, zice proverbul. Atâta ar mai trebui acum sa fie ucis si Marin Stanescu, un bun prieten al lui Mihai Antonescu, coleg de Universitate cu el.

Am ajuns la Câmpina pe la unu noaptea. Locuinta Prefectului era pazita de jandarmi. Când a vazut Marin Stanescu ca o masina se opreste în fata casei lui, a crezut ca i-a sunat ceasul din urma. Fusese si el informat ca se pregateste suprimarea lui si de aceea a cerut Legiunii de Jandarmi sa-i trimita câtiva soldati de paza. Acestia patrulau prin curte.

Cei din casa – Marin Stanescu cu sotia lui – nu vroiau sa ne lase sa intram. Abia dupa ce s-a legitimat Biris, au deschis usa. Vazându-ma si pe mine, s-a linistit. I-am explicat de ce ma gaseam pe Valea Prahovei, în speranta ca îi pot salva pe Iorga si Madgearu, care au fost sechestrati de legionari necunoscuti. Aflând la Ploiesti ca se gaseste si el în pericol, am pornit în goana spre Câmpina spre a-l lua sub ocrotire. M-am oferit sa dorm în noaptea aceea în casa lui, împreuna cu însotitorii mei, spre a nu se întâmpla ceva rau. A acceptat si ne-a gazduit cu toata bucuria. Ne-a dat ceva cald de baut si niste scaune pe care sa motaim. Nici el nu primise vreo stire pâna atunci despre soarta lui Iorga si Madgearu.

La scurt interval dupa intrarea noastra în vila Prefectului, jandarmii au semnalat o masina suspecta, care trecuse încet prin fata casei în directia Sinaia si apoi s-au întors si au luat-o spre Ploiesti. Sa fi fost aceasta echipa care ridicase pe Iorga? Nu puteam întelege ce vroiau oamenii acestia si cu Prefectul? Este adevarat ca Marin Stanescu nu era legionar si chiar avusese oarecari frictiuni cu organizatia locala, dar de aici pâna a-l suprima, e o distanta. Numai niste descreierati sau agenti provocatori puteau sa planuiasca uciderea lui. Nu stiu nici pâna astazi în ce masura informatia era adevarata, dar în atmosfera de atunci, când echipa-fantoma circula pe Valea Prahovei, nimic nu-mi parea imposibil.

Abia ne asezasem la masa, pentru a gusta ceva, si suna telefonul. Era Legiunea de Jandarmi, care-l anunta pe Prefect ca s-a gasit cadavrul Profesorului Iorga pe teritoriul comunei... Probabil ca de abia acum se comunicase stirea si la Bucuresti, la Presedintie. Despre Virgil Madgearu lipsea înca orice urma.

Desi numai aveam nici o speranta sa fie Iorga în viata, totusi oficializarea mortii lui, stire ce se va afla mâine în toata tara, mi-a dat un nou soc.

Am petrecut restul noptii pe scaune, în asteptarea confirmarii celeilalte vesti cutremuratoare. N-am închis ochii, asteptând sa sune din nou telefonul. Când s-a facut bine ziua, Prefectul mi-a confirmat ca s-a gasit si cadavrul lui Madgearu.

Nu mai aveam nimic de facut pe Valea Prahovei. Misiunea mea de salvare a lui Iorga si Madgearu nu reusise din cauza unor circumstante adverse. Acuma nu mai ramânea altceva de facut decât sa ma întorc în Bucuresti, pentru a înfrunta un nou uragan de mânie al Generalului Antonescu.

19. ÎNTOARCEREA LA BUCURESTI

Noaptea de 27/28 Noiembrie, am petrecut-o la Câmpina. A doua zi dimineata, Joi, 28 Noiembrie, am luat calea întoarsa spre Bucuresti.

Marin Stanescu mi-a comunicat ca dupa cele întâmplate, îsi va da demisia. L-am rugat staruitor sa ramâna în fruntea judetului, spunându-i ca se bucura de încrederea întregului guvern. A refuzat categoric. Nu poate sa-si riste viata si soarta întregii familii.

A avut amabilitatea sa ne însoteasca o buna postata, în drumul spre Bucuresti. La dorinta mea, ne-a condus la niste sonde de petrol si apoi am vizitat niste sate lovite de cutremur. De fapt vroiam sa întârzii cât mai mult pe drum, pentru a câstiga timp de reflectie, stiind ca la Bucuresti nu ma astepta nici o bucurie.

În timp ce ascultam explicatiile unui inginer de la o sonda la care ne oprisem, gândul îmi zbura la proxima întâlnire cu Generalul. Cum va reactiona, dupa ce aflase si el ca Iorga si Madgearu nu mai sunt în viata? Aceia care i-au ucis, au creat o teribila problema Miscarii. Avem atâtia dusmani încât acestia nu asteapta decât sa se produca o spartura în regim ca sa sara din nou pe noi. Toate sfortarile noastre de pâna acuma, toate sacrificiile si toate bataliile câstigate sa fie zadarnice? Stam pe o muche de cutit. Am iesit din închisoare, am refacut unitatea miscarii, transformând-o într-un instrument eficace de lupta, am câstigat biruinta de la 6 Septembrie, am izbutit sa realizam Statul National Legionar si tara întreaga a înverzit plina de sperante. În mai putin de un an, un crescendo de victorii care ne-a ridicat pe culmile puterii si acum toata aceasta opera uriasa sa se darâme din cauza faptelor unor descreierati?

Executiile de la Jilava îsi au justificarile lor, legate de deshumarea Capitanului. Arestarile de dimineata s-au încheiat fara incidente, gratie interventiei mele prompte si repezi, dar în cazul Iorga-Madgearu, norocul ne-a parasit; Am fost blocat la Presedintie toata ziua, iar când am plecat era prea târziu.

M-am întors la Bucuresti pe la amiaza, cu inima strânsa de neliniste. Nu mai stiam nimic ce se petrecuse în capitala în lipsa mea. Nici ce masuri luase Generalul si nici daca nu rupsese colaborarea cu Miscarea, formând un alt guvern. Totul era posibil. Ocazia era excelenta. Putea sa explice tarii hotarârea luata. Avea argumente. Moartea lui Nicolae Iorga ne pusese în conflict eu oamenii de cultura ai natiunii, iar a lui Madgearu provocase ruptura raporturilor de buna vecinatate cu partidul national-taranesc. Doua puncte sensibile în politica tarii. Intelectualii nu erau destul de bine informati ce crime a facut Iorga. Pentru ei, Iorga era o statuie a natiunii, ce nu putea fi decât venerata.

Pentru întâia oara de când trebuia sa dau ochii cu Antonescu, ma aflam în stare de inferioritate fata de el. Ma simteam eu umilit, jignit, descurajat de fapta acestor zanateci care arunca umbre si suspiciuni asupra miscarii întregi. Ce sa-i spun?

20. O ATMOSFERA CALDA

Spre marea mea surprindere si nedumerire, am gasit la Presedintie o atmosfera neverosimil de calma. Era ceva greu de imaginat. Ma asteptam sa fiu întâmpinat de un Jupiter tonans, facându-mi amare

reprosuri dupa ce descoperisera cadavrele lui 1orga si Madgearu. În loc de aceasta primire aspra, mai mult decât naturala dupa cele întâmplate, Generalul mi-a întins mâna cu bunavointa.

– Ei, Domnule Sima, dupa uciderea lui Iorga si Madgearu, putem fi rasturnati de opinia publica. Tara e indignata.

– Domnule General, am facut tot ce mi-a stat în putinta ca sa-i salvez. Toata noaptea am umblat pe Valea Prahovei. Dar a fost prea târziu. Sunt dezolat si-mi dau seama de consecintele acestor nelegiuiri pe plan politic.

– Stiu, Domnule Sima, acum trebuie sa mergem înainte si sa dam satisfactie opiniei publice, pedepsind vinovatii.

– Sunt de acord cu D-voastra. Pâna acuma nu stiu exact nici cine sunt faptuitorii. Cred ca în cursul zilei voi da ochii cu ei.

Iesind de la General, am aflat o veste îmbucuratoare. Generalul renuntase la ideea de a numi un militar în fruntea Prefecturii de Politie – pozitie ce-o dadusem pierduta în sinea mea, dupa moartea violenta a lui Iorga si Madgearu – si semnase decretul de numire al lui Radu Mironovici în locul Colonelului Zavoianu. Meritul de a fi salvat Prefectura de Politie revine în întregime lui Vasile Iasinschi. Acesta mi-a luat locul la Presedintie în timpul absentei mele, reprezentând Miscarea, si a avut mai multe convorbiri cu Generalul. În cursul lor, cu tact si energie, a reusit sa-l înduplece pe General sa-l numeasca pe Radu Mironovici în fruntea Prefecturii.

Analizând factorii care l-au determinat si chiar l-au obligat pe General sa renunte la o lovitura de forta contra noastra, în acele momente de maxima încordare, le putem rezuma în urmatoarele puncte:

I. Ceremonia reînhumarii Capitanului. Pentru 30 Noiembrie erau fixate funeraliile de la Casa Verde. Întreaga capitala traia într-o atmosfera de reculegere profunda, de comuniune mistica cu jertfa întemeietorului Legiunii. Bisericile erau pline de credinciosi. Numeroase delegatii legionare din provincie erau în drum spre Bucuresti. O bruscare a situatiei din partea lui Antonescu în acele momente ar fi aparut ca un ultragiu adus memoriei Capitanului si reactiile ar fi fost imprevizibile.

II. Generalul Antonescu nu obtinuse sprijinul Germaniei. Vizita lui Neubacher l-a convins ca guvernul german nu era dispus sa-i dea girul la o lovitura contra Miscarii, ci, dimpotriva, cerea reluarea colaborarii pe baza lui statu-quo-ante.

III. Se anuntase sosirea unei puternice delegatii germane pentru a participa la funeralii, formata din Baldur von Schirach si von Bohle, reprezentându-l pe Cancelarul Germaniei.

IV. Generalul nu primise nici sprijin suficient în Miscare pentru a-ti realiza planurile sale. Miscarea continua sa formeze un bloc de nezdruncinat în jurul persoanei mele.

V. Moartea lui Iorga nu impresionase prea mult guvernul german, cum îsi imagina Antonescu, deoarece disparuse un inamic declarat al Reichului. Acelasi lucru se poate spune si despre Madgearu.

VI. În sfârsit Antonescu fusese martor si stia din rapoartele ce le primise cât de mult m-am straduit ca sa evit lui Iorga si Madgearu sângerosul lor sfârsit.

Aceste consideratii eu le-am facut asa zicând „post festum”, adica dupa rezolvarea crizei. Ele nu contravin starii mele sufletesti din drumul spre Bucuresti. Am scris asa cum am trait acel moment de angoisse. Ma asteptam la un sfârsit dramatic al relatiilor noastre cu Antonescu. Ca s-a întâmplat altfel, este o chestiune care nu ma îndreptateste sa spun ca n-am avut temerile mele.

21. FATA ÎN FATA CU FAPTUITORII

Chiar în seara acelei zile, Joi, 28 Noiembrie, am avut prilejul sa cunosc echipa ce-a operat pe Valea Prahovei. Au fost adusi de Ilie Niculescu. Întâlnirea a avut loc în fosta resedinta a Elenei Lupescu din Aleea Vulpache. Erau opt insi în total. Seful si purtatorul lor de cuvânt era Traian Boeru, Director la Institutul National al Cooperatiei. Ceilalti erau urmatorii: Stefan Cojocaru, Ion Jurcan, Traian Iorga, Otto Schweninger, Tudor Dacu, Stefan Iacobuta si Ion Atanasiu.

Starea mea sufleteasca, în momentul în care i-am întâlnit, în prezenta lui Ilie Niculescu si Traian Borobaru, era crispata de mânie si durere. Nici nu le-am întins mâna, îsi dau oare seama de nenorocirea ce-au provocat-o miscarii? Cum se vor justifica? Vor avea remuscari si se vor cai'?

N-a vorbit decât unul singur dintre ei, Traian Boeru, seful echipei si purtatorul lor de cuvânt. Îl cunosteam vag. Stiam ca luase parte la revolutia legionara de la Constanta, în 3 Septembrie 1940, iar sub regimul legionar fusese numit Director la Institutul National al Cooperatiei.

Nu numai ca nu regreta faptul, dar îl exalta ca o valoare legionara suprema. Reproduc aici rândurile scrise în brosura Cazul Iorga-Madgearu, unde am notat cu cea mai mare precizie momentele traite atunci si declaratiile lui Traian Boeru:

"Erau transfigurati. Un fel de împacare suprema, de liniste, ca venind dintr-o alta lume, se citea pe fetele tuturor. În numele tuturor a luat cuvântul Traian Boeru. A vorbit în accente mistice de razbunarea Capitanului, de ticalosia lui Iorga si Madgearu, de porunca lasata de Capitan sa-l razbunam. A evocat cei 20 de ani de suferinte îndurate de legionari, nenumaratele închisori si lovituri primite".

Sub impresia acestor efluvii de indignare si revolta, mânia mea de la început s-a topit pe încetul si am început sa-i privesc cu alti ochi:

"Am trait un moment de mare emotie. Banuiala ca la mijloc ar fi o instigatie straina, se risipise. Era o mâna de oameni exasperati de crimele si ticalosiile regimului anterior, care credeau ca a sosit ceasul razbunarii supreme. Trei zile, afirmau ei, aveau dreptul sa faca orice, fara sa întrebe pe nimeni. Trei zile de razbunare si dupa aceea Miscarea va intra în ordine si legalitate.

"Când au aflat de împuscarea detinutilor de la Jilava, au intrat si ei în fierbere. Vroiau sa faca si ei ceva, sa doboare pe vreunul din tiranii care ne-au chinuit 20 de ani. A fost o goana sa nu piarda acest moment unic. Complicatiile politice ce s-ar fi putut ivi de pe urma actiunii lor, nu i-au interesat. Primul lor gând a fost sa-i rapuna pe Tatarescu si Argetoianu. S-au dus pe la casele lor, dar acestia fusesera ridicati de dimineata de o echipa de la Prefectura. În lipsa acestora, au pornit în cautarea lui Iorga si Madgearu".

Trebuie sa rectific declaratia lui Boeru referitor la cele „trei zile de razbunare", dupa biruinta legionara. Este falsa. Nu exista nici un text ramas de la Capitan care sa poata fi interpretat ca o dezlegare data legionarilor de a se razbuna pe asupritorii lor, timp de trei zile dupa proclamarea României Legionare. Dimpotriva, Corneliu Codreanu stabilise, în eventualitatea ca Legiunea ajunge la putere, „opera legala de pedepsire". Se poate razbuna cineva când este în opozitie si acei ce detin frânele guvernarii nu respecta legea, savârsind abuzuri, violente si crime. Cum a fost cazul Duca. Atunci poti raspunde la violentele guvernantilor, când se trece o anumita masura, cu propria ta violenta, pentru a restaura dreptatea ce n-o poti gasi pe calea justitiei. Atunci acest act, când se întâmpla, se cheama razbunare. Dar un Stat nu se razbuna. Un Stat lasa justitiei sarcina de a-i pedepsi pe vinovati. Sentimentul razbunarii, care clocoteste în sufletul fiecarui om lovit pe nedreptul de autoritati, trebuie sa cedeze locul exigentelor de existenta ale Statului.

N-am luat nici o hotarâre în acel moment. Cazul lor apartinea masurilor generale ce se vor lua contra tuturor acelor legionari care neasteptând verdictul justitiei, si-au facut singuri dreptate, varsând sângele asupritorilor lor.

Problema aplicarii sanctiunilor n-am tratat-o înca cu Generalul. S-a dat numai un comunicat de principiu, ca vinovatii vor fi pedepsiti. N-am avut când. Abia dupa terminarea ceremoniei de

reînhumare a Capitanului la Casa Verde si plecarea oaspetilor straini am avut timpul necesar sa examinez cu Conducatorul Statului aceasta problema si sa vedem cum o vom solutiona în concret.

La despartire le-am spus ca soarta lor depinde de întelegerea ce o voi face cu Conducatorul Statului, referitor la recentele fapte întâmplate atât la Jilava cat si pe Valea Prahovei. Abia atunci se va stabili cum va interveni Justitia si în ce conditii se va judeca si cazul lor.

22. MASURILE LUATE

Existau temeri justificate ca actele de violenta din capitala sa nu se propage si în provincie. De aceea am redactat în graba, chiar în cursul zilei de Miercuri, 27 Noiembrie, un apel la liniste si ordine catre legionari si o declaratie de reînnoire a legamântului de credinta fata de Conducatorul Statului. Aceste acte le-am predat Generalului, convins ca vor aparea a doua zi, Joi, 28 Noiembrie, în ziare.

Nu stiu din ce cauza s-a amânat publicarea lor cu o zi. Probabil nelinistea provocata de disparitia si moartea lui Iorga si Madgearu a întârziat aparitia lor. Apelurile mele au fost difuzate prin presa abia Vineri, 29 Noiembrie, odata cu Comunicatul Presedintiei Consiliului de Ministri, prin care se anunta împuscarea detinutilor de la Jilava (vezi capitolul 11).

În continuare, reproducem textul documentelor semnate de mine:

Apelul D-lui Horia Sima Comandantul Miscarii Legionare

Comandantul Miscarii Legionare face urmatorul apel:

În momentele de fata, trebuie sa avem o singura lege: Salvarea Tarii.

Orice initiativa, orice actiune în afara ordinii de Stat ameninta Patria.

Legiunea a facut sacrificii sfinte pentru salvarea Patriei.

Orice abatere de la disciplina Patriei, este astazi crima de tradare, iar vinovatii vor fi sanctionati cu severitate de legile Tarii si ale Miscarii Legionare.

Ordon tuturor legionarilor sa mearga pe linia Capitanului, de disciplina si ordine desavârsita.

Este legamântul nostru fata de Capitan.

Camarazi: ordine si disciplina.

Traiasca Legiunea si Capitanul

Horia Sima

27 Noiembrie 1940

Legamântul de credinta Generalului Antonescu

Întreaga Miscare Legionara reînnoieste Generalului Antonescu legamântul de totala credinta si-l asigura ca-l urmeaza cu neclintit devotament pe linia destinelor Neamului pe care Providenta i le-a încredintat.

De azi înainte orice abatere de pe dreapta linie legionara, a legionarilor izolati sau a formatiunilor de orice natura, linie care va fi fixata de Conducatorul Statului si de Comandantul Miscarii Legionare, va fi sanctionata fara crutare si conform cu legile speciale care se vor face în aceasta privinta, pentru asigurarea libertatii, proprietatii, inviolabilitatii domiciliului si ordinii.

Horia Sima

În aceeasi zi, Vineri, 29 Noiembrie, a aparut în ziare si Decretul-lege, semnat de Generalul Antonescu, prin care se fixeaza pedeapsa cu moartea pentru omorul cu premeditare, plus alte pedepse grele de închisoare, privind inviolabilitatea domiciliului si a proprietatii. E de remarcat ca Generalul Antonescu si devotatii lui s-au grabit sa decreteze pedeapsa cu moartea pentru legionarii care au atentat la viata fostilor criminali ai erei carliste, în timp ce era vorba sa aplice pedeapsa capitala pentru acesti asasini, a batut în retragere, ascunzându-se îndaratul formulei umanitare „ca nu vrea sa verse sânge”. Mai târziu a varsat râuri de sânge din trupul chinuit al tineretului tarii.

Tot pentru a contribui la întarirea disciplinei în cadrul Miscarii si pentru a da o noua dovada de devotament Conducatorului Statului, am luat hotarârea de a desfiinta politia legionara. A fost un act pornit din propria mea initiativa si nicidecum impus de Generalul Antonescu. Seful Statului nu mi-a facut nici cea mai usoara aluzie la aceasta masura. Am tras concluziile necesare din constatarile facute pe teren, ca personalul politiei legionare, în multe puncte ale tarii, nu-si întelegea misiunea. Politia legionara nu putea opera independent, ci era un serviciu auxiliar al politiei de Stat si trebuia sa stea la ordinele acesteia. Abuzurile si neregulile ce le-am constatat în sânul politiei legionare m-au determinat sa procedez la desfiintarea ei. Politia legionara a jucat un rol important la început, în faza de tranzitie de la regimul carlist la regimul legionar, când nu se putea avea încredere în vechile cadre. A luat nastere la dorinta expresa a Generalului Antonescu, îndata dupa schimbarea regimului, si a fost desfiintata de mine, fara nici o presiune din afara, în 2 Decembrie 1940. Comunicatul cu desfiintarea politiei legionare a aparut în ziarele din 4 Decembrie 1940:

Un important Comunicat al Comandantului Miscarii Legionare

Politia Legionara a fost desfiintata – Reglementarea portului camasilor verzi – Verificarea celor înscrisi în ultimele trei luni în Miscarea Legionara.

Ordin catre toate organizatiile din tara

1. Politia legionara, îndeplinindu-si misiunea ei de a ajuta regimul legionar în faza de tranzitie spre consolidare, înceteaza sa mai existe. Membrii ei se vor încadra în organizatiile legionare, iar cei apti si capabili vor fi încadrati în politia de Stat.

Ramâne numai în capitala un serviciu interior de ordine al Miscarii Legionare, sub comanda legionarului Moisescu Gheorghe.

2. Toate organizatiile vor începe imediat verificarea severa a celor înscrisi în ultimele trei luni si eliminarea acelora care au dovedit prin purtarea lor de pâna acuma incapacitate de întelegere a spiritului legionar. Sefii de organizatii sa fie atenti în special la acei care vor sa suplineasca lipsa de vechime cu un fals eroism.

3. Interzic purtarea camasii verzi, pâna la reglementarea portului ei, în capitala si în provincie, în afara de ocaziile solemne si în afara de legionarii de serviciu de la sedii.

2 Decembrie 1940.

Horia Sima

Serviciul de ordine din capitala exista mai de mult. Era urmasul vechii politii legionare din capitala, care a trecut sub comanda legionarului Ion Boian. Acesta era Gheorghe Moisescu, pomenit în comunicatul de mai sus.

În ce priveste judetul Prahova, dupa trista experienta din noaptea de 27/28 Noiembrie, l-am înlocuit de la conducerea organizatiei judetene pe Profesorul Mihail Tase cu Comandantul Legionar Victor Silaghi. Acesta locuia în capitala, unde îndeplinea functia de Director General la Ministerul Muncii. Victor Silaghi se deplasa des la Ploiesti si în scurta vreme a putut sa puna ordine în aceasta organizatie turbulenta.

Dupa demisia lui Marin Stanescu, Generalul n-a ridicat nici o obiectie când i l-am recomandat ca Prefect al Judetului Prahova pe avocatul legionar Mantaluta.

23. CONVENTIA FINALA CU ANTONESCU

Guvernul anuntase aplicarea de sanctiuni legionarilor implicati în actele de la Jilava si în împuscarea lui Iorga si Madgearu. Comunicatul, dat cu aprobarea ministrilor legionari, trebuia onorat.

Îndata dupa serbarea de la 1 Decembrie la Alba Iulia, am avut o întrevedere cu Generalul Antonescu, în care am tratat aceasta chestiune:

” Domnule General, i-am spus, a sosit momentul sa lamurim problema sanctiunilor. Va rog sa nu aveti nici o clipa îndoiala ca as vrea sa-i sustrag justitiei pe legionarii responsabili de aceasta varsare de sânge. Toti se vor preda pâna la unul organelor judiciare, pentru a raspunde de faptele lor. Îi cunosc pe legionari si stiu ca daca le dau acest ordin, se vor prezenta în câteva ore parchetului, pentru a începe cuvenita ancheta, în vederea procesului ce-i asteapta.

Dar problema nu e asa de simpla. Se pot ivi anumite complicatii. D-voastra stiti ca mai sunt câteva sute de persoane în libertate, care n-au fost deranjate pâna acuma, desi au varsat sângele unor oameni nevinovati, din lagare si închisori. Nu au fost arestati, pentru ca am convenit – si aceasta din proprie initiativa – sa nu fie deferiti justitiei decât marii criminali ai erei carliste. Din consideratii de oportunitate politica si de interes national, am renuntat sa tragem la raspundere pe toti vinovatii fostului regim, în numar de aproximativ 500, limitându-ne numai la principalii criminali.

”Mai este o chestiune, Domnule General. Cei împuscati la Jilava nu reprezinta totalitatea marilor criminali. Mai sunt cel putin 40 în aceeasi situatie si care, fie din lipsa de timp fie ca nu s-a dat de urma lor, n-au fost anchetati de Comisia de Ancheta Criminala si nu li s-au emis mandate de arestare. Si atunci am început sa-i însir Generalului pe fiorosii asasini de legionari, din asa-zisa brigada mobila de la Siguranta: Chestorul Georgescu, comisarii Oprea, Manaila, Cristescu, Curelea si altii. Erau cel putin zece. Apoi completul de judecata al Tribunalului Militar al Capitalei, în frunte cu Colonelul Magistrat Constantin Dumitru, plus o serie de ofiteri jandarmi care comandasera executiile de legionari de la Vaslui, Miercurea-Ciuc, Râmnicul Sarat si Brasov.

– Ce facem cu acestia, Domnule General? daca Guvernul tarii, cu aprobarea ministrilor-legionari, hotaraste trimiterea în judecata a legionarilor vinovati de împuscarea detinutilor de la Jilava, nici noi nu mai putem arata aceasta generozitate fata de lotul sutelor de politisti, jandarmi si ofiteri care au varsat sângele unor oameni nevinovati. Ce facem cu ei? Si în special ce facem cu restul de cel putin 40 de mari criminali, arestati sau ascunsi? „Cum ma prezint în fata Legiunii? Pe de-o parte, ordon ca legionarii care au participat la actele de la Jilava si la împuscarea lui Iorga si Madgearu sa se prezinte în fata justitiei, pentru a raspunde de faptele lor, iar de alta parte sutele de agenti ai fortei publice care au savârsit acte ilegale, care au ucis din ordin, fara acoperirea unei instante judiciare, sa continue sa se bucure de protectia guvernului, în virtutea conventiei noastre anterioare? Unde e dreptatea? E vorba mai mult decât de un principiu de justitie, de un principiu moral. Sigur ca toata lumea o sa ne sara în cap, zicând de ce nu loveste guvernul si în sutele de indivizi care au îndoliat harta întregii Romanii? Ce sunt legionarii, un fel de vânat liber, pe care îi poate ucide oricine, fara teama ca vor fi trasi la raspundere pentru crimele lor? Cele doua probleme, Domnule General, se împletesc si trebuie rezolvate împreuna. Actiunea justitiei trebuie sa se proiecteze cu egala energie în ambele directii, daca vrem sa corespunda sentimentului unanim al tarii. Crimele regimului carlist sunt prea proaspete ca sa poata fi uitate.” Deci, înainte de a da ordinul ca legionarii implicati în aceste violente sa se prezinte în fata justitiei, va rog sa-mi precizati, Domnule General, ce se întâmpla cu restul de mari criminali, cei arestati sau cei ascunsi? Va continua urmarirea lor? Ce se întâmpla cu marea masa a agentilor fortei publice, care au ucis pe nedrept câteva sute de legionari, numai pe baza unui ordin, fara a avea o justificare legala? Acestia nu intra în categoria marilor criminali, dar fapta lor criminala exista si nu poate fi ignorata. Daca guvernul cere ca legionarii vinovati de suprimarea detinutilor de la Jilava sa fie deferiti justitiei, atunci nu putem

evita sa fie revizuita si situatia primilor, suferind si ei aceeasi soarta.” Ca sef de Miscare, nu pot face abstractie de culpabilitatea acestor jandarmi si comisari, în timp ce se procedeaza cu toata strasnicia contra legionarilor. În consecinta, Domnule General, sunteti dispusi ca odata cu împrocesurarea legionarilor sa-i încredintati justitiei pe toti cei implicati în crimele regimului carlist? Si mai ales sunteti dispusi sa continuati urmarirea si pedepsirea restului de mari criminali, care n-au trecut prin fata Comisiei de Ancheta Criminala?” Generalul era vadit tulburat. Nu-i convenea sa mearga mai departe în sanctionarea uneltelor regimului carlist. A invocat greutatile ce s-ar ivi, nelinistea ce-ar provoca-o în opinia publica extensiunea represaliilor, dupa executia de la Jilava.

” Prevad si eu, i-am raspuns, dificultatile ce se ivesc. Ne aflam prinsi între doua categorii de complicatii. Daca îi vom sanctiona numai pe legionari, se nasc tulburari în miscare; daca îi tragem la raspundere pe cei vinovati de asasinarea legionarilor, între care si multi ofiteri, se vor produce tulburari în sectorul militar si administrativ. Ce este de facut? Avem o alternativa. Sa încheiem acest capitol sângeros în numele intereselor superioare ale tarii. Nici oamenii regimului carlist nu vor mai fi urmariti, aplicându-li-se numai sanctiuni administrative, si nici legionarii culpabili de recentele delicte. Se va da o amnistie generala, care va cuprinde ambele categorii de vinovati.

Domnule General, aveti toata libertatea sa alegeti o cale sau alta. Eu ma supun hotarârii D-voastra. Sanctionarea tuturor sau amnistierea tuturor.”

Generalul a stat un moment, s-a gândit si s-a luminat la fata. Propunerea mea îi surâdea. Fara nici o sovaire, mi-a spus ca opteaza pentru încetarea urmaririi tuturor. El îl va însarcina pe Mihai Antonescu sa-i prezinte textul unei amnistii generale, care sa-i cuprinda atât pe legionari, cât si pe oamenii fostului regim. Cât priveste decretarea pedepsei cu moartea nu o poate desfiinta, dar nu o va aplica decât persoanelor care de acum înainte vor savârsi acte de violenta. Din partea noastra, conventia s-a realizat cu o loialitate desavârsita.

I. I-am dat dispozitii lui Alecu Ghica sa-i elibereze din arestul Sigurantei pe toti fostii comisari si agenti din Brigada Mobila.

II. Am dat dispozitii tuturor comisariatelor din tara sa înceteze orice urmarire contra elementelor carliste, implicate în asasinate contra legionarilor.

III. În urma unei conventii avute cu Mihai Antonescu, i-am cerut acestuia sa suspende activitatea Comisiei de Ancheta Criminala. În 8 Decembrie 1940, a aparut decretul, prin care s-a pus capat activitatii acestei Comisii.

IV. Aflând de la Titi Dumitrescu ca fostul comisar de la Prefectura de Politie, Jean Dumitrescu, s-ar afla internat într-un spital din capitala, grav ranit de pe urma gloantelor ce le primise în noaptea de 26/27 Noiembrie, i-am dat ordin lui Cristescu sa nu se atinga nimeni de el si l-am facut personal responsabil daca i se întâmpla ceva.

Nu tot asa de prompt si constiincios a raspuns Antonescu la obligatiile ce si le luase. Conform conventiei încheiate, trebuia sa întocmeasca un decret de amnistie care sa fie supus M.S. Regelui. Am tot asteptat, am tot asteptat, i-am adus aminte din când în când si decretul nu mai iesea. A tergiversat chestiunea pâna ce au intervenit evenimentele din Ianuarie. Aceasta nu se cheama nici cinste si nici omenie din partea unui General al Armatei Române, care mai e si Sef de Stat. Aceasta se numeste pur si simplu gangsterism politic, caci exploateaza buna noastra credinta, ca sa renuntam la orice urmarire contra asasinilor regimului carlist, iar el îsi rezerva dreptul sa-i urmareasca si sa-i sanctioneze cu moartea pe cei ce i-au sanctionat pe acesti asasini. Caci diferenta dintre o categorie si alta e enorma: detinutii de la Jilava apartineau aparatului de teroare al regimului carlist, care au varsat sângele unor oameni nevinovati si care dupa toate legile din lume trebuiau sa sufere pedeapsa cu moartea, în timp ce legionarii ce i-au împuscat, în împrejurarile pe care le-am înfatisat, n-au facut decât sa anticipeze o sentinta, care si asa trebuia sa se produca. Vinovatia lor e ca n-au asteptat aceasta sentinta, în timp ce ceilalti au ucis oameni nevinovati de nici un delict sau crima, nesupusi nici unei judecati, doar pentru credinta lor legionara.

24. DA-MI-L PE BOERU!

Nici nu trecusera doua zile de la conventia încheiata cu Generalul, sa fi fost prin 5 Decembrie, si ma abordeaza Mihai Antonescu pe coridorul Presedintiei, într-o discutie strict personala si confidentiala.

– Domnule Sima, îmi spune el cu o voce tânguitoare, cunosc aranjamentul încheiat cu Generalul. Este bun si îl aprob si eu, dar exista un impediment grav în aplicarea lui integrala: cazul Iorga.

”Lumea întelege executiile de la Jilava. Asasinarea lui Madgearu este grava, dar nu asa de grava cum este moartea lui Iorga. E un caz care trebuie tratat aparte. M-a trimis si Generalul sa vorbesc cu D-ta si sa te rog staruitor, în interesul colaborarii noastre, sa accepti ca seful echipei si principalul responsabil de asasinarea lui Iorga, Traian Boeru, sa fie trimis în judecata.

Dupa cum vezi am redus pretentiile justitiei la minimum, la unul singur. Sa cada un singur cap, pentru a potoli opinia publica. Generalul nu poate acoperi aceasta crima. Este prea mult si e hartuit din toate partile.

Deci, te rog, staruitor, în numele prieteniei ce ne leaga si în interesul regimului, da-mi-l pe Boeru. Va fi judecat cu toate garantiile judiciare, dar trebuie sa raspunda cineva de aceasta crima. Altminteri nu stiu ce se poate întâmpla.”

Mi-a repetat de câteva ori „da-mi-l pe Boeru”. Era ca un leit-motiv al dramaticei lui pledoarii. N-am stat nici o clipa la îndoiala ca sa-i raspund în termenii urmatori:

– Draga Ica si Domnule Ministru de Justitie, nu sunt insensibil la argumentele D-tale. Îmi dau seama de nelinistea Generalului, de reprosurile ce i se fac, de îngrijorarea lui ca ar putea fi acuzat ca îi acopera cu autoritatea lui pe faptuitorii de pe Valea Prahovei. E logic. Îmi pare rau sa va spun, dar nu pot sa va satisfac aceasta dorinta. În conventia cu Generalul, am stabilit principiul: pedepsirea tuturor sau amnistierea tuturor. Daca ne abatem de la acest principiu, atunci se distruge întreg sensul conventiei noastre. Conventia nu se poate aplica „pe ici pe colea”, ci numai integral si fara exceptii.

E regretabil ca a fost ucis Iorga. Dar ce facem cu sutele de tineri care au fost ucisi în floarea vârstei? Vedeti ca atunci revenim la punctul de plecare. Daca se face a exceptie, una singura, de ce nu s-ar face mai târziu si cu altii din aceeasi echipa? Si de ce n-ar fi arestati si trasi la raspundere tot „exceptional” – am subliniat acest cuvânt – si alti criminali ai erei carliste? Procedura mi se pare primejdioasa, caci nu stim la ce consecinte poate sa duca.

Eu nu-l apar pe Boeru. Sunt primul care recunosc ca a creat grave probleme atât Miscarii, cât si regimului. D-ta ai fost martor ca am umblat toata noaptea pe Valea Prahovei ca sa-l pot salva pe Iorga. Cât as fi dat, Doamne, ca sa nu se întâmple! Dar nu ma pot abate de la principiul fixat. E ca un fir, care, odata iesit din tesatura lui, destrama toata stofa.

Ica îsi frângea mâinile cu disperare, cautând sa ma convinga sa-l predau pe Boeru.

Am ramas inflexibil. Nu pentru Boeru, ci pentru a apara un principiu. Nu-i puteam preda pe camarazii mei justitiei, în timp ce sutele de asasini ai legionarilor se bucurau de soare, aer si libertate.

25. SOARTA LUI IORGA

Scrisoarea adresata de Capitan lui Iorga se încheie cu cuvintele: „Dar de acum si pâna voi închide ochii, Domnule Iorga, si dupa aceea, te voi privi asa cum meriti”.

Finalul acesta dramatic da nastere la urmatoarele reflectii: întâi, Corneliu Codreanu prevedea ca va muri înaintea lui Iorga, rapus de dusmanii lui, desi era mult mai tânar decât el; în al doilea rând, îl considera un ticalos si de la aceasta judecata nu se va abate pâna va închide ochii.

Ultimele cuvinte ale Capitanului, privind valoarea politica si morala a Profesorului Iorga, au apasat greu asupra destinului acestuia. A fost ca o sabie a lui Damocles, care atârna deasupra capului sau în cei doi ani ce i-a mai trait, pâna ce s-a abatut asupra lui, în noaptea de 27/28 Noiembrie.

Cei ce l-au rapus, nu si-au dat seama sa sunt instrumentele unei justitii iminente. Caci faptele rele se platesc chiar în lumea aceasta. Ei au actionat exclusiv mânati de ideea razbunarii. Din punct de vedere politic, ne-au creat imense daune, dar din perspectiva unei dreptati meta-istorice, Iorga si-a meritat soarta.

Îndata dupa moartea lui, un cor interminabil de lamentatii, venite din cele mai felurite sectoare, considera disparitia lui Iorga ca o pierdere ireparabila pentru stiinta, ca un act salbatic al unor barbari, îndreptat contra culturii românesti si contra culturii universale. Nimic de zis din aceasta perspectiva. Si noi îl respectam pe marele istoric Nicolae Iorga si regretam sfârsitul lui tragic.

Dar animatorii acestei campanii, care nu se limiteaza la faptuitori, ci se extinde asupra întregii miscari, savârsesc în mod voit si constient o substituire de activitati în persoana Profesorului. Iorga n-a fost numai o glorie a stiintei românesti, în fata caruia ne închinam cu veneratie, ci si un om politic. Nu trebuie sa se confunde cele doua aspecte ale personalitatii lui. Ca om politic, Iorga a avut meritele lui si mari merite, sustinând rezistenta poporului roman în perioada critica a razboiului din anii 1916-1918, de pe urma caruia ne-am realizat unitatea nationala. Nimeni nu-i contesta acest trecut. Actiunea lui politica, dupa înfaptuirea României Mari, între cele doua razboaie a fost mai putin laudabila. A renegat nationalismul sau anterior, în care a debutat în 1906, si a intrat cu trup si suflet în mocirla politicianismului român. A prezidat catastrofala guvernare din anii 1931-1932, pentru a-si încheia cariera politica în uniforma de Consilier Regal al dictaturii carliste. Numit ministru, s-a pretat la odioasa înscenare, pusa la cale de Armand Calinescu, acceptând sa-l dea în judecata pe Corneliu Codreanu, pentru presupuse insulte aduse unui înalt functionar al Statului (Vezi procesul Capitanului).

În noaptea de 27/28 Noiembrie, trebuie clar precizat, n-a fost ucis marele istoric Nicolae Iorga, ci execrabila figura a omului politic Nicolae Iorga.

Nicolae Iorga a facut parte din galeria celor „trei mari ai crimei” contra Capitanului si a generatiei noastre. Au fost trei personaje sinistre care au prezidat asasinatele colective din 30 Noiembrie 1938 si 21 Septembrie 1939: Elena Lupescu, Armand Calinescu si Nicolae Iorga. În acest trio al crimei, Iorga si-a rezervat dreptul „sa prelucreze” opinia publica. Cu marele lui prestigiu în lumea intelectuala, prin gazeta Neamul Românesc, a dezlantuit o violenta campanie de presa, sub propria lui semnatura, contra lui Corneliu Codreanu, care n-a slabit nici o clipa pâna ce nu l-a vazut mort. Cu o perseverenta diabolica, cu o furie de om posedat, zi de zi, a împroscat cu venin nobila figura a lui Corneliu Codreanu, justificând represiunea regimului. Sigur ca intelectualitatea tarii, mai ales modestii oameni din provincie, avocati, medici, preoti, profesori si învatatori, au fost impresionati de acest torent de incriminari si invective, care ieseau din pana neodihnita a profesorului. Daca ataca Iorga si cu atâta înversunare, „trebuie sa fie ceva la mijloc”. Si în timp ce Iorga se bucura de libertate si de protectia regimului, pentru a-si debita ineptiile si calomniile iesite din imaginatia lui fertila, biciuita de ura contra Capitanului, acesta zacea în închisoare, iar miscarea redusa la neputinta, cu capeteniile în lagare, iar cei ramasi nearestati, neputând raspunde sub nici o forma din cauza aparatului de teroare, care îi urmarea zi si noapte, si a cenzurii, care împiedica sa apara orice rând ce l-ar contrazice pe „marele” nostru istoric si apostol al neamului.

Iata cavalerismul lui Iorga, iata curajul lui, iata nobletea lui spirituala! Iata cu ce arme lupta el, nedemne, nu de cineva care pretinde ca apartine elitei intelectuale a tarii, ci de omul de pe strada, care mai are sentimentul omeniei. Nici o posibilitate de replica. Toata tara statea muta, cu calusul la gura. Odata angajat pe acest drum, nu s-a mai oprit pâna ce nu si-a vazut rivalul rapus. Caci vedea în Capitan un obstacol în cariera lui politica, un individ care-i furase tineretul tarii. El care era învatat sa fie

aplaudat de studentime, acum nu mai avea audienta în sânul ei din cauza acestui „demagog” si „criminal”.

Deci lucrurile trebuie puse la punct. Nicolae Iorga, ce-a cazut în noaptea de 27/28: Noiembrie, trebuie proiectat în dimensiunea lui politica, si în dimensiunea lui politica reala, ca unealta odioasa a Regelui Carol si co-raspunzator la toate crimele acestuia si la nenorocirile ce s-au abatut asupra tarii.

Fireste ca Iorga mai putea da o contributie în cadrul istoriei nationale si universale, dar nu trebuie uitat ca avusese la dispozitie 50 de ani de creatie plenara. Îsi împlinise rostul vietii pamântesti, ca istoric si om de cultura. Specialistii în tânguirea lui Iorga ar trebui sa-si rezerve ceva din emotiile si indignarea lor si pentru a deplânge sutele de tineri, ucisi în floarea vârstei sub dictatura carlista si sub obladuirea spirituala a maestrului. E o fatarnicie monstruoasa sa-l plângi numai pe Iorga si sa uiti o întreaga generatie, care, daca ar fi trait, cine stie câte personalitati de talia lui Iorga n-ar fi dat în toate domeniile culturii. Talente abia înmugurite au fost secerate fara mila de brutele de jandarmi si politisti. Problema trebuie judecata în ansamblul ei si nu limitata la Nicolae Iorga, care a fost un pisc al culturii dar si un pisc al miseliei omenesti. Trebuie sa ne gândim si la marii disparuti ai generatiei noastre, Polihroniade, Tell, Craja, Cotiga, Belgea, Puiu Gârniceanu, Iordache Nicoara si altii, carora li s-a umplut gura cu pamânt înainte de a împartasi lumii comoara sufletului lor.

În Asasinatele de la Jilava, carte aparuta în timpul dictaturii antonesciene, este o fotografie a lui Iorga, a cadavrului lui Iorga, prezentata în asa fel încât sa apara pe primul plan capul lui enorm cu barba însângerata. Când am vazut aceasta fotografie, m-a izbit asemanarea cu o alta fotografie, a unui alt istoric, Vasile Christescu, ucis în 26 Ianuarie 1939 de agentul de politie Otto Reiner. Ca sa sperie lumea, Armand Calinescu lasase sa apara aceasta fotografie în ziare. Vasile Christescu era fotografiat în aceeasi pozitie, eu capul atârnat în jos si doua pârâiase de sânge se prelingeau din coltul gurii.

Oare contemplând aceasta fotografie, nu s-o fi gândit Iorga la pierderea ce-o sufera cultura româneasca prin asasinarea miseleasca a acestui stralucit elev al lui Pârvan, care se facuse cunoscut în lumea stiintifica printr-o serie de lucrari de mare valoare?

Referindu-ne la faimosul comentariu al lui Talleyrand, împuscarea lui Iorga n-a fost o crima, în sensul ordinar la cuvântului, ci o EROARE. Ceea ce fireste, e mai mult decât o crima. În mod normal, Iorga ar fi trebuit sa figureze în fruntea listei marilor criminali ai erei carliste si sa-si primeasca pedeapsa cuvenita. Am evitat sa-l asez acolo unde trebuia, tocmai pentru ca mi-am dat seama de complicatiile politice ce s-ar putea ivi de pe urma arestarii lui Iorga. Lumea avea prea mult în minte figura lui de savant ca sa-si poata da seama de raul ce l-a facut natiei. El avea o dubla fata: aceea ce mare istoric, si aceea, formata din umbrele si petele omului politic, mai putin cunoscuta.

Ceea ce eu am înteles de la început, n-au înteles Boeru si însotitorii lui. Uciderea lui Iorga a oferit dusmanilor nostri o arma de mare eficacitate, cu care au tras în Miscare si pe care n-au mai lasat-o din mâini nici pâna astazi.

26. O COMPLICITATE GERMANA

Exista categoria calomniatorilor din oficiu, recrutati atât din lagarul bolsevic cât si din asa zisele medii democratice, care nu vad în Miscare decât o sucursala a hitlerismului. Ori, Miscarea Legionara, prin persoana întemeietorului ei, Corneliu Zelea Codreanu, si-a luat primul ei avânt în anul 1919, când nu exista nici national-socialismul si nici fascismul. Cum a explicat magistral Capitanul, în procesul din Mai 1938, originile Legiunii trebuie cautate în literatura nationalista româna a secolului XIX-lea, în Eminescu, Conta, Alecsandri si alti scriitori si gânditori.

Si atunci acesti calomniatori de profesie, aflati în slujba comunismului si a altor interese nemarturisite, n-au vazut în manifestarile si activitatile miscarii decât un reflex al centralei hitleriste, de la care ar fi primit impulsuri si bani.

Ne-am razboit adeseori cu aceste aberatii istorice, aratând ca ele n-au nimic comun cu realitatea. Legiunea a fost o miscare pur româneasca, iesita din aspiratiile cele mai înalte ale natiunii noastre si totdeauna atenta si hotarâta sa-i apere independenta ei politica. Niciodata n-am acceptat sa primim sugestii de peste hotare, venind chiar de la prieteni, tocmai pentru a nu deveni tributarii unei puteri straine. Daca am aderat la Puterile Axei, aceasta se datoreaza exclusiv pericolului din Rasarit, care nu putea fi îndepartat decât printr-o alianta cu Statele revolutiilor nationale.

Adresându-ne, deci, istoricilor seriosi, le putem dovedi ca n-a existat o complicitate germana în cazul Iorga-Madgearu. Am tratat pe larg aceasta chestiune în brosura cu acest nume. Acuma nu voi face decât sa rezum pe puncte si într-o forma mai sistematica argumentele ce le-am expus în aceasta carte, din care rezulta cu claritate diafana ca ipoteza aceasta, atât de scumpa calomniatorilor de profesie, nu sta în picioare.

I. Germania se afla în culmea puterii când au fost ucisi Iorga si Madgearu. Desi cunoscuti ca adversari ai Reichului, Berlinul nu avea nici un interes sa-i suprime, deoarece nu mai reprezentau nici un obstacol pentru expansiunea germana în sud-estul european.

II. În tara, nici Iorga si nici Madgearu nu mai dispuneau la acea data de putere politica si nici cel putin de o influenta suficienta pentru a modifica orientarea externa a României. Cu proclamarea Statului National-Legionar si cu intrarea trupelor germane în tara noastra, România se încadrase definitiv în sistemul se aliante al Puterilor Axei. Semnarea Pactului Tripartit de catre Antonescu n-avusese decât valoarea unei pure formalitati.

III. Initial, Boeru nu s-a gândit la Iorga si Madgearu, ci a trecut cu echipa lui pe la domiciliul lui Tatarescu si Argetoianu. Acestia scapasera gratie – faptului ca fusesera arestati cu putin înainte si dusi la Prefectura de Politie. Faptul este riguros stabilit.

IV. S-a vânturat prezumtia ca la mijloc ar fi fost o mâna germana în ciocnirea ce-a avut loc între echipa ce l-a ridicat pe Madgearu si Ilie Olteanu, presedintele Institutului National al Cooperatiei. Acesta aflând de planul lor, a cautat sa-i convinga sa nu-l ridice pe Madgearu pâna ce nu vor întreba Secretariatul Miscarii. Dar truda lui a fost zadarnica. Acestia au refuzat cu încapatânare sa-l asculte, s-au despartit de el si au plecat la domiciliul lui Madgearu. Ilie Olteanu n-a putut face altceva decât sa-l anunte pe Petrascu, care, la rândul lui, a venit în graba la mine, la Presedintie ca sa ma informeze.

Cercetarile ulterioare au demonstrat ca refuzul echipei Boeru de a se adresa Centrului se datoreaza temerii lor ca vor fi opriti în actiunea lor de razbunare, ca se va întâmpla cu Iorga si Madgearu exact ceea ce s-a întâmplat dimineata cu lotul celor arestati la Prefectura.

”Daca treceam pe la sediu, spuneau ei, stiam ca vom fi opriti si Madgearu ne scapa din mâini. Legiunea în mod oficial nu putea participa la o actiune de pedepsire în afara legii.”

V. Ca un argument decisiv întrebuintat de acei care sustin teza ca moartea lui Iorga si Madgearu s-ar datora unei instigatii germane, este faptul ca întreaga echipa ce-a operat pe Valea Prahovei si-a gasit azil în Germania dupa evenimentele din Ianuarie. Guvernul Reichului, stiindu-se culpabil, i-ar fi luat sub ocrotirea lui, pentru a evita divulgatii de complicitate în cursul procesului lor.

Este adevarat acest lucru, dar prezenta lor pe teritoriul german are o alta explicatie. Berlinul luase o hotarâre globala. Oricarui refugiat legionar i se acorda azil politic în anumite conditii, nu tocmai avantajoase pentru noi, pentru a nu tulbura bunele raporturi cu Antonescu: domiciliul fortat, interdictia oricarei activitati politice, întreruperea oricarei legaturi cu tara, munca în fabrica etc. Nu se facea nici o discriminare, privind faptele pentru care a fost cineva urmarit în tara. Acolo apartineam unui angrenaj politic, aveam acelasi tratament, motivele pentru care cineva a parasit tara nejucând decât un rol secundar. De altminteri, guvernul Germanici nu putea face vreo exceptie, extradând pe cineva, caci odata principiul calcat, generalul Antonescu ne putea reclama pe toti.

VI. Daca Boeru – caci numai de el e vorba – ar fi fost în slujba Gestapo-ului, s-ar fi bucurat în timpul sederii lui în Germania de anumite favoruri. Dar el a împartasit soarta tuturor celor aflati în

prizonieratul german: internarea la Rostock în conditii de semi-libertate si apoi lagarul de concentrare de la Buchenwald. N-am auzit sa fi avut parte de cel mai mic semn de atentie din partea autoritatilor germane.

Când l-am vazut pe Boeru la Viena, în August 1944, dupa iesirea din lagar, mi-a spus cu ciuda:

”Ne-au mâncat rau nemtii acestia.”

Cine cunoaste întreg lantul întâmplarilor, îsi da seama ca uciderea lui Iorga si Madgearu se datoreaza ruperii unor zagazuri sufletesti, exploziei unor zacaminte de durere si revolta în sufletul acestor oameni. Cum spune Capitanul: „Orice organizatie omeneasca, orice grupare politica, sau de orice natura, are oameni cuminti, care trec filosofând peste aceste trecatoare bruscari, ingerinte, provocari, injustitii, dar mai are si nebuni, care nu stiu filosofie si care reactioneaza cum îi taie capul.”

(Comunicatul dat în legatura cu Rectorul Universitatii din Iasi, Traian Bratu.)

27. SI DACA N-AR FI FOST JILAVA…

Ce s-ar fi întâmplat? Cum s-ar fi desfasurat evenimentele în România cu clanul asasinilor de la Jilava intact? Supravietuirea lor ar fi apasat greu asupra destinului legionar si asupra întregii natiuni. Ce s-ar fi întâmplat, poate sa judece fiecare, dupa ce va citi rândurile de mai jos, în care se explica semnificatia si consecintele acestor executii.

Mai întâi, cuvintele testamentare ale Capitanului, ca „daca voi fi omorât, sa ma razbunati”, s-au împlinit aievea. Asasinii lui si-au primit pedeapsa cuvenita. Marii maestri ai crimei din era carlista au pierit în noaptea de 26/27 Noiembrie în cazematele Jilavei. Onoarea Legiunii a fost salvata. Am fi ramas cu o pata eterna pe existenta Legiunii, daca, fiind la putere, ar fi scapat cu viata, cum planuia Antonescu, acesti ucigasi ai generatiei noastre.

Dar Capitanul nu cerea razbunarea mortii lui, ca un act postum de satisfactie personala. O, nu! El era prea mare ca sa se gândeasca macar o clipa la propria lui viata. Ci cum spunea el mai departe, în aceeasi circulara, pentru ca era convins ca se va face un mare bine neamului nostru. În ce a constat acest bine? În cursul istoriei lui, poporul nostru a suferit nenumarate nedreptati si vexatiuni. Cate crime nestiute savârsite de conducatorii abuzivi, pe care le-a acoperit tacerea mormântului. Patura conducatoare, cu rare exceptii, s-a distins în toate timpurile printr-un dispret suveran fata de masele populare, iar cine se ridica în apararea lor, pierea fie în ocna, fie de sabie.

Pentru întâia oara în istorie exponentii cinici si nemilosi ai unui regim tiranic s-au întâlnit cu moartea, platind pentru crimele lor. A fost ca o razbunare milenara, plecata din strafundul veacurilor. A fost o lectie istorica adresata tuturor acelora care cred ca se pot bucura indefinit de roadele asupririi lor si al sângelui nevinovat ce l-au varsat.

Din perspectiva Legiunii, gloantele ce-au rasunat în noaptea de 26/27 Noiembrie la Jilava au fost de mare ajutor pentru a asigura supravietuirea miscarii. Generalul Antonescu a macelarit mii de tineri, dar trebuie sa ne imaginam ce s-ar fi întâmplat daca ar fi dispus si de aparatul de teroare faurit sub Regele Carol, daca dementa asasina a lui Antonescu s-ar fi coalizat cu „specialistii” pregatiti de Armand Calinescu, efectul ar fi fost devastator. Cu câta meticulozitate ar fi procedat acestia la urmarirea si distrugerea oricarei fibre de legionar. Ce placere sadica ar fi avut si cât zel ar fi depus ca sa lichideze si impunatoarea falanga de legionari, iesita ca din neant dupa 6 Septembrie. Si de asta data, neretinuti de nimic, cu ura ca-au acumulat-o în timpul captivitatii lor la Jilava, când au fost prizonierii acelora pe care i-au ucis fara mila în timpul dictaturii carliste. De asta data, trebuia sa curete terenul metodic, pentru a nu mai avea nici o grija ca ar mai putea reînvia.

Generalul Antonescu a avut accese de furie când a aflat ca la Jilava a pierit sleahta profesionistilor crimei. Unde mai putea gasi un manunchi de câtiva executanti, dispusi sa-si reia vechiul rol de calai, ucigând si ultimele vlastare ale generatiei legionare, daca ar fi primit ordin de la Conducator?

Generalul le-a simtit cumplit lipsa. Dupa expulzarea noastra de la putere, umbla cu lumânarea ca sa-i descopere pe cei ramasi în viata si sa-i reintegreze în aceleasi slujbe. Avea mare nevoie de ei, când a reluat prigoana contra legionarilor. Dar randamentul nu mai era acelasi. Nici unul din cei readusi la putere nu erau de talia lui Gabriel Marinescu, a lui Bengliu sau Moruzov. Acestia cunosteau miscarea ca în palma. Stiau cum sa procedeze si ce elemente sa aleaga din masele legionare pentru a le trece la crematoriu. Generalul a improvizat un nou aparat de represiune, dar nu se putea compara cu eficacitatea sistemului creat de Calinescu. În zadar dadea ordine Antonescu. Lipsea echipa de baza.

Mai mult decât atât. Asupra celor ramasi în viata si care si-au reluat functiile la Siguranta si Politie apasa temerea actului de la Jilava. Ce se întâmpla, se întrebau ei, daca legionarii revin la putere? Cine ne poate garanta de contrariu? Ei si-au facut datoria, dar au pus o surdina vigilentei lor, temându-se de ziua de mâine. Asa se face ca multi legionari întâlnindu-se cu fostii agenti, au scapat de la arestare, facându-le acestia un semn de complicitate. De pe culmile istoriei, trebuie sa ne închinam cu veneratie în fata acelor camarazi, care, cu pretul sacrificiului lor suprem, au facut un nepretuit bine Legiunii si Neamului. Cretu Gheorghe, Marcu Octavian si ceilalti care au fost condamnati la moarte si apoi executati, puteau sa fuga peste hotare, dar au preferat sa urmeze pilda lui Miti Dumitrescu. S-au predat urgiei antonesciene, pentru a avea cine sa dea raportul Capitanului în cer.

28.SFÂRSITUL DOMNIEI CARLISTE

Dictatura Regelui Carol II n-a luat sfârsit la 6 Septembrie 1940, cum înregistreaza istoria, ci la 30 Noiembrie 1940, când osemintele Capitanului au fost depuse la Casa Verde. Pentru ce este necesara aceasta rectificare de trei luni pentru a elibera certificatul de deces al regimului carlist? Nu e o afirmatie gratuita, ci o recunoastere a unui adevar. Abia la aceasta data s-a coborât cortina istoriei peste acest capitol sângeros din viata neamului nostru. La sfârsitul acestei luni, în interval de câteva zile, s-au succedat trei mari acte care au pus capat acestei epoci întunecate.

I. Pedepsirea asasinilor încarcerati la Jilava. Coloanele de sustinere ale regimului carlist au cazut de pe piedestalul lor, ce li se parea inexpugnabil, dovedindu-se fragilitatea puterii lor în fata Vointei Divine.

II. Reabilitarea morala si juridica a Capitanului. Procesul sau din Mai 1938, când a fost condamnat pentru tradare, a fost revizuit de Înalta Curte de Casatie, care a pronuntat o sentinta de achitare.

III. Deshumarea de la Jilava. Osemintele Capitanului si ale celorlalti martiri legionari au fost scoase din groapa în care zaceau sub lespedea de ciment si purtate pe strazile Capitalei, în evlavia multimilor, cutremurate de aceasta jertfa. Nimic din ceea ce planuise Regele Carol si camarila lui nu ramasese în picioare. Nici condamnarea nedreapta a Capitanului, nici strangularea lui în noaptea de Sf. Andrei si nici îngroparea lui pe ascuns într-un colt îndepartat al Jilavei n-au mai putut fi tinute sub lacat. S-a revarsat lumina de Sus si a intrat Capitanul în eternitate, în stralucirea de alta data, iar fiorosii lui dusmani s-au prabusit în bezna neantului. Trebuie sa adaug, la sfârsitul acestei parti, ca si atitudinea Profesorului Codreanu, dupa reînhumarea Capitanului, s-a schimbat radical. Nu mi-a mai facut nici o greutate în guvernare. S-a retras în locuinta lui si n-am mai auzit nimic de el.

IV. RESTABILIREA ECHILIBRULUI

Într-o scurta perioada, care n-a dainuit mai mult decât doua saptamâni, ne-am bucurat de relativa liniste în guvernare. Relatiile dintre Conducatorul Statului si Miscare s-au normalizat. Cauza principala trebuie cautata în faptul ca Generalul n-a gasit sprijinul necesar la guvernul Reichului, fie pentru a ne aservi puterii lui, fie, în cauza de nereusita, de a ne elimina total din Stat.

I. SCHIMBARE DE ATITUDINE

Dupa ceremoniile funebre – deshumarea osemintelor Capitanului si asezarea lor la Casa Verde – s-a produs un dezghet în relatiile noastre cu Antonescu. O atitudine neasteptata si binefacatoare. Nu îl mai recunosteam pe General. Atât de bun, de amabil, de prietenos, dispus sa dea curs cererilor noastre, în contrast cu „câinele rosu" care reînviase în el, dupa executiile de la Jilava.

Era o pura prefacatorie, pentru a ne induce în eroare asupra planurilor lui, la care nu renuntase, sau o schimbare sufleteasca de fond, sincera, loiala, dându-si seama ca a mers prea departe în bruscarea miscarii si risca sa piarda si ce are, titlul de Conducator al Statului?

Dupa experienta mea de atunci, înclin sa cred ca convertirea Generalului la sentimente mai bune fata de Miscare a fost reala, ca s-a datora unei convingeri intime, determinata de complexul politic de atunci, intern si extern. De asta data nu facea teatru, ci voia în mod efectiv sa restabileasca bunele raporturi cu miscarea.

Factorii care l-au determinat de Antonescu la prudenta sunt aceia pe care i-am expus în partea anterioara si pe care îi regrupez acum într-o privire globala:

– lipsa de sprijin în miscare pentru a-si atinge si ultimul tel al vietii lui în escaladarea puterii: Sefia Legiunii;

– lipsa de sprijin din partea guvernului german, politic si militar, în actiunea ce-o pregatea contra Legiunii;

– participarea impunatoare a poporului la doliul pentru Capitan si pentru camarazii lui asasinati odata cu el.

Aceste reactii neprevazute l-au determinat pe Antonescu sa-si schimbe atitudinea, cautând sa repare raul ce l-a provocat în relatiile cu miscarea.

Fara îndoiala ca orgoliul lui suferise enorm sub presiunea evenimentelor. Fusese silit sa bea o cupa amara, recunoscându-si înfrângerea si dându-si seama ca singur, fara sprijinul german, nu se poate masura cu noi.

2. MAREA MANIFESTATIE DE LA ALBA IULIA

Abia s-au încheiat ceremoniile din capitala si a doua zi un tren special pornea de la Bucuresti spre Alba Iulia, ducând cu sine înaltele autoritati ale Statului, pentru a lua parte la aniversarea Unirii Ardealului cu Patria-Mama.

Trenul a intrat în gara Alba Iulia la ora 9 dimineata. Din vagoane au coborât Reprezentantul M.S. Regelui, Colonel Pastia, generalul Ion Antonescu, Conducatorul Statului, Horia Sima Vice-Presedintele

Consiliului de Ministri, Generalul Ilie Steflea, atasat la Presedintie, si maiorul Elefterescu, secretar la Presedintie. Apoi urmatorii ministri: Mihail Sturdza, Ministrul de Externe, Gheorghe Cretianu, Ministrul Finantelor, Constantin Papanace, Subsecretar de Stat la acelasi Minister, Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne, Corneliu Georgescu, Subsecretar de Stat la Economie, pentru Colonizari si Populatia Evacuata. Ministrul Presei si Propagandei a fost reprezentat de Emil Bulbuc, Secretar General al presei. Miscarea Legionara a fost reprezentata de Comandantii Bunei Vestiri, Ilie Gârneata si Mile Lefter. Printre participanti se afla si Constantin Stoicanescu, Seful Muncii Legionare.

Pe peronul garii, Generalul Ion Antonescu a fost întâmpinat de catre Aurel Bozdoc, Primarul Municipiului, cu traditionala pâine si sare. O companie de infanterie, cu muzica si drapel, a dat onorul, dupa care Conducatorul Statului si Comandantul Miscarii Legionare au trecut în revista compania de soldati si detasamentul de camasi verzi aflate pe peron. Apoi, Conducatorul Statului s-a întretinut câteva clipe cu Generalii Petre Dumitrescu, Corneliu Dragalina, Carol Schmidt, Tiberiu Petrescu, precum si cu toti ofiterii superiori din garnizoana Alba lulia.

Conducatorul Statului a fost salutat apoi de autoritatile civile ale judetului si orasului: Grigore Baciu, prefect al judetului, Avocat Ilie Colhon, Comisar al refugiatilor din Nordul Transilvaniei, Petre Pastiu, sef legionar al judetului.

De la gara, Conducatorul Statului si Comandantul Legiunii s-a îndreptat spre Poarta de la intrarea în Cetate, unde au vizitat celula în care a fost tinut în lanturi Horea pâna la moartea lui pe roata. De asemenea au vazut locul unde au suferit martiriu eroii revolutiei de la 1784.

Generalul Antonescu a vizitat apoi garnizoana militara din localitate, în timp ce seful Legiunii a trecut pe la sediul legionar din localitate.

Dupa aceste vizite, înaltii oaspeti s-au reunit din nou si s-au îndreptat spre Catedrala Încoronarii, la ora 10 dimineata. Au fost întâmpinati sub portalul Catedralei de catre Prea Sfintia sa Partenie Ciopron, Episcop Militar, cu Sfânta Evanghelie, înconjurat de un impunator sobor de preoti în odajdii.

Dupa acest ceremonial, cortegiul a pornit spre Catedrala Încoronarii, unde s-a oficiat un Te-Deum. Raspunsurile au fost date de catre Corul Legionar din localitate.

Pe Câmpia Românilor din fata Catedralei

Înca din zorii zilei, numeroase trenuri venite din Ardeal si Banat au transportat la Alba Iulia zeci de mii de legionari, îmbracati în camasi verzi sau în frumoasele noastre costume nationale. În afara de legionari, alte mii si mii de români din toate satele noastre au tinut sa fie de fata la mareata manifestatie. Dupa o minima evaluare, cel putin o suta de mii de români au umplut platoul din fata Catedralei. Trebuie notat ca ordinul de concentrare al maselor legionare s-a restrâns la organizatiile din Ardeal si Banat. Celelalte parti ale tarii n-au fost mobilizate.

Organizarea manifestatiei a fost impecabila, sub conducerea avocatului Ilie Colhon, Comandant Legionar. În mijlocul Câmpiei Românilor din fata Catedralei Încoronarii, s-a ridicat o imensa tribuna, deasupra careia strajuia un panou în forma de Cruce, înalt de aproape 20 de metri. Pe bratele acestei Cruci, erau fixate cinci icoane cu chipurile eroilor neamului. Capitanul în centru, având de-o parte si de alta, figurile scrutatoare peste veacuri ale lui Horia, Closca, Crisan si Avram Iancu.

La iesirea din Catedrala si pâna la urcarea la tribuna, Generalul Antonescu si Horia Sima au fost salutati cu urale prelungite, în fata tribunei s-a sfintit mai întâi steagul Uniunii Fostilor Luptatori din Garzile Nationale, din anii 1918-1919.

Cuvântarile

Dupa actul sfintirii, seria cuvântarilor a fost deschisa de Generalul Vlad, Comandantul Garzilor Nationale din anii 1918-1919:

”Noi, membrii Garzilor Nationale din anii 1918- 1919, istoviti de suferintele îndurate pe toate fronturile razboiului mondial, de lipsurile îndurate pe toate fronturile razboiului mondial, de lipsurile îndurate în captivitate, si de povara anilor ce ne-au presarat capetele cu bruma batrânetii, nu ne mai putem lua angajamentul reabilitarii. Suntem însa fericiti ca destinul ne-a învrednicit de norocul sa avem un tineret care sa continue lupta dusa de noi.

Garda Nationala Româna, Comandantul vostru de ieri, ordona transmiterea steagului vostru Uniunii Fostilor Luptatori din Garzile Nationale din 1918-1919, înmânându-l Primului Presedinte al vostru.

Iar voua, tinerilor, încalecati pe aripile soimilor de fier ai împlinirii tuturor nadejdilor românesti, va zic cuvintele Marelui Mucenic: „Faceti o tara frumoasa si stralucita ca Soarele de pe Cer.”

Dr. Aurel Dumitrescu, Presedintele noii organizatii a Uniunii Fostilor Luptatori, care a luat în primire steagul predat de Generalul Vlad, a rostit urmatoarele cuvinte:

”A 22-a aniversare a alipirii Ardealului de Patria Mama gaseste hotarele tarii ciuntite. Este poate totusi un semn fericit de la Dumnezeu, pentru ca de câte ori tara si Neamul sunt greu încercate, noi generatii de eroi se nasc, care, cu bratele otelite, vor lupta pentru a da câstig cauzei românesti.”

Se urca la Tribuna Ilie Colhon, avocat, Comandant Legionar si organizatorul serbarii de la Alba Iulia, care în esenta a spus urmatoarele:

”Cu toata jalea si durerea care ne-au strivit inimile, îngenunchem astazi, ridicând imnuri de slava si marire lui Dumnezeu, pentru ca a harazit Neamului nostru un om care sa-l salveze de la pieirea fiintei lui.

Se cuvine sa ne legam în fata lui Dumnezeu si a Capitanului si în fata miilor de martiri ai neamului, ca îl vom urma cu sfintenie pe Generalul Antonescu, care paseste astazi biruitor în Cetatea Ardealului, pe urmele Marelui Mihai.

Sa ne legam în fata sutelor de morminte legionare ca îl vom urma pe Comandantul nostru, Horia Sima, pâna la moarte, pentru a împlini vrerea lui Ion Mota si dorinta Capitanului.

Sa facem o tara frumoasa, ca un soare, binecuvântata si ocrotita de Dumnezeu.”

Dupa Colhon am luat eu cuvântul, adresând maselor adunate pe Platoul Românilor urmatorul mesaj, pe care-l reproduc dupa cum a aparut în gazeta Buna Vestire.

Horia Sima, seful Miscarii Legionare, vorbeste Ardealului

”Domnule General, Marita Adunare Nationala,

Este pentru întâia oara când sufletul românesc de pretutindeni, dupa 22 de ani de Unirea de la Alba Iulia, se regaseste cu atâta însufletire în Cetatea lui Mihai Viteazul.

Aceasta sarbatoare aminteste, prin numarul ei mare si clocotul de viata care o stapâneste, ziua de 1 Decembrie 1918, când zecile de mii de romani din Ardeal si Banat, adunati aici, au hotarât sa darâme o stapânire nedreapta si sa-si uneasca destinul cu fratii de dincolo de munti.

Actul savârsit atunci la Alba Iulia a izvorât în chip nesilit din constiinta poporului nostru si din dreptul lui de a decide asupra teritoriului pe care îl stapâneste, atât ca numar, cât si ca vechime istorica.

El încheie o epoca nesfârsit de lunga a luptelor dintre noi si unguri si care trebuia sa însemne un veac nou în istoria poporului nostru.

Ceea ce a lipsit din clipa unitatii teritoriale si pâna astazi, pentru ca viata poporului nostru sa se desfasoare pe o linie de ascendenta, au fost oamenii de mare raspundere la cârma tarii. Nici unul n-a vrut sa înteleaga ca numai o puternica închegare sufleteasca a tuturor, în serviciul ideii de permanenta a

neamului nostru, numai o mobilizare a tuturor sfortarilor unei natiuni, poate sa-i asigure trainicia hotarârilor sale.

Dupa ce poporului nostru i s-au dat prin legi si constitutii toate drepturile, prin metodele de guvernare i s-au risipit toate puterile si libertatile, pâna când i s-a nimicit credinta în viitor si pâna când a ajuns sa se simta asuprit în propria lui tara si sa priveasca cu deznadejde ziua de mâine.

Sub aceasta gresita orientare a conducatorilor tarii, sufletul de luptator al Ardealului a fost nesocotit. Sufletul acesta smuls în chinurile pe roata ale Balgradului si în spânzuratorile de pe întreg cuprinsul Transilvaniei, sufletul Ardealului, ravasit de durerea nedreptatilor care au pustiit inima Iancului, sufletul zbuciumului prin închisorile Vatului si Seghedinului, sufletul care si-a cautat aparatori pâna pe câmpiile din Majadohonda Spaniei sau care a ars ca jarul în inima lui Siancu si Banea, n-a fost înteles.

Acest suflet ardelenesc de luptator permanent, singurul care a asigurat trainicia aspiratiilor si hotarârilor poporului nostru, nu a aflat ascultare nici chiar de multe ori la multi dintre conducatorii politici ardeleni în ultima vreme, care în loc sa cultive acest spirit de lupta, au luptat contra lui.

Dar noi, Ardealule schingiuit, nu te-am uitat. Sufletul tau urias cât un munte si mare cât o furtuna rascolitoare, si-a gasit împlinirea în Legiune. La chemarea Capitanului, mii de flacai din Ardeal au pornit sa se însiruie sub comanda lui si multi dintre ei n-au mai prins rasaritul soarelui.

Ardealule, leagan al neamului, tulnicul durerilor tale razbate peste tot. Din cetatea aceasta, a suferintelor si nadejdilor noastre, unde am venit sa slavim împlinirea unui act de dreptate, astazi, când în fruntea tarii se afla un ostas care traieste si conduce în spiritul marilor tai luptatori, Ardealule, sufletul tau ne vesteste biruinta.

Traiasca Ardealul Legionar!

Traiasca Generalul Antonescu, Conducatorul Statului!

Traiasca România Legionara!” (urale prelungite)

Discursul D-lui General Ion Antonescu

”Romani,

Frati ardeleni,

Legionari!

1 Decembrie nu este anul acesta ziua bucuriei nationale.

1 Decembrie este ziua durerii Neamului.

1 Decembrie este astazi pentru noi ziua martirilor care au suferit si au murit, s-au jertfit si au cazut odata cu granitele noastre sfinte.

1 Decembrie este anul acesta ziua judecatii trecutului, este ziua mustrarii si a pocaintelor, dar este, fratilor, si ziua care ne deschide calea drepturilor viitorului. Sa pasim pe aceasta cale cu încredere în biruinta.

Am pus doua mii de ani ca sa ne întemeiem hotarele vietii si drepturile românesti, hotarele lui Traian, ale lui Mihai-Bravul si ale lui Ferdinand; am umplut de rusine si paginile de glorie milenara ale istoriei noastre si slovele biruintei românesti, lasând sa se pravaleasca în prapastia robiei ceea ce zidisem cu sângele atâtor martiri si sângele ultimilor 800.000 de morti.

Se platesc greselile

Douazeci de ani ne-am frânt puterea, ne-am slabit cugetul si ne-am slabit mintile în lupte fratricide pentru ideologii. În deosebi stupide. În bârfeli odioase. În vrajbe dureroase si în apucaturi neomenoase.

Greselile au venit la scadenta. Teribila scadenta!

Granitele s-au prabusit rând pe rând, fara ca sa încercam sa le aparam, fiindca România a fost surprinsa de furtuna, total slabita înauntru si fara nici un sprijin dinafara.

A fost pedepsita o natiune care va fi eterna, pentru pacatele unei generatii care este trecatoare. Dar sa nu ne robim durerii. Durerea si înfrângerea închid în mormântul istoriei neamurile sortite pieirii, dar redesteapta si înalta adevaratele popoare. Si Neamul Românesc nu piere.

Din îndepartate veacuri si pâna azi a reînviat de nenumarate ori triumfator si înviorat din cenusa suferintelor si umilintelor sale.

Catre fratii ardeleni

De aceea, din aceasta cetate a Unirii, a drepturilor noastre vesnice si încercate, ma adresez cu încredere tuturor. Îmi îndrept gândul plin de nadejde spre ardeleni, spre ostasi, spre legionari si spre toti romanii.

Frati ardeleni!

Voi care v-ati sfâsiat sufletul si trupul!

Voi care v-ati parasit înca odata vetrele vietii si crucile mormintelor.

Voi care ati adaugat dureri noi la hrisovul suferintelor de veacuri.

Nu descurajati!

Pe umerii vostri sta apasarea sfânta a datoriilor stramosesti.

În aceasta clipa de îngenunchere, îngenuncheati ca sa auziti trosnetul de trupuri pe roata ale lui Horia si Closca; simtiti în sânge clocotul de viata ardeleneasca al lui Avram Iancu si ritmul de redesteptare nationala al lui Muresan. Plecati urechea la brazda stramoseasca si purtati în cuget icoana gândurilor lui Lazar, Sincai si Saguna, si cutremurati-va de biruinta mareata si vesnica a 1ui Mihai Viteazul.

Ne-am nascut aici, suntem cei dintâi asezati aici si vom pleca cei din urma. Vom muri aici, frati ardeleni, pentru ca nu putem parasi, ceea ce nu se poate parasi. Nici furtunile, nici trufiile si nici tradarile nu ne vor clinti. În fata noastra viitorul sta aspru si greu, dar plin de nadejde.

Pentru alinarea suferintelor celor în pribegie

Am facut totul pentru a mângâia suferintele pribegilor. Credinta lor este nesfârsita, durerea lor este nemarginita, ura lor este fara limita.

Desi am gasit o tara secatuita, am dat totusi multe ajutoare si vom face toate jertfele pentru a le da putinta sa înceapa, prin munca, viata lor de la capat. Am expropriat pentru ei toate proprietatile rurale evreiesti; pe ele am asezat mare parte din pribegii neamului.

A vrut Dumnezeu, ca eu, care am luptat în tinerete pentru granitele neamului si m-am straduit pentru onoarea si puterea armatei, sa am la batrânete dureroasa soarta de a-i aduna pe risipitii granitelor sfarâmate, fara sa am putinta de a le mângâia ranile si suferintele atât cât sufletul meu si al D-voastra ar fi dorit." (În continuare, Generalul Antonescu arata ca în calatoriile lui la Roma si Berlin a pledat cauza Ardealului si a gasit întelegere deplina la cei doi conducatori ai Puterilor Axei)

Catre legionari

Legionari, România national-legionara si viitorul întreg al neamului depinde astazi de fapta voastra de mâine.

De atâtea ori mi-am deschis sufletul pentru voi, de atâtea ori mi-am îndreptat gândul spre voi. Astazi, în aceasta zi sfânta si trista, din aceasta cetate de biruinta româneasca, va trimit din nou sfatul si nadejdea mea.

Mistica nationala înseamna convingerea si dreptatea în puterea unui neam. În aceasta cetate s-a zamislit întâia oara mistica nationala, prin lupta si prin jertfa. Aici s-a zamislit prima ctitorie a drepturilor si a afirmarii românesti.

Legiune a Arhanghelului Mihail, tu trebuie sa slujesti crezul în puterile neamului. Pentru aceasta, fiecare fapta a fiecarui legionar trebuie sa fie o închinare si o îngenunchere la drepturile si la datoriile fata de patrie. Daca tara este astazi a Legiunii, si Legiunea trebuie sa fie a tarii. Adevaratul legionar, legionarul legendar, serveste însa tara sa numai prin munca, numai prin ordine, numai prin supunere oarba la legile si chemarile tarii. Numai facând astfel, va veti împlini datoria fata de neam, fata de istorie, fata de voi însiva si fata de jertfa Capitanului.

Am suferit pentru voi, am luptat pentru voi, mi-am sfarâmat în tandari o cariera stralucita, pentru voi, si am patimit pentru voi. Am nu numai dreptul, dar si datoria sa va cer ascultare nesovaitoare si daruire completa. V-o cer eu, pentru ca prin mine o cere tara. Ascultati-o. Lucrati în ordine, în liniste, în înfratire si armonie. Numai asa vom putea scoate tara din zbucium si restriste, numai asa îi vom dura viitorul si îi vom asigura biruinta.

Ati luptat, ati suferit, ati învins. Întindeti frateasca mâna la toti si construiti cu totii."

(Dupa acest mesaj adresat legionarilor, Generalul se îndreapta spre toti Românii, cerând sprijin si încredere din partea lor.)

"Români!

De aceea din Alba Iulia, unde gloria celui dintâi întregitor a adus peste veacuri afirmarea de vointa si unire a Ardealului, pentru ca în sunetul de clopote al credintei stramosesti, sa dea coroana unirii celui din urma rege întregitor, în numele trecutului, pentru apararea prezentului si pentru gloria viitorului, cer azi unirea românilor într-un singur suflet.

Traiasca România!

Traiasca Regele!

Traiasca Legiunea!

Traiasca Unirea Româneasca!

Traiasca biruinta ce va veni!"

La sfârsitul cuvântarii Generalului, valurile imense ale legionarilor au izbucnit în urale.

Dupa manifestatie, înaltii oaspeti, Colonelul Pastia, Reprezentantul M.S. Regelui, Generalul Antonescu, Horia Sima, ministrii si suita lor, s-au îndreptat spre Palatul Episcopiei, unde au luat masa în sala de festivitati. Fete tinere, în costume nationale au servit bucatele la masa. În tot timpul prânzului s-au cântat cântece românesti si a domnit o mare însufletire.

Dupa receptia de la Palatul Episcopiei, înaltele autoritati s-au îndreptat spre Piata Mihai Viteazul, unde, de la o tribuna, au primit defilarea armatei si a detasamentelor legionare din Ardeal si Banat.

La orele 5 dupa masa, Generalul Antonescu cu toti membrii guvernului au reluat drumul spre capitala, în trenul special cu care au venit.

O singura nota discordanta în aceasta zi mareata. Ne aflam spre sfârsitul mesei, când, în fata Palatului Episcopiei, s-a adunat o mare multime de legionari, care au început sa-mi strige numele. Generalul vadit nemultumit, mi-a spus: „Du-te afara ca te cheama legionarii”. Am iesit si am multumit pentru manifestatie. Dându-mi seama ca Generalul suferise în orgoliul sau, l-am chemat pe Victor Silaghi si i-am spus sa organizeze în graba o concentrare asemanatoare de legionari, în cinstea lui Antonescu. Într-adevar în câteva minute, în fata Palatului Episcopiei, au izbucnit urale furtunoase pentru Conducatorul Statului. Antonescu a iesit în cerdac si extrem de fericit, i-a salutat cu bratul în sus pe manifestanti.

Serviciul de ordine al Miscarii, creat dupa dizolvarea politiei legionare, a dat întâiul examen al eficientei lui. Membrii acestui serviciu, în uniforma si cu pistoalele la brâu, erau permanent în jurul nostru, ocrotindu-ne. Generalul a fost multumit de modul discret în care si-au îndeplinit datoria membrii acestui serviciu si a adresat felicitari sefului lor, Boian-Moisescu.

3. PARADA TRUPELOR GERMANE

Abia ne-am întors de la Alba Iulia si la Bucuresti ne-a asteptat un nou eveniment important: parada militara a trupelor germane.

Ca urmare a intrarii României în Pactul Tripartit, Misiunea Militara Germana a organizat în capitala o defilare a trupelor germane de instructie, atât ca omagiu pentru adeziunea tarii noastre la acest pact, cât si ca o demonstratie a fortei combative a Reichului.

Defilarea a avut loc în ziua de 3 Decembrie si s-a desfasurat pe Soseaua Jianu, începând de la Statuia Aviatorilor.

S-a construit o tribuna destinata înaltelor autoritati ale Statului si alaturi de ea alte tribune, rezervate celorlalti invitati. În tribuna principala, în centru, a luat loc M.S. Regele Mihai I. La dreapta Regelui, în linie, protocolul german l-a asezat pe Generalul Ion Antonescu, pe Horia Sima si pe Fab- ricius, Ministrul Germaniei la Bucuresti. În stânga Regelui, erau Generalul Hansen, Comandantul Misiunii Militare Germane si Generalul Speidel, Comandantul Misiunii Germane de Aviatie.

În aceeasi tribuna, în al doilea rând, se aflau înaltele autoritati militare ale Statului: Colonelul Râmniceanu, adjutant al M.S. Regelui, Generalul Pantazi, Subsecretar de Stat la Apararea Nationala, Comandorul Jienescu, Subsecretar de Stat pentru Aviatie, Amiralul Koslinski, Subsecretar de Stat pentru Marina, Generalul Dobre, Subsecretar de Stat pentru Aprovizionarea Armatei, Generalul Ioanitiu, Seful Marelui Stat Major, Generalii Tataranu si Iacobici.

O alta tribuna era rezervata membrilor din guvern: Sturdza, Petrovicescu, Mares, Mihai Antonescu, Vasile Iasinschi, Alexandru Constant. În tribuna guvernului se mai afla si D. Lupu, Primul Presedinte al Înaltei Curti de Casatie si Justitie.

Corpul Diplomatic a fost reprezentat de Merry del Val, Ministrul Spaniei la Bucuresti, Macici, Ministrul Slovaciei, si atasatii militari ai Germaniei, Italiei si Japoniei. Au mai fost prezenti la defilare reprezentantii presei straine: germane, italiene si japoneze, între care Costa Trandafilo, atasatul de presa al Italiei, Dr. Schikert, Dr. Voss, Karl Hermann Theil, acreditati pe lânga diferite agentii si organe de presa ale Reichului.

Pe întreg parcursul Soselei Jianu, de-o parte si de alta, s-a însiruit un numeros public. Se distingeau detasamentele de camasi verzi, batalioanele tineretului german din România, precum si numerosi functionari de la marile ministere si muncitori de la întreprinderile din capitala.

Defilarea a început la orele 12. O formatie de avioane de vânatoare germane a strabatut cerul ca niste sageti, urmate de alte grupuri de avioane, de alt tip. Defilarea este deschisa de o echipa de vânatori români în accentele muzicii lor militare, care intoneaza arii patriotice. Defilarea vânatorilor este

impecabila. Toti ostasii sunt patrunsi de solemnitatea momentului Odata defilarea încheiata, muzica româneasca se încoloneaza dupa unitatea de vânatori si o muzica germana îi ia locul.

Trec mai întâi prin fata tribunei, trupele motorizate germane, cu statele lor majore: infanterie motorizata, formatiuni de tancuri si artilerie antiaeriana.

Urmeaza trupele pedestre: un batalion de aviatie si un batalion de infanterie.

Impresia a fost de neuitat pentru toata asistenta, atât prin tinuta martiala a unitatilor germane cât si prin calitatea armelor cu care erau înzestrate. Pâna atunci armata germana nu suferise nici o înfrângere si în mintea tuturor parea sa fie o formidabila forta militara, necunoscuta în istorie, careia nu-i va putea rezista nici o putere de pe glob.

Parada a luat sfârsit aproape de orele doua. M.S. Regele, Generalul Antonescu si Horia Sima i-au felicitat pe comandantii misiunii militare germane si si-au luat ramas bun de la membrii guvernului si de la corpul diplomatic.

4. AM AVUT NOROC…

Înainte de a pleca spre Alba Iulia, anturajul feminin din jurul lui Antonescu, în frunte cu Doamna Goga, l-a sfatuit pe General sa nu mearga la manifestatia de 1 Decembrie, deoarece „legionarii ar putea sa-l omoare”, dupa cele întâmplate la Jilava.

Teama lui sa nu aiba parte de un glonte mi-a destainuit-o Generalul la întoarcerea de la Alba Iulia, în trenul ce ne aducea spre Bucuresti:

> – Auzi, Domnule Sima, cu ce umbla lumea: ca legionarii vor sa ma împuste, pe mine, care am facut atâtea pentru ei. Si ai vazut ce entuziasm, ce manifestatie mi s-a facut la fiecare pas. Sunt fericit ca am trait aceste clipe de neuitat în mijlocul legionarilor din Ardeal.
>
> Conducatorul era într-o stare sufleteasca euforica.
>
> La manifestatia de la Alba Iulia, îmbracase peste hainele militare un suman moldovenesc, din acelea purtate si de Capitan, iar pe cap, nu stiu de la cine luase, avea un bicorn ca Mussolini, cu semnul Garzii de Fier în partea dreapta. Aparea în fata maselor populare ca un legionar, desi nu avea camasa verde. În tot timpul nesfârsitei defilari, cu mine alaturi, saluta cu mâna în sus. Disparusera de pe fata lui acele manii si încruntari de mai înainte si acuma parea iluminat de o mare bucurie interioara. Atmosfera de sarbatoare de la Alba Iulia, entuziasmul cu care era întâmpinat de multime, l-au convins ca nimeni nu-i vrea raul. Dimpotriva, priveste la el ca la parintele patriei, chemat de Providenta sa salveze România din nenorocirea în care cazuse.

Dupa ce a trecut si ziua defilarii trupelor germane, mi-a spus îngândurat:

– Domnule Sima, am avut noroc cu ultimele evenimente: înmormântarea lui Codreanu, serbarea de la Alba Iulia si parada trupelor germane. Aceasta succesiune de acte memorabile, ne-a salvat popularitatea. Altminteri, dupa Jilava si mai ales dupa asasinarea lui Iorga si Madgearu, opinia publica ne-ar fi dat peste cap.

– Domnule General, i-am raspuns, câta vreme ramânem împreuna, nu ne poate nimeni da peste cap. Suntem prea tari. Opinia publica este cu noi. Cele trei evenimente au demonstrat înca odata reactia favorabila a poporului la guvernarea noastra. Pentru cei de la Jilava nu plânge nimeni. Cât priveste moartea lui Iorga si Madgearu, eu sunt primul care o regret, stiind ce necazuri ne-a adus. E o întâmplare nefericita, dar nu aveam ce face. Trebuie sa mergem înainte, suportând aceasta lovitura.

Acuma, daca D-voastra credeti ca opinia publica ar fi contra noastra avem un mijloc infailibil sa ne convingem: alegerile.

Pentru a treia oara ma adresez D-voastra, rugându-va sa procedati la consultarea poporului, invitând toate partidele sa participe. Eu sunt gata oricând sa ma supun unui verdict popular.

Sunt convins ca poporul este cu noi si vom obtine majoritati zdrobitoare, în caz de alegeri. În modul acesta nu va mai putea sustine nimeni ca guvernam contra vointei poporului".

Propunerea mea, clara si categorica, oferita pentru a treia oara Generalului, ca alternativa politica la sistemul existent, nu i-a convenit nici de asta data, desi el deschisese discutia, spunând îngândurat ca „ne-ar fi putut rasturna opinia publica".

– Bine, sa ma gândesc.

Generalul s-a consultat, cum îi era obiceiul, cu anturajul sau si apoi cu oamenii partidelor. Acestia l-au sfatuit din nou sa nu se avânte pe aceasta cale, deoarece Miscarea Legionara este la zenitul popularitatii ei si rezultatele alegerilor ar putea sa afecteze si pozitia lui.

5. SEMNE DE BUNAVOINTA

În zilele urmatoare, Generalul ne-a coplesit de atentii si dragoste. Nici nu deschideam bine gura sa ridic o problema si era dispus sa o rezolve, fara prea multe explicatii, în sensul vederilor noastre. A fost, a doua luna de miere în relatiile noastre cu Conducatorul Statului. Însir câteva din binefacerile de care ne-am bucurat din partea Generalului în aceasta scurta perioada:

I. Dupa ce s-a întors de la Alba Iulia, încântat de ceea ce vazuse acolo, de splendida defilare a camasilor verzi, de frumoasele costume nationale din Ardeal, mi-a spus ca va aloca o suma de 100 milioane lei pentru înzestrarea legionarilor cu uniforme.

"Trebuie sa ne prezentam si noi în conditii demne fata de membrii partidelor din Italia si Germania". Banii trebuiau sa fie varsati atelierului de confectii de uniforme legionare, de sub conducerea lui Vasile Iovin.

II. Într-un Consiliu de Ministri, tinut la scurta vreme, Generalul Antonescu aproba ca sa se acorde din bugetul Statului „pensii de onoare" familiilor legionarilor ucisi în era carlista. Erau aproape 300 de familii în aceasta situatie. Când s-a dat comunicatul presei, nu stiu din interventia cui, a fost sters cuvântul „onoare", cum fusese stabilit în Consiliul de Ministri si a aparut numai „pensii".

III. S-a luat în cercetare cazul special al Doamnelor Iridenta Mota si Elena Codreanu, sotia Capitanului. Conducatorul a aprobat ca acestor doua vaduve sa li se acorde o pensie de 50.000 lei lunar, tinându-se seama de jertfa cutremuratoare a sotilor lor pentru Neam si Tara.

IV. Pentru a veni în ajutorul studentimii, Generalul Antonescu a alocat un ajutor substantial din partea Statului în valoare de 100 milioane lei. Acest fond trebuia sa serveasca la repararea si amenajarea caminelor existente si la îmbunatatirea hranei studentilor.

Era vadita dorinta Generalului de a ne capta bunavointa, pentru a sterge urmele asprei atitudini dupa întâmplarile de la Jilava. Pretentia lui de a lua sefia Legiunii nu mai fusese ridicata si nimic nu parea sa mai stea în calea unei colaborari loiale si rodnice pentru tara.

6. MIHAI ANTONESCU INTRA ÎN CUIB

Tot în aceasta scurta perioada de pace si destindere în sânul guvernarii a cazut si senzationala cerere a lui Mihai Antonescu de a intra în cuib.

Într-o zi, trebuie sa fi fost prin 4-5 Decembrie, vine Mihai Antonescu în biroul meu si-mi spune ca el se simte legionar, ca gândeste ca un legionar si vrea sa faca parte formal din Miscare, dar nu ca o simpla declaratie de adeziune în fata mea, ci vrea sa fie încadrat într-un cuib, ca sa cunoasca comunitatea noastra si sa traiasca în mijlocul ei.

Evident, m-a bucurat convertirea lui Mihai Antonescu la idealurile Miscarii, dar am ramas putin încurcat, nestiind unde sa-l trimit ca sa-si faca educatia de legionar. El era umbra Generalului si cel mai intim sfatuitor al acestuia. Nu-l puteam repartiza într-o unitate oarecare de „Razleti”, ca pe orice începator, pentru a nu suferi în orgoliul sau. Trebuia sa-l introduc într-un mediu potrivit personalitatii lui. Si atunci am gasit o alta solutie.

I-am comunicat ca voi reconstitui cel dintâi cuib legionar din capitala, care a luat fiinta în toamna anului 1927, si, în cadrul acestui cuib istoric, îl voi invita si pe el sa intre. A fost foarte magulit de propunerea mea si mi-a spus ca asteapta cu nerabdare ziua când va putea lua parte la cea dintâi sedinta a acestui cuib memorabil.

Din primul cuib întemeiat la Bucuresti în 1927, mai erau câtiva legionari în viata. Unii dintre ei, între care Belgea si Iordache Nicoara, fusesera ucisi în timpul prigoanei carliste. Traia seful acestuia si întemeietorul lui, Andrei C. Ionescu, apoi Victor Chirulescu si Dr. Iosif Dumitru. Noi patru am format baza istorica a acestui cuib reînviat, la care l-am adaugat pe Horia Cosmovici si pe Alexandru Vergatti, doua elemente de aleasa formatie juridica si culturala, cunoscute de Mihai Antonescu, tocmai pentru a nu se simti strain în mijlocul nostru.

Sedintele le tineam seara în casa lui Horia Cosmovici. Eu deschideam sedinta cu ritualul obisnuit, iar Mihai Antonescu repeta în cor cu toti ceilalti legamântul legionar, jurând ca nici el nu va trada niciodata Legiunea si nici pe Capitan. Apoi ne asezam la o masa, unde discutam diferite chestiuni, cele mai multe de politica externa, ferindu-ne sa ne atingem de problemele guvernarii. Mihai Antonescu parea ca se simte bine în mijlocul nostru. Vorbea degajat si afectuos.

La a treia sedinta, Mihai Antonescu ne comunica ca Generalul aflând de existenta acestui cuib, vrea sa-i cunoasca pe toti membrii lui si în acest scop ne invita, dupa sedinta, sa luam masa cu el la Presedintie. A fost o masa de barbati, membrii cuibului si Generalul.

Conversatia s-a desfasurat mai mult în domeniul amintirilor. A început Generalul sa povesteasca din viata lui de militar din timpul primului razboi mondial, când a condus operatiile armatei care apara Moldova, sub conducerea lui Prezan. Apoi a trecut la ultimele luni din domnia Regelui Carol II. Ca urmare a asprei scrisori ce i-a trimis-o lui Carol, dupa evacuarea Basarabiei si Bucovinei de Nord, a fost ridicat de acasa de la Predeal si arestat. Nu stia ce i se putea întâmpla. Avea senzatia ca ar putea sa fie lichidat. A fost tinut un timp oarecare la Predeal si apoi internat la Mânastirea Bistrita, de unde a fost eliberat abia la 1 Septembrie, în ajunul catastrofei.

Vorbea cu o mânie abia retinuta de agentii care l-au ridicat si de patronii lor de la Siguranta, Moruzov si Niki Stefanescu. Alunecând discutia la executiile de la Jilava, a zis numai atâta: „Acuma...” si a facut un semn al crucii pe pamânt, ca si cum ar fi voit sa spuna ca si-au meritat soarta.

V. FAZA PROVOCARILOR

Perioada de bune raporturi între General si Miscare n-a dainuit mai mult decât doua saptamâni. Faptul care a provocat deschiderea unei noi crize în guvernarea noastra a fost rechemarea lui Fabricius din postul de Ministru al Germaniei la Bucuresti. Din acest moment, Generalul era de nerecunoscut. Multiplica motivele de conflict, atât prin interventii abuzive în guvernare, nejustificate din punct de vedere al legalitatii Statului National-Legionar, cât si prin virulenta cu care denunta si condamna orice greseala a functionarilor legionari.

1. FATALA DECIZIE A BERLINULUI

Fara sa fi fost noi cu ceva amestecati în rechemarea lui Fabricius si înlocuirea acestuia cu baronul Manfred von Killinger, decizia Berlinului a avut consecinte grave asupra cursului guvernarii noastre, distrugând în cele din urma însasi existenta Statului National-Legionar.

Pentru a întelege furia ce l-a apucat pe General când a aflat de rechemarea lui Fabricius din postul sau de la Bucuresti, trebuie sa ne reamintim conexiunea intima dintre cele doua personaje. Între ele existau mai mult decât relatii oficiale cordiale. Fabricius devenise un alter-ego al Generalului în domeniul politicii externe. Acesta transmitea la Berlin toate informatiile auzite din gura Generalului, tot ce-i destainuia acesta, având loc cu precadere neîntelegerile cu Miscarea. Magulit de atentia ce i-o acorda Generalul, fiind Duminica de Duminica oaspetele lui la Predeal, Fabricius nu se mai ostenea sa verifice daca „plângerile" Generalului corespundeau realitatii. Generalul era un fel de „tabu" pentru Fabricius, „der beste Man der Nation", care, dupa ce i-a adus la putere pe legionari, îsi vedea amenintata însasi opera lui de salvare a Statului de ingratitudinea legionarilor si de apucaturile lor anarhice.

Ce se întâmpla în tara noastra, interesa foarte mult Berlinul, deoarece România devenise pozitie-cheie în strategia generala a celui de-al Treilea Reich, Hitler avea nevoie de liniste în România, pentru a-si pregati viitoarele operatii militare, atât în Balcani cât si contra Rusiei. Antonescu a speculat fara scrupul, în dauna miscarii, aceste necesitati de razboi ale Germaniei national-socialiste, prezentându-se la Berlin ca omul ordinii în România, care se vede înfruntat de valul anarhiei legionare.

În aceasta faza de discreditare sistematica a Miscarii, Fabricius a jucat un rol capital, secundându-l pe General cu o loialitate care depasea rolul sau de ministru al Germaniei la Bucuresti si propriile lui atributii.

Hitler însusi suferea de o imagine deformata a realitatilor din România, de pe urma amintirilor ce le avea din Iunie 1934, când a trebuit sa procedeze cu cea mai mare brutalitate contra propriilor lui trupe de asalt (SA), pentru a salva relatiile cu armata. Ori, comparatia nu era exacta. Antonescu nu era sef de miscare, ci un general oarecare, care, ajutat de împrejurari, ajunsese Sef de Stat. Generalul nu avea nimic comun cu miscarea decât faptul ca se gasea în alianta cu ea, în sânul aceleiasi guvernari. Generalul Antonescu putea fi mai degraba comparat cu Generalul Schleicher, care încercase în 1932 sa împiedice ascensiunea la putere a national-socialistilor. Dar nu exista nimeni în anturajul lui Hitler care sa-i aduca aminte de acest episod din propria lui viata politica, pentru ca sa-si corecteze cu ajutorul lui imaginea ce-o avea despre situatia din România. În fata rapoartelor lui Fabricius, care coincideau cu a altor organe informative de la Bucuresti (Misiunea Militara Germana si Abwehr-ul) si care confirmau tensiunea crescânda între General si Miscare, a fost convins ca în România se petrece ceva asemanator cu ce-a trait el în 1934. Si atunci a transat conflictul în favoarea lui Antonescu, fara sa mai cerceteze cine are dreptate. De fapt Antonescu era promotorul dezordinilor, iar noi victimele setei lui de dominatie absoluta.

Rechemarea lui Fabricius a fost interpretata de General ca un atentat politic contra propriei lui persoane, de care legionarii nu sunt straini. Omul de care se considera intim legat, si care l-a ajutat de atâtea ori la Berlin, acum era îndepartat si tocmai într-un moment când avea mai mare nevoie de el. Cine putea profita de acest act'? Evident, numai legionarii. De acum înainte nu se mai simtea sigur nici pe pozitia lui de Sef de Stat. S-a petrecut ceva la Berlin, care îl nelinistea si îl punea în garda.

De alta parte, Fabricius suferise aceeasi trauma politica. Din postul exceptional la care se ridicase, de prim confident al Generalului, se vedea azvârlit într-o functie minora, la Ministerul de Externe German! Fusese Ministru multi ani în sir la Bucuresti, se obisnuise cu mediul de viata de aici, se considera insubstituibil în aceasta capitala din Balcani, mai ales în aceasta faza de fulgeratoare ascensiune a Reichului. El, care facuse atâtea eforturi ca sa stabileasca bune raporturi între România si Germania, se vedea acum frustrat de roadele întregii lui cariere. La Bucuresti, personalitatea lui Fabricius luase proportii. Când intervenea în politica interna, se cutremura capitala. Si acum, dupa atâtia ani de serviciu loial natiunii germane, sa cada în rolul obscur al unui functionar la Wilhelmstrasse!

Era prea mult, era insuportabil! Si aceasta, credea el, din cauza intrigilor legionare la Berlin! Aveam noi, în acel moment, vreun interes sa fie îndepartat Fabricius? Nici unul! Asa cum era, reprezenta o continuitate, o garantie ca politica interna a României nu va suferi cutremure, nu va merge spre o ruptura. Era un diplomat. Nu ne simpatiza si ne-a facut mult rau, dar tocmai natura lui de diplomat si experienta în capitala României îl vor determina sa nu împinga lucrurile la extrem. Daca criza anterioara, dupa Jilava, a fost depasita, se datoreaza si eforturilor lui Fabricius, care l-a consiliat pe General la moderatie.

Iata paradoxul diplomatiei lui Fabricius! De-o parte era portavocea fidela Generalului la Berlin, dar, de alta parte, spera ca va putea ajunge la un acord trainic de guvernare, rezolvându-se neîntelegerile în favoarea lui Antonescu, asigurându-i acestuia suprematia necontestata în Stat.

Prin decizia de la Berlin, ne aflam în fata a doi indivizi rabiati. De-o parte, Antonescu, care vedea în înlocuirea lui Fabricius o lovitura a legionarilor, prin legaturile lor la Berlin; de alta, Fabricius, care, datorita tot legionarilor, îsi vedea cariera lui zdrobita. Tocmai în apogeul ei, trebuia sa paraseasca viata somptuoasa cu care se obisnuise la Bucuresti.

Între cei doi oameni se legase o strânsa tovarasie, având ca obiectiv razbunarea contra legionarilor, presupusii autori ai acestei lovituri cu dublu efect.

Aici zace cauza, care, în final, a dus la 21 Ianuarie 1941 si apoi la rezultatele care se cunosc.

2. MISIUNEA LUI KILLINGER

Asupra tâlcului schimbarii Ministrului Germaniei la Bucuresti, ne-am înselat profund. Când am aflat ca e un membru al partidului si înca o capetenie SA, am avut o tresarire de bucurie de la mic la mare. În sfârsit, Ribbentrop trimite la Bucuresti un om care ne poate întelege, un camarad de ideologie, care nu va apleca urechea numai la acuzatiile lui Antonescu, ci ne va asculta si pe noi.

Cum am scris în volumul precedent, o stire culeasa din gura lui Maniu ne-a provocat o oarecare tulburare. În aceasta nota informativa, se spunea ca „Killinger vine la Bucuresti ca sa faca ce-a facut în Slovacia, unde a eliminat influenta Garzilor Hlinka si a dat toata puterea Monseniorului Tiso, Presedintele Republicii".

Într-adevar, Killinger, înainte de a veni la Bucuresti, fusese Ministru al Reichului la Bratislava. Nota adauga ca „Killinger vine la Bucuresti pentru a lichida Garda de Fier". Sfârsitul ni s-a parut atât de hazliu încât ne-am distrat pe tema seriozitati lui Maniu si a surselor lui informative. Cum o sa-i elimine Hitler de la putere tocmai pe prietenii cei mai loiali ai Germaniei? Cine poate avea motive de îngrijorare este Antonescu, dar nu noi.

Cu aceasta parere am ramas pâna ce anumite evenimente ulterioare ne-au pus pe gânduri, începând sa banuim ca notita culeasa de la Maniu nu e tocmai asa de neverosimila.

Ceea ce ne-a nelinistit în saptamânile ulterioare, a fost ca Killinger, desi numit pe ziua de 13 Decembrie, nu aparea la Bucuresti, pentru a-si lua postul în primire. O situatie anormala si o amânare suspecta. A trecut Craciunul, a trecut Anul si Boboteaza, si Fabricius continua sa conduca afacerile Reichului la Bucuresti. Killinger si-a luat postul în primire abia dupa terminarea asa-zisei rebeliuni legionare, în 24 Ianuarie 1941, când a aparut fotografiat în ziare pe treptele Presedintiei, alaturi de General, salutând amândoi cu mâna în sus. Dar noi, în acel moment, eram fugari sau arestati. Tabloul politic al României se schimbase radical. Killinger nu mai putea trata cu o forta politica constituita si recunoscuta de legile în vigoare. Nu mai exista de fapt Statul National-Legionar si nici ministri legionari în guvern. Aparând în acel moment crucial alaturi de Antonescu, Killinger vroia sa arate poporului român ca Hitler este de acord cu masurile luate de Conducator pentru reprimarea „rebeliunii legionare".

Informatia lui Maniu era justa. Killinger a fost trimis la Bucuresti cu misiunea sa acorde Generalului Antonescu tot sprijinul posibil, politic si militar, pentru a restaura ordinea în România, „grav tulburata de excesele Garzii de Fier". Pâna în acel moment se mentinea echivocul ca simpatiile Berlinului sunt împartite între General si Miscare si acest joc între cele doua forte nu permitea Generalului sa procedeze cu toata energia contra actelor „anarhice" ale legionarilor, temându-se de reactia Berlinului. Echivocul era sortit sa înceteze odata cu venirea lui Killinger la Bucuresti si legionarii trebuiau sa înteleaga ca au de ales între a se supune total vointei Generalului sau a risca sa fie eliminati din guvern.

Cu numirea lui Killinger, situatia noastra politica se înrautatise si mai mult. N-aveam destul ca ne-am atras dusmania implacabila a Generalului si a lui Fabricius, care formau acuma un fel de sacra alianta contra noastra, dar, cum au dovedit evenimentele din Ianuarie, n-am câstigat în schimb nici prietenia lui Killinger nici sprijinul noului ministru al Germaniei la Bucuresti, asa cum ne-am imaginat la început. Atitudinea noului ministru a ramas pentru noi multa vreme o enigma. Nu aparea nicaieri si nu stiam ce gândeste si cu ce misiune a venit la Bucuresti. La un moment dat, dupa Boboteaza, se zvonise ca ar fi descins în capitala, dar nimeni dintre noi nu luase contact cu el si schimbarea oficiala nu se facuse. Killinger n-a aparut decât dupa consumarea miseliei de la 21 Ianuarie 1941, dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu si expulzarea noastra din guvern, asa cum am scris mai înainte.

Killinger a fost o catastrofa pentru Legiune, pentru România, dar si pentru propria lui tara. Nu numai ca primise de la Ribbentrop si Hitler puteri depline pentru a asigura biruinta alternativei militare în România, dar modul în care, în cursul anilor, si-a exercitat acest mandat, dovedeste ca era un idiot dublat de o bruta. Era incapabil sa distinga liniile de forta ale politicii interne românesti, pentru a putea servi cu loialitate propriului sau guvern, care-l trimisese în acest post de înalta raspundere. Asa se face ca a devenit prizonierul intrigilor, vicleniilor si lingusirilor anturajului lui Antonescu, nemaivazând nimic dincolo de acest cerc vicios, constituit din farsori si agenti. Majoritatea rapoartelor ce le facea Killinger la Bucuresti erau false, inspirate din aceasta atmosfera otravita, si nu putin au contribuit la prabusirea de la 23 August 1944, când si-a gasit si el sfârsitul.

Generalul Antonescu, nici el nu si-a dat seama la început cine e Killinger si cu ce misiune venise la Bucuresti. El îl credea „omul nostru", când în realitate era „omul lui". Nu peste mult timp a fost pus în cunostinta despre adevaratul rost al lui Killinger la Bucuresti si atunci s-a pus cu vrednicie pe treaba pentru a ne ataca în toate sectoarele. Frontul antilegionar de doi, s-a marit cu un al treilea membru, noul ministru al Germaniei la Bucuresti, iar noi am ramas total descoperiti la Berlin.

Din acest moment, Generalul Antonescu nu mai era de oprit de la planul sau. Stiindu-se acoperit de Berlin, ca un apucat multiplica loviturile contra noastra, pentru ca în final, având toate frânele de comanda în mana, sa faca pasul decisiv, desprinzându-se de Miscare.

3. DEBARCAREA MINISTRULUI DE EXTERNE

Hotarându-se sa se rupa de Miscare, Generalul Antonescu, ca bun strateg, s-a gândit sa procedeze pe etape si, în primul rând, sa smulga Ministerul de Externe din mâna legionarilor. Socotea el, si pe buna dreptate, ca pe aceasta filiera se putea influenta politica Berlinului în sensul vederilor noastre, slabind efectul interventiilor lui antilegionare.

Generalul planuia de mai multa vreme sa se „lipseasca de serviciile lui Sturdza", dar, dupa înlocuirea lui Fabricius, pe care o atribuia intrigilor Ministrului de Externe la Berlin, s-a hotarât sa precipite debarcarea acestuia. Cum nu-l putea destitui pe Sturdza îndata dupa rechemarea lui Fabricius, caci s-ar fi facut legatura între cele doua acte, a mai amânat rafuiala câteva zile. Dar a folosit acest scurt interval, 14-19 Decembrie, pentru a-l hartui pe Ministrul de Externe cu tot felul de învinuiri nedrepte, privind activitatea lui în fruntea acestui minister, pentru a-i face viata imposibila. Era pregatirea psihologica a terenului si în acelasi timp justificarea deciziei lui de a-l concedia. Într-adevar si-a atins telul. Sturdza, exasperat de reaua credinta a Generalului si de mojicia cu care îl trata, pe el, vechi diplomat si coborâtor dintr-o familie princiara a tarii, i-a scris Generalului sa aleaga între demisia lui sau promisiunea ca va fi lasat sa lucreze în pace la ministerul sau.

Generalul a fost extrem de bucuros de acest deznodamânt. În 19 Decembrie apare în Monitorul Oficial decretul prin care se anunta încetarea lui Mihail Sturdza din postul de Ministru de externe. Îi primise demisia.

Pentru mine lovitura era grava din doua motive:

– parasea Afacerile Straine un profund cunoscator al diplomatiei europene si un colaborator loial, care putea aduce mari servicii tarii. Îndepartarea lui Sturdza se facuse de Conducatorul Statului într-o forma care contrazicea conventia de baza încheiata cu Generalul Antonescu la constituirea guvernului. Conform acestei conventii, Ministerul de Externe cadea în lotul Miscarii si atunci nici o schimbare la acest minister nu se putea face fara a fi si eu consultat.

Prin modul cum a rezolvat cererea lui Sturdza, Antonescu brusca relatiile cu miscarea, provocând o noua criza în guvern.

Cum am scris în volumul precedent, îndata ce-am aflat de demisia lui Sturdza, m-am prezentat Generalului cerându-i explicatii asupra neasteptatei lui decizii. I-am reamintit Generalului ca trebuia sa ma consulte si pe mine, conform conventiei noastre initiale de guvernare. Am avut un schimb de cuvinte destul de aspre cu Generalul, cu atât mai mult cu cât nu-mi dadea nici o explicatie valabila asupra îndepartarii lui Sturdza, multumindu-se sa-mi repete „ca nu se putea întelege cu el".

– Bine; i-am raspuns, daca nu va puteti întelege cu Sturdza, va rog sa numiti în locul lui pe un alt legionar, pentru a respecta conventia noastra de baza.

La propunerea mea, dupa câteva ezitari, l-a acceptat pe Ministrul nostru de la Berlin, Constantin Greceanu, ca sa ia locul lui Sturdza. M-a autorizat chiar sa difuzez stirea prin presa si radio. Va face numirea lui Greceanu de îndata ce acesta se va înapoia la Bucuresti.

Greceanu a mai întârziat câteva zile pâna ce-a ajuns în capitala. Desi i-am telefonat sa-si faca bagajele si cu cea mai mare urgenta sa se întoarca, n-a aparut la Bucuresti decât între Craciun si Anul Nou. Pâna atunci Ministerul de Externe a fost girat direct de General.

Sosit în capitala, Greceanu a cerut audienta Conducatorului Statului. În convorbirea avuta, au vorbit de toate, în afara de esential: numirea lui în postul de Ministru de Externe. Generalul n-a suflat nici o vorba, iar Greceanu n-a cautat sa schimbe discutia, crezând ca s-a produs vreo schimbare din partea noastra. Îndata dupa aceea, în convorbirile mele cu Generalul, de mai multe ori ridicând chestiunea numirii lui Greceanu, nu mi-a raspuns niciodata ca un „non possumus", ci întotdeauna ca „sa mai asteptam putin si va face numirea".

Dupa Boboteaza mi-am dat seama ca Generalul nu avea de gând sa-l numeasca pe Greceanu. A acceptat propunerea mea doar ca sa câstige timp, ca o chestiune tactica. Ministerul de Externe era o pozitie câstigata si vroia sa-l pastreze pentru sine sau pentru cineva din apropierea lui (MihaiAntonescu). Generalul îsi urma planul sau de a se desprinde total de miscare. Era în asteptare. Un nou semn de la Berlin, pentru a proceda la alte înlocuiri din guvern. Pâna atunci tergiversa numirea lui Greceanu, pentru a nu trezi banuieli premature în rândurile noastre.

4. „BERBECUL DE CODREANU”

Nu odata, ci de mai multe ori am auzit expresia aceasta impietatea din gura Generalului, când îmi vorbea de Capitan. Bineînteles, fara martori, când eram numai noi doi, la Predeal sau la Presedintie. Fara îndoiala ca, în modul acesta urât si dispretuitor pentru Capitan, se pronunta si fata de oamenii din anturajul sau.

”– Vezi, Domnule Sima, Codreanu nu m-a ascultat. Când l-am întrebat, în întâlnirile noastre la Predeal, „Domnule Codreanu, cum vrei D-ta sa ajungi la putere”, mi-a raspuns „cu sabia”, facând gestul unei sabii în mâna lui, gata sa doboare un adversar.

Berbecul de Codreanu nu m-a ascultat si acum uite unde a ajuns.”

Vroia sa spuna ca numai datorita faptului ca nu i-a dat lui ascultare, Capitanul a ajuns unde a ajuns, adica în mormânt.

Rostea cuvântul „berbecul de Codreanu”, cu scaparari de ura în ochi. Nici mort nu-l ierta ca nu i-a facut pe plac, ascultându-l.

Dar ce vroia Antonescu de la Codreanu? Nici mai mult nici mai putin decât sa-i treaca lui sefia Legiunii. Nu era vorba de a prelua o functie asemanatoare cu a Generalului Cantacuzino, ci Capitanul sa se dea pur si simplu la o parte, facându-i lui loc la conducerea Miscarii. El, omul predestinat sa salveze a doua oara România (o mai salvase în primul razboi mondial), în fruntea tineretului, va duce la victorie Legiunea. Fara îndoiala, Generalul Antonescu, ca si Iorga, sau Regele Carol, era gelos pe popularitatea de care se bucura Capitanul în rândurile tineretului. Cum mii de tineri, se încoloneaza la ordinele unui om mediocru si nu-l descopera pe el, marele general, ales de destin sa refaca gloria strabuna?

Prin prietenul lui, Mares, fost apoi Ministru al Agriculturii în timpul guvernarii noastre, Antonescu sondase posibilitatea unei întelegeri cu Codreanu. Nu s-a ajuns la nici un rezultat, deoarece ceea ce sugera Mares, sefia Legiunii pentru General, nu putea sa accepte Capitanul. Neputând obtine de la Codreanu satisfactia ce-o dorea, Antonescu s-a orientat spre Rege. El vroia puterea, o putere cât mai mare, daca se poare a Statului întreg, pe masura orgoliului sau nemasurat. Prin ce cai, prin ce aliante, chiar în detrimentul natiunii, nu-l interesa! Momentul lui se apropia. Dupa rezultatul dezastruos al alegerilor din 1937, când Tatarescu n-a putut obtine prima majoritara si a fost silit sa demisioneze, Antonescu a fost consultat de Rege, cum sa rezolve criza politica.

– Maiestate, i-a raspuns Generalul, sau chemati-l pe Maniu, ca exponent maxim al opozitiei, sau va alegeti un barbat de prestigiu si clarvazator, care sa conduca Destinele natiunii, renuntând la actualul sistem.

Aluzia era transparenta. Generalul Antonescu se oferea sa ajunga prim-ministru din gratia Regelui, fara a mai fi consultat poporul. Partidele trebuiau eliminate si introdus un regim de dictatura.

Regele urmarea acelasi tel: dictatura. Dar dictatura pentru sine neîmpartita cu nimeni, pastrând controlul absolut al puterilor Statului. Regele Carol i-a dat o satisfactie partiala lui Antonescu, numindu-l Ministru al Armatei, în scurta perioada a guvernului Goga. A figurat în acelasi post si în primul guvern al Patriarhului Miron, când se proclamase dictatura regala. Ca Ministru al Armatei, avea misiunea sa

asigure triumful plebiscitului pentru Noua Constitutie, ocrotita de Rege, Prefectii militari, care guvernau pe atunci în tara, primisera de la Antonescu faimosul ordin „sa scoata 200 din urne”. Rezultatul nu putea constitui o surpriza. Cum votul era pe fata, controlat de autoritati în momentul în care se emitea, plebiscitul pentru Noua Constitutie s-a încheiat cu o majoritate zdrobitoare.

Antonescu a mai adus un serviciu Regelui. Indignati de procedura Regelui, Maniu si Codreanu s-au pus de acord pentru a organiza o mare întrunire de protest în Capitala contra Noii Constitutii. Atunci Generalul Antonescu a trimis vorba Capitanului sa nu faca manifestatia de protest, caci „armata va trage”. Cum de alta parte si Maniu, sfatuit de Madgearu, a dat înapoi, Capitanul ramas singur, a fost silit si el sa renunte la actiunea de protest.

Odata terminata operatia plebiscitara, Antonescu astepta de la Rege un alt semn de recunostinta. El spera ca sa fie saltat prim-ministru, luând locul Patriarhului Miron. În loc de aceasta recompensa, în al doilea guvern Miron Cristea n-a mai figurat nici ca Ministru al Armatei. Regele nu mai avea nevoie de Generalul Antonescu. Caracterul autoritar al Generalului reprezenta o primejdie potentiala pentru dictatura monarhului. Antonescu a declarat dupa aceea ca a fost concediat, pentru ca s-a opus arestarii lui Codreanu si trimiterii lui în judecata. Aceasta declaratie poate contine un sâmbure de adevar; dar judecând traiectoria lui politica de mai târziu – un om ahtiat dupa putere si nimic mai mult – este mai probabil ca Generalul ar fi ramas cu Regele pâna la capat, daca i-ar fi dat satisfactia la care râvnea: postul de prim-ministru. Cunoscându-i ambitiile lui nemasurate, Regele a preferat sa se debaraseze de un colaborator incomod, dupa ce-l ajutase la înscaunarea dictaturii lui. El avea nevoie de instrumente docile la guvern si nu de persoane care sa-i faca concurenta autoritatii lui.

Generalul a plecat din guvern cu o ura mortala contra Regelui si anturajului sau. Tocmai când, gândea el, era pe punctul sa atinga treapta superioara a puterii, a fost azvârlit pe treptele Palatului, ca un politician oarecare. Aceasta injurie nu o putea ierta. Atunci din nou a început manevrele de apropiere de Miscare, ca sa nu ramâna singur în panorama politica a României. A aparut ca martor în procesul Capitanului din 1938, unde a depus favorabil si a avut chiar un gest semnificativ de fraternizare cu Capitanul, întinzându-i mâna la plecare. Era însa prea târziu, caci el însusi, prin participarea lui în guvernul dictaturii regale, care nu era decât preludiul unei noi prigoane contra legionarilor, se facuse vinovat de grava acuzatie de „sperjur”, de care vorbeste Capitanul în scrisoarea catre Vaida.

Dupa depozitia de la proces, fiind considerat primejdios în capitala, generalul Antonescu a fost trimis la Chisinau, în calitate de Comandant al Corpului de Armata din Basarabia. Aici, iarasi s-a remarcat printr-o interventie în favoarea legionarilor închisi în penitenciarul din Chisinau. A dispus sa fie tratati conform regimului prescris pentru detinutii politici. Interventia Generalului s-a raspândit ca fulgerul în toata tara, adaugându-se comentariul ca Generalul Antonescu ar fi aliat cu Miscarea. Guvernul de la Bucuresti n-a putut suporta nici aceste zvonuri. Temându-se de vreo întelegere secreta cu Miscarea, l-a scos si de la Comanda Corpului de Armata din Chisinau. A venit la Bucuresti, ca General de rezerva, fara sa i se mai fi încredintat vreo noua functie.

A revenit în viata politica în vara anului 1940 cu scrisoarea ce i-a trimis-o Regelui, dupa pierderea Basarabiei si a Bucovinei de Nord. Ca urmare, a fost internat la Mânastirea Bistrita, unde a fost detinut pâna la 1 Septembrie 1940.

Trebuie asadar precizat ca Generalul Antonescu s-a atasat de Miscare numai dupa ce a fost mazilit de Rege. S-a hotarât sa joace cartea aceasta ca o platforma politica a viitoarei lui ascensiuni. De-o parte Miscarea, de alta Germania. Desi în politica externa, orientarea lui era filo-engleza, în conjunctura internationala de atunci, când Germania domina pe continent, dorea sa-si atinga telul suprem al vietii lui cu sprijinul Reichului. Generalul Antonescu n-a avut nici o întelegere pentru idealurile Miscarii, desi adeseori a facut declaratii de atasament pentru noi. Considera miscarea o simpla oportunitate în calculul lui de a acapara toate puterile Statului.

Aprecierile Generalului despre Capitan nu erau numai simple reminiscente istorice, descarcate într-un moment de manie necontrolata. Erau ceva mai mult: un avertisment, o lectie de învatat pentru succesorul Capitanului.

5. ”EU NU VOI FI UN KERENSKI AL ROMÂNIEI”

Adeseori, în momente de nemultumire pentru felul cum merge colaborarea cu legionarii, se exprima fata de mine si fata de alti membri din guvern (vezi si cartea lui Sturdza): „Eu nu voi fi un Kerenski al României”.

Povestea cu Kerenski e mai veche. Îl învinuia si pe Capitan ca ar putea sa joace, fara sa vrea, rolul lui Kerenski în România. În iarna anului 1936, Corneliu Codreanu a avut mai multe întâlniri cu Generalul. Într-una din acestea, Antonescu i-a cerut lamuriri asupra modului în care întelege sa ajunga la conducerea Statului. Acest schimb de cuvinte este redat în cartea Pe Marginea Prapastiei, capitolul I, în care se explica relatiile Generalului cu Garda.

”Între altele, este interesant de revelat urmatorul dialog dintre General si Codreanu:

– Domnule Codreanu, esti pregatit D-ta sa vii la putere’?

– Nu doresc acest lucru acum.

– Atunci de ce agiti masele? Cine sa ia puterea? Daca împingi tara în revolutie, vei avea roadele culese de Kerenski, fara ca D-ta sa fii un Kerenski; nu ai nici cultura si nici talentul lui oratoric.”

E clara aluzia ce-o facea Generalul asupra unei eventuale revolutii legionare în România, ale carei roade ar putea sa le culeaga bolsevismul. Mai întâi Corneliu Codreanu nu se gândea la revolutie. El era contra actiunilor de forta si a loviturilor de Stat. Si apoi Miscarea Legionara, de la cele mai îndepartate începuturi ale ei, a fost educata si antrenata sa lupte contra comunismului, inamicul principal al tarii noastre. Chiar daca ar fi izbucnit o revolutie legionara în România, aceasta n-ar fi putut avea niciodata urmarile din Rusia. Partidul comunist din România era inexistent, reducându-se la un pumn de agitatori. Pericolul venea din alta parte: o invazie sovietica de peste Nistru. Capitanul era prea constient de situatia externa precara a tarii noastre, pentru a azvârli tara într-un razboi civil si de aceea el s-a mentinut permanent în cadrul strict al legalitatii constitutionale. Altii au dat lovituri de Stat.

În perioada guvernarii noastre, aluzia lui Kerenski a revenit pe buzele Generalului, dar într-o alta varianta: el, Generalul Antonescu, nu va fi niciodata Kerenski al României. Dar contra cui îsi ascutea el vigilenta de Sef de Stat? Contra comunistilor? Nu, nicidecum, ci contra noastra, a Miscarii Legionare. El vedea în noi un fel de partid anarhic, puternic subplantat de comunisti. Si daca ar arata slabiciune în guvernare, statul ar cadea în mâna bolsevicilor, prin intermediul miscarii legionare, care ar servi de vehicul al revolutiei rusesti. La aceasta periculoasa evolutie, Generalul se va opune cu toate puterile ce-i stateau la dispozitie.

Si de asta data, avertismentul Generalului nu concorda cu relatiile politice din România. Era o insinuatie perfida, pentru a fi auzita probabil la Berlin, în vederea loviturii de Stat de mai târziu. Miscarea putea fi acuzata de multe greseli, în afara de aceea de a-si fi pierdut linia politica anticomunista. Acest bloc de 500.000 de legionari era o garantie ca la noi comunismul nu va putea patrunde niciodata, nici prin alegeri si nici prin revolutie.

Si pâna la urma ce-a iesit din obsesia politica a Generalului? El, care ne acuza pe noi de o presupusa alunecare spre comunism, laudându-se ca nu va deveni niciodata un Kerenski al României, tocmai el a fost principalul responsabil de instaurarea bolsevismului la noi. Prin Lovitura de Stat din 21 Ianuarie 1941, Antonescu a sfarâmat coloana vertebrala a natiunii, Miscarea Legionara, iar Statul, lipsit de ocrotirea ei, a cazut prada fortelor conspirative, care au pregatit actul de la 23 August, România, devenind o colonie a imperiului moscovit.

Antonescu a fost Kerenski al României, cu toate protestele lui ca nu va accepta niciodata sa joace rolul acestui personaj sinistru.

6. SCOATEREA JANDARMERIEI SE SUB AUTORITATEA MINISTERULUI DE INTERNE

Paralel cu manevrele pentru debarcarea lui Sturdza, si-a fixat ca proxim obiectiv „cucerirea" Ministerului de Interne, care, dupa cum stim, conform conventiei initiale, încheiate cu Antonescu, apartineau lotului legionar de ministere. La Inteme, Generalul implantase, înca înainte de formarea guvernului de colaborare cu miscarea, ca Subsecretar de Stat pe Colonelul Alexandru Rioseanu, un om de încredere al sau. Dupa numirea lui Petrovicescu, evident ca sfera de autoritate a lui Rioseanu se redusese simtitor, ramânând în final exclusiv cu Serviciul Secret al Armatei, fostul domeniu al lui Moruzov. Siguranta, Politiile din tara si Jandarmeria erau dependente de Generatul Petrovicescu, noul Ministru de Interne.

Generalul Antonescu, ca un prim pas pentru înlocuirea lui Petrovicescu, i-a ridicat acestuia comanda asupra jandarmeriei.

Un Decret al Conducatorului Statului dispune trecerea Corpului Jandarmeriei de la Interne sub autoritatea directa a Sefului Statului. Cu aceasta schimbare, postul cel mai important pentru mentinerea ordinii interne, Jandarmeria, iesea de sub ordinele lui Petrovicescu, fara ca nici Ministrul de Interne si nici eu sa fi fost informati în prealabil de aceasta grava decizie. Totul s-a facut oarecum pe sub mâna, realizându-se fara comentarii si cât mai putin zgomot, ca un fapt divers.

Situatia era anormala, caci în toate guvernele din lume Jandarmeria cade sub competenta Ministrului de Interne. Lovitura data Generalului Petrovicescu era un preaviz ca în scurta vreme va urma înlocuirea acestuia de la Ministerul de Interne. Am aflat mai târziu de aceasta schimbare, dintr-o notita din ziare, dupa ce faptul se consumase si alte preocupari mi-au acaparat atentia.

7. „TRAGETI ÎN EI..."

În dimineata de 14 Decembrie îmi telefoneaza Papanace, comunicându-mi, cu mare îngrijorare în glas, o stire foarte grava primita din Dobrogea. În plasa Cogealac, unde erau sate colonizate cu refugiati macedo-români din Cadrilater, ar fi izbucnit conflicte între acestia si vechea populatie româneasca. Conducatorul Statului a dat ordin, prin Comandantul Jandarmeriei, ca jandarmii din localitatile unde s-au produs aceste tulburari sa traga în colonistii macedoneni, pentru a restabili ordinea. Posturile de jandarmi erau în mare încurcatura si ele, deoarece stiau ca macedo-românii refugiati din Cadrilater se bucurau de ocrotirea autoritatilor administrative ale judetului, formate din legionari. Nicolae Seitan, Prefectul Judetului, aflând de existenta acestui ordin, s-a adresat lui Papanace, cerându-i sa lamureasca lucrurile la Bucuresti.

Papanace a venit la mine la Presedintie, si, dupa convorbirea avuta cu el, m-am dus la General pentru a-i cere lamuriri. Mi se parea peste putinta sa existe un astfel de ordin. Faptul era de o gravitate exceptionala, daca jandarmii, dând curs ordinului venit de la Conducatorul Statului, ar fi tras în fratii macedoneni, nu stiu ce s-ar fi întâmplat. Era de neconceput ca într-un regim legionar, acesti români din Pind si din alte parti ale Peninsulei Balcanice, care au facut uriase sacrificii pentru cauza nationala, sa fie împuscati ca niste inamici ai Statului.

– Domnule Sima, mi-a spus Generalul, am informatii precise ca în satele colonizate cu macedoneni din Cadrilater se petrec grave conflicte cu populatia locala. Acestea pot sa degenereze, ca... în 1907, într-o rascoala. Trebuie restabilita ordinea, înainte de o fi prea târziu. Am dat dispozitii jandarmilor sa utilizeze si armele daca va fi nevoie.

– Domnule General, i-am raspuns, ma ofer eu sa ma duc la Constanta, pentru a ancheta personal cazul semnalat de D-voastra, la fata locului. Ar fi tragic ca acesti oameni, de doua ori fugariti de la vetrele lor,

sa nu-si gaseasca liniste nici într-o Românie Legionara, pentru a carei biruinta au facut mari sacrificii. La Constanta au cazut doi legionari macedoneni în luptele de la 3 Septembrie si participarea lor a fost foarte importanta la rasturnarea Regelui Carol. Plec chiar asta seara la Constanta si ma întorc poimâine cu rezultatul.

Împreuna cu Papanace si alti însotitori am luat acceleratul de seara si a doua zi dimineata, Duminica, am coborât pe peronul garii Constanta. Aici am fost întâmpinati de Prefectul Judetului, Nicolae Seitan, Seful Regiunii, Eugen Teodorescu, Primarul Orasului, Traian Puiu, si alte autoritati. Îndata am pornit cu masinile spre comunele împricinate, unde s-au semnalat tulburari în care jandarmii primisera ordin de la General sa traga în colonisti. Ajunsi aici, am strabatut mai multe sate, am întrebat prin casele oamenilor si ne-am informat asupra „razmeritei". Vestile transmise la Bucuresti erau total deformate. Niste incidente banale, inevitabile când alte valuri de populatie se aseaza în satele bastinasilor. Acestia îsi vedeau spatiul lor vital restrâns, mai ales ca românii veniti din Cadrilater aveau un gen de viata diferit de-al lor, bazat precumpanitor pe cresterea oilor si vitelor. Nici pe departe nu ma aflam în fata acelor conflicte amenintatoare, pe care le zugravise Antonescu. Era iarna si frig. Oamenii, cu femei si copii, stateau unghiuriti în casele lor, la gura unui foc. Se bucurau de vizita noastra si ne-au primit cu multa caldura.

Ne-am întors la Constanta, unde a avut loc o mare întrunire legionara. Dupa cuvântul de deschidere al sefilor localnici, le-am vorbit eu explicându-le momentul politic în care ne aflam. Am accentuat necesitatea ordinii si a disciplinei în toate sectoarele.

Cu acest prilej, am mai vazut o serie de institutii: sediul legionar, redactia gazetei Biruinta, mai multe cantine ale „Ajutorului Legionar", statiunea Mamaia cu instalatiile ei, unde am admirat valurile înghetate ale marii.

Seara, cu un alt tren, ne-am întors în capitala.

A doua zi, Luni, m-am prezentat Generalului, informându-l asupra celor constatate în judetul Constanta. Au fost anumite incidente, dar acestea n-au luat niciodata proportii amenintatoare, încât sa faca necesara interventia fortelor de ordine publica. Sunt frictiuni inerente când se produc deplasari de populatie dintr-o regiune într-alta.

Generalul n-a fost multumit cu rezultatele anchetei mele. El vroia sa-si arate strasnicia. Sa curga sânge, sa fie moarte si cadavre, pentru a justifica, în fata autoritatilor germane, masurile ce le va lua mai târziu, când va încerca sa ne disloce de la putere.

8. MAREA PROVOCARE

Era în Ajunul Anului Nou. Zi de bucurie pentru toti Românii, zi de speranta în restaurarea patriei în vechile ei hotare. Numai cugetul negru al lui Antonescu gândea altfel. Pentru el, Anul Nou nu era decât un nou prilej ce i se oferea pentru a defaima Miscarea, întristând inimile tineretului legionar.

Generalul a imaginat pentru Anul Nou o dubla actiune contra Miscarii, la nivele diferite, dar cu acelasi obiectiv: sa creeze în jurul ei o atmosfera de neliniste si teama, pentru a justifica lovitura de Stat de mai târziu. Miscarea ar pregati noi acte de teroare, de asta data la scara nationala, în toate orasele si judetele tarii, iar el, Conducatorul Statului, responsabil de ordinea interna, da semnalul de alarma, neputând tolera la infinit dezmatul unei grupari catilinare.

Miscarea trebuia stigmatizata chiar în Sfânta Noapte a Noului An, prin interventia omului sau de încredere, Alexandru Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne; de alta parte, el însusi, Antonescu, îl va confirma. Folosindu-se de proclamatia de Anul nou, va adresa un aspru avertisment legionarilor, facându-i responsabili de „anarhia" din tara.

Eram în Bucuresti, în Ajunul Anului Nou 1941, când mi se aduce la cunostinta un straniu ordin semnat de Rioseanu, Subsecretar la Interne. Nu era numai grav prin continutul lui, dar si prin procedeul folosit pentru a-l transmite organelor subalterne. Rioseanu, fara sa-l întrebe pe superiorul lui, Generalul Petrovicescu, si fara ca acesta sa stie macar ceva, si-a permis sa se adreseze direct prefectilor si Legiunilor de Jandarmi, pentru a-i face raspunzatori de mentinerea linistii si ordinii în judetele lor.

La ce se referea acest ordin? La o fapta cumplita ce-o pregateau legionarii: ei planuisera ca în noaptea de Anul nou sa lichideze uneltele regimului carlist care mai ramasesera nepedepsiti la Jilava. Dar nu numai atât. Amenintarea unui masacru se întindea asupra tuturor oamenilor politici de toate culorile. Miscarea ar fi vrut ca printr-o singura lovitura sa termine cu toti adversarii ei politici, raspunzatori de prigoanele suferite. Deci, conform acestui ordin, un Maniu, un Bratianu, nici ei nu ar fi fost crutati! Mi-a stat mintea în loc când am citit ce-a scris Rioseanu. Ce intriga diabolica! Si acum sa reproducem continutul acestui ordin scelerat:

”Ministerul având informatii ca în ajunul si noaptea Anului Nou s-a hotarât executarea oamenilor politici ai vechiului regim din judetul dv. va invit ca de urgenta, împreuna cu comandantul garnizoanei si comandantul legiunii de jandarmi, sa luati cele mai severe masuri pentru garantarea vietii tuturor acestor oameni politici ce sunt în acest judet.

Se vor supraveghea locuintele lor în asa fel ca la prima tentativa de dezordine sa se ia masurile convenite.

Va invit ca prin masurile ce veti lua sa asigurati linistea si ordinea cea mai perfecta în judetul dv. Toti cei ce se vor abate de la ordinele si dispozitiile în vigoare vor fi imediat arestati si deferiti instantelor judecatoresti. În caz ca se vor opune cu focuri de arma, sa se traga în ei.”

Informatiile, pe baza caruia s-a alcatuit acest ordin, n-aveau nici o baza reala. Toata lumea legionara si întreg poporul se pregateau sa petreaca Anul Nou în voie buna, nadajduind ca va fi mai bun decât cel precedent, când tara a suferit atâtea dezastre. Nicaieri nu s-au semnalat dezordini. Nici urma de acele planuri si proiecte ale legionarilor de a-i ucide pe oamenii politici. Ordinul lui Rioseanu era fals si mincinos de la un capat la altul. Presupusa noapte a Sf. Bartolomeu în România era o inventie criminala a lui Rioseanu, care, la rândul lui, a actionat cu acoperirea si la instigatia Generalului. Conducatorul avea nevoie de noi piese de acuzatie contra Miscarii, pentru a le servi prompt si constiincios Berlinului.

Când am citit ordinul lui Rioseanu, m-am înfiorat de miselia acestui om. Eu nu primisem nici cea mai neînsemnata informatie ca s-ar pregati ceva contra oamenilor politici: dimpotriva, tensiunea scazuse în tara dupa agitatiile din luna Noiembrie, si toata lumea respira usurata ca s-au normalizat relatiile cu Conducatorul Statului.

Nu puteam lasa ordinul lui Rioseanu fara replica. Daca nu mi-as fi spus cuvântul, ar fi însemnat ca-l aprob, fiind de acord cu dispozitiile luate. Putea avea urmari incalculabile. În afara de prefecti, Legiunile de jandarmi si garnizoanele militare au fost alarmate pentru a lua masuri de protectie a fostilor oameni politici. Daca s-ar fi pus în aplicare, se ajungea inevitabil la conflicte între autoritatile militare si civile, dominate de legionari. Prefectii cunosteau situatia din judetul lor si nu ar fi permis sa se organizeze expeditii de aparare a celor presupusi a fi amenintati de legionari. De alta parte, ordinul emanat de la Rioseanu nu era nici cel putin legal. Constituia un abuz de putere, caci nu purta semnatura Generalului Petrovicescu. Un ordin atât de grav, care tulbura toata tara, nu putea fi trimis de un Subsecretar de Stat, ignorând autoritatea superiorului sau.

Am redactat în graba un alt ordin, scurt si concis, adresat prefectilor, prin care anulam interventia criminala a lui Rioseanu. În toata tara, spuneam eu, domneste perfecta liniste, si nici unui om politic nu-i este amenintata viata. A trecut „Anul Nou” si temuta baie de sânge, anuntata de Rioseanu, s-a rezumat la jocuri si cântece. Lumea petrecea...

Dupa Anul Nou, în prima mea convorbire cu Antonescu, i-am atras atentia asupra gravitatii ordinului dat de Rioseanu si i-am cerut îndepartarea lui din guvern. S-a facut vinovat de o provocare a Miscarii si de o grava încalcare a autoritatii superiorului sau, Generalul Petrovicescu. Dupa cum poate constata

singur, nu s-a petrecut nici cel mai mic act de violenta de Anul Nou, nicaieri în tara, nici în cel mai îndepartat colt. Generalul mi-a raspuns vadit încurcat, când i-am spus ca incidentele profetizate nu se produsesera, cu niste fraze inteligibile. Cum era sa-l dea afara pe Rioseanu, când erau complici la savârsirea acestui atentat contra Legiunii?

Într-adevar, atacul lui Rioseanu era combinat cu un alt atac, care venea direct de la Conducatorul Statului. În noaptea de Anul Nou, cum e obiceiul, Antonescu a adresat o proclamatie catre tara. Mare mi-a fost mirarea când, în mesajul sau, reia tema dezordinilor din tara, adresând un sever avertisment legionarilor. De Anul Nou, un Conducator de Stat, chiar de cea mai joasa speta, trece peste neajunsurile guvernarii si adreseaza cuvinte de încurajare, pace si fratietate cetatenilor. Numai în discursul lui Antonescu se auzea un alt ton, cu vociferari si amenintari la adresa legionarilor.

M-am adresat si eu în noaptea de Anul Nou poporului, cu o cuvântare radio-difuzata. Nu am atacat pe nimeni, ci am exaltat roadele guvernarii noastre, sub conducerea Generalului Antonescu. Am prezis un an de grandioase realizari în România, cum n-a mai cunoscut istoria noastra moderna. Asa ar fi fost, daca nu pândeau fiarele de la Presedintie...

9. ANTONESCU STRÂNGE DOCUMENTE

Era pe la începutul lui Ianuarie, nu stiu în care zi, când sunt chemat de General pentru a trata din nou chestiunea ordinii interne. Lasând la o parte întâmplarile de la Jilava, când au fost pedepsiti asasinii Capitanului, sezând amândoi pe o canapea în cabinetul sau, a redeschis pe un ton mânios discutia asupra dezordinilor provocate de legionari.

– Ce facem, ca daca mergem tot asa si nu ne opunem faradelegilor, statul sare în aer. Vom fi înghititi noi însine de valul anarhiei si România va sfârsi împartita între vecinii ei.

– Domnule General, i-am raspuns, situatia nu e atât de dramatica cum o înfatisati. Sunt multe informatii exagerate sau chiar false, venite de la rauvoitori, care nu vor altceva decât o ruptura între noi. Am si eu informatiile mele si pot sa va asigur ca tara este calma si lumea îsi vede de treaba, muncind de zor pentru biruinta zilei de mâine.

Pe ici, pe colea, se mai întâmpla incidente si nereguli, dar nu trebuia sa le exageram, dându-le proportii. Ele sunt inerente, chiar sub cel mai bun guvern din lume, dar la noi unde o revolutie a ajuns la putere?

Va rog sa aveti rabdare, caci apele se vor linisti. Pâna la primavara vom avea o miscare perfect disciplinata, care va va secunda în greaua D-voastra misiune, cu loialitate si corectitudine.

Daca pentru fiecare incident, ne punem mâinile în cap, strigând ca e anarhie, atunci se creaza o stare de isterie politica, daunatoare colaborarii noastre. Va aduceti aminte ce s-a întâmplat de Anul Nou, cu ordinul dat de Rioseanu. Nici un om politic n-a fost deranjat de legionari. Era o falsa alarma. Toti legionarii au înteles ca a trecut faza Jilavei si acum intram în faza muncii constructive.”

Ceea ce îi declaram eu, era o pledoarie logica, întemeiata pe o înlantuire de fapte. O revolutie nu poate fi comprimata brusc, printr-un ordin. Trebuie lasata un timp de, pâna îsi gaseste albia ei.

În loc de a raspunde explicatiilor mele, bazate pe o considerare de ansamblu a întâmplarilor din ultimele luni, Generalul îmi raspunde furios:

– Domnule Sima, afirmi ca acuma este liniste în tara. Îti voi dovedi contrariul.

Se scoala, se duce la usa si îl cheama pe Ovidiu Vladescu, secretarul sau pentru afacerile civile. Îi spune ceva si Vladescu se întoarce cu un dosar voluminos, organizat si catalogat. Dosarul cuprindea seria de ilegalitati si abuzuri savârsite de legionari, înca de la începutul guvernarii noastre, din care nu lipseau nici ultimele întâmplari de acest gen. Era, cum s-ar spune, dosarul pus la zi. Si începe Generalul sa

citeasca ultimele cazuri de dezordine, savârsite de legionari, în orasul cutare, în judetul cutare, etc. Trebuie sa adaug ca piesele din acest dosar le-am regasit apoi în lucrarea editata de Presedintie, sub numele Pe Marginea Prapastiei, al carei autor a fost acelasi, Ovidiu Vladescu, om de casa al lui Ica Antonescu.

Când a terminat cu lectura, Generalul îmi spune pe un ton rastit:

– Ce facem, Domnule Sima? Asta e tara? Eu nu pot suporta la infinit aceste dezordini.

– Domnule General, i-am raspuns, examinând cazurile citite de D-voastra, nu vad nici o ilegalitate care ar ameninta ordinea interna sau Siguranta Statului. Sunt abuzuri, le recunosc, dar de când exista România s-au savârsit abuzuri. Noi n-am excelat printr-o administratie corecta. Fiecare detinator al puterii îsi exercita functia ca o satrapie. Pe timpul lui Carol, s-au petrecut monstruozitati. Atâtia legionari ucisi, atâtea case devastate. Dar niciodata guvernul de atunci nu le-a dat publicitatii, autoacuzându-se, ci le-a tainuit, pentru a-si ascunde crimele.

Acum, eu nu va cer acest lucru, nu vreau sa acopar pe nimeni, ci doar putina îngaduinta pentru a ma putea ocupa intensiv de miscare, a o reorganiza si a elimina elementele turbulente.

N-am vazut nici o revolutie din lume care sa nu debuteze prin acte în marginea legii. Avem atâtea exemple elocvente. Daca ma bucur de întelegerea D-voastra si de sprijinul D-voastra ferm, va asigur ca pâna la primavara, veti avea o miscare care nu va va crea nici cea mai mica suparare.”

Generalul n-a fost multumit cu explicatiile mele. El urmarea un alt scop. Orice abuz savârsit de legionari lui îi cadea bine, îl saluta cu bucurie, caci servea de minune planurilor lui de a ne expulza din Stat. Eu cerusem întelegere si ragaz. El era avid dupa stiri defavorabile miscarii, pentru a le specula apoi contra noastra, transmitându-le, prin intermediul lui Fabricius, la Berlin.

Chestiunea cu dosarul întocmit de Vladescu, m-a pus pe gânduri. Generalul strângea documente pentru a le folosi contra noastra.

10. O CONFRUNTARE DRAMATICA

În dimineata de 7 Ianuarie, ziua Sf. Ioan, Forul Legiunii s-a prezentat Generalului Antonescu pentru a-l felicita de ziua numelui sau si a-i reînnoi omagiul de credinta si loialitate al Legiunii.

Am asistat la ceremonie, care s-a desfasurat într-o sala a Presedintiei. Luând cuvântul Vasile Iasinschi, i-a facut urarile cuvenite si la urma i-a oferit din partea Forului un splendid costum national din Bucovina, asemanator acelora ce le purta si Capitanul.

Generalul a primit cu aparenta emotie darul facut, a multumit si a adaugat la urma ca „niciodata Generalul Antonescu nu va ridica mâna contra Miscarii Legionare”.

Am fost cu totii bucurosi de aceasta declaratie, cu atât mai mult cu cât în ultimele saptamâni se multiplicasera exploziile de nemultumire ale Generalului.

Ce-am observat în atitudinea Generalului si m-a nelinistit, era ca în timp ce ne vorbea, dându-ne asigurari de loialitatea lui, nu ne privea în ochi, ci îsi plimba privirile undeva pe pereti. Avea ceva pe constiinta, îmi ziceam.

În aceeasi zi, cam pe la orele 8 seara, profitând de buna dispozitie a Generalului, m-am gândit ca ar fi momentul sa am cu el o explicatie decisiva asupra colaborarii noastre. Vroiam sa-l rog sa-si clarifice pozitia fata de Miscare. Înca nu realizase cele doua promisiuni ce mi le facuse: amnistia generala si numirea lui Greceanu la Ministerul de Externe. Vroiam sa aflu ce vrea cu Miscarea, care-i sunt telurile imediate Si de ce suntem acoperiti cu toate invectivele si acuzatiile, pentru cel mai banal incident ce se

întâmpla în tara. Exista o campanie de denigrare a Miscarii, nejustificata în raport cu faptele savârsite, care creaza o stare de continua tensiune.

În întrevederea noastra nu l-am crutat deloc. I-am spus pe sleau toate nemultumirile noastre, pe un ton cuviincios, dar fara ocolisuri. N-am sezut pe scaun, ci am stat în picioare în fata biroului sau, mai plimbându-ma din când în când sau facând gesturi la nevoie.

Am început cu un istoric al relatiilor noastre, pentru a-i aminti ca a avut si el nevoie de Miscare în ceasuri grele. I-am vorbit de începuturile colaborarii noastre, de întâlnirea ce-am avut-o în casa lui Alexandru Popovici, în Iunie 1940, când ne-am facut un fel de plan comun de batalie. Am continuat cu interventiile mele la Palat, dupa arestarea si internarea lui la Mânastirea Bistrita, ca sa fie pus în libertate. Apoi am trecut în revista evenimentele de la 6 Septembrie 1940, care au fost un model de colaborare loiala si eficace, cu rezultate rodnice atât pentru noi cât si pentru tara. Fara sângele varsat de legionari la 3 Septembrie, Generalul nu ar fi ajuns niciodata la putere si nu ar fi unde se gaseste astazi.

Rezultatele guvernarii noastre comune nu pot fi tagaduite de nimeni, tara e în picioare, dupa prabusirile suferite în vara anului 1940. Avem trupe germane în România, care ne garanteaza independenta. Am intrat în Pactul Tripartit si suntem la adapost de orice surpriza din partea Sovietelor. Apropierea de Puterile Axei, formula preconizata de Capitan, s-a adeverit justa. Fara integrarea în Axa, România ar fi disparut de pe harta Europei.

În domeniul economic, cu toate pierderile teritoriale suferite, în trei luni am avut un excedent bugetar de cinci miliarde cinci sute de milioane lei, fapt recunoscut chiar de General într-un comunicat oficial. Putem privi cu încredere viitorul. Noi nu tagaduim meritele Generalului în aceasta opera de redresare nationala, dar nu e mai putin adevarat ca fara colaborarea Miscarii nu s-ar fi ajuns la aceste rezultate spectaculare.

Executiile de la Jilava au tulburat relatiile dintre noi, desi nu le-am ordonat nici eu si nici un alt membru al conducerii legionare. Dar nu e mai putin adevarat ca pedepsirea asasinilor erei carliste era un imperativ national. Fara acest act de ispasire a unor crime abominabile, colaborarea noastra nu ar fi putut merge înainte. Acest moment critic a fost depasit prin solutia propusa de mine si acceptata de General, a unei amnistii generale, care sa îmbratiseze toate categoriile de vinovati. Se elimina, credeam noi, ultima divergenta, ultimul obstacol, în calea unei colaborari rodnice si de lunga durata.

De aici înainte reproduc cât mai fidel ce i-am spus atunci, pentru ca îi facusem un adevarat rechizitoriu al politicii Generalului fata de Miscare:

"Dar iata ca din a doua jumatate a lunii Decembrie, în special, relatiile dintre noi s-au întunecat iarasi. Orice calcare a legii de un legionar este speculata si exploatata la maximum. Eu nu tagaduiesc ca s-au produs anumite nereguli în administratia noastra si se vor mai produce, dar ele trebuie reduse la proportiile cuvenite, fara a provoca din fiecare caz o criza de guvern. V-am comunicat ca sunt gata sa ma ocup direct de toate cazurile de ilegalitate, pentru a da de urmele faptuitorilor si a elimina elementele turbulente, dar cu conditia expresa sa fiu sprijinit de D-voastra.

Ritmul actual al guvernarii noastre este sacadat, zguduit aproape zilnic de denunturile ce vin pe filiera serviciilor D-voastra de informatii. Ne aflam în fata unui crescendo de intrigi, de acuzatii contra Miscarii, care îsi gasesc ecou în cabinetul D-voastra. Mereu îmi imputati fapte, petrecute în cine stie ce colt de tara, ca si cum eu le-as fi patronat.

Dar exista si un revers, care va priveste pe Dvoastra. De la legionarii din provincie îmi vin stiri alarmante, care reclama o explicatie. Din diverse sfere militare din provincie a transpirat ca s-ar pregati ceva împotriva noastra, ca Generalul Antonescu va termina în curând cu „anarhia" legionara. Regimul actual va fi îndepartat si substituit cu o dictatura militara, ca pe timpul lui Carol. Aceste intentii si planuri vi se atribuie D-voastra direct. Mai mult decât atât: s-ar fi transmis deja ordine secrete garnizoanelor militare, pentru a se pregati pentru momentul H. Eu nu cred lucrul acesta, dar sunt silit sa vi le aduc la cunostinta, pentru a clarifica relatiile dintre noi. Noi nu ne vom ridica niciodata contra Generalului Antonescu, dar asteptam din partea D-voastra sa nu dezamagiti înca odata tineretul tarii.

Mi-am încheiat pledoaria cu un avertisment:

”- Domnule General, mi-ati spus pe vremuri ca atunci când Regele Carol v-a numit Ministrul Armatei în Guvernul Goga si apoi în primul guvern al dictaturii regale, „Regele Carol v-a înselat”.

Va rog sa fiti atenti la anumite cercuri din jurul D-voastra, de aceeasi origine dubioasa, ca sa nu va însele din nou, împingându-va la acte ireparabile fata de Miscare”.

Pâna în acest moment, Generalul n-a scos o vorba. M-a ascultat cu capul plecat pe masa lui de lucru, fara sa-mi raspunda ceva. Dar când am atins acest punct delicat, descoperindu-i probabil intentiile, atunci a reactionat. Dar într-un mod cu totul neasteptat. Nu-i convenea sa se apere, sa-mi declare ca nu-i adevarat, ca cele aflate de mine sunt o scornitura a dusmanilor nostri. Explicatia ar fi fost penibila si daunatoare prestigiului sau, caci aveam si eu informatii precise tocmai din cercuri militare, pe care i le puteam servi oricând. Si atunci a ales o cale mai comoda: a întrerupt brusc discutia, concediindu-ma:

– Domnule Sima, sunt om batrân, ceasul este înaintat (era aproape zece) si trebuie sa ma duc sa ma culc.

Am înteles. I-am zis „noapte buna” si m-am îndreptat spre biroul meu.

Mai târziu s-a scornit versiunea ca as fi fost dat afara din cabinetul Generalului. În afara de cuvintele de mâi sus, nu mi-a rostit nici un cuvânt greu. Cum îi cunosteam manierele, nu m-am simtit jignit personal. Stiam ca si cu Regele se poarta ca un plutonier major. Ceea ce ma nelinistea mai mult, era o confirmare a presupunerilor mele. Antonescu se pregatea sa ne elimine de la putere, probabil dupa modelul Regelui Carol. L-am atacat în punctul vulnerabil si aceasta n-a mai putut-o suporta. Tactic era mult mai avantajos sa se considere ofensat si sa curme brusc discutia.

La câteva minute, intra în biroul, meu Ica Antonescu si ma întreaba speriat ce s-a întâmplat între mine si General. El, de fapt, fusese informat de General si venise sa dreaga lucrurile. Ica Antonescu si-a dat seama ca Generalul, cu atitudinea lui de bruscare, facuse o gafa. Le era teama sa nu întreprind eu ceva, înainte ca planul lor de rasturnare a Miscarii sa nu fie pus la punct. Înca nu obtinusera aprobarea Berlinului pentru îndepartarea noastra din Stat. I-am spus vag, în câteva cuvinte, ce s-a întâmplat între noi. Ica m-a rugat sa nu iau în considerare vorbele Generalului. E într-adevar om batrân si câteodata îsi pierde rabdarea. L-am asigurat pe Mihai Antonescu ca nu ma simt ofensat. Îi cunosc caracterul dificil al Generalului. Regret însa ca n-am putut avea cu el nici macar o explicatie sincera si exhaustiva asupra problemelor guvernarii noastre.

11. DECORAT DE REGE

Maiorul Mircea Tomescu, aghiotant Regal, îmi telefoneaza sa ma prezint în dimineata de 8 Ianuarie la Palat, fiind invitat de Maiestatea sa Regele.

Nu stiam pentru ce sunt chemat. De alta parte îl cunosteam pe Mircea Tomescu ca un prieten al Miscarii. O criza politica era exclusa. Regele era prea izolat ca sa întreprinda ceva. Antonescu îl tinea din scurt, îi supraveghea toate miscarile si nu-i permitea sa se ridice peste rolul lui pur decorativ.

Ajungând cu masina în curtea Palatului, am fost primit la scara de mai multi ofiteri si apoi condus imediat în cabinetul de lucru al Regelui. Regele Mihai era vadit stânjenit, iar eu nu mai putin, când a deschis discutia. Ne-am vazut la diferite manifestatii, dar pentru întâia oara stateam singuri fata în fata. Am schimbat câteva cuvinte protocolare si apoi Regele a trecut la subiectul audientei mele.

–V-am chemat pentru a va oferi aceasta decoratie.

Mi-a întins o cutie deschisa, în care se afla o înalta decoratie, „Steaua României”. M-am uitat îndelung la ea. Nu-mi venea sa cred. I-am multumit calduros, spunându-i ca nu m-am asteptat la aceasta distinctie. L-am asigurat de devotamentul meu personal si al Legiunii pentru Monarhie si Dinastie.

M-a invitat apoi într-o camera alaturata, unde am fumat o tigara. În cursul scurtei conversatii, mi-a pus câteva întrebari:

Ce sunt gradele legionare si ce semnificatie au ele?

I-am enumerat gradele legionare de la instructor legionar pâna la Comandant Legionar si apoi Comandant al Bunei Vestiri, rezervat întemeietorilor Legiunii. I-am explicat ca aceste grade n-au nimic comun cu gradele militare, ca reprezinta etapele de realizare spirituala ale legionarului. Cel ce se distingea prin tinuta lui, în luptele si actiunile Miscarii, Capitanul îi conferea un grad, pentru a-i întari autoritatea lui asupra oamenilor si a-l da ca exemplu.

A doua chestiune pe care mi-a pus-o Suveranul a fost daca sunt infiltratii comuniste în Miscare si daca lor li se datoreaza anumite dezordini întâmplate.

Mi-am dat seama ca a fost îndoctrinat de General. I-am raspuns ca la periferia Miscarii s-ar putea sa se fi strecurat si vreun militant comunist. Noi suntem o miscare de o jumatate de milion de oameni încadrati. Dar chiar daca ar fi adevarat, nu reprezinta nici un pericol, deoarece nu ating centrii de comanda ai Legiunii si nu pot influenta politica ei.

În ceea ce priveste dezordinile savârsite de anumiti legionari, ele sunt minime în raport cu masa enorma a acelora care îsi fac datoria constiincios, în liniste si ordine. Aceste deficiente inerente starii de tranzitie de la revolutie la mentalitatea de Stat, se vor corecta în scurta vreme. Am nevoie de un timp oarecare pâna ce voi putea reorganiza si disciplina Miscarea.

M-am abtinut sa ating sub vreo forma problema relatiilor noastre cu Generalul Antonescu. Nu m-am plâns de iesirile Generalului, de elementele dubioase care-l înconjoara si de presiunile la care suntem zilnic supusi. Am pastrat o atitudine loiala fata de Conducatorul Statului, desi mi-am dat seama ca încercase sa-l otraveasca si pe Rege, pentru a-l atâta contra noastra.

Când a aflat Antonescu de decorarea mea – stirea se publicase în ziare – l-a apucat o furie oarba. Actul de la Palat cadea cum nu se poate mai rau pentru planurile lui. Era în plina pregatire pentru eliminarea noastra de la putere. Si acum vine Regele si îi strica toata combinatia. Ce va zice armata? Va mai putea conta pe armata ca pe un bloc unitar, în momentul loviturii de Stat?

Nu s-a mai putut stapâni. Nu sunt sigur daca s-a dus în persoana la Palat sau i-a telefonat numai Regelui. I-a facut un scandal imens, cum de-a cutezat sa ma decoreze fara sa-l întrebe, aducâdu-i aminte ca el îl tine pe tron.

Gestul Regelui, conferirea de decoratii, apartinea putinelor prerogative ce-i mai ramasesera, dupa ce fusese despuiat de Antonescu de toate puterile Statului. Era în dreptul lui sa o faca. Iar în ceea ce priveste alegerea persoanei mele, nimic mai normal, având în vedere functia ce-o îndeplineam în acel moment, de al doilea mandatar al guvernului.

12. NUMIREA LUI EUGEN CRISTESCU

Într-o dimineata, tot în aceste zile tulburi când Antonescu se pregatea si ne dea lovitura de Stat, intra în biroul meu la Presedintie un tip înalt, voinic, bine cladit, si se recomanda „Eugen Cristescu, noul sef al Serviciului Secret, numit de Conducatorul Statului...”.

Nu-l cunosteam personal, dar auzisem de el. Îsi facuse o trista faima printre noi în prigoana din 1933-1934. Sub guvernul Duca si cel urmator, fusese Directorul Sigurantei Statului si s-a distins prin ura si

ferocitatea cu care îi urmarea pe legionari. Numele lui era pomenit si în circularile Capitanului, printre prigonitorii de atunci ai Legiunii. Apoi s-a eclipsat de la suprafata vietii publice. A fost subplantat de Moruzov, care reusise sa câstige încrederea Regelui si sa-i ia locul. A trait în penumbra în perioada 1935-l940, pâna ce l-a descoperit din nou Generalul Antonescu si i-a încredintat conducerea Serviciului Secret al Armatei, fostul fief al lui Moruzov.

Cum Eugen Cristescu nu fusese amestecat în salbatica prigoana a anilor 1938-1940, numirea lui nu m-a îngrijorat prea mult.

Nu-mi placea, dar nu i-am dat o interpretare speciala. În definitiv, sectorul militar al guvernarii apartinea Generalului Antonescu. Raspunderea numirii cadea asupra lui si, probabil, stia el ce face, de vreme ce l-a ales pe Eugen Cristescu. Probabil are nevoie de un specialist în fruntea acestui serviciu cu ramificatii externe. Ministerul de Interne nu era afectat prin aceasta numire. Serviciul Secret al Armatei era un fel de Biroul II, de care depindeau operatiile de spionaj si contra-spionaj.

Asa gândeam atunci. Convorbirea n-a durat mai mult decât un sfert de ora. Am stat în picioare amândoi. I-am spus ca stiu ca n-a fost amestecat în prigoana anilor 1938-1940, ceea ce reprezinta o prezumtie favorabila asupra persoanei sale. I-am explicat momentul politic în care ne aflam. Exista anumite tensiuni în guvern provocate atât de elemente legionare, nefamiliarizate cu mentalitatea de Stat, cât si persoane din lumea veche, care încearca sa provoace o criza de sistem. Dar cred ca Generalul întelege jocul lor interesat. I-am cerut sa-si exercite functia cu obiectivitate si impartialitate. La urma l-am întrebat;

– Crezi D-ta, ca se poate guverna în actualele împrejurari fara de legionari? Exista o alta solutie politica?

Surâzând enigmatic, mi-a spus ca nici el nu vede o alta solutie politica.

Mai târziu s-a dovedit ca Eugen Cristescu n-a fost ales de General pentru priceperea lui în combaterea inamicilor externi ai patriei, ci pentru experienta lui în materie de legionarism, reminiscenta a anilor când a fost în fruntea Directiei Generale a Sigurantei Statului. Antonescu vedea în Cristescu un demn urmas al lui Moruzov si a jucat sub dictatura lui acelasi rol nefast intereselor nationale. Toata abilitatea lui de politist s-a concentrat spre Miscare, iar cât priveste protectia Statului de agenti si infiltratii straine, a aratat mai putina vigilenta. Faptul a fost cu atât mai grav cu cât ne aflam în razboi si orice informatie transmisa inamicului se solda cu mii de morti pe câmpul de bataie.

Ambiguitatea în care si-a exercitat functia lui – implacabil cu legionarii si tolerant cu adevaratii inamici ai patriei – corespundea de altfel instructiunilor primite de la Conducatorul Statului. Antonescu ducea aceeasi politica de duplicitate, urmarind ca, la momentul oportun, sa se desprinda de colaborarea germana si sa treaca în tabara victorioasa a aliatilor. Nemtii n-au priceput nimic din acest joc sinistru, patronat de Antonescu, pâna ce nu le-a cazut caramida în cap.

13. ISPRAVILE LUI STÂNGA

Cu toate ca Stânga, seful Serviciului Social de la Prefectura de Politie, se compromisese grav în evenimentele din 26/27 Noiembrie 1940 (el daduse ordin sa fie arestati si dusi la Prefectura Tatarescu, Argetoianu, Ghelmegeanu si Gigurtu), sub urmasul lui Zavoianu, Radu Mironovici, a continuat sa functioneze în fruntea acestui serviciu. N-am înteles de ce Radu Mironovici nu l-a înlocuit, ci, dimpotriva, i-a reînnoit încrederea, fara ca Stânga sa arate cel putin o îndreptare a conduitei sale.

Stânga a continuat în acelasi ritm delirant sa opereze în raza lui de actiune. În timp ce tulburarile se potolisera în celelalte doua focare de agitatie, Valea Prahovei ci Corpul Muncitorilor legionari, ele au continuat si chiar s-au intensificat la Prefectura de Politie. Serviciul Social era responsabil de linistea Capitalei, de urmarirea elementelor periculoase Statului sau regimului politic existent. În cursul lunii Ianuarie, mereu am fost asaltat de interventiile brutale ale lui Antonescu pentru neregulile de la

Prefectura de Politie. Perchezitiile ilegale se tineau lant si la persoane care nu puteau fi nici macar banuite de actiuni dusmanoase contra regimului. Stânga, cu de la sine putere si fara sa întrebe pe nimeni, îsi trimitea agenti pe teren, care intrau în casele oamenilor fara sa aiba un mandat de la procuror sau o împuternicire de la superiorii lui.

Antonescu viza capul lui Petrovicescu. Toate ilegalitatile savârsite de Serviciul Social al lui Stânga erau argumente binevenite ca sa demonstreze ca Ministerul de Interne nu domina situatia. În cursul lui Ianuarie, Petrovicescu a fost victima unor scene violente si repetate din partea Conducatorului Statului din cauza celar întâmplate la Prefectura. Acest om de o rara noblete si corectitudine a suferit mult si mi-a exprimat de câteva ori dorinta sa-si dea demisia. N-am vrut sa se repete cazul cu Sturdza si de aceea l-am rugat sa ramâna în postul sau.

Nu pot enumera aici toate abuzurile savârsite de Stânga, stiute si nestiute. Aleg doar un simplu exemplu, ca sa arat pâna unde a mers inconstienta acestui om. În 6 Ianuarie, agenti trimisi de Stânga invadeaza casa lui Voicu Nitescu din Bucuresti si, sub amenintarea revolverelor, îi fac o perchezitie. Motivul, inexistent. La perchezitie nu s-a gasit nimic compromitator, Antonescu fierbea de mânie, iar eu, nu mai putin, eram consternat. Nu-mi venea sa cred. Ce cautau agentii de la Prefectura în casa lui Voicu Nitescu? Un vechi patriot ardelean, care jucase un rol important în lupta contra ungurilor si îsi câstigase merite nepieritoare în Actul Unirii Ardealului cu Patria-Mama? Fusese director al ziarului Gazeta Transilvaniei de la Brasov si apoi ministru în cabinetul lui Maniu. Era o personalitate cu rezonanta în întreaga tara. A face perchezitii unui astfel de om, era mai mult decât un abuz, o ranire a sentimentului national al tuturor Românilor.

Antonescu i-a trimis o drastica scrisoare Generalului Petrovicescu si l-a îndrumat sa-i ceara scuze lui Voicu Nitescu. S-a tinut apoi o Conferinta, sub presedintia Generalului, dedicata ordinii interne, la care am participat si eu. Au fost de fata în afara de Petrovicescu, toti subalternii Ministerului de Interne: Rioseanu, Ghica, Radu Mironovici si Boian-Moisescu, seful serviciului de ordine al Miscarii. S-a tratat chestiunea incidentelor din ultimele zile si toti cei de fata si-au luat angajamentul sa vegheze cu cea mai mare severitate la mentinerea ordinii interne. Toti, în afara de Stânga, care a continuat cu sistemul lui de lucru.

Târziu de tot, dupa expulzarea noastra de la putere, am aflat carui hram servea Stânga. Intrase în serviciul lui Rioseanu si de la acesta primise ordine sa savârseasca cât mai multe abuzuri si ilegalitati, pentru a-i furniza Generalului argumente contra Miscarii, asigurându-l ca orice se va întâmpla mai târziu, se va bucura de impunitate. Stânga abuza de încrederea ce i-a aratat-o Zavoianu si apoi Radu Mironovici, pentru a servi inamicilor miscarii. Altminteri temeritatea cu care opera nu putea fi decât opera unui dement.

Dupa evenimentele din Ianuarie, Stânga nici n-a încercat sa se ascunda. Stia ca se bucura de ocrotirea lui Rioseanu. A fost arestat de forma vreo doua saptamâni si apoi i s-a dat drumul... Zavoianu a fost condamnat la moarte si executat. Stânga, din perspectiva antonesciana si dupa ispravile savârsite de el, trebuia sa i se aplice de zece ori aceeasi pedeapsa.

14. DESCINDEREA LA LOJA MASONICA

În aceasta atmosfera tulbure de la începutul lunii Ianuarie tot din initiativa lui Stânga si fara vreun ordin de la superiorii lui, agentii de la Prefectura de Politie au facut o descindere la loja masonica centrala din Bucuresti, unde au confiscat arhiva si actele ce le-au gasit.

Stânga a venit la mine, la Presedintie, cu materialul gasit la perchezitie. Documentul cel mai important era „Cartea de Aur” a lojii masonice, cu semnaturile tuturor membrilor. Venerabilul acestei loji era Jean Pangal, cunoscut ca figura cea mai reprezentativa a ordinului masonic din România.

Am început sa rasfoiesc „Cartea de Aur”, pentru a descifra iscaliturile. Cei mai multi semnatari erau persoane necunoscute, în sensul ca nu auzisem de ele sa se manifeste în viata publica. În schimb, printre membrii lojii masonice figurau mari personalitati ale vietii politice românesti. Am întâlnit numele lui Dr. Alexandru Vaida Voevod, Dr. Constantin Angelescu, Octavian Goga, C. Argetoianu si altii. Nu apareau numele lui Ionel Bratianu si nici al lui Iuliu Maniu.

Acum, revelatiile acestea nu aduceau nimic nou. Apartenenta acestor fruntasi politici la masonerie era bine cunoscuta, înca din decada anilor ’30. Dr. V. Trifu scotea un buletin anti-iudeo-masonic si în paginile lui au aparut si numele celor mai sus citati, toti cu gradul 33.

Gradul ce-l aveau un Goga, un Angelescu, etc., nu era reglementar. Au fost ridicati direct la rangul superior masonic, fara sa mai faca ucenicia gradelor inferioare. Nu erau masoni autentici, formati conform catehismului secret al acestei secte, ci creati ad-hoc, pentru anumite interese. De Vaida Voevod se stia ca a intrat în masonerie în 1919, pentru a avea o carte de vizita la Conferinta de Pace de la Paris, unde fusese trimis ca delegat al României.

Adevarata valoare a „Cartii de Aur” consta în identificarea celorlalte persoane, mai putin cunoscute, destul de numeroase. Acestia formau baza masoneriei românesti, sau, cum se zice în alti termeni, infrastructura ei. Pe filiera lor se putea urmari influenta ce-o exercita masoneria în mediile politice ale României.

Ce sa fac acum cu acest material masonic care, fara sa vreau, ajunsese în posesia mea? Nu-mi placea descinderea facuta de Stânga, ale carui apucaturi de politist îmi pareau suspecte. Dar, de alta parte, nici nu puteam admonesta public Prefectura de Politie pentru actiunea întreprinsa. Noi, cei care de la originile miscarii studentesti, combatusem masoneria, nu puteam acum sa venim sa-i luam apararea într-o Europa dominata de puterile Axei. Îmi dadeam seama ca ne-am creat o noua problema, provocând masoneria, care-si avea ramificatii în toate partidele. Dar acum ma aflam în aceasta situatie si trebuia sa plec de la realitatea ei.

Faptul se consumase. M-am dus imediat cu „Cartea de Aur” la Generalul Antonescu, asa cum cereau relatiile dintre noi, si i-am aratat-o. Era si Mihai Antonescu în cabinetul sau. I-am explicat ce s-a întâmplat si am început sa o frunzarim împreuna. Am observat ca Mihai Antonescu era agitat si nervos. La fiecare pagina tresarea. Astepta sa-i citim numele în „Cartea de Aur”?

Când s-a pus problema ce facem cu ea, eu am vrut sa o retin câtva timp, pentru a o examina mai cu de-amanuntul. Mihai Antonescu s-a opus, spunând ca el fiind Ministrul Justitiei, este de resortul lui sa cerceteze documentul si sa-si puna concluziile. Generalul Antonescu s-a atasat parerii lui si neavând încotro, le-am lasat „Cartea de Aur”. Ma gaseam în Germania pe atunci si citind-o în ziare, mi-am dat seama ca lista fusese în prealabil epurata. Multe nume nu figurau.

De ce au consimtit cei doi Antonescu sa dea publicitatii listele cu membrii lojii masonice din capitala? Nu pentru a feri Statul de influenta lor daunatoare, ci pentru a demonstra Nemtilor ca si ei sunt contra masoneriei, nu numai legionarii. Asa cum mai târziu s-au declarat anti-evrei si chiar rasisti. Din spirit de concurenta. Pentru putere. Pentru a-si asigura mai departe gratiile Berlinului.

Mai târziu mi-am dat seama ca si descinderea de la loja masonica facea parte din lantul de provocari ale lui Stânga, inspirate de Rioseanu, pentru a crea panica între adversarii politici si a grabi decizia Generalului de a ne înlatura de la putere.

La Iasi, cu vreo doua luni înainte, s-a petrecut un caz asemanator. Un grup de tineri legionari au patruns în loja masonica, doar din curiozitate, ca sa vada cum arata un templu masonic. Dupa ce l-au vizitat, au cântat un cântec legionar si s-au retras în ordine, fara sa se atinga de nici un obiect. Totusi aflând de isprava lor, l-am chemat la Presedintie pe seful de judet, Ilie Vlad Sturdza, si l-am admonestat sever.

15. CUM A FOST TORPILATA AUDIENTA MEA LA HESS

În volumul precedent am aratat ca delegatii Reichului, Baldur von Schirach si von Bohlen, cu prilejul reînhumarii Capitanului, mi-au transmis din partea lui Rudolf Hess invitatia sa-l vizitez la Berlin. Mi-au comunicat si data întâlnirii, 15 Ianuarie 1941.

În vederea acestui important eveniment, îmi faceam pregatirile necesare si asteptam dintr-un moment într-altul sa mi se indice modalitatea plecarii. Dar 15 Ianuarie se apropia si din partea Legatiei Germane nu se observa nici o miscare.

Chestiunea a luat o alta întorsatura si s-a lamurit mai târziu. Cei doi complici, Fabricius si Antonescu, erau nelinistiti de perspectiva întâlnirii mele cu Hess, a carei scadenta se apropia. Toate planurile lor conspirative contra Legiunii puteau fi date peste cap.

Invitatia nu putea fi anulata. Era vorba de Rudolf Hess, a doua personalitate a Reichului, desemnat de Führer sa-i ia locul, în cazul disparitiei lui. Si atunci au urzit intriga ca sa torpileze audienta mea la Hess într-o forma aparent nevinovata, ca si cum n-ar fi opozitie contra ei. În ce a constat masinatia? Fabricius i-a trimis lui Ribbentrop cererea lui Antonescu de a fi primit urgent în audienta de Führer, într-o chestiune de „ordine interna”, care, daca nu e rezolvata, ar putea periclita colaborarea militara între România si Germania. Sensibil la aceasta chestiune, temându-se de complicatii cu România, destinata sa joace un rol important în viitoarea încaierare cu Rusia, Hitler a dat curs cererii lui Antonescu si a fixat data audientei pe ziua de 14 Ianuarie 1941. Eo ipso, cealalta audienta a mea, la Rudolf Hess, cazuse sau se amânase, prin apropierea celor doua date.

Dar o decizie neprevazuta a lui Hitler crease o noua complicatie în planurile celor doi complici. Antonescu vroia sa mearga singur la Hitler, pentru a obtine mâna libera de la acesta în actiunea de represiune a miscarii, în curs de pregatire. Ori Hitler, vrând sa transeze definitiv conflictul dintre Antonescu si Miscare, în vederea razboiului de rasarit, a luat hotarârea sa ma invite si pe mine.

Ce era de facut? Antonescu, dupa câteva ezitari, a acceptat sa mearga cu mine la Berchtesgaden. Dar, de acord cu Fabricius, a imaginat o alta stratagema pentru a diminua rolul meu în aceasta audienta. În loc ca Fabricius sa vina direct la mine pentru a-mi comunica invitatia Führerului sa se faca prin general, ca si cum ar fi fost obtinuta prin intermediul acestuia si era o favoare ce mi se facea.

Generalul Antonescu a dat invitatiei mele sensul dorit de el: nu eram invitatul direct al Führerului, ci Conducatorul Statului era primit în audienta de Hitler, în 14 Ianuarie, si a considerat oportun sa-l însotesc si eu, intervenind în acest sens la Berlin. Eu eram o anexa în cadrul acestei audiente, un subsidiar, si nu un invitat direct, cum era cazul în realitate.

Manipularea invitatiei mele a mers si mai departe: nu mi-a pomenit nimic de „ordinea interna”, motivul pentru care se ducea Antonescu la Berchtesgaden si mi s-a spus ca în audienta la Hitler, „se vor trata probleme de ordin militar”.

În seara de 12 ianuarie ma aflam la Presedintie. Generalul Antonescu se afla la Predeal. Sunt chemat la secretariatul lui Antonescu, cu rugamintea sa astept o comunicare importanta venita de la Conducatorul Statului, prin teletip. Am asteptat si în câteva minute a venit pe banda un mesaj, dar nu din partea Generalului, ci a lui Mihai Antonescu! Acesta îmi comunica ca Führerul l-a invitat pe Generalul Antonescu la Berchtesgaden, pe data de 14 Ianuarie 1941, pentru a trata chestiuni de ordin militar. Generalul s-a gândit ca ar fi bine sa-l însotesc si eu si a facut demersul necesar la Berlin. În comunicarea trimisa de Mihai Antonescu nu se pomenea nimic de audienta mea la Hess, a carei data era iminenta. Normal ar fi fost ca sa mi se comunice când va avea loc aceasta audienta, eventual dupa întâlnirea cu Hitler.

I-am raspuns, tot prin teletip, ca nu înteleg ce sa caut eu într-o conferinta de ordin militar, daca merge Generalul la Berchtesgaden. Trebuie sa ma consult cu prietenii mei si mâine îi voi da raspunsul.

În dimineata de 13 Ianuarie s-a desfasurat ceremonia de la „Casa Verde”, închinata eroilor Mota si Marin, cazuti în Majadahonda. Dupa ceremonie, a venit la mine Stelzer, primul consilier al Legatiei Germane la mine, pentru a ma întreba daca merg la Berchtesgaden. I-am comunicat ca nu am luat nici o decizie si ca înca nu stiu precis daca este o invitatie a Führerului sau o invitatie a generalului Antonescu, ca sa-l însotesc la Berchtesgaden.

Îndata m-am sfatuit cu o serie de fruntasi ai Legiunii (Petrascu, Stoicanescu, Iasinschi, Corneliu Georgescu etc.). Le-am expus situatia si cu totii au fost de acord sa nu ma duc, pentru ca, cu certitudine este o cursa la mijloc.

Dupa masa a venit la mine, la Presedintie, Fabricius, asigurându-ma ca invitatia vine direct de la Hitler. I-am raspuns ca conditiile în care mi s-a transmis aceasta invitatie ma împiedica sa ma duc. Iar apoi, obiectul ei, chestiuni militare, ies din competenta mea. I-am amintit de audienta mea la Rudolf Hess, fixata pentru 15 Ianuarie, care nici pâna acuma n-a fost programata.

Mai aveam un motiv grav sa nu ma duc la Berchtesgaden în acel moment: Ciordas, fiul cunoscutului martir ardelean, ucis de unguri în 1919, era Consilier la Legatia Româna din Berlin în 1940. Se împrietenise cu Greceanu, Ministrul nostru în Germania, si cu Mircea Dimitriu seful garnizoanei legionare din Berlin. Ciordas juca bridge cu Schmidt, traducatorul oficial al Reichului. În cursul unui joc, Schmidt i-a spus lui Ciordas ca „daca legionarii nu se cumintesc, vor fi eliminati de la putere. Führerul s-a decis definitiv pentru Antonescu”. Ciordas le-a comunicat confidential aceasta convorbire lui Greceanu si lui Mircea Dimitriu, care, la rândul lor, mi-au transmis informatia la Bucuresti, tot cam pe la începutul lui Ianuarie.

Asadar în acel moment, jocul conspirativ Antonescu-Fabricius-Ribbentrop era destul de înaintat. Nu stiu daca mergând s-ar mai fi putut îndrepta ceva. Nu ar fi fost o masa rotunda, la care fiecare sa-si exprime parerile în toata libertatea. Hitler, cu brutalitatea lui caracteristica, mi-ar fi cerut sa trec comanda Legiunii lui Antonescu... Nu stiu ce s-ar fi întâmplat...

VI. LOVITURA DE STAT A GENERALULUI ANTONESCU

N-a existat o rebeliune legionara, cum au difuzat „urbi et orbi" sursele antonesciene. A fost o lovitura de Stat a Generalului Antonescu contra Actului Constitutional din 14 Septembrie 1940. Ce-a urmat dupa aceea, rezistenta maselor populare, n-a fost decât reactia natiunii la lovitura de Stat a Generalului Antonescu. Poporul, neîndemnat de nimeni, a sarit în ajutorul Legiunii, pentru a apara fiinta Statului National-Legionar.

I. ORIGINILE LOVITURII DE STAT

Cauzele care l-au determinat pe Generalul Antonescu sa recurga la forta pentru a-i expulza pe legionari din incinta Statului, calcând ordinea constitutionala în vigoare, sunt multiple si variate. Enumeram cele mai importante:

1. Firea lui orgolioasa. Nu putea suporta pe nimeni lânga el care sa-i îngradeasca exercitiul puterii lui. Nu era capabil de o colaborare loiala, de o împartire a raspunderilor, caci odata ajuns la un rang în Stat, tintea la o pozitie mai înalta. Pentru a-si atinge telul, n-avea nici un scrupul. Era capabil de toate crimele si tradarile. Pactul cu Miscarea era o solutie provizorie, impusa de necesitatea de a-si consolida puterea, dar, din primul moment, s-a gândit sa depaseasca aceasta faza, fie aservind Miscarea, fie înlaturând-o.

2. O cruzime înnascuta. Nu iubea poporul si varsa sângele lui cu usurinta. El credea numai în stat, iar poporul nu era altceva decât un fel de materie prima, destinata sa întretina Statul cu sacrificiile lui. Era un patriot sui-generis, întelegând prin patriotism supunerea celorlalti propriei lui persoane.

3. Bun militar, dar nu om politic. Nu era capabil sa se orienteze în timp, sa vada dincolo de interesele imediate, care se confundau cu propriile lui interese de dominatie personala. A mers în 1940 cu Axa, pentru ca numai cu sprijinul german putea sa ajunga la putere si sa se mentina. Dar când frontul din rasarit a început sa se clatine, si-a uitat de vechile lui declaratii de loialitate fata de Hitler si a început sa sondeze partea cealalta, pentru a se desprinde de Axa la momentul oportun.

4. O noua camarila. În jurul Generalului Antonescu s-a constituit un alt anturaj, de aceeasi extractie infama ca si a Regelui Carol II. Camarila îl împingea la o ruptura cu Miscarea. Setea de putere, banii si alte interese s-au întretesut, formând platforma politica a noii camarile. Între anturajul antonescian si Miscare s-a produs o rivalitate crescânda, care nu putea duce decât la otravirea relatiilor noastre cu Conducatorul.

5. O camarila înstrainata de neam. Anturajul Generalului Antonescu nu era animat de sentimente nationale ca sa-si dea seama de raul ce-l poate face tarii. Era o camarila deschisa infiltratiilor straine, din care n-au lipsit nici agentii puterilor ostile Axei: englezi, americani, bolsevici. Obiectivul acestor infiltratii din imediata apropiere a Generalului era sa provoace ruptura Generalului de Miscare, caci odata ramas singur în fruntea Statului, usor putea fi manevrat.

2. O FORMIDABILA COALITIE

Pentru a patrunde în esenta evenimentelor de la 21-23 Ianuarie 1941, trebuie sa luam în considerare fortele care în acel moment s-au coalizat, pentru a provoca darâmarea Statului National-Legionar.

Un front anti-legionar, întins si puternic, s-a închegat în saptamânile care au premers loviturii de Stat. România nu putea fi scoasa în acel moment din Axa – armata germana era în România, iar Antonescu semnase Pactul Tripartit – dar se putea slabi baza operativa a Axei la Bucuresti, prin ruptura Generalului

de Miscare. Odata acest succes initial obtinut, Generalul putea fi usor manevrat mai târziu de aceleasi forte, din motivele pe care le-am expus în capitolul precedent.

Formidabila coalitie îsi avea centrul de greutate în strainatate, sprijinindu-se în interiorul tarii pe serviciile secrete ale Angliei, Statelor Unite si Uniunea Sovietica. Îngloba apoi partidele politice, resturile cadrelor carliste si puternicele organizatii evreiesti. Liderii partidelor national-taranesc si liberal, surprinsi de amploarea biruintei legionare si speriati de moartea violenta a lui Iorga si Madgearu, cereau Generalului sa puna capat anarhiei din tara, plângându-se ca le ameninta propria lor viata. Resturile cadrelor carliste stateau la pânda, asteptând momentul sa-si ia revansa. Cât îi priveste pe evrei, acestia îsi vedeau zguduita dominatia lor economica din România, dar mai ales se temeau de represalii sângeroase din partea legionarilor, ca razbunare pentru participarea lor – via Elena Lupescu – la asasinarea lui Corneliu Codreanu si apoi la baia de sânge din noaptea de 21-22 Septembrie 1939. Presedintele Comunitatii Evreiesti, Filderman, era adeseori primit în audienta de Antonescu, cerându-i acestuia masuri de protectie a populatiei evreiesti contra „exceselor” legionare. Am aratat în capitolul anterior cât de putin întemeiate erau reclamatiile acestuia, iar cât priveste varsari de sânge în populatia evreiasca, ele n-au existat în perioada guvernarii noastre.

Arcul monstruoasei coalitii mergea mai departe acaparând si anturajul lui Antonescu, unde a gasit un mediu favorabil, din cauza manunchiului de intriganti din jurul Presedintiei. Elementele agreate de Antonescu îl atâtau din toate puterile pe acesta ca sa se separe de Miscare „caci toata tara e cu el”.

Mai ramânea sa fie captata si piesa principala, Conducatorul Statului, pentru ca sa se produca ciocnirea cu Miscarea.

5. OPACITATEA GERMANA

Toata aceasta formidabila coalitie anti-legionara ar ti fost sortita înfrângerii, daca nu i-ar fi venit într-ajutor un aliat nesperat, însasi Germania national-socialista.

Ca sa întelegem comportamentul uluitor al lui Hitler în conflictul dintre Antonescu si Miscare, trebuie sa examinam înca odata tendintele politice fundamentale ale celui de-al Treilea Reich si apoi sa luam în considerare si mecanismul de guvernare al acestui Stat, adica prin ce filiera treceau si se rezolvau toate problemele lui de ordin intern si extern.

Hitler se gasea în acel moment în apogeul puterii lui. Succesele neîntrerupte ce le-a obtinut pâna atunci, în special scoaterea din lupta a Frantei în sase saptamâni, i-a întarit convingerea în misiunea lui istorica providentiala. Masinii de razboi germane nu-i poate rezista nici o putere. Chiar în ce priveste Rusia, el credea ca va fi suficienta o campanie de trei luni ca sa o puna în genunchi. Daca si înainte Hitler era greu de abordat pentru a accepta dialogul si a ajunge la solutii de compromis în fata unui litigiu, acum devenise intratabil. El dicta solutiile si nu le negocia. Stapânit de aceasta mentalitate de satrap, micile puteri europene nu mai reprezentau decât o importanta secundara pentru planurile lui de reorganizare a Europei. Orice solutie ar fi dat conflictelor de interese ce se iveau între natiunile europene, ele nu puteau sa altereze finalul victorios al razboiului purtat de Germania si atunci va triumfa si ideea unei noi ordini pe continent, dominate de cel de-al Treilea Reich. Din aceasta perspectiva, nici România nu putea fi tratata altfel. Cauza ei apartinea ansamblului de probleme si interese pe care le va rezolva Hitler în conformitate cu Weltanschauung-ul sau, la momentul oportun.

Trecând la mecanismul de guvernare al celui de-al Treilea Reich, constatam ca el se baza exclusiv pe vointa lui Hitler, care lua în ultima instanta toate deciziile importante. Dar ca sa rezolve problemele ce se iveau în cursul guvernarii, era avizat si el la informatiile ce le primea. Si în acest punct constatam un alt aspect negativ al puternicului Reich German. Serviciile informative germane nu erau la înaltimea celor straine. Erau enorm diversificate, dar lipsea o oficina centrala care sa le coordoneze. Hitler se pierdea în hatisu1 de informatii ce le primea din toate partile si lua hotarâri gresite. Nu trebuie uitate apoi profundele infiltratii anglo-americane si sovietice în sânul acestor servicii, care atingeau chiar

centrii vitali ai Statului. Este astazi un fapt bine verificat ea nu numai Abwehr-ul, ci si Marele Stat Major si chiar Ministerul de Externe si aveau agentii lor straini, bine plasati chiar în vârful acestor institutii.

Primind din România informatii ostile Miscarii, pe diferitele canale informative, dintre care unele erau corupte de inamic, Hitler începuse sa creada în ele. Pe de-o parte îl vedea pe Antonescu omul ordinii; pe de alta parte, Miscarea, o adunatura de elemente anarhice, de speta SA, din perioada Rohm. Amintirile sumbre din 1934 îl obsedau si-l împiedicau sa vada realitatea din România, o conspiratie inversa, care urmarea sa slabeasca pozitiile germane din sud-estul european.

Dar cu toate aceste deficiente de guvernare, e greu de înteles decizia lui Hitler de a se asocia cu Antonescu la actiunea de nimicire a Miscarii. Caci prigoana îndurata de noi sub Antonescu n-a durat o luna, doua, trei, ci ani de zile. Practic n-a încetat niciodata. E imposibil ca în atâtia ani Hitler sa nu fi aflat adevarul, sa nu fi descoperit cine e agresorul si cine sunt victimele.

Si atunci trebuie sa presupunem ca a fost ceva mai mult din partea lui Hitler, un gând mai ascuns. N-a fost nici persoana lui Antonescu care l-a impresionat, nici eventualele noastre greseli, nici ostilitatea lui Fabricius, nici multimea de informatii deformate prin prisma agentilor straini... Era ceva mai mult. Probabil ca îi convenea lui Hitler ca Miscarea Legionara sa fie îndepartata de pe scenariul politic al României, pentru ca sa nu impieteze cu exuberanta ei nationalista asupra rolului ce trebuie sa-l joace Germania în sud-estul european. Legiunea era un partener incomod, în timp ce Antonescu o figura tranzitorie, care putea fi usor dominat la sfârsitul razboiului.

4. ÎNTOARCEREA LA OBERSLZBURG

N-am fost înstiintat nici când a plecat Generalul Antonescu sa-l vada pe Hitler la Obersalzberg si nici la întoarcerea lui la Bucuresti. Mai târziu s-a spus ca nu m-am prezentat sa-l salut pe Conducatorul statului, cum cerea protocolul, nici când s-a urcat în avion si nici la sosire. În realitate, am fost tinut într-o ignoranta totala asupra acelor doua date. Antonescu n-a binevoit nici sa-mi treaca conducerea guvernului, în timpul absentei lui din tara, cum a procedat alta data.

Am aflat ca vizita generalului la Hitler s-a desfasurat într-o singura zi, 14 Ianuarie, si ca a doua zi Antonescu revenise la Bucuresti.

L-am vazut pe General îndata dupa sosirea lui. Era însotit de Fabricius. Amândoi ma priveau scrutator, dar fara vreun semn de neliniste. L-am întrebat pe General cum a decurs audienta „militara" la Führer. Mi-a raspuns scurt: „ bine si cu rezultate pozitive, pentru tara". Fabricius a dat si el din cap afirmativ. Ma priveau amândoi cu un surâs enigmatic. Simteam ca era ceva necurat la mijloc. Întrebând pe Fabricius de sosirea lui Killinger, mi-a raspuns evaziv ca înca nu s-a stabilit ziua când îsi va prezenta scrisorile de acreditare. Era ceva anormal.

Banuielile mele s-au risipit când am aflat ca Generalul Antonescu semnase o decizie prin care largea atributiile Secretarului de la Interne, Dr. Victor Biris. Acest gest de atentie mi s-a parut de bun augur. Tocmai la Interne, unde Generalul s-a aratat întotdeauna nemultumit si nu înceta cu admonestarile! Asta însemna ca a gasit la Hitler o atmosfera favorabila Miscarii si vrea sa dreaga lucrurile.

În realitate, cum s-a adeverit mai târziu, recompensa oferita lui Biris era cu tâlc, o masura de ordin tactic, destinata sa ne însele vigilenta, acoperind lovitura ce-o va da peste câteva zile.

Nici în zilele urmatoare, pâna la 20 Ianuarie, nu s-a petrecut nimic deosebit în relatiile mele cu Antonescu. Se parea ca vechile animozitati au intrat ca prin farmec în adormire. Dar nu era asa. Aparentele înselau. Pregatirile erau în toi ca sa ne atace cu armata.

5. MARI ADUNARI LEGIONARE ÎN TOATA TARA

Pentru Duminica, 19 Ianuarie 1941, am convocat publicul sa participe la o serie de întruniri, atât în capitala, cât si în provincie, pentru a-i asculta pe oratorii trimisi de la Centru, carora le-am fixat sa trateze acelasi subiect: „Lupta Germaniei si Italiei pentru a instaura o noua ordine europeana".

Aceste conferinte n-au fost improvizate. Îsi au o istorie mai veche. Ideea lor s-a zamislit într-o convorbire avuta cu Generalul Antonescu, cam pe la începutul lunii Decembrie, dupa ce a trecut valul Jilavei si apele s-au potolit.

– Domnule Sima, Guvernul si Legiunea savârsesc o multime de lucruri bune pentru tara, dar mi se pare cp aceste fapte nu se cunosc suficient în public.

– Aveti dreptate, Domnule General, dar cum credeti D-voastra ca s-ar putea mari eficacitatea propagandei noastre?

– Ar trebui ca oameni instruiti de-ai D-voastra sa mearga în provincie si sa explice poporului efortul ce-l facem zi de zi ca sa-i vindecam ranile trecutului.

– Bine, Domnule General. Urmarind sugestia D-voastra, voi face în asa fel încât cel putin odata pe luna personalitati de la Centru sa viziteze capitalele de provincie si sa explice lumii politica guvernului.

Cum aceasta discutie s-a petrecut în Decembrie si nu mai era timp suficient pentru a convoca lumea la adunari, din cauza apropierii Sarbatorilor, am amânat proiectul pâna în Ianuarie. Convocarea de la 19 Ianuarie nu era decât punerea în aplicare a unei dorinte exprese a Sefului Statului, formulata de el cu o luna si mai bine înainte.

Cu aprobarea lui Antonescu, asadar, am organizat aceasta serie de întruniri, fara ca sa ridic nici în acel moment vreo obiectie. Am ales ca subiect al acestor conferinte „Lupta Germaniei si Italiei pentru a instaura o noua ordine europeana", deoarece România intrase într-o noua faza de politica externa, aderase la sistemul de aliante al Puterilor Axei, si era necesar ca poporul sa afle ratiunea acestei schimbari si perspective ce ni se deschid într-o Europa nationalista. Era un prim subiect ce trebuia tratat, urmând ca, luna de luna, sa abordam alte probleme care sa reflecte politica guvernului si realizarile lui. Ideea lui Antonescu era excelenta si am adoptat-o cu toata convingerea.

Oratorii alesi sa vorbeasca publicului în diferite puncte ale tarii erau de prima linie: ministrii legionari si toate figurile marcante ale Legiunii au fost mobilizate si au plecat în orasele unde s-au anuntat adunari: Constantin Papanace la Timisoara, Traian Braileanu la Sibiu, Alexandru Constant la Brasov, P.P. Panaitescu la Galati, Victor Biris la Constanta, si altii... În capitala, trei oratori în trei locuri diferite, au vorbit în sali arhipline: Vasile Iasinschi, profesorul Eugen Chimoaga si Viorel Trifa.

Succesul întrunirilor a fost impunator. Zeci de mii de oameni au umplut salile unde s-au tinut aceste conferinte, aplaudându-i frenetic pe oratori, izbucnind în urale când se rostea numele lui Hitler, lui Mussolini si al Conducatorului Statului.

Desi participarea publicului a fost masiva în toate orasele, nu s-a înregistrat nici cel mai mic incident. Multimile, dupa ce au intonat Sfânta Tinerete Legionara, s-au împrastiat în perfecta liniste la casele lor.

Si acum comentariile rauvoitorilor care ne-au dat lovitura la 21-23 Ianuarie 1941: „Aceste adunari au fost convocate de mine în vederea pregatirii rebeliunii". Iata cum o initiativa a lui Antonescu, realizata conform dorintei lui, s-a întors împotriva noastra, devenind cap de acuzatie în Pe Marginea Prapastiei si în alte scrieri si articole de aceeasi speta infama. În timp ce publicul ce umplea salile acestor conferinte si-l aplauda pe Antonescu, el îsi scotea pe ascuns pumnalul din teaca sa ne loveasca miseleste pe la spate...

Si un alt aspect deceptionant, pe care l-am descoperit mai târziu. În timp ce noi copleseam cu elogii Puterile Axei, conducatorii ei ne aratau într-un mod cu totul neasteptat ce înseamna „noua ordine

europeana”: închisori si lagare de concentrare. Noua ordine europeana era pentru Miscare tot vechea ordine, cunoscuta de pe timpul lui Carol, cu deosebire ca se schimbase calaul...

6. ASASINAREA MAIORULUI DÖRING

Astazi este un fapt bine stabilit ca asasinarea maiorului german Döring la Bucuresti a fost organizata de serviciile aliate, cu scopul sa provoace tulburarile care au urmat apoi în România si care sunt fals cunoscute sub numele de „rebeliune legionara”. Cum s-a exprimat just un istoric din exil, acest atentat a servit ca detonatorul loviturii de Stat a Generalului Antonescu. Dar eu nu fac istorie dupa documente, ci povestesc ce-am trait atunci, cum am reactionat fata de aceasta tragica întâmplare, care ne-a zguduit profund.

Cum am scris în capitolul anterior, Duminica, 19 Ianuarie, s-au desfasurat mari manifestatii legionare în toata tara, pentru a ne arata atasamentul fata de Puterile Axei si de lupta ce-o poarta pentru instaurarea unei noi ordini europene. Aceste manifestatii înaltatoare au fost întunecate de vestea asasinarii unui ofiter german de catre un agent strain pe strazile Capitalei. Ministerul de Interne a dat un comunicat cu urmatorul continut:

”Atentatorul a încercat sa fuga, dar a fost prins.

Ofiterul german a murit imediat.

Guvernul a ordonat cele mai aspre masuri.

Ancheta asupra motivelor atentatului continua.”

Cine era ofiterul german asasinat? Maiorul Döring, seful transporturilor Misiunii Militare Germane. A fost împuscat în mijlocul unui grup de ofiteri germani care se întorceau de la o masa comuna spre Hotel Ambasador, unde-si aveau resedinta. Maiorul Döring avea o misiune importanta în cadrul programului de deplasari de trupe din Germania spre România. Dar nu era un sef de primul rang. Prin uciderea lui, armata germana n-a suferit decât o pierdere accidentala. Atunci de ce s-a tras în el? Nu era vizata armata germana si nici vreun-sef de-al ei, ci scopul atentatului era sa cada un ofiter german, oricare, pentru a procura Generalului Antonescu. prilejul sa-si puna în aplicare planul de a alunga Legiunea de la putere. Era un fitil, o materie incendiara, destinata sa demonstreze nemtilor incapacitatea guvernului national-legionar sa mentina ordinea în tara. Între împuscarea Maiorului Döring si declansarea loviturii de Stat a Generalului Antonescu exista o conexiune clara, imediata si inechivoca.

Atentatorul intrase în tara cu un pasaport turcesc pe numele de Sarandos, dar, la perchezitia domiciliara, s-a gasit la el un al doilea pasaport, emis de autoritatile grecesti, de asta data pe numele lui adevarat, Dimitrie Sarantopoulos. Cu un pasaport turcesc, agentul putea sa intre si sa ramâna mai usor în tara, fara sa trezeasca banuieli, în timp ce pastrând identitatea de grec, dat fiind conflictul dintre Grecia si Puterile Axei, putea fi suspectat.

Mi-am dat seama de gravitatea faptului si de complicatiile ce se pot ivi. Ma temeam de reactia din partea nemtilor. În ceea ce ne priveste, eram linistit. Atentatul nu putea avea consecinte asupra Miscarii sau asupra ministrilor legionari, deoarece Serviciul Secret al Armatei, de care depindea urmarirea agentilor straini pe teritoriul României, era sub controlul lui Rioseanu.

Generalul Petrovicescu nu putea fi pus în cauza, deoarece nu avea atributii în Serviciile Armatei.

A doua zi, 20 Ianuarie, Luni dupa amiaza, însotit de Biris, care vorbea o germana impecabila, m-am prezentat Sefului Misiunii Germane, Generalul Hansen, pentru a-i exprima indignarea si durerea noastra pentru pierderea suferita de armata germana, asigurându-l de loialitatea nezdruncinata a Miscarii fata de Führer si de Reich.

7. DESTITUIREA GENERALULUI PETROVICESCU

Luni, 20 Ianuarie, pe la orele 11, intra în biroul meu de la Presedintie un general de statura mijlocie, putin congestionat la fata si, cu un aer stângaci, îmi spune ca este noul Ministru de Interne, numit chiar acum de Conducatorul Statului, pentru a lua locul Generalului Petrovicescu. A venit sa se prezinte Vice-Presedintelui Consiliului de Ministri si s-a recomandat Generalul Dimitrie Popescu. I-am raspuns ca nu stiu nimic de aceasta schimbare si sunt surprins de ea. Un zâmbet siret i-a aparut pe fata, ca si cum ar fi zis „daca ati sti voi ce va mai asteapta". I-am întins mâna, am schimbat câteva cuvinte de circumstanta si ne-am despartit.

Fulgerator mi-am dat seama ca ma aflam în fata unei situatii ireversibile. Generalul Antonescu, cum s-ar zice, trecuse Rubiconul. Destituirea lui Petrovicescu era semnalul loviturii de Stat. Cu aceasta hotarâre atât de grava, Generalul distrugea însasi ordinea legala a Statului National-Legionar. Caci el nu putea sa-i înlocuiasca pe Generalul Petrovicescu fara sa ma consulte, iar daca as fi consimtit, ar fi trebuit sa-i ia locul tot un legionar indicat de mine. Era inutil sa ma mai duc la el si sa-i cer explicatii. Savârsise un act de flagranta încalcare a Actului Constitutional de la 14 Septembrie. De pe o pozitie de drept, cum spunea Capitanul în 1938, când Regele Carol suprimase Constitutia, ne-a azvârlit pe o pozitie de forta. De acum ne putem astepta la orice. Chiar la arestarea mea si a celorlalti fruntasi legionari.

Primul lucru de facut era sa plec de la Presedintie, unde nu ma mai simteam sigur. Cladirea aceasta devenise o fortareata inamica, cu trupa si ofiteri înauntru. Antonescu instalase chiar cuiburi de mitraliera. Mi-am luat hârtiile de pe birouri, însotit de secretarul meu Borobaru, am parasit în graba Presedintia, uitându-ma în urma sa nu vina cineva dupa mine.

Ajuns acasa, îi spun sotiei mele cele întâmplate si o previn ca ar putea fi si mai grav, ca pe timpul lui Carol. Tocmai atunci soseste si un sol de la Prefectura de Politie cu o stire senzationala: grecul care a intrat în tara cu un pasaport turcesc si l-a ucis pe Maiorul Döring era un protejat de-al lui Rioseanu! Viza de sedere în tara îi expirase înainte de savârsirea atentatului si s-a prelungit, la ordinul lui Rioseanu. Complicitate sau simpla neglijenta, Rioseanu trebuia sanctionat si nu Petrovicescu. Ori, Generalul Antonescu procedase tocmai invers de cum ar fi trebuit sa faca un servitor loial al Statului: îl crutase pe culpabil si lovise în omul nevinovat. Gândurile mi se încrucisau în sinea mea, daca nu era si Generalul Antonescu partas la aceasta conspiratie, urzita cu scopul sa disloce Legiunea de la Putere. Graba cu care l-a înlocuit pe Petrovicescu nu avea alta explicatie. În mod normal, trebuia sa se astepte rezultatul anchetei în curs, sa fie cercetat agentul care trasese în Döring si apoi fusese prins asupra faptului. În al doilea rând, si ca urmare a primei anchete, trebuia sa ordone cercetari în cadrul Ministerului de Interne, pentru a stabili responsabilitatile. Atunci adevarul ar fi iesit la lumina si în nici un caz nu se putea atinge de persoana Generalului Petrovicescu.

În comunicatul dat de Presedintia Consiliului, referitor la înlocuirea lui Petrovicescu, se spuneau urmatoarele:

Presedintia Consiliului de Ministri comunica: „Generalul Antonescu l-a înlocuit pe Generalul Petrovicescu de la Ministerul de Interne pentru urmatoarele motive:

1. Pentru a întari ordinea interna, care, în ultima vreme, reclama noi masuri de liniste si autoritate, spre a curma actele de anarhie, însusirile de avere în scopuri personale si care conduc la dezordine economica.

2. Pentru ca Ministerul de Interne, 9 ore dupa comiterea unui asasinat împotriva unui brav ofiter german, nu luase masurile impuse de împrejurarile crimei.

3. Pentru ca nu ordonase nici o paza la sediul Misiunii Militare Germane".

Lasam frazeologia antonesciana de la punctul 1, care se refera la generalitati, si ne oprim la punctele 2 si 3, care explica motivele imediate ale îndepartarii lui Petrovicescu din Guvern.

Punctul 2. Ce masuri putea lua Generalul Petrovicescu? Asasinul fusese prins si ancheta era în curs. Fiind un cetatean strain, era de resortul Serviciului Secret al Armatei (Cristescu si Rioseanu) sa descopere dedesubturile crimei, cine l-a trimis, ce serviciu strain si cu ce scop. La ancheta trebuia sa participe în mod obligatoriu si Misiunea Militara Germana, victima fiind un ofiter german.

Punctul 3. Pretentia lui Antonescu friza ridicolul. Cum era sa apere agentii Ministerului de Interne Misiunea Militara Germana? Aveau nevoie ofiterii germani de paza unor civili români, când puteau chema câte santinele vroiau si alt personal specializat în urmarirea suspectilor? Cel mult puteau fi trimisi jandarmii sa pazeasca resedinta Misiunii Militare Germane. Dar înca din luna Decembrie 1940, Corpul Jandarmeriei fusese scos de sub comanda Ministerului de Inteme si trecut sub autoritatea directa a Sefului Statului. Învinuirea ce i se aducea lui Petrovicescu era nefondata si se întorcea contra Generalului Antonescu, care nu luase masurile cuvenite de a-i apara pe membrii Misiunii Militare Germane.

Sub toate aspectele, reaua credinta a lui Antonescu era clara ca lumina zilei. Detonatorul îsi produsese efectul. Rioseanu îi procurase motivul de care avea nevoie, pentru a rupe colaborarea cu Miscarea. Prin împuscarea Maiorului Döring de catre un agent strain, Antonescu facuse dovada cercurilor germane ca „valul anarhiei legionare" punea în primejdie însasi securitatea trupelor germane din România. Situatia devenise intolerabila. Prin rapida si energica lui interventie, destituindu-l pe Generalul Petrovicescu, Conducatorul Statului vroia sa arate la Berlin ca e dispus sa ia cele mai energice masuri pentru a restabili linistea si ordinea în România, într-un moment crucial pentru soarta razboiului, când diviziile germane se pregateau sa intervina în Balcani.

8. MANIFESTATIA STUDENTIMII

Cum am scris în capitolul „Asasinarea Maiorului Döring", Luni dupa masa, am fost la Generalul Hansen, Seful Misiunii Militare Germane, pentru a-i exprima condoleantele noastre pentru pierderea suferita de armata germana. Eram cu sufletul tulburat din cauza nedreptei demiteri a Generalului Petrovicescu. În cursul întrevederii cu Generalul Hansen, nu m-am legat de acest subiect si nici el n-a deschis discutia. Dar din raceala cu care ne-a primit, am tras concluzia ca aproba hotarârea luata de Conducatorul Statului.

Întors acasa, am stat câteva minute pe gânduri. Trebuia sa fac ceva si cât mai repede. Era o chestiune de ore. Gestul brutal al lui Antonescu nu putea ramâne fara replica. Cu certitudine ca dupa destituirea Generalului Petrovicescu, va urma si epurarea aparatului de Stat de toate elementele legionare. Era de neimaginat ca noul Ministru de Interne sa lucreze cu chestori, primari si prefecti legionari. Era un singur plan, dar executat în doi timpi, în doua miscari tactice. Nu poti sa provoci miscarea prin înlaturarea Generalului Petrovicescu, fara sa mergi pâna la ultimele consecinte.

Dar cum sa-i raspund lui Antonescu? Sa-l atac frontal, asa cum a facut Capitanul în 1938, cu Regele Carol, în scrisoarea adresata lui Vaida Voievod, semnând si eu un manifest în care sa-l denunt în fata tarii, ca sperjur, uzurpator al Statului si calcator al ordinii legale, sau sa ma limitez la un avertisment, în care rolul principal sa-l joace studentimea din capitala? Am ales aceasta cale, pentru ca mai pastram o oarecare consideratie pentru Generalul Antonescu, as putea adauga, ma lega de el o anumita afectiune, gândindu-ma la colaborarea noastra anterioara la rolul lui în plecarea din tara a Regelui Carol. În al doilea rând, socoteam ca o iesire a mea directa ar putea avea grave urmari asupra ordinii interne. Noi dispuneam de forte suficiente ca sa ne înfruntam cu Antonescu, dar, odata focul aprins, s-ar fi extins cu usurinta în toata tara. Ma gândeam si la aliatul german, atât de grijuliu sa nu se provoace tulburari pe teatrul romanesc de operatiuni.

Calauzit de aceste gânduri, am ales cea mai blânda si inofensiva reactie la brutala interventie a Generalului Antonescu, care calcase în picioare Actul Constitutional de la 14 Septembrie 1940. Act care purta si semnatura Regelui. O manifestatie de protest a studentimii contra destituirii Generalului Petrovicescu si de denuntare a adevaratilor vinovati de asasinarea Maiorului Döring. În cursul

manifestatiei nu va fi atacat Conducatorul Statului, ci doar i se va cere sa restabileasca echilibrul guvernarii, readucându-l în fruntea Ministerului de Interne pe Generalul Petrovicescu si eliminând din guvern si din anturajul sau elemente dubioase, care sunt în slujba oculta a inamicului.

L-am chemat pe Viorel Trifa, Presedintele Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români, pe la orele 5 dupa amiaza, la mine acasa, si i-am cerut sa organizeze chiar în cursul acelei seri o manifestatie studenteasca de solidaritate cu Generalul Petrovicescu. I-am fixat clar obiectivele:

1. Nu va fi atacat Generalul Antonescu', ci, dimpotriva, numele lui va fi acoperit de urale, ca la toate manifestatiile noastre.

2. Va fi stigmatizat Rioseanu, Subsecretarul de Stat de la Interne, protectorul si complicele asasinului.

3. Când coloanele studentesti vor ajunge în fata Presedintiei Consiliului, se vor împrastia în cea mai perfecta liniste.

4. În cursul noptii, serviciile de ordine ale Miscarii vor veghea sa nu se produca nici cel mai incident în capitala, pentru a nu fi speculate eventualele dezordini contra noastra, falsificând obiectivul primordial al acestei manifestatii.

În graba am redactat un manifest, care trebuia semnat de Trifa si difuzat în cursul manifestatiei, pentru ca publicul Capitalei sa ia act de protestul studentimii contra nedreptatii savârsite Generalului Petrovicescu.

Iata acest manifest:

”Români! Un maior german a fost ucis miseleste din ordinul Angliei printr-un agent al Intelligence Service-ului, pe strazile Capitalei.

Protectorii si aparatorii acestui asasin, un grec de origine, sunt: Eugen Cristescu, seful serviciului secret, fostul om de încredere al lui Armand Calinescu, si Alexandru Rioseanu, omul jidanilor si grecilor.

În loc sa fie îndepartate aceste elemente satanice, a fost silit sa plece din guvern viteazul general si om de caracter, Generalul Petrovicescu, fiindca asa a ordonat Legatia engleza si masoneria.

Îl rugam pe Generalul Antonescu sa faca dreptate pentru români. Cerem înlocuirea tuturor persoanelor masonice iudaizate din guvern.

Cerem guvern legionar.

Vrem pedepsirea vinovatilor asasinarii maiorului german.

Studentimea româna crestina nu poate admite ca soldatii germani sa fie macelariti pe strazile Capitalei de agentii Angliei.

Viorel Trifa Presedintele Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Romani

Recitind mai târziu manifestul redactat de mine si predat lui Trifa, pentru a fi difuzat, am descoperit în el doua alterari de text, doua adaosuri care nu-mi apartin.

De Rioseanu se spune ca este „omul jidanilor si al grecilor”. În textul meu era numai „omul jidanilor”. Nu puteam sa-i pun alaturi si pe greci, pentru ca as fi ofensat natiunea helenica si minoritatea de origine greceasca din România, care n-aveau nimic comun cu asasinul de origine greceasca. Acesta a fost o unealta a unor servicii straine si nimic mai mult. Apoi în miscare aveam multi legionari de origine greceasca, între care eroi si martiri ai Legiunii. As fi savârsit un act de impietate fata de acestia.

Apoi în manifest apare si lozinca:

”Cerem guvern legionar”.

Nici aceasta revendicare nu-mi apartine. Scopul urmarit de mine era sa separ cauza Generalului Antonescu de a unor colaboratori dubiosi ai lui. Daca as fi cerut guvern legionar, as fi facut un pas politic gresit, caci as fi anulat limitele moderatoare ale replicii mele. Nu cred ca este Trifa responsabil de aceste schimbari. Probabil ca, în cursul tiparirii manifestului, cine stie ce zelos ce l-a avut în mâna, a adaugat acele completari, pentru a-i da mai mare rezonanta.

De altminteri, în cursul acestui conflict, au aparut în capitala si provincie o multime de apeluri, proclamatii si îndemnuri de la diferiti legionari, cum a fost si manifestul lui Groza, de care eu sunt total strain. Fiecare a reactionat cum a crezut mai bine în fata agresiunii antonesciene.

Demonstratia studentimii a fost maiestuoasa. Apelul lui Trifa catre studentime a fost urmat de celelalte corpuri legionare din capitala, Razleti, Muncitori, Sectia Feminina, organizatia judeteana din Ilfov si alte grupari mai mici. În cele din urma, manifestatia a luat aspectul unui fluviu uman, îngrosat cu zecile de mii de cetateni ai Capitalei. Coloanele studentesti au pornit din fata Universitatii, au strabatut Calea Victoriei si s-au concentrat în fata Presedintiei Consiliului de Ministri, din Piata Victoriei. Piata era o mare de oameni. Palatul Presedintiei era încercuit. Cei dinauntru se uitau speriati pe ferestre, daca nu se va încerca un asalt contra Presedintiei. Se vedeau soldati cu arma în mâna, pazind intrarile. Dupa discursurile tinute de conducatorii studentimii, dupa cântecele intonate, a aparut Dr. Victor Biris pe treptele Presedintiei, a cerut un moment de liniste, a multumit pentru manifestatie, si a rugat multimile sa se împrastie în liniste. Ca la o comanda, imensa masa de oameni a golit piata, strigând înca odata „Jos Rioseanu", „Traiasca Generalul Petrovicescu", „Traiasca Conducatorul Statului".

Am fost de fata, la finalul manifestatiei din Piata Victoriei, amestecat în multime. De departe am vazut, în fata Presedintiei, silueta lui Victor Biris, i-am auzit glasul lui puternic si melodios, exhortând multimile sa se împrastie în liniste.

S-a spus de catre „binevoitori", care vor sa justifice masurile ulterioare luate de Generalul Antonescu, ca demonstratia studenteasca din seara de 20 Ianuarie a fost un act de „rebeliune" contra autoritatii Sefului de Stat.

Dar de când o manifestatie contra abuzurilor guvernamentale intra în categoria crimelor contra Statului'? De la 1922, studentimea a facut nenumarate manifestatii pentru a-si sustine revendicarile profesionale sau politice. Unele guverne le-au reprimat, dar nici unui ministru nu i-a trecut prin cap sa le asimileze crimelor de „rebeliune" contra Statului. În acest caz toate libertatile cetatenesti sunt suprimate. În tarile de constitutie democratica, manifestatiile de protest sunt la ordinea zilei. Numai în tarile comuniste ele sunt interzise. De asta data însa, manifestatia studentimii era justificata si prin natura protestului, al carui scop era sa apere ordinea constitutionala existenta contra loviturii de Stat a Generalului Antonescu. Destituindu-l pe Generalul Petrovicescu, Conducatorul ataca însasi structura legala în vigoare, bazata pe colaborarea cu Miscarea Legionara.

În al doilea rând, manifestatia din 20 Ianuarie nu s-a atins de persoana Sefului Statului. El a fost salutat cu urale de studentime, cerându-i-se numai sa repare raul ce l-a savârsit prin îndepartarea Generalului Petrovicescu. În loc sa se ataseze de tineret si sa asculte glasul poporului, Generalul Antonescu a preferat sa ramâna prizonierul elementelor dubioase care-l înconjurau.

Manifestatia s-a desfasurat în perfecta ordine, fara cea mai mica urma de violenta. Ordinea interna n-a suferit nici cea mai mica alterare. Unde este atunci „rebeliunea"?

În sfârsit, cercurile evreiesti s-au pretat la fabuloase interpretari pâna astazi, sustinând ca demonstratia din seara de 20 Ianuarie a fost prilejul „pogromurilor" savârsite mai târziu contra populatiei evreiesti. De unde trag aceasta concluzie? Manifestul semnat de Trifa nu cuprinde nici un rând de atâtare contra evreilor. Când se spune ca Rioseanu este „omul evreilor", asta e o declaratie banala si este des întâlnita în discursurile oamenilor politici. Despre câte personalitati din România nu s-a spus ca sunt în slujba evreilor si despre câti straini din lumea întreaga nu s-a afirmat acelasi 1ucru? Atunci orice dezvaluire a unor legaturi nepermise între guvernanti si cercurile evreiesti ar echivala cu o incitare la omor contra evreilor. Teza este absurda. Au fost omorâti evrei în cursul tulburarilor provocate de lovitura de Stat a Generalului Antonescu, dar mult mai târziu si din alte motive.

Dupa sfârsitul manifestatiei studentesti, m-am întors acasa doar pentru a-mi lua ramas bun de la sotie si prietenii care locuiau cu mine, Borobaru, Ponta, Stoicanescu.

Dupa ce am parasit Presedintia, domiciliul meu oficial, am parasit si domiciliul meu particular. Nu ma mai simteam sigur nici acasa. Era suficient ca Antonescu sa trimita o patrula militara si sa ma ridice. Eu am fost pazit tot timpul mandatului meu de doi legionari din „Garzile Încazarmate", în timp ce Palatul Presedintiei, unde se afla Antonescu gemea de soldati. Am plecat în necunoscut... cum am plecat de atâtea ori, gonit de uzurpatorii puterii. În curând toata tara va cunoaste un nou val de teroare, care nu se va deosebi cu nimic de ispravile sângeroase ale Regelui Carol.

9. A DOUA FAZA A LOVITURII DE STAT. ÎNLOCUIREA PREFECTILOR SI CHESTORILOR LEGIONARI

Dupa destituirea Generalului Petrovicescu, a doua zi, Marti, 21 Ianuarie, a venit rândul Prefectilor si Chestorilor legionari din toata tara sa fie înlocuiti. Era a doua faza a planului de „restaurare a ordinii în Stat", conceput si executat chiar de Conducatorul Statului, Generalul Antonescu.

În capitala, ordinea publica era asigurata de Prefectura Politiei Capitalei si de Directiunea Generala a Sigurantei si Politiilor. Acesteia din urma îi erau subordonate, în afara de comisariatele din capitala, toate chesturile, sub Generalul Petrovicescu, de legionarii Alexandru Ghica, la Siguranta si de Radu Mironovici la Prefectura de Politie.

În dimineata de 21 Ianuarie, Antonescu a dispus înlocuirea tuturor prefectilor si chestorilor legionari si concomitent au fost înlaturati din functiile lor Alexandru Ghica si Radu Mironovici. Operatia întreprinsa de Antonescu era generala, având ca scop final epurarea aparatului de Stat de personalul legionar, aflat pâna atunci în functiune.

Acum, trebuie observat un fapt esential: noile numiri nu s-au facut în conformitate cu dispozitiile legale. Noii sefi ai acestor instituitii nu dispuneau, cum s-ar zice, de acte în regula, pentru a-si exercita functiunea lor. Antonescu daduse un ordin general, ca armata sa ocupe toate institutiile publice, punând în fruntea lor ofiteri sa le conduca. Ca urmare, ofiterii se prezentau la institutiile respective pentru a le lua în primire, pe baza unui ordin dat de Comandamentul Militar local. Cu acest procedeu, normativul legal al numirilor în înaltele functii ale Statului a fost ignorat. În mod normal, pentru a fi cineva numit Prefect de Judet, trebuia sa se întocmeasca un Decret, semnat de Conducatorul Statului. Acest Decret trebuia publicat în Monitorul Oficial. Abia dupa îndeplinirea acestor formalitati, titularul lui se putea prezenta pentru a-si lua postul în primire. Ori, ofiterii care se prezentau la diferitele organe subalterne ale Ministerului de Interne pentru a le lua în primire, nu dispuneau decât de ordine verbale, emanate de la garnizoanele militare locale. Singura lor justificare era forta de care dispuneau: veneau însotiti de un pluton, de o companie sau chiar de un regiment, dupa necesitatile locului si momentului. Pretentia lor de a li se ceda locul se baza exclusiv pe amenintarea ca vor trage, în caz de nesupunere.

Caracteristicile loviturii de Stat erau mai evidente acum, când efectele ei s-au generalizat în toata tara. Ofiteri de diferite grade se prezentau în institutiile detinute pâna atunci de legionari si pretindeau cladirile (prefecturi, chesturi etc.), pe baza ordinelor primite de la superiorii lor. Ei ignorau faptul sau refuzau sa recunoasca ca legionarii pâna în acel moment în functiune îsi exercitau mandatul lor pe baza unui Decret publicat în Monitorul Oficial, fiind investiti cu toate puterile Starului, în vreme ce ei faceau figura de uzurpatori, nedispunând de o acoperire legala, de un act prevazut cu sigiliul Statului, ci doar de un ordin venit de la garnizoana locala. Ei savârseau o flagranta violare a legilor fundamentale ale Statului, în timp ce antecesorii lor, legionarii, erau aparati de aceste legi.

Pentru a înlesni armata sa ocupe institutiile publice fara rezistenta din partea posesorilor lor legitimi, Generalul Antonescu a recurs la un viclesug. Prin Ministerul Coordonarii, a trimis tuturor Prefectilor de judet ordinul de a se prezenta la Bucuresti, chiar în ziua destinata înlocuirii lor, la 21 Ianuarie, în vederea unor „importante consfatuiri economice". Un ordin asemanator s-a trimis mai târziu de

Rioseanu chestorilor de politie, convocându-i sa se prezinte tot în aceeasi zi la Inspectoratele Regionale de Politie, în vederea unor „consfatuiri informative”.

Ce urmarea Antonescu? Ca în momentul în care armata se va prezenta pentru a ocupa chesturile, prefecturile si alte institutii publice, posesorii lor legitimi si fie absenti din localitate. Când s-ar fi întors, ar fi fost pusi în fata unor fapte împlinite. Au fost înlocuiti cu militari. Cum puteau sa se împotriveasca acestei uzurpari, când ei, posesorii legali, ai acestor institutii, se gaseau la sute de kilometri distanta de sediul puterii lor?

Nici eu si nici vreun ministru legionar n-am fost înstiintati de existenta acestor ordine. Au fost strict confidentiale. Convocarea Prefectilor si a Chestorilor s-a facut înainte de demiterea lui Petrovicescu, pentru a nu trezi banuieli, între 17-19 Ianuarie, încât destinatarilor ordinul li s-a parut o dispozitie normala si i-au dat curs fara nici o rezerva.

Despre siretlicul folosit de Antonescu cu aceste convocari, ne-a ramas marturia scrisa a lui Nicu Iancu, care pe vremea aceea functiona ca chestor al orasului Sibiu. El si-a publicat amintirile în cartea lui Sub Steagul lui Codreanu. Iata ce citim la pagina 136-137:

”Cu câteva zile înainte de data la care urma sa se produca lovitura de Stat a Generalului Antonescu, Prefectul Judetului, Dr. Ion Fleseriu, a fost chemat la Bucuresti, pentru a lua parte la o conferinta a prefectilor. Acelasi truc a fost folosit fata de mine, care îndeplineam functia de Chestor al Politiei: am primit ordin telegrafic de a ma prezenta la Inspectoratul Regional din Alba Iulia, la o reuniune informativa si de „consfatuire”. La fel s-a procedat în întreaga tara.

Tinând seama ca toti prefectii si chestorii erau legionari, nu e greu de ghicit rostul acestor provocari, facute din ordinul Conducatorul Statului. În ziua loviturii, toate prefecturile de judet si politiile din tara, în lipsa titularilor, urmau sa fie ocupate de armata, iar acestia înlocuiti cu ofiteri.

Exact asa s-au petrecut lucrurile, iar faptele expuse mai sus sunt, la rândul lor, dovada cum nu se poate mai clar ca lovitura de Stat a lui Antonescu – aruncata în cârca legionarilor sub denumirea de „rebeliune” – a fost dinainte planuita si organizata.

Prefectii legionari habar n-aveau ce se pune la cale, ce rosturi ascundea în realitate convocarea lor la Bucuresti. La rândul lor, chestorii si sefii de politie stiau, înca de prin luna Noiembrie, ca Generalul cauta „a scapa” de legionari, pentru a ramâne singur si absolut stapân pe frânele tarii. Totusi nu cred sa fi banuit ca invitatia ce-o primisera în 19 Ianuarie, de a se prezenta la inspectoratele regionale respective, ar sta în legatura directa si imediata cu lovitura ce-o pregatea Generalului Antonescu regimului national-legionar.

(…)

Aceste banuieli si presimtiri mi s-au întarit în momentul în care, în doua zile dupa convocarea prefectilor la Bucuresti, o convocare identica, adresata de asta data sefilor de politie, a venit sa determine absenta acestora pe timp de 48 de ore de la institutiile pe care le conduceau”.

10. PLANUL SI REALITATEA

Generalul Antonescu, ca ofiter de Stat-Major si bun strateg cum se pretindea, luase toate masurile ca lovitura de Stat contra regimului legionar sa se desfasoare în conditii optime si sa se încheie cu o victorie deplina. Îsi faurise un plan amanuntit, care, trebuie sa recunoastem, era excelent întocmit.

I. Nu s-a avântat în aceasta întreprindere antilegionara înainte de a primi consimtamântul lui Hitler, în audienta din 14 Ianuarie, ca sa restabileasca „ordinea interna” din România, neamenintata de nimeni altul decât de el însusi.

II. Dupa întoarcerea de la Obersalzburg, nu si-a trâmbitat îndata succesul obtinut, ci, dimpotriva, a creat impresia ca guvernarea va continua sa se desfasoare în aceleasi conditii. În acest scop a facut un gest care ne-a surprins si ne-a întarit convingerea în buna lui dispozitie fata de Miscare: printr-o decizie, a marit sfera împuternicirilor si atributiilor Dr. Victor Biris, Secretar General al Ministerului de Interne si legionar notoriu. Actul lui de bunavointa servea, în realitate, pentru a-i induce în eroare pe proprii sai colaboratori, adica pe noi, camuflându-si intentiile agresive.

III. A dat dispozitii ca pentru ziua „H", prefectii de judet si chestorii de politie legionari sa lipseasca din localitatile lor – rostul faimoaselor convocari la Bucuresti si alte centre – pentru ca armata sa se bucure de avantajul surprinderii, în momentul când va executa ordinul de a ocupa prefecturile si chesturile. În absenta titularilor legitimi, va fi mai usor sa puna mâna pe ele.

IV. A evitat calea legala pentru noile numiri de ofiteri în locul legionarilor, care ocupau pâna atunci prefecturile si chesturile. Nu s-au întocmit decrete si decizii de numire si în Monitorul Oficial n-a aparut nimic. Daca s-ar fi îndeplinit aceste formalitati, i-ar fi pus în garda pe legionari, îndemnându-i la rezistenta.

V. A fost complice, prin Rioseanu, la organizarea atentatului contra Mariorului Döring de catre serviciile aliate. Uciderea ofiterului german îi procura motivul major ca sa-l îndeparteze din functie pe Generalul Petrovicescu. A fost facut responsabil de acest asasinat omul cel mai putin vinovat în aceasta afacere tenebroasa.

VI. A oferit nemtilor ca atentatul se datoreaza reorganizarii statului din cauza „anarhiei legionare", pentru a justifica destituirea lui Petrovicescu. Forurile germane, cu o remarcabila stupiditate, au acceptat teza lui Antonescu si i-au aprobat masura acestuia de a-l demite pe Petrovicescu. Examinând acest plan sub toate aspectele lui, rezulta ca Generalul Antonescu trecuse la actiune sub cele mai favorabile auspicii. Nimic nu parea sa împiedice executarea loviturii de Stat în conditii optime si cu certitudinea unui final victorios.

Nu era la prima încercare de acest gen. Avea experienta loviturii de Stat. Antonescu, în calitate de Ministru al Armatei, a fost principalul executor al loviturii de Stat a Regelui Carol II, din 10/11 Februarie 1938, când a fost suprimata Constituitia în vigoare si s-a instaurat dictatura regala. Masurile luate de el atunci nu dadusera gres. Nimeni n-a îndraznit sa se ridice contra proclamatiei Regelui, care instaurase propria lui dictatura. Când Corneliu Codreanu si Iuliu Maniu au cazut de acord sa faca o manifestatie de protest contra actului de forta al Regelui, care suprimase Constitutia în vigoare, Generalul Antonescu le-a trimis vorba sa nu încerce sa faca ceva „caci armata va trage". Si într-adevar nu s-a miscat nici frunza în tara.

Generalul Antonescu având în minte doar modelul acestei lovituri îsi zicea ca, si de asta data, cu oarecare ajustari, operatia se va desfasura dupa acelasi calapod: armata va intra în institutiile publice, ofiterii îsi vor lua locul la pupitrul de comanda, devenind prefecti sau chestori si când se vor trezi legionarii va fi prea târziu. Vor ramâne la usa ca niste simpli particulari. Având în buzunar si aprobarea lui Hitler, nimeni au va cuteza sa se împotriveasca „ucazurilor" lui.

Cine a întreprins actiuni militare, politice, revolutionare, stie ca nici cea mai buna pregatire nu poate garanta succesul lor. În desfasurarea unei actiuni colective, intervin necunoscutele, neprevazutele, imponderabile umane, care pot altera mersul evenimentelor, deviindu-le de la cursul dorit de planificatorul lor. Adeseori, rezultatele pot fi diametral opuse. În loc de succes, sa ajungi la o situatie nedecisa sau chiar la o înfrângere.

Asa a platit si Generalul Antonescu cu planul de a disloca din Stat Miscarea Legionara „manu militari". Impecabil pus la punct, s-a împotmolit de la primul asalt în vârtejul tulburarilor ce le-a provocat în toata tara. Lovitura de Stat n-a reusit si trufasul general a fost azvârlit în defensiva. Fara ajutorul lui Hitler, ar fi trebuit sa capituleze. De la prima ciocnire cu realitatile, planul n-a mai functionat dupa dorinta lui Antonescu, izbindu-se de acele „imprevizibile" si „imponderabile". Ordinele lui nu se mai executau si evenimentele s-au desfasurat peste capul lui, cu o logica proprie si cu o impetuozitate nebanuita. Atât în

capitala cât si în provincie s-au constituit puternice grupuri de rezistenta contra loviturii Generalului si pentru apararea legitimitatii Statului National-Legionar.

Se pune o întrebare fundamentala. Cine a luat comanda fortelor contrare, opunându-se lui Antonescu? Cine a organizat rezistenta? Cine a mobilizat masele populare, blocând cu uriasa lor participare ordinele venite de la Presedintie si transmise unitatilor militare?

Multi autori, si în special cei ce sustin versiunea „rebeliunii legionare", mereu pomenesc numele meu, ca si cum eu, din „ascunzisurile" mele, dirijam rebeliunea în toata tara. Nimic mai fals si mai îndepartat de realitate. Paradoxul acestor zile memorabile este ca nici eu n-am fost în centrul evenimentelor. Desi mi s-a atribuit de acuzatorii antonescieni si postantonescieni fel de fel de initiative, realitatea este ca n-am dat nici un ordin, n-am organizat centre de rezistenta si n-am ordonat actiunile legionare întreprinse de organizatiile noastre locale. Ultimul meu act, în calitate de Comandant al Miscarii legionare, a fost sa-i cer lui Trifa sa organizeze o manifestatie de protest contra destituirii Generalului Petrovicescu. Tot ce s-a petrecut de aici înainte a scapat de sub controlul meu; am plecat de acasa, caci nu-i puteam oferi lui Antonescu satisfactia sa ma ia ostatic, si, în zilele acestea, 21-23 Ianuarie, am vagabondat din casa în casa, din familie în familie, în capitala, punându-ma la adapost. Singurul avantaj ce l-am oferit legionarilor în aceste zile de tensiune a fost ca ma stiau liber, crezând ca ma aflu undeva la vreun post de comanda în transee, alaturi de alti camarazi. În realitate, n-am exercitat comanda Legiunii, ca la 3 Septembrie 1940 sau în alte împrejurari. Mai mult decât atât. Când mi-au sosit primele vesti, incoerente si fragmentare, nu-mi venea sa cred. De unde au rasarit acesti viteji fara numar care sa se înfrunte cu forta militara a Statului?

Cine este autorul real al acestei rezistente fara precedent în istoria României? Nimeni altul decât poporul. Lupta s-a dat între tara si Uzurpator. Sute de mii de români, milioane de români, s-au ridicat ca sa apere asezamântul constitutional al Statului National-Legionar. N-a existat o „rebeliune legionara". A existat o lovitura de Stat a Generalului Antonescu. Aceasta lovitura s-a împotmolit în masiva împotrivire a unui popor întreg. Adevaratul protagonist a fost poporul.

N-a existat o rezistenta organizata de mine, un ordin un ordin sau chemare la lupta. Nu poate nimeni sa dovedeasca, prin vreun act oarecare, ca am razvratit poporul. Poporul s-a razvratit de la sine, presimtind ca lovitura lui Antonescu va aduce nenorociri mari pentru tara, cum s-a si întâmplat. Caci de aici pleaca tot raul care s-a abatut asupra neamului nostru de atunci si pâna astazi.

Planul lui Antonescu, de a înlantui din nou natiunea, a fost pulverizat de spontaneitatea si amploarea reactiei populare.

11. CINE A OCUPAT INSTITUTIILE PUBLICE? AGRESORUL SI VICTIMELE

O alta afirmatie falsa, pe care o vânturau calomniatorii de profesie ai Miscarii Legionare, este ca interventia militara a Generalului Antonescu era necesara, pentru ca legionarii începusera sa ocupe cladirile publice: prefecturi, chesturi, primarii etc.

Afirmatia nu numai ca era falsa, dar e de-o prostie fenomenala. Nimic mai usor de combatut. Legionarii nu puteau ocupa aceste institutii pentru simplul motiv ca se gaseau în posesia lor legala si legitima. Cum sa iei cu asalt ceea ce îti apartine, nu prin dreptul primului ocupant, ci prin dreptul pe care ti-l confera legea? Prefectii, chestorii, primarii si alti înalti functionari ai Ministerului de Interne se gaseau în fruntea acestor institutii în virtutea decretelor semnate de Conducatorul Statului sau prin decizii ministeriale. E absurd si ridicol sa presupui ca acesti înalti demnitari ai Statului, ca niste perturbati mintal, cuprinsi de un fel de amok, s-ar fi dedat la exercitii de ocupare a propriilor lor institutii, pe care le conduceau de mai bine de patru luni.

Si atunci, excluzând ca imposibila aceasta versiune, probabil ca lucrurile s-au petrecut altfel. Agresorii trebuie cautati în alta parte. „Rebelii” nu sunt altii decât unitatile militare, trimise, din ordinul lui Antonescu, sa ocupe institutiile publice, aflate în stapânirea reprezentantilor legitimi ai Statului. Aceste unitati militare n-aveau ce cauta în aceste institutii publice cerând predarea lor. Nu era de competenta lor sa conduca prefecturile, primariile sau chesturile. Rostul lor era în cazarma, unde sub conducerea ofiterilor lor, sa se pregateasca pentru apararea patriei de dusmanii din afara. Tara nu-i platea si nu le-a pus armele în mâini ca sa tulbure ordinea interna, deposedându-i pe functionarii Statului, legal instalati, la conducerea acestor institutii. Militarii, care se prezentau cu escorta sa ia în primire chesturile, prefecturile, primariile etc., erau rebelii, erau uzurpatorii puterii în Stat, erau agresorii, iar victimele interventiei lor neloiale, nedrepte si anticonstitutionale, erau legionarii, care aparau aceste institutii si refuzau sa se supuna somatiei lor. Functionarii legionari se gaseau în stare de legitima aparare ca sa organizeze rezistenta contra acestor intrusi.

Îmi îngadui sa reproduc din nou din cartea de amintiri a lui Nicu Iancu, Sub Steagul lui Codreanu, convorbirea avuta de acesta cu un ofiter care se prezentase pentru a lua în primire Chestura de la Sibiu, pe baza unui ordin de la Comandamentul Militar local. Scena ilustreaza cum nu se poate mai bine conflictul dintre legalitatea pozitiei legionare, aparate de Nicu Iancu, si actul de forta pe care-l executau militarii, din ordinul lui Antonescu.

”Scurt dupa ce ajunsesem la Chestura, a aparut în fata portii acesteia un ofiter în grad de maior, acompaniat de o escorta militara, cerând sa fie lasat sa intre în localul politiei. I s-a comunicat ca poate intra, însa fara escorta. De asemenea i s-au dat asigurari ca, dupa ce se va achita de misiunea ce-o avea, va putea parasi chestura în orice clipa va dori, fara nici un fel de împiedicare.

Dupa câteva minute mi s-a comunicat ca maiorul – comandantul unui regiment de artilerie din localitate – s-ar fi hotarât sa intre singur. Semnificativ a fost faptul ca dupa ce i-am garantat cu cuvântul meu de onoare cele ce i-au fost comunicate la poarta chesturii de catre un comisar de politie si de însusi seful garnizoanei legionare, mi-a solicitat „cuvântul de legionar” (!), pe care, bineînteles, i l-am dat.

Cu putin timp în urma a fost condus în cabinetul meu, situat la primul etaj, unde l-am primit cu toata atentia. De la primele cuvinte schimbate cu maiorul Gheorghe Dorin, mi-am dar seama ca am de-a face cu un om cult si de fina educatie. Desi, în situatia data, ne gaseam fata în fata ca adversari, conversatia ce-a urmat, a fost dusa într-un limbaj foarte ponderat si într-un ton aproape curtenitor. Un comisar ce intrase, la un moment dat, pentru a ne prezenta niste hârtii spre semnare, a povestit afara, spre mirarea tuturor, ca „d-l chestor discuta cu d-l maior ca si cum ar fi doi prieteni vechi” (de altfel în cursul acestei întrevederi s-au servit cafelute turcesti).

În executarea misiunii primite de la superiorii sai, ofiterul mi-a înmânat apoi o hârtie ce continea doar câteva rânduri batute la masina, semnata de însusi Generalul Leventi, Comandantul Corpului de Armata din localitate. Textul acestei hârtii era aproximativ urmatorul:

”D-l Maior Gheorghe Dorin este delegat de noi cu conducerea Chesturii Politiei Sibiu... Veti face imediat predarea...” etc.

Desigur, ca functionar public, numit si întarit în functiune de guvernul prezidat de însusi Generalul Antonescu, am refuzat sa dau urmare acestei invitatii (sau mai exact somatii) redactata si semnata de un comandant militar, lipsit în acest caz de orice calitate legala.

(…)

Iata ce i-am raspuns – cu aproximatie – Maiorului Dorin, în timp ce-i restituiam ordinul scris, prin care mi se cerea predarea chesturii:

„Numirea mea în fruntea institutiei ce o conduc nu mi-a fost retrasa pâna în clipa de fata, sub nici una din formele prevazute. Din partea Ministerului de Interne – va dau cuvântul, domnule maior – n-am primit nici un fel de ordin: nu am nici o cunostinta sa fi fost destituit sau macar suspendat din serviciu. Ma gasesc deci în exercitiul legal al functiei în care ani fost numit, iar datoria mea este de a apara în

acest oras ordinea legala împotriva oricaror încercari de tulburare sau rasturnare a ei, din orice parte ar veni... tinând seama ca nu ne aflam nici sub stare asediu, refuz categoric de a lua în considerare un ordin venit de la o persoana sau autoritate lipsita de competenta...”

Maiorul a recunoscut ca situatia ce s-a creat este într-adevar cum nu se poate mai confuza, ca el nu întelege nimic din ceea ce se petrece; în ce-l priveste, el executa doar un ordin.

Discutia a continuat apoi pe un ton mai familiar, iar la sfârsit am adaugat zâmbind:

Ce-ati zice D-voastra, domnule maior, care sunteti Comandantul regimentului 36 Obuziere, daca într-o buna zi m-as prezenta la D-voastra cu o hârtie semnata de... hai sa zicem, de Înalt Prea Sfintia sa Nicolae Balan, Mitropolitul Ardealului, cerând sa-mi predati comanda regimentului...? Mi-ati preda-o?

Refuzul meu de a ma supune unui ordin emanând de la un comandament militar era perfect legal. Ilegalitatea si abuzul de putere s-a dovedit a fi din partea celor ce pornisera a mâna pe frânele tarii, întrebuintând în acest scop siretlicul si forta bruta” (pp. 140-l42).

12. ATITUDINEA ARMATEI

Cea mai mare deceptie a suferit-o Generalul Antonescu din partea armatei. De unde credea el credea ca ’ în doi timpi si trei miscari”, ca pe vremea lui Carol, armata va executa ordinul ce i-a fost transmis, de a ocupa institutiile publice, stirile ce i-au venit în ziua marelui asalt, 21 Ianuarie 1941, nu erau deloc îmbucuratoare.

În unele parti, armata a fost de la început ostila ordinelor Conducatorului si a facut cauza comuna cu legionarii, ca aparatori ai ordinii si legalitatii; în alte puncte ale tarii, dupa primele încercari neizbutite de a ocupa institutiile, s-a retras în cazarmi, adoptând o atitudine de expectativa în fata rezistentei legionare; în sfârsit au fost si locuri unde armata a pus stapânire cu usurinta pe prefecturi si chesturi, fie profitând de elementul-surpriza fie dupa ce soldatii au facut uz de arma, ucigând lume nevinovata. Situatia generala a interventiei militare ordonata de Antonescu era, în seara de 21 Ianuarie, de nesiguranta, confuzie si asteptare.

Ca sa întelegem comportamentul sovaielnic al Armatei, trebuie sa cunoastem în prealabil curentele de opinie care o strabateau, în ajunul loviturii de Stat a Generalului Antonescu. În linii mari, la nivelul comandamentului superior armata era împartita în trei grupe:

1. O parte din sefii supremi erau neconditionat la dispozitia Generalului Antonescu, ca de pilda Pantazi, Steflea si altii.

2. A doua parte apartinea vechilor cadre carliste, demoralizate si timorate.

3. A treia parte, fatis sau în forul lor interior, manifestau simpatii pentru Miscare.

În relatiile cu Armata, Miscarea dispunea si de alte avantaje, de care era lipsit Antonescu:

A. Trupa, masa soldatilor, era formata din legionari sau simpatizanti ai miscarii, în proportie covârsitoare.

B. Tinerii ofiteri, locotenentii si sublocotenentii, erau în numar impunator afiliati spiritual Miscarii Legionare.

C. Elita liceelor militare si a scolilor militare de toate armele era încadrata în Fratiile de Cruce.

Aceasta întrepatrundere legionaro-militara a paralizat în multe regiuni ale tarii interventia militara ordonata de Antonescu contra Statului National-Legionar.

Atitudinea Armatei în aceste zile tulburi a fost influentata si de necunoscuta regala. Actul Constitutional de la l4 Septembrie 1940, care consacra existenta Statului National-Legionar, purta si semnatura Regelui Mihai. Ce va face Regele când va afla de lovitura de stat a Generalului Antonescu? În favoarea cui va înclina balanta? Se va asocia cu Antonescu în actiunea lui distructiva sau va cauta sa mijloceasca o solutie de aplanare a conflictului? În definitiv Regele era Seful Armatei si un mesaj al lui ar putea avea un larg ecou în Comandamentul Militar si în special între tinerii ofiteri.

Dar mai era si o alta necunoscuta, de importanta si mai mare, care i-a determinat pe multi comandanti la prudenta. Ce va face armata germana din România? Ce atitudine va adopta în conflictul dintre Miscare si militari? Oare nu-i miscarea legionara atasata ideologic national-socialismului si se bucura sefii ei de o larga audienta pe lânga Hitler si guvernul Reichului? E greu de imaginat ca Hitler va abandona Miscarea ca sa fie decimata de Antonescu. Pe atunci nimeni nu stia ca Antonescu obtinuse în prealabil consimtamântul lui Hitler de a „restabili ordinea în România", înainte de a da lovitura de Stat. Pâna când n-a sosit ultimatumul lui Hitler, nici armata româna si nici armata germana nu banuia ce decizie a luat guvernul german. Dovada, manifestatiile de fraternizare între legionari si armata germana, care se tineau lant pe tot cuprinsul tarii.

În seara de 21 Ianuarie, rezultatele obtinute de General pe planul actiunii militare contra legionarilor nu erau doar nesatisfacatoare, dar de rau augur pentru succesul întreprinderii lui. Trei corpuri de armata n-au raspuns ordinului lui de a deschide focul contra „rebelilor".

Comandantul Corpului IV din Iasi, Generalul Coroama, nu numai ca n-a trimis armata sa ocupe institutiile publice, ci a fraternizat cu Miscarea. I-a chemat la sine pe sefii legionari si a cazut de acord cu ei ca sa mentina împreuna ordinea în tara, în perfecta armonie. Cum Iasiul era oras de frontiera cu Uniunea Sovietica, era în interesul tarii sa se evite orice incidente.

Când Generalul Antonescu a telefonat la Iasi, întrebându-l pe Coroama care e situatia locala, sa înnebuneasca si nu altceva. Generalul Coroama i-a raspuns ca grupe de soldati si de legionari patruleaza în comun prin oras si nu s-a semnalat nici cel mai mic incident. Nici populatia evreiasca n-a suferit nimic. Cum autoritatea Generalului Coroama cuprindea întreaga Moldova, în toata regiunea domnea cea mai perfecta liniste.

La Brasov, Generalul Corneliu Dragalina, Comandantul Corpului de Armata VI a urmat o conduita asemanatoare. A refuzat sa execute ordinele lui Antonescu de a trimite armata sa-i scoata pe legionari din institutiile publice, pe care acestia le detineau în mod legal. A luat contact cu sefii legionari si a convenit ca sa se respecte reciproc si sa vegheze în comun la mentinerea ordinii. Alta lovitura de maciuca în capul lui Antonescu. Buna armonie între Armata si Legiune era tot ce ura mai mult Generalul în acele momente.

Doua Corpuri de Armata fusesera scoase din functiune, neîndeplinind sângeroasa misiune ce le-o încredintase Antonescu.

La Sibiu, sediul Corpului VII Armata, s-a petrecut o timida încercare din partea comandantului local de a lua în stapânire Chestura si Prefectura de Politie, conform ordinelor primite. Generalul Leventi, Comandantul Corpului, a trimis ofiteri, cu ordine semnate de el, ca sa ia în primire institutiile publice, aflate în posesia legionarilor. Scena confruntarii dintre ofiterii delegati de General si sefii legionari locali a fost magistral descrisa de Nicu Iancu, în cartea lui de amintiri. Sefii legionari au refuzat sa predea institutiile, motivând, si pe buna dreptate, ca ordinele primite contravin legilor în vigoare.

Generalul Leventi, în fata rezultatului negativ al demersului sau, n-a fortat nota. A luat act de refuzul legionarilor de a preda Prefectura si Chestura si a consemnat trupa în cazarmi. Nici al treilea Corp de Armata, care avea ca raza de actiune Ardealul de Vest si cu Banatul, nu raspundea la ordinele lui Antonescu.

În Dobrogea comanda Generalul Avramescu. La Tulcea, la Constanta, Avramescu a trimis unitati militare ca sa ia în stapânire institutiile publice, cu succes partial. La Tulcea, armata a ocupat prin surprindere Prefectura, profitând de lipsa Prefectului Mitica Predescu, convocat la Bucuresti, dar

legionarii, prinzând de veste, s-au baricadat la Chestura, unde au ramas pâna ce a venit ordinul meu de evacuare. La Constanta, institutiile publice au ramas pâna în ultima clipa în mâinile legionarilor.

Generalul Avramescu, un om ales si nobil, nici el n-a vrut sa verse sânge nevinovat, dând curs „ad-litteram” ordinelor scelerate ale lui Antonescu. A luat el anumite masuri militare, dar nu i-a atacat pe legionari, continuând sa pastreze cu ei o linie de dialog si buna întelegere, vrând sa-i convinga sa cedeze de buna voie. O alta înfrângere pentru Antonescu. Situatia a ramas stationara pâna ce a venit ordinul meu de evacuare a institutiilor publice.

În Moldova de Sud, la Tecuci, unde fusese mutat la Comandamentul Corpului III Armata, care înainte fusese la Chisinau, Generalul Atanasiu, seful acestui Corp, a luat o atitudine identica, binevoitoare fata de Miscare.

Ca urmare, subalternul lui, Generalul Popescu, care comanda Divizia de la Galati, s-a înteles din primul moment cu autoritatile legionare ca sa pastreze în comun ordinea. Iata marturia lui Gheorghe Costea, care a trait aceste zile la Galati.

”Ordinul dat de generalul Antonescu, ca armata sa ocupe cladirile publice, n-a avut nici o urmare la Galati. Ofiteri desemnati sa ia în primire institutiile publice nu s-au prezentat si nici nu s-a recurs la forta. Primaria, Prefectura, Chestura, si-au continuat serviciul normal. Nu a fost nevoie sa ne baricadam în ele, pentru a le apara contra unei actiuni militare, deoarece armata nu a intervenit”.

Autoritatile legionare s-au prezentat Generalului Popescu, pentru a ajunge cu el la o întelegere. Pentru a-si arata buna lui credinta, Generalul Popescu a venit cu urmatoarea propunere pentru mentinerea ordinii:

”Dat fiind ca suntem oras de granita, ca nu cumva sa profite rusii de dezordine si sa ne atace, pâna ce se vor limpezi lucrurile la Bucuresti, sa constituim echipe comune, formate din legionari si soldati, care sa mentina ordinea în oras.

Propunerea era excelenta, caci fiecare ramânea pe pozitia lui. Generalul Popescu nu ne cerea sa parasim institutiile publice în care activam. Am fost de acord cu el si am pus imediat ideea în aplicare. Din acel moment patrule mixte, formate din soldati, condusi de ofiteri si legionari, patrulau prin oras, spre satisfactia generala a întregii populatii”. (Marturii despre Legiune, pp. 63-64).

Mai dramatica, am putea zice chiar disperata, se prezenta situatia militara a lui Antonescu în capitala. Provinciile erau departe si nu toate stirile ajungeau la auzul populatiei. Dar în capitala, oricine putea sa constate „de visu” esecul loviturii de Stat a lui Antonescu.

Bucurestiul era sediul Corpului II Armata si dispunea de puternice contingente militare. Nu e nici o îndoiala ca daca regimentele din capitala s-ar fi napustit asupra institutiilor publice ocupate de legionari, le-ar fi ocupat cu usurinta. Disproportia nu era la numar, ci la puterea de foc. De ce n-a facut Antonescu uz de aceasta impunatoare forta militara? Pentru acelasi motiv pe care l-am spus mai înainte. Nu era sigur de reactia unitatilor din capitala, nici la nivelul Comandamentului si nici al trupelor. Îi era teama sa nu se produca acte de fraternizare, ca la Iasi, Timisoara, Brasov si alte localitati. Si atunci a preferat sa consemneze regimentele în cazarmi, ca o rezerva potentiala, pâna când se va limpezi situatia cu ajutorul lui Hitler.

Înfrângerea lui Antonescu pe plan militar la Bucuresti se vedea cu claritate din situatia penibila In care a ajuns. Se refugiase în Palatul Presedintiei, unde se baricadase ca într-o cetate, iar dincolo de Piata Victoriei, capitala era totalmente în mâna legionarilor. Generalul Antonescu era prizonier în Palatul Presedintiei. La o suta de metri de Palat, masele legionare controlau intrarile si iesirile spre oras. În acest perimetru a ramas Antonescu blocat, pâna ce a venit ultimatumul lui Hitler.

Neavând încredere în trupele din capitala, Antonescu a început sa-si aduca trupe credincioase din provincie, în special din regiunea Pitesti. Miscarea aceasta de trupe a fost terminata în ziua de 24

Ianuarie 1941, când si asa rezistenta legionara luase sfârsit, în urma ultimatumului lui Hitler si ordinului meu.

13. CONTRAATACUL

Elementul-surpriza, pe care conta Antonescu ca sa ocupe în cea mai mare graba institutiile publice, pentru a evita o reactie legionara, n-a avut efectul dorit. Doar în anumite judete, unde Miscarea nu dispunea de organizatii puternice, ocuparea institutiilor „manu militari" s-a realizat fara împotrivire.

Acolo însa unde Legiunea era tare, absenta prefectilor, convocati fraudulos în capitala, în vederea unor consfatuiri „economice", a fost substituita de alte organe conducatoare sau de sefii de judet. Asa de pilda, la Sibiu, Prefectul Judetului, Dr. Ion Fleseriu, fiind plecat la Bucuresti, conducerea rezistentei contra loviturii de Stat a preluat-o Chestorul Nicu Iancu, sprijinit de întreaga organizatie judeteana. Ca urmare a acestor reactii neprevazute în planul de operatii al Generalului Antonescu, chiar daca anumite pozitii detinute de legionari în Stat s-au pierdut în primul moment de buimaceala, au fost repede recucerite prin energica interventie a sefilor legionarilor locali.

La Timisoara, Comandamentul Diviziei a trimis o companie de soldati ca sa ocupe Prefectura Judetului. Compania s-a desfasurat în fata Prefecturii, în asteptarea ordinului sa patrunda în cladirea ce se afla în posesia legionarilor. Dar în acelasi timp se adunasera în fata Prefecturii mase mari de tineret, muncitori si tarani, veniti din satele dimprejur. Comanda lor o avea Ica Tanase. Acesta a îndemnat masele de tarani sa se apropie de linia soldatilor si sa-i încercuiasca. Cea mai mare parte a soldatilor erau legionari sau simpatizanti ai Miscarii. Între legionari si soldati au început discutii prietenesti. Ica Tanase s-a amestecat în vorba si i-a convins pe soldati si anumite grade sa predea armele legionarilor, iar ei sa rupa rândurile si sa se întoarca la cazarma. N-a fost nevoie de prea multe discutii. Soldatii au lasat armele legionarilor si s-au întors la cazarma. Dupa aceasta patanie, Comandantul Diviziei n-a mai scos nici o unitate pe strada de teama sa nu se repete actul de fraternizare. Totul s-a petrecut fara presiuni, fara violente, printr-un proces de întrepatrundere sufleteasca între legionari si soldati.

La Arad, un regiment a avut aceeasi soarta. Trimis de comandamentul militar local sa ocupe institutiile publice, când a dat de masele legionare, a fraternizat cu „rebelii", adica cu fratii lor de sânge si convingeri. Regimentul a facut stânga împrejur si a luat-drumul înapoi spre cazarma. Legionarii au ramas stapâni pe institutiile publice si pe întreg orasul.

Cazurile acestea au fost extrem de numeroase în toata tara. La prima încercare de a forta nota, armata s-a izbit de ostilitatea soldatilor si a tinerilor ofiteri de a se încaiera cu legionarii.

A doua zi dupa lovitura de Stat, 21 Ianuarie, Marti, spre seara, situatia, în ansamblul ei, era cum nu se poate mai critica pentru General. Conform planului, toate obiectivele fixate de General, adica ocuparea institutiilor publice, trebuia fie atinse în aceasta zi. Programul maxim nu numai ca n-a fost împlinit, dar nici cel putin n-a putut fi operat pe o arie întinsa a tarii, pentru ca Presedintia sa poata comunica ca mai exista „focare de rezistenta în curs de lichidare". Tara se ridicase ca un singur om sa apere Statul National-Legionar, iar Antonescu a fost azvârlit în defensiva.

Trebuie sa spulberam si legenda ca Generalul Antonescu, daca n-a avut succesul asteptat din prima zi a „loviturii", aceasta se datoreaza faptului ca „nu vroia sa verse sânge". Contrarul e adevarat. El daduse ordin ca acolo unde se întâmpina rezistenta la ocuparea cladirilor publice, sa se întrebuinteze forta, tragând fara mila. Ordinele erau categorice. La Braila, Prefectura era ocupata de legionari. Armata a tras în ei si 11 tineri legionari au platit cu viata rezistenta lor la uzurparea antonesciana.

La Ploiesti s-a produs o alta tragedie. Victor Silaghi, Comandant legionar de pe timpul Capitanului, fusese numit de mine sef al organizatiei Prahova. Vazând cele ce se întâmpla în capitala, Silaghi a zburat cu masina la Ploiesti, în 21 Ianuarie, pentru a se interesa de situatia în judetul sau. Însotit de înca doi legionari, s-a dus la Prefectura Judetului, unde spera sa-l gaseasca pe Prefectul legionar, Mantaluta.

Dar aici se afla deja armata. Când a încercat sa intre, un sublocotenent zelos a dat ordinul sa se traga în pasnicii legionari care vroiau sa ceara doar explicatii. Îsi poate imagina oricine ca trei oameni, fara arme, nu se puteau încumeta sa-i scoata pe soldati din Prefectura pentru a restabili ordinea anterioara. Silaghi a fost lovit mortal. A mai cazut un tânar legionar, Badea Popescu, Seful Fratiilor de Cruce din Prahova.

Au fost si capitale de judet în care ocuparea Prefecturilor de armata s-a realizat fara nici o împotrivire, ca de pilda în Dâmbovita, Muscel sau Oltenia. Dar aceste trofee antonesciene reprezentau o minoritate pe aria întinsa a tarii.

În seara de 21 Ianuarie, situatia se stabilizase în favoarea Legiunii. Capitala, Ardealul, Banatul, Moldova si Dobrogea erau controlate de legionari. În Muntenia si Oltenia, multe prefecturi au fost ocupate de armata, dar mai existau altele unde legionarii au ajuns la un compromis cu militarii.

Trebuie precizat ca victoria legionara contra uzurpatorului nu se putea realiza fara atitudinea binevoitoare a armatei, la marile ei comandamente asa, cum am scris în capitolul anterior. Daca în toate partile armata ar fi procedat ca la Braila, fara îndoiala ca n-am fi putut rezista. Ar fi curs mult sânge. Mii de oameni ar fi fost ucisi spre bucuria lui Antonescu. Trebuie sa ne aducem aminte de acesti generali de înalta tinuta morala, patrioti si întelepti, care, vazând situatia creata în tara de lovitura de Stat a Generalului Antonescu, au refuzat sa-i urmeze ordinele scelerate. Trebuie sa ne aducem aminte cu recunostinta si de masele de soldati care au fraternizat cu legionarii si de tinerii ofiteri care au luat aceeasi atitudine nobila. S-a realizat de fapt o coalitie militaro-legionara, care a permis miscarii sa-si afirme suprematia fata de încercarea de uzurpare a Statului Legal si Legitim de catre Antonescu.

14. ÎNFRÂNGEREA LUI ANTONESCU

Miercuri, 22 Ianuarie, lovitura de Stat a lui Antonescu se împotmolise. Nu mai avea alta perspectiva decât sa capituleze. Faptul nou care se întâmplase în aceasta zi era aparitia multimilor de la sate, care invadasera capitalele de judet, zeci de mii, sute de mii de oameni din rezerva natiunii, se concentrasera la orase, ascultând de comanda sefilor legionari si marind cu prezenta lor masiva capacitatea de rezistenta a Miscarii. Generalul nu mai era capabil de nici o miscare, de nici o initiativa, din cauza aluviunilor de mase populare. Era mai mult decât înfrânt. Blocat, sufocat, strivit literalmente de acest torent popular.

Trebuie spulberata o alta defaimare pusa în circulatie de propaganda antonesciana: ca legionarii au tras în armata. Nicaieri si niciodata, în nici o parte a tarii, nu s-a tras în ostasi. În schimb, în anumite locuri trupa, la ordinele unor ofiteri inconstienti, a tras în legionari, facând victime. Si în acest caz, desi în legitima aparare, legionarii n-au ripostat.

N-a cazut nici un soldat ucis de legionari. Au murit doi soldati la Bucuresti, dar accidental. Unul din cauza unei ciocniri de masini, iar altul ars tot printr-un accident. Aceste cazuri accidentale de soldati morti au fost exploatate la maximum de propaganda antonesciana. În special s-a facut mare vâlva ca legionarii ar fi stropit cu benzina un soldat si i-ar fi dat foc, când în realitate acesta a fost victima unei întâmplari nenorocite.

Legionarii nu puteau trage în armata, desi aveau si ei ceva arme, din doua motive:

1. Respectul ce-l purtau institutiei militare.

2. Nu puteau trage în proprii lor frati si camarazi, caci multi soldati concentrati pe vremea aceea proveneau din rândurile miscarii.

Din cauza acestor conflicte sufletesti, legionarii se aflau în stare de inferioritate fata de atacatori. Suportau focul militarilor fara sa raspunda, iar daca ripostau vreodata, nu era spre trupa, ci rafale trase

în aer, spre intimidare. Norocul legionarilor în aceste zile a fost ca atâtia generali bravi si întelepti au refuzat sa asculte de ordinele scelerate ale lui Antonescu.

În dupa amiaza de 22 Ianuarie, ma cauta, la locuinta unde ma ascundeam, Nicolae Petrascu, Secretarul General al Miscarii. Venea de la Legatia Germana, unde avusese, o întâlnire cu Fabricius. Acesta continua sa reprezinte interesele Reichului, în lipsa titularului nou numit Killinger, care nu aparuse înca la Bucuresti. Ce-mi spune Petrascu?

– Am fost chemat la Legatia Germana, unde am avut o întrevedere cu Fabricius. Acesta mi-a comunicat pe un ton grav ca Generalul Antonescu este decis sa se retraga si vrea sa lase puterea unui guvern propus de mine. Sa-i comunic în graba numele viitorilor ministri.

Daca comunicarea ar fi venit direct de la Antonescu, m-as fi îndoit de veracitatea ei. Petrascu vorbise cu Fabricius si comunicarea fusese transmisa prin el. Era angajat în declaratie si Reichul german. Decizia lui Antonescu de a se retrage nu putea reflecta decât o sugestie de la Berlin, având în vedere situatia haotica creata în tara de lovitura de Stat a acestuia. Aceasta a fost interpretarea mea de atunci. Antonescu capituleaza si vrea sa asigure o succesiune normala.

În cursul guvernarii noastre, de cate ori izbucnea vreo neîntelegere intre noi, Generalul mi-a spus nu odata, ci de zeci de ori, ca vrea sa se retraga. Dar asta era teatru. Vroia sa pipaie pulsul interlocutorului sau. Si lui Maniu i-a oferit de nu stiu câte ori, când se agravase situatia de pe front, sa ia conducerea guvernului, stiind prea bine ca va refuza! Când a fost arestat de Rege si deposedat de titlul sau, a avut un acces de furie, amenintându-i pe toti ca, „mâine vor fi împuscati”. Antonescu era un patimas al puterii, reprezentând tot sensul vietii lui. Posesia puterii o punea mult deasupra intereselor tarii.

Am crezut ceea ce mi-a comunicat Petrascu, pentru ca era cu garantia lui Fabricius. Am socotit ca este o indicatie de la Berlin, care fusese informat ca noi am fost victimele unei agresiuni neprovocate si n-am facut decât sa aparam fiinta Statului existent. Si atunci m-am apucat sa redactez în graba o lista de guvern, din care nu lipseau vechile nume de legionari, adaugând altele, în special în sectorul militar. În ce priveste pozitia Generalului, am menajat-o pe cât am putut si în aceste împrejurari exceptionale, când varsase sânge de legionar. Aflând ca vroia sa se retraga, i-am trimis vorba sa accepte sa ramâna mai departe în fruntea Statului, iar mie sa-mi transmita numai conducerea guvernului. Era un semn de atentie si recunostinta din partea mea pentru colaborarea noastra. Cu aceasta lista s-a prezentat Petrascu la Legatia Germana si i-a predat-o lui Fabricius.

Decizia lui Antonescu oglindea de fapt situatia reala a tarii. Nu mai putea guverna. Era blocat. Nici marile comandamente militare nu mai raspundeau ordinelor lui! Ce era sa faca? Berlinul nu-i daduse înca avizul în dupa amiaza de 22 Ianuarie.

Mai târziu, Antonescu s-a exprimat ca cu lista de întocmita de mine, am vrut sa-l fac „din cal magar”. Nimic mai fals. Fabricius i-a declarat lui Petrascu ca Generalul vrea sa se retraga din toate functiile, inclusiv cea de Sef al Statului. A fost un gest prevenitor al meu, când l-am rugat sa ramâna în fruntea statului.

S-a mai spus dupa ce conflictul se transase la Berlin în favoarea lui Antonescu, ca eu i-as fi dat Generalului un ultimatum când i-am prezentat lista noului guvern.

A nu se confunda acest episod cu interventiile a diverse personalitati legionare, senatori ai miscarii, pe lânga Antonescu, ca sa se ajunga la o întelegere. Aceste demersuri s-au realizat independent de mine si n-am stiut nimic de ele. Dupa cum se stie, nu s-a ajuns la nici un rezultat.

15. APELURI DISPERATE LA BERLIN

Strâns în chingi în tara, paralizat în încercarea lui de a rasturna prin forta Statul National-Legionar, Generalul Antonescu si-a pus ultima lui nadejde la Berlin. Mai exista o instanta suprema, Hitler, care putea sa-l salveze.

La ultima lui întrevedere cu Hitler, în 14 Ianuarie 1941, la Obersalzburg, Antonescu reusise sa-i smulga Führerului consimtamântul pentru a lua masuri „de restabilire a ordinii interne". Obtinuse, cum s-ar zice, mâna libera de la Hitler pentru a stârpi „anarhia legionara". Dându-i aprobarea, Hitler credea ca Generalul, sprijinit de armata, nu va întâmpina greutati ca sa curete statul de elemente ostile conducerii lui… asa cum a procedat el, în Iunie 1934, contra capeteniilor S.A. Antonescu, la rândul lui, era tot atât de încrezator în puterile lui. Avea doar experienta loviturii de stat de pe timpul regelui Carol si credea ca lucrurile se vor desfasura dupa acelasi calapod. Cu ajutorul armatei se va înfrunta cu legionarii, expulzându-i din functiile ce le ocupau în stat. Deci, nici unul si nici altul nu se îndoiau, când s-au despartit la Berchtesgaden, ca problema legionara va fi repede rezolvata.

Dar iata ca socotelile nu au iesit dupa dorinta lor. În 21 Ianuarie, când Antonescu daduse ordinul ca legionarii sa fie scosi din Prefecturile, Primariile si Chesturile ce le ocupau în mod legal, s-a izbit de o puternica rezistenta. În cursul operatiunilor de „curatire a terenului", o serie de înalti comandanti ai armatei au refuzat sa exercite ordinele lui nefaste, adoptând o atitudine de expectativa, ceea ce a înlesnit contraatacul Legiunii si mobilizarea maselor populare. În 22 Ianuarie, „rebelii" erau concentrati cu zecile de mii la portile consiliului, iar în provincie dominau în cea mai mare parte a tarii.

Perspectiva era sumbra pentru Conducator. Cum am scris în capitolul anterior, Antonescu se gândise în amiaza acestei zile, 22 Ianuarie, sa lase puterea. În acest scop mi-a trimis vorba prin Fabricius sa-i întocmesc o lista a noului guvern. Caci daca Hitler nu-i sarea în ajutor, cu fortele de care dispunea în România, trebuia sa capituleze.

Si acum trebuie sa urmarim cu foarte mare atentie ce s-a petrecut dupa acest esec, pentru a descoperi noua postura a Generalului. Ce cerea de asta data Antonescu prin mijlocirea lui Fabricius? Nu neutralitatea armatei germane din România pâna ce el îi va lichida pe „rebeli", asa cum primise aprobarea în audienta din 14 Ianuarie, ci interventia directa a armatei germane, alaturi de el, contra legionarilor. Deosebirea era enorma. În 14 Ianuarie se multumise sa ceara de la Hitler acordul sau, pentru a restabili „ordinea interna", cu propriile lui forte, adica întrebuintând exclusiv armata româna. Cum operatia lui nu daduse rezultatul asteptat, ci dimpotriva, se soldase cu o amenintare iminenta pentru propria lui securitate politica, acum cerea un lucru si mai grav, incalificabil din punctul de vedere al demnitatii nationale, ca si cum am fi fost o tara ocupata: ca armata germana din România sa intre în actiune alaturi de armata româna pentru a zdrobi rezistenta legionara.

De la 14 Ianuarie la 22 Ianuarie, Antonescu facuse un salt din pozitia de aliat al Reichului în aceea de vasal al Reichului. Una e ca sa fii de acord cu Antonescu pentru expulzarea legionarilor din stat, pentru motive de dezordine în exercitarea functiilor ce le detineau, si cu totul altceva sa te amesteci în afacerile interne ale României, cu toata forta militara de care dispui în aceasta tara, pentru a salva pozitia politica a Conducatorului, amenintata sa se prabuseasca.

Complicele lui Antonescu, Fabricius, si-a îndeplinit si de data aceasta misiunea lui întunecata, cu zel si ardoare. În aceste momente critice, când se hotara soarta tarii, Fabricius nu s-a mai despartit de Antonescu. Era mai mult la Presedintie, pentru a primi ultimele informatii, decât la Legatie. Permanent agatat de telefon, trimitea rapoarte peste rapoarte Ministerului de Externe, Cancelariei Reichului si sefilor militari care îi cerea lamuriri. Fabricius zugravea situatia din România în culorile cele mai negre. Se poate ajunge la razboi civil. În miscare s-a infiltrat un mare numar de agenti comunisti care provoaca dezordini si atâta la revolta contra sefului statului. Interventia armatei germane este neaparat necesara pentru a se pune capat tulburarilor. Altminteri, este periclitata însasi securitatea Reichului în România, ca baza operativa pentru proxima campanie din Balcani.

Fara îndoiala ca Hilter, în fata acestor cereri repetate ale lui Fabricius de a veni în ajutorul lui Antonescu, a fost pus într-o situatie grea. Alte surse informative nu avea, decât ceea ce-i raporta

ministrul lui de la Bucuresti, care, la rândul lui, repeta aidoma ce-i spunea Antonescu. Nu era usor sa ia o decizie atât de grava. Caci una e o rafuiala între Antonescu si Horia Sima si cu totul altceva sa iei partea lui Antonescu contra legionarilor, care si ei erau prietenii Germaniei. Dupa lungi sovaieli, raspunsul de la Berlin a venit târziu de tot, spre miezul noptii, 22 Ianuarie, si era pe placul lui Antonescu.

16. ULTIMATUMUL LUI HITLER

Unde ma aflam eu în timpul acesta? Nici pe baricade în mijlocul camarazilor si nici în vreun centru legionar de comanda al Capitalei. Pierdusem contactul si cu ministrii si capeteniile Miscarii. Umblam singur din loc în loc, din casa în casa, cautându-mi adapost pe unde puteam. Ideea mea fixa era sa nu cad în mâna zbirilor lui Antonescu, stiind ca daca ma prind, ma lichideaza în învalmaseala evenimentelor de atunci. Dar mai important decât aceasta era ca legionarii sa stie ca sunt în viata si în libertate. Stiam ce s-a întâmplat cu Capitanul în 1938, când, din cauza arestarii lui, toata miscarea a fost paralizata.

N-am avut nici un amestec în tulburarile din tara. Ultimul meu act politic a fost sa-l chem pe Trifa si sa-i cer sa organizeze o manifestatie de protest contra demiterii Generalului Petrovicescu, Ministrul de Interne. De atunci n-am mai dat nici un ordin, nici verbal ci nici în scris. Rezistenta legionara ce-a urmat contra loviturii de Stat si apoi ridicarea poporului contra uzurpatorului s-au petrecut spontan si peste capul meu.

Vagabondajul meu pe strazile Capitalei era extrem de periculos acum. În timp ce în prigoana din 1938 ma plimbam în voie, nefiind decât un ilustru necunoscut venit din provincie, în timpul guvernarii sute de mii de oameni îmi vazusera mutra, fie la manifestatii fie din ziare. Singura legatura ce-o pastram era cu credinciosul Boian. Dar si legatura cu acesta era un risc, deoarece fiind în timpul regimului nostru Sef al Serviciului de Ordine al Miscarii, era el însusi cautat de agentii lui Antonescu.

Pe unde n-am fost în acele trei zile de când am plecat de acasa: 20, 21, 22 Ianuarie 1941? Am avut trei gazde principale: mai întâi am tras la parintii camaradului Nicolau, care fusese inspector de politie în timpul guvernarii noastre, apoi la o familie de unguri pe care o cunosteam înca din prigoana anului 1938, în strada Dumbrava Rosie Nr. 10; în sfârsit, în casa Doamnei Polihroniade, care locuia împreuna cu mama sa pe Strada Pallade, lânga Calea Mosilor.

Ultima mea gazda a fost la Doamna Polihroniade. Aici a venit în dupa masa zilei de 22 Ianuarie, Miercuri, Petrascu, cu cererea lui Antonescu, transmisa prin Fabricius, sa întocmesc lista noului guvern. În acea dupa amiaza, nu se mai auzeau focuri de arma. Parea ca atmosfera s-a linistit. Dar iata ca în noaptea de 22/23 Ianuarie, Miercuri spre Joi, pe la orele unu sau chiar mai târziu, intra în locuinta Doamnei Polihroniade Stoicanescu, însotit de Gunne, îmbracat în uniforma de ofiter german. Gunne era ajutorul imediat al lui Bolschwing, care era seful lui SD (Sicherheitsdienst) din România. Nu mi-a placut ca Stoicanescu l-a adus pe Gunne la locuinta unde ma ascundeam, dar n-am avut ce face. Gunne era sas din Ardeal si vorbea perfect româneste. Si Stoicanescu si Gunne mi-au spus sa merg la sediul SD, unde ma voi gasi mai în siguranta, deoarece casa lor se bucura de extrateritorialitate si agentii lui Antonescu nu pot sa intre în ea. Am acceptat.

Cu masina lui Gunne am strabatut capitala de la punctul de plecare, aproape de Calea Mosilor, pe unde se afla locuinta Doamnei Polihroniade, pe niste strazi paralele cu Soseaua Stefan cel Mare si apoi Soseaua Bonaparte. Nu se vedeau nicaieri soldati. În schimb puternice grupuri legionare patrulau pe strazile pustii. Când ne-am apropiat de Soseaua Bonaparte, am dat cu ochii de un spectacol neasteptat si neuitat. Nu-mi venea sa cred. Cordoane de legionari si cordoane de soldati stateau fata în fata, la un metru distanta unii de altii. Soldatii pazeau accesul la Presedintie, iar legionarii, strazile care duceau în interiorul orasului. Trupa avea armele pe umar, dar fara de a manifesta o atitudine amenintatoare. Râdeau, glumeau cu legionarii si îsi ofereau reciproc tigari. Sunt convins ca daca ar fi primit ordin sa traga, ar fi fraternizat cu legionarii, trecând peste ordinul ofiterilor lor. În afara de perimetrul

Presedintiei, armata nu avea altceva în posesie decât Palatul Telefoanelor si Directia Generala a Sigurantei si Politiilor, pe care o ocupasera din primul moment prin surprindere. Restul Capitalei era abandonat în mâna legionarilor.

Ajungând la sediul SD, aflator în Parcul Jianu, care se bucura de statut diplomatic, ca si Legatia germana, am întâlnit acolo, claie peste gramada, mai multi ministri legionari si capetenii de-ale Miscarii. Erau concentrati acolo Iasinschi, Corneliu Georgescu, Papanace, Gârneata, Stoicanescu, Biris si altii, în total 11-12 persoane. Cum serviciul german nu dispunea decât de o singura camera libera, dormeau pe podele, unul lânga altul, înveliti cu paturi, ca si cum ar fi fost puscarie. Dar erau bucurosi ca aveau un refugiu sigur, temându-se ca vor fi arestati de zbirii lui Antonescu. Ceilalti ministri legionari nu erau aici. Nici Protopopescu, nici Sturdza, nici Constant, nici Cosmovici si nici Generalul Petrovicescu.

Am stat si eu în aceeasi camera motaind pe un scaun, când pe la orele 4 dimineata, Joi, 23 Ianuarie, misterul chemarii mele la SD se lamureste. Nu era vorba de siguranta mea, ci de o comunicare importanta de la cele mai înalte foruri germane. Apare Neubacher, condus de Bolschwing si Gunne. Era contractat la fata. Scoate o hârtie si îmi citeste un ordin al Führerului, prin care eram somati sa încetam orice rezistenta. Nu îmi aduc aminte exact textul ultimatumului lui Hitler, dar l-a înregistrat Sturdza, care venise între timp si el la locul unde ma aflam. Îl reproduc dupa cartea lui:

”Führerul face apel la patriotismul legionarilor si insista ca linistea sa se restabileasca cât mai curând. Evenimente importante se pregatesc în aceasta parte a Europei, care necesita ordinea si linistea în România. Generalul Antonescu este de acord sa promita ca daca rezistenta legionara înceteaza imediat, nici un legionar nu va fi urmarit si Miscarea nu va fi trasa la raspundere”.

În fata acestui ultimatum, nu mai am alta alegere decât sa ordon încetarea rezistentei si retragerea legionarilor din institutiile publice, pe care le detineau în mod legal.

Împreuna cu Neubacher, am redactat comunicatul de încetare a rezistentei, cu urmatorul cuprins:

Ordin catre toti legionarii

”Pentru împiedicarea varsarii de sânge, pe care noi nu am vrut-o si care n-a servit decât dusmanilor comuni ai României si ai Axei, cunoscând ca politica Germaniei si a Italiei cere conditii speciale, pe care Miscarea Legionara le recunoaste, si având în vedere ca între Conducerea Statului si Miscarea Legionara au început tratative pentru limpezirea situatiei, ca sa usuram mersul acestor tratative,

Ordon

Ca sa înceteze orice lupta.

Legionarii vor parasi de îndata institutiile publice ocupate si vor reintra în viata normala.

Cer ca acest ordin sa se execute fara sovaire si cu cea mai mare strictete.

Vreau ca în cel mai scurt timp Tara sa-si reia aspectul normal”.

Horia Sima Bucuresti, 23 Ianuarie 1941, ora 5 dim.

În ceea ce priveste paternitatea acestui text, prima parte a comunicatului, care motiveaza de ce trebuie sa înceteze rezistenta, fara sa se pomeneasca ceva de ultimatumul lui Hitler, a fost dictat în întregime de Neubacher, bineînteles în germana si apoi tradus în româneste. Partea a doua a textului, care începe cu cuvântul „Ordon”, îmi apartine mie.

Se observa o anumita coincidenta între partea redactata de Neubacher si ultimatumul lui Hitler. Führerul ne asigura ca daca se executa ordinul de încetare a rezistentei, dupa promisiunea lui Antonescu, legionarii nu vor avea nimic de suferit. Neubacher merge mai departe asigurându-i pe legionari si opinia publica ca Conducatorul este dispus la tratative cu Miscarea pentru limpezirea situatiei. Dupa cum vom

vedea mai departe, aceste promisiuni au ramas „tabula rasa” si legionarii au intrat într-o noua prigoana. Antonescu nu si-a tinut cuvântul dat lui Hitler.

Dar ce facem cu acest comunicat? Întâi trebuia adus la cunostinta Conducatorului Statului, pentru a sti ca rezistenta a încetat, sa ia si el masurile corespunzatoare, retragând trupele în cazarma. L-am rugat pe Vasile Iasinschi sa-l însoteasca pe Neubacher la Presedintie si, în prezenta acestuia, sa-i predea ordinul meu lui Antonescu. S-au urcat amândoi în masina, pusa la dispozitie de amfitrioni, si dupa ce au trecut prin mai multe cordoane de soldati, au ajuns la Presedintie. Aici au fost primiti imediat de Antonescu si, în prezenta lui Neubacher, Iasinschi i-a predat ordinul meu catre legionari. Citindu-l, Generalul nu parea sa-i fi placut modul în care a fost redactat. S-a convenit în aceasta audienta si termenul în care ordinul de evacuare va fi executat. În capitala, pâna la 11 dimineata, iar în provincie, pentru a avea suficient timp la dispozitie ca sa fie transmis ordinul pâna la ultimele unitati legionare, întreaga zi de 24 Ianuarie. În seara acestei zile, operatia de evacuare a cladirilor publice trebuia încheiata.

Neubacher a mai ramas cu Generalul, la dorinta acestuia. Iasinschi s-a retras în cabinetul alaturat, Secretariatul. În timpul când se afla în anticamera, asteptând iesirea lui Neubacher, s-a apropiat un ofiter de el si l-a rugat sa-l urmeze. L-a condus într-o camera, unde l-a dat în paza unor soldati. Era arestat din ordinul lui Antonescu. Faptul era odios, caci toate conventiile internationale sunt unanime pentru a respecta persoana solului. Dar Generalul avea alte conceptii despre onoare si demnitate. Când a iesit Neubacher din cabinetul Generalului si nevazandu-l pe Iasinschi, a întrebat de el. I s-a raspuns ca a fost retinut pentru anumite explicatii. Neubacher, pe un ton extrem de violent, a protestat, spunând ca el nu pleaca fara Iasinschi. Antonescu n-a avut încotro si a dat ordin ca Iasinschi sa fie pus în libertate. Iasinschi venise la Presedintie cu garantia lui Neubacher si, în afara de aceasta, Neubacher reprezenta în acel moment guvernul german. Sub ocrotirea lui Neubacher, trecând din nou prin cordoane de soldati, Iasinschi a putut reveni în siguranta la sediul SD, unde ne-a povestit indignat ce era sa i se întâmple.

Dupa întoarcerea lui Iasinschi, am luat dispozitiile necesare ca ordinul de evacuare al cladirilor publice sa ajunga în cea mai mare graba la cunostinta legionarilor. Sturdza si Biris s-au dus cu ordinul meu la Prefectura de Politie ci la Prefectura Judetului Ilfov, unde erau concentrati sute de legionari. Ordinul a fost transmis si prin posturile de radio si a aparut si într-o editie speciala a ziarului Cuvântul.

Hotarârea mea a fost dictata nu numai pentru a da curs ultimatumului lui Hitler, ci si de teama de a nu se produce ciocniri între soldatii germani si legionari. Situatia se prezenta extrem de grava. Ordinul lui Hitler a fost transmis si Misiunii Militare Germane din România, iar aceasta, la rândul ei, l-a comunicat tuturor unitatilor germane din România, cu indicatia sa-l sprijine pe Generalul Antonescu contra „rebelilor”. Dar nu era vorba numai de un sprijin demonstrativ, ci trupele germane erau autorizate sa faca uz de arme, daca vor întâmpina rezistenta la evacuarea cladirilor. Ne închipuim ce s-ar fi întâmplat daca s-ar fi ajuns la încaierari între soldatii germani si legionari, cazând si ceva morti de-o parte si de alta. Ce imensa satisfactie pentru Antonescu! Era argumentul suprem de care se putea servi pentru a dovedi guvernului german ca Miscarea este subminata de agenti comunisti si ca trebuie luate contra ei cele mai aspre masuri. Ar fi fost finalul glorios al „epopeii” antonesciene contra Miscarii, care a început la 20 Ianuarie, cu destituirea Generalului Petrovicescu.

17. UN ACT DE OCUPATIE

Ultimatumul dat de Hitler Miscarii Legionare si, paralel, ordinul transmis armatei germane din România sa intervina în favoarea lui Antonescu, la nevoie facând uz de arme, echivala cu un act de ocupatie a tarii noastre. În multe orase ale tarii, armata germana a intrat efectiv în actiune, asumându-si rolul sa preia institutiile publice din mâna legionarilor si sa le predea autoritatilor militare românesti. La Timisoara, Arad, Deva, Sibiu, Tulcea si alte localitati, ofiteri germani s-au prezentat în ziua de 21 ianuarie în fata legionarilor, detinatori legali ai administratiei, si i-au somat sa paraseasca cladirile. Evident, ca acestia, având cunostinta de ordinul meu de încetare al rezistentei, s-au retras imediat.

Ce facea Hitler cu aceasta decizie? Smulgea puterea din mâna legionarilor, care erau pe punctul sa câstige victoria asupra agresorului, si i-o trecea Generalului Antonescu, unicul responsabil de haosul creat în tara. Pe punctul de a capitula, acesta câstiga partida, gratie interventiei de ultima ora de la Berlin.

Faptul era deosebit de grav din punctul de vedere al suveranitatii nationale. Avizat în ultima instanta la ajutorul lui Hitler, Antonescu accepta interventia unei puteri straine în afacerile interne ale României, exclusiv în beneficiul sau personal, pentru a-si salva „tronul" care se clatina.

De pe timpul turcilor si al invaziilor rusesti, poporul roman n-a trait un moment de mai mare umilinta nationala ca aceasta. O putere straina este chemata „sa faca ordine" în România, asa cum pe vremuri diferitii pretendenti la domnie se adresau Portii Otomane, cerându-i sa-l alunge pe principele existent si a-i înscauna pe ei la cârma tarii. La aceasta degradanta postura s-a redus „patriotismul" lui Antonescu. Pretul ce-l platea, pentru a-si asigura exercitiul puterii în România, era urias, caci însemna înstrainarea independentei nationale, chiar pentru acest scurt interval. Generalul însusi recunoaste în cartea Pe Marginea Prapastiei ca, în timpul acestor tulburi, s-a simtit ocrotit de „umbra marelui Führer", umbra ce nu era tocmai umbra, pentru ca în acele momente se aflau pe solul României 20 de divizii germane.

Dupa 24 Ianuarie 1941, Conducatorul a suferit o brusca scadere a prestigiului si personalitatii lui în raport cu Reichul German. De unde în toamna, Antonescu era lider nediscutat al poporului român si partener al lui Mussolini si Hitler, acum a decazut în categoria mizerabila de vasal al Führerului. El nu mai avea vreun cuvânt de spus decât doar sa asculte si sa execute toate masurile ce i se ordonau de la Berlin în domeniile politic, economic si militar, stiind prea bine ca nu se mentine la putere decât exclusiv din gratia lui Hitler.

Pozitia lui Antonescu a devenit si mai precara în raport cu Berlinul, prin azvârlirea în opozitie a Miscarii Legionare. O miscare puternica de o jumatate de milion de suflete nu poate fi tinuta la pamânt decât printr-o permanenta represiune si care nu se putea realiza fara de asistenta permanenta a guvernului german si a reprezentantilor lui din România.

Dincolo, în Germania, se afla grupul legionar de refugiati. P e acesta îl tinea Hitler în rezerva pentru o eventuala necesitate politica ce s-ar ivi în România, dar si ca o permanenta amenintare contra lui Antonescu, daca acesta ar încerca sa iasa de sub tutela Berlinului. Prins ca într-un cleste, libertatea de manevra a Generalului a fost redusa la minimum. Din om liber, stapân pe o tara care-l asculta si-l iubea, Generalul a devenit un prizonier al Reichului, nemaiputând reprezenta cu demnitate interesele neamului nostru.

18. MASACRU PE STRAZILE CAPITALEI

Dupa semnarea ordinului de încetare a rezistentei, în 24 Ianuarie, Joi, la orele 5 dimineata, am ramas mai departe la sediul SD, împreuna cu ceilalti camarazi, ministri si capetenii legionare, care îsi gasisera refugiul aici.

Eram cu totii în asteptarea evenimentelor. Presupuneam, dupa cum era logic, ca dupa ce Conducatorul Statului luase cunostinta de retragerea noastra din institutiile publice, va recurge la o masura paralela, trimitând armata stationata pe strazi în cazarmi. În câteva ore, centrele noastre de rezistenta din capitala vor fi evacuate, iar, pâna la sfârsitul zilei, conform conventiei, vor fi parasite si cladirile administrative din orasele de provincie. În consecinta, nimic nu parea sa stea în calea unei normalizari a situatiei si reluarii contactului cu Antonescu.

Dar ce surpriza dureroasa! Abia se crapase de ziua si auzim rapait de mitraliere. Nu salve întrerupte, ci un foc continuu si sustinut. Ce sa fie? În primul moment ne-am gândit ca unii legionari n-au executat ordinul meu si continua sa reziste în anumite puncte. Armata trage pentru a-i scoate din locurile unde s-au baricadat. Dar în aceasta ipoteza trebuia sa se traga ocazional si într-un anumit punct, pâna ce

legionarii asediati se predau sau fugeau, si apoi sa se faca tacere. Dar nu era asa. Focul nu înceta o clipa, convergea din mai multe parti si se desfasura cu o intensitate crescânda. În zilele precedente s-au auzit focuri razlete, dar nu mi-a fost dat sa aud aceasta hora lugubra, prevestitoare de sânge si moarte. Erau bubuituri continue. Fierbea capitala de gloante. Mai târziu ne-am dat seama de dispozitivul armatei: posturi de mitraliera maturau crucis si curmezis strazile principale ale Capitalei. Oricine s-ar fi aventurat pe strazi era ciuruit de gloante.

Spre seara focul a încetat si atunci am aflat îngroziti de masacrul de pe strazile Capitalei. Mormane de cadavre zaceau în Piata Teatrului National, la Telefoane, pe Calea Victoriei, la încrucisarea cu Bulevardul Elisabeta, la Palatul Postelor. 800 de vieti omenesti au fost secerate de mitraliere.

În dimineata de 24 Ianuarie, Antonescu nu avea nici un motiv sa-si arate strasnicia, dând ordin sa se traga în multime. La miezul noptii, de 23/24, venise ultimatumul lui Hitler, si, ca urmare a acestui ultimatum, am dat ordinul de încetare al rezistentei, la orele 5 dimineata. Imediat o delegatie compusa din Neubacher, însarcinatul guvernului german, si Iasinschi, reprezentantul Miscarii, au plecat la Presedintie si i-au predat lui Antonescu ordinul meu. S-a convenit si timpul necesar pentru evacuarea cladirilor. Operatia era în curs. Atunci de ce aceasta furie sangvinara? De ce a dat ordin armatei sa traga în lumea de pe strada, când nu mai era nevoie de nici un foc de arma?

Crima lui Antonescu este cu atât mai grava cu cât cele 800 de victime nu erau nici macar legionari. Nu participasera la asa zisa „rebeliune". Erau oameni nevinovati. O multime curioasa sa vada ce se mai întâmpla între legionari si armata. Nu purtau nici arme si nici nu s-au împotrivit armatei. Printre cei morti nu au fost mai mult de 20 de legionari. Armata tragea fara somatie, oriunde observa pe strada un grup civil. Pâna la urma erau vânati si indivizi singuratici, care încercau sa treaca o strada sau sa se ascunda. Marea majoritate a celor ucisi au fost oameni simpli, între care femei si copii.

N-a fost respectat nici termenul pentru evacuarea centrelor noastre de rezistenta din capitala. Când legionarii concentrati la Prefectura de Politie au început sa iasa pâlcuri-pâlcuri, au fost primiti cu focuri de arma. Unii au cazut, iar ceilalti s-au înapoiat grabnic, cautându-si alte locuri pe unde sa se retraga.

O alta încalcare a cuvântului dat de Antonescu a fost ca a atacat si sediile noastre. Ori sediile nu erau institutii publice. Armata apare la sediul din Strada Gutenberg, îl ocupa si îi aresteaza pe legionarii de serviciu care se aflau acolo. O alta trupa începe sa traga asupra complexului din Strada Romei, unde erau adapostite o multime de servicii ale Miscarii. Personalul de aici nu s-a retras, crezând ca sediile vor fi respectate. Armata trage fara preaviz. Cu mare greutate camarazii nostri se strecoara prin dosul cladirii si dupa ce sar câteva pârleazuri, se risipesc pe strazile învecinate, lasând birourile în mana „cuceritorului".

Halal de asa vitejie din partea Conducatorului Statului! Dupa ultimatumul lui Hitler si dupa ce acesta îi pusese la dispozitie armata din România, era un „eroism" sinistru sa se razboiasca cu lumea de pe strada.

Care este explicatia acestei iesiri sangvinare, prin nimic justificate în acele împrejurari?

A fost un act de razbunare bestiala al Generalului Antonescu, furios pentru rezistenta ce-a întâmpinat-o. Era catranit pâna în adâncul sufletului ca n-a izbutit sa faca „ordine" în tara, asa cum îsi imaginase el în prima zi, dupa reteta din timpul dictaturii carliste, al carei artefice a fost. Adica armata sa ocupe institutiile publice fara împotrivire, trecând peste ordinea constitutionala în vigoare. Dupa rezistenta ce-a întâmpinat-o, dupa esecul suferit chiar din partea armatei, care în multe puncte ale tarii refuzase sa-i urmeze ordinele scelerate, îsi pusese în gând sa-si ia revansa. Finalul „rebeliunii" nu va fi cum cred legionarii, ci se va sfârsi printr-o baie de sânge, pe care o s-o tina minte. Nebunia lui Antonescu au platit-o cu viata 800 de românasi de-ai nostri.

Dar ordinul dat de Antonescu sa curete strada de „rebeli" mai avea si un dedesubt politic. Lui nu-i convenea sa se spuna ca ne-am supus lui în urma ultimatumului lui Hitler. A profitat de acest ultimatum, dar orgoliul lui suferea. Tara trebuia sa stie ca el a zdrobit „rebeliunea", în timp ce ordinul Führerului era necunoscut marelui public. Si atunci a semanat moarte pe strazile Capitalei, pentru a arata, prin

mormanele de cadavre, cine e biruitorul. Ce Hitler, ce armata germana! El si numai el; cu bravii lui ostasi, a culcat la pamânt insurectia legionara si a restabilit linistea în tara. O conceptie de guvernare fioroasa, pe care a trebuit sa o suporte poporul român patru ani, sub scutul „umbrei ocrotitoare a marelui Führer”.

Lantul ticalosiilor antonesciene nu se opreste aici. Conform angajamentelor luate de Antonescu fata de guvernul german, confirmate de Neubacher si de toti sefii de unitatii germani care au intervenit contra legionarilor, în caz de încetare imediata a rezistentei, acestia nu vor avea nimic de suferit, iar Miscarea nu va fi trasa la raspundere. Dar abia încetase focul spre seara, si grupe de soldati, conduse de ofiteri, dupa listele primite, au început sa faca descinderi pe la casele legionarilor si sa-i aresteze, conducându-i la Malmaison. Între alti au fost detinuti, Sturdza, Zavoianu, Constant, Protopopescu, Braileanu, Cosmovici, Biris si altii. Fireste ca daca ar fi stiut ce li se întâmpla, s-ar fi ascuns sau s-ar fi refugiat si ei la sediul SD. Dar ei s-au încredintat garantiei date de guvernul german ca nu vor fi urmariti.

Cercurile evreiesti nationale si internationale fac o clamoare pâna la cer pentru cei 124 coreligionari ai lor cazuti în aceste zile, dar nu varsa o lacrima pentru cei 800 de oameni asasinati din ordinul lui Antonescu. Acestia nu erau decât români crestini si nu apartineau poporului ales. Ei nu merita nici o consideratie. Lamentatiile evreiesti n-au încetat nici pâna astazi.

E regretabil ce s-a întâmplat cu acesti bieti evrei anonimi, luati la întâmplare si ucisi, dar originea acestor crime trebuie fixata în ansamblul situatiei de atunci. Trebuie culese toate informatiile, din toate locurile, si în lumina lor analizate aceste fapte, daca vrem sa ajungem la o judecata obiectiva.

1. Când au fost ucisi acesti evrei? În care timp, în care perioada? Nu în cursul guvernarii legionare, ci dupa dezlantuirea loviturii de Stat a Generalului Antonescu, între 21-23 Ianuarie 1941. Atunci nu pot fi imputate aceste ucideri unei actiuni de guvern sau conducerii legionare. E un lucru foarte important care trebuie retinut de un spirit obiectiv. Acesti evrei au cazut victima, când autoritatile erau baricadate, înfruntându-se, iar capitala fara nici o protectie.

2. Nefiind o autoritate constituita a Statului responsabila de aceste crime, cine le-a savârsit? Elemente iresponsabile de la periferia Capitalei, care apar întotdeauna în situatii revolutionare, spargând casele oamenilor, jefuind si asasinând. Fenomenul nu e nou. Se întâmpla în toate revolutiile din lume. E un fapt consemnat istoriceste. Nici revolutia franceza si nici cea rusa nu s-au distins prin respectul averii si vietii altora.

3. Daca e vorba sa tragem pe cineva la raspundere, apoi acesta nu poate fi decât Generalul Antonescu, creatorul acestei stari de dezordine din tara. El a pregatit lovitura de Stat cu toata minutiozitatea, fara sa-si dea seama probabil de consecinte. Evreii ucisi sunt în primul rând victimele rebeliunii lui Antonescu contra formelor constituite ale Statului.

4. În al doilea rând conducerea evreiasca de pe atunci nu poate fi scutita de raspunderi. Ei au intrigat pe lânga Antonescu, alaturi de alte forte, sa ne loveasca pe la spate. Evreii au fost beligeranti în aceasta ciocnire. Pe Filderman, presedintele evreilor din România, l-am vazut adeseori urcând sau coborând scarile Presedintiei, mergând sau venind de la o consfatuire cu Antonescu. El n-a fost strain de lovitura de Stat a Generalului.

5. Când esti beligerant, trebuie sa te astepti si la pierderi. E în logica faptelor. Matatias Carp, în Cartea Neagra, recunoaste ca conducerea evreieasca n-a fost straina de evenimente si chiar se lauda cu aceasta isprava. Matatias Carp mai spune ca se asteptau si la „convulsiuni”, ca urmare a actiunii temerare a lui Antonescu. „Convulsiunile”, prevazute de Carp au venit si peste evrei, soldându-se cu moartea a 124 dintre ei. Miscarea Legionara a suferit mai multe pierderi.

6. Noi repudiem aceste ucideri de oameni nevinovati. Dar evreii care ne acuza pâna astazi, daca ar fi înzestrati cu un minimum de simt de obiectivitate, ar face distinctia necesara între crime sau pogromuri savârsite în împrejurari revolutionare, de pleava societatii, si crime, masacre, sau pogromuri patronate de Stat, de un guvern, de autoritatile constituite si responsabile, cum au fost masacrele contra legionarilor din timpul lui Carol, sau acelea care s-au savârsit sub regimul comunist, contra întregului

popor romanesc. Acestea merita o alta calificare. Aceste fapte abominabile se datoreaza unor conducatori bine cunoscuti si istoria nu-i va ierta niciodata.

19. INTERVENTIA REGELUI

Regele Mihai se afla la Sinaia în momentul loviturii de Stat. Fara îndoiala ca Antonescu stia ca Regele pleaca la Sinaia si a ales tocmai momentul absentei lui din capitala ca sa-l demita pe Petrovicescu si apoi sa dea ordin armatei sa ocupe institutiile publice.

Nelinistit de întâmplarile din Capitala, Regele s-a decis sa revina la Bucuresti pentru a mijloci o aplanare a conflictului între Legiune si General. În definitiv, era datoria lui sa intervina într-un conflict care afecta ordinea constitutionala.

Actul constitutional de la 14 Septembrie, purta doua semnaturi: a Regelui si a Generalului Antonescu. Ceea ce facea Generalul acum, era o flagranta violare a Constitutiei în vigoare. Pe de-o parte, ignora semnatura Regelui de pe documentul care instaura existenta Statului National-Legionar, pe de alta parte urmarea sa elimine Legiunea din guvern si din Stat, întrebuintând forta. Procedeul Generalului de a rezolva neîntelegerile cu Miscarea era anticonstitutional si rezistenta miscarii justificata. El trecuse peste, autoritatea Regelui, care-i acordase puteri depline la 6 Septembrie, si i le reînnoise prin Actul Constitutional de la 14 Septembrie.

Generalul nu putea întreprinde o actiune contra Miscarii fara consultarea Suveranului. El savârsise un dublu sperjur, atât contra Suveranului cât si fata de Miscarea Legionara, careia îi datora ascensiunea la conducerea Statului.

Regele Mihai vroia sa ajunga cât mai repede la Bucuresti, pentru a gasi o formula de împacare între General si Miscare. Era datoria si dreptul lui sa intervina, deoarece Antonescu nu respectase semnatura regala de pe Actul de la 14 Septembrie 1940.

Generalul aflase de plecarea Regelui de la Sinaia cu intentia de a reveni la Palatul Regal din Bucuresti. Era adânc îngrijorat. Regele ar fi putut sa-i încurce socotelile. Un contact între Rege si Legionari ar fi avut urmari incalculabile asupra reusitei sângeroasei lui întreprinderi. Dar daca Regele îl va obliga pe Antonescu sa dea înapoi, dupa ce s-a convins ca el este agresorul, sau chiar sa-l destituie, alegând o alta formula de guvernare?

Cu orice pret, Regele trebuia împiedicat sa ajunga la Bucuresti, în acest scop, a trimis pe Valea Prahovei, în întâmpinarea Suveranului, pe Rioseanu, însotit de o trupa de agenti si jandarmi, cu misiunea sa-l sfatuiasca sa se întoarca la Sinaia. Motivul invocat ar fi fost ca situatia în capitala este tulbure si este riscant pentru Suveran sa se aventureze pâna ce nu va fi restabilita ordinea. Regele nu parea dispus sa renunte la planul sau de a ajunge la Bucuresti. Atunci Rioseanu i-a comunicat ca are ordin de la Antonescu sa-l opreasca chiar cu forta, caci nu poate raspunde pentru viata lui. Regele Mihai si-a dat seama de ticalosia lui Antonescu. Era pur si simplu arestat si obligat sa se întoarca sub paza la Sinaia. Un baraj de jandarmi îi taia calea. I s-a dat voie sa revina în capitala, abia dupa ce Antonescu devenise stapânul tarii, cu ajutorul lui Hitler.

Care era planul Regelui daca ar fi ajuns la Bucuresti? În primul rând sa medieze în conflictul dintre General si Miscare, pe baza lui statu-quo-ante, adica respectul actului de la 14 Septembrie. Dupa informatiile primite de la ofiterii de la Palat, prieteni ai Miscarii, daca bunele oficii ale Suveranului nu ar fi dat rezultat, atunci Regele avea în rezerva un alt plan. Vazând ca formula Statului National-Legionar nu e viabila, ducând la un conflict deschis, era dispus sa anuleze Actul de la 14 Septembrie, dar concomitent sa-i retraga si Generalului Antonescu deplinele puteri si titlul de Conducator al Statului. Regele, profitând de acest conflict, vroia sa-si recupereze în forma plenara prerogativele regale.

Mai departe ar fi numit imediat un guvern prezidat de Maresalul Prezan, a carui misiune principala ar fi fost sa procedeze la alegeri cu toate partidele, pentru ca pe baza lor sa se formeze guvernul definitiv. Pe noi ne-ar fi aranjat aceasta solutie a crizei. Niciodata nu ne-a fost teama de expresia vointei populare. Pe timpul guvernarii cu Antonescu de trei ori i-am propus sa mergem la alegeri si tot de atâtea ori a refuzat. Am fi obtinut o mare majoritate în Parlament, caci ne bucuram de o imensa popularitate. Numirea Maresalului Prezan ar fi fost oportuna atât pentru a asigura unitatea si coeziunea cât si pentru a potoli aprehensiunile Berlinului. Hitler nu avea ce face în fata prestigioasei figuri a Maresalului Prezan.

Si acum un episod personal. Antonescu stia ca noi nutrim o anumita simpatie pentru tânarul Rege. Profitând de aceste sentimente, vroia sa-mi întinda o cursa. Vineri, 25 Ianuarie, soseste o invitatie de la Palat si, pe nu stiu ce fire, ajunge la grupul legionar care se refugiase la sediul SD. Eu nu mai eram acolo. Parasisem aceasta casa în seara de 24 Ianuarie, dupa ce se potolise focul de pe strada. Invitatia era pentru mine. Horia Sima era invitat la Palat, pentru a trata cu Regele. În locul meu, s-a dus Constantin Stoicanescu la Palat, pentru a se informa asupra invitatiei si asupra modalitatilor de întâlnire cu Suveranul. Invitatia parea suspecta, pentru ca aflase de incidentul Suveranului de pe Valea Prahovei. Stoicanescu s-a dus la Palat, a fost primit la intrare si dupa câteva minute a fost invitat sa plece. Nu a fost arestat, pentru a nu tulbura „vânatul cel mare”, care nu aparuse.

20. O CALAMITATE ISTORICA

Nimeni din rândurile Miscarii nu i-a purtat un gând hain Generalului Antonescu, nu i-a vrut raul si nu i-a contestat pozitia lui în Stat. N-a fost atins nici cu o floare. Legionarii sunt loiali cuvântului dat si recunoscatori binefacatorilor lor. În ceea ce ma priveste, îi purtam o sincera afectiune si nu aveam alta inspiratie mai înalta decât sa-l vad aparând cu demnitate dreptatea neamului romanesc si izbutind în greaua sarcina ce si-a asumat-o, a refacerii teritoriale a tarii.

Cele scrise în cele doua volume din cartea Pe Marginea Prapastiei, sunt o colectie de false interpretari, de minciuni si calomnii, care nu-l onoreaza pe autorul sau pe autorii ei. Pâna si memoria Capitanului a fost terfelita. Nu are nici cel putin meritul unei lucrari logice si bine închegate. Cititorul se pierde în aceasta avalansa de acuzatii, luate cu toptanul de oriunde, fara sa fie triate si ordonate. Când ne vom ocupa de aceasta carte imunda, vom arata subrezenia alcatuirii ei. Acum doar atât vreau sa spun ca daca era vorba sa-l rasturnam pe Antonescu, nu era nevoie sa razvratim toata tara. Exista o metoda mult mai expeditiva si sigura. Era suficient sa-l imobilizam pe Conducator si câteva persoane din jurul lui, pentru a paraliza orice reactie. Dar nici nu puteam macar imagina acest act de felonie, care nu concorda cu etica legionara. Am fi cazut noi însine în pacatul de sperjur, care l-a desfiintat si pe Regele Carol si pe Antonescu.

Din nefericire, Generalul Antonescu nu simtea efluviile de bucurie si de dragoste care veneau din popor, binecuvântându-l. Nu avea antene sufletesti pentru a trai în comuniune spirituala cu neamul, desi cuvintele de patriotism, tara, popor, drepturi nationale, erau nelipsite din proclamatiile lui. Nu se vedea decât pe sine si punea propria lui persoana deasupra intereselor tarii. Orice actiune politica o judeca dupa beneficiul ce-i putea aduce în ascensiunea lui spre putere. Nae Ionescu spunea de General ca deasupra lui nu admitea decât existenta lui Hristos, apoi venea el si numai dupa aceea Regele; la urma celelalte personalitati ale neamului, de orice valoare, prestigiu si categorie. Iar Corneliu Codreanu, întrebat ce crede despre Generalul Antonescu, i-a spus Profesorului Ionica: „S-ar putea sa fie un bun general, dar fereasca Dumnezeu sa ajunga tara pe mâna lui!”.

Era însetat dupa putere si nimic mai mult. Era capabil de orice compromis si de orice crima, daca aceste instrumente i-ar fi servit înaintarii lui cu o treapta mai sus spre conducerea Statului. Asa se explica colaborarea lui eu Regele Carol la implantarea dictaturii regale. Fiind Ministru al Apararii Nationale, el a fost principalul executor al loviturii de Stat din 10/11 Februarie 1938 si apoi organizatorul faimosului plebiscit, cu votul pe fata, care a aprobat noua Constitutie, cu o majoritate de 99 la suta.

N-a putut coabita cu Regele Carol, pentru ca si unul si altul râvneau la puterea deplina. Generalul credea ca dupa serviciile aduse Suveranului, va fi ales de acesta „omul tare" al regimului. Considerându-l prea primejdios, Regele Carol l-a concediat. Amarât de aceasta desconsiderare, a trecut în opozitie si s-a apropiat de Miscare.

La 4 Septembrie 1940, gratie actiunii revolutionare a Miscarii, a smuls puterile depline de la Regele Carol si, dupa renuntarea acestuia la Tron, a devenit Sef de Stat, profitând de tineretea si lipsa de experienta a Regelui Mihai.

Neavând încotro, pentru ca nu avea nici partid si nici o baza populara Generalul a ajuns la un acord cu Miscarea care s-a concretizat în Statul National-Legionar. Dar de abia începuse noua guvernare si si-a manifestat pretentia sa fie proclamat Sef al Legiunii. Întâmpinând împotrivire în realizarea acestui plan, si-a îndreptat privirile spre Hitler, de unde astepta sa i se recunoasca totalitatea aspiratiilor lui. Asa am cazut victima unei vaste campanii de dezinformare la Berlin, cum s-ar zice în termeni moderni. De la prima lui întâlnire eu Hitler, Antonescu s-a folosit de acest contact ca sa ne ponegreasca. Si atunci, prin fidelul sau companion, Fabricius, curgeau la Ministerul de Externe German rapoartele defavorabile Miscarii.

În schimb, din partea noastra nimic. Nici o stire, nici o informatie, oricât de corecta, care sa contrabalanseze campania de denigrare a Miscarii. Niciodata în timpul guvernarii legionare, în relatiile cu reprezentantii germani, n-am rostit vreun cuvânt de critica la adresa Conducatorului. Era peste putinta mea sa savârsesc un astfel de lucru nedemn. Seful meu, Seful Statului, nu putea fi pârât în fata unei puteri straine, chiar daca simteam cum se abate el de la aceasta norma de corectitudine în colaborarea noastra. În toate documentele germane ale epocii nu se va gasi nici un rând care sa emane de la mine si care sa cuprinda vreo aluzie negativa la adresa Generalului Antonescu. Chiar atunci când aveam motive. Chiar atunci când aveam probe concludente ca suntem sapati la Berlin.

Intrigile lui Antonescu, ale oamenilor din jurul lui, ale functionarilor de la Legatie care împartaseau parerile lui, s-au acumulat la Berlin, constituind unicul dosar informativ de care dispunea Hitler, pentru a lua fatala decizie din 23 Ianuarie, ultimatumul ce ni l-a dat.

Unii autori au sustinut ca eu i-as fi trimis o scrisoare lui Hitler, înainte de ciocnirea din Ianuarie, în care m-as fi plâns de Antonescu. Nu exista aceasta scrisoare. N-am trimis nici o misiva la Berlin si n-am însarcinat pe nimeni sa faca vreun demers împotriva Generalului. Deci, de-o parte, o perfecta loialitate din partea Miscarii, pe de alta parte, o perfecta ipocrizie din partea lui Antonescu, care se folosea de orice prilej pentru a convinge Berlinul ca suntem o Miscare anarhica si infiltrata de comunisti, cu care nu se poate guverna.

Generalul Antonescu triumfa la 23 Ianuarie, în urma ultimatumului lui Hitler, pe ruinele Statului National-Legionar. Din punct de vedere personal, fara îndoiala ca a primit o satisfactie imensa, devenind singurul stapân al României, dar pentru interesele reale ale neamului, guvernarea lui a fost o calamitate istorica, pe care o suportam pâna astazi.

Ce s-a întâmplat dupa aceea, ce consecinte grave pentru neamul nostru, îmi permit sa le expun pe puncte, pentru o mai usoara întelegere.

I. VASAL AL REICHULUI

Ajutorul ce l-a primit de la Hitler, pentru a înfrânge Miscarea Legionara, Generalul Antonescu l-a platit scump. Din partener egal în drepturi cu Hitler si Mussolini, a devenit un vasal al Reichului, fiind silit sa accepte toate cererile ce i se prezentau de la Berlin. Îsi pierduse libertatea de miscare în relatiile cu Puterile Axei, iar România a devenit un fel de feuda a Germaniei. Doua ghiulele îl tineau legat de Hitler, împiedicându-l sa apere cu demnitate interesele tarii:

– îi datora puterea interventiei lui Hitler si stia ca fara de permanenta asistenta a Marelui Reich German s-ar fi prabusit. Pâna la 23 Ianuarie 1941, s-a sprijinit pe Miscare pentru a putea guverna, dar dupa

eliminarea ei din guvern, avea nevoie de o alta forta care sa-i ia locul. În golul politic lasat de Miscare, a intrat armata germana, care-i garanta continuitatea puterii,

– azvârlind Miscarea în opozitie, îsi crease o grava problema interna, o amenintare latenta, care, la orice slabire a presiunii contra Legiunii, se putea actualiza. Pentru a putea face fata acestei primejdii, pentru a putea tine în frâu Miscarea printr-o represiune continua, era avizat tot la concursul fortei germane,

II. PRETUL PLATIT

Ajungând în dependenta totala de Reich, trebuia permanent sa dea ceva, sa vina cu daruri deosebite la Berlin, pentru a-si mentine favoarea lui Hitler. A platit un pret enorm puternicului sau aliat, nu de la sine, ci secatuind substanta nationala, pentru a-si asigura „tronul".

a) Pe plan economic, a înstrainat un mare numar de întreprinderi nationale; aceleasi pe care le-am aparat noi, din ordinul sau, de rapacitatea germana.

b) Din punct de vedere politic, a facut doua greseli capitale, în relatiile cu Reichul. A aderat la Pactul Tripartit, fara sa tina seama de avertismentul lui Sturdza, care i-a atras atentia ca Pactul este rau întocmit si daunator Puterilor Axei. Ca urmare a acestui Pact, a declarat razboi Angliei si Statelor Unite, când Japonia i-a atacat pe americani la Pearl Harbour. A intrat în razboi contra Rusiei fara sa încheie în prealabil un tratat cu Germania, fie el si secret, în care sa se precizeze interesele României si modul în care ele vor fi delimitate si satisfacute.

c) Din punct de vedere militar, a trimis trupele în Rusia fara sa fi fost instruite si echipate cum trebuie cu armamentul promis de Germania. Armata româna avea un armament vechi, demodat, caci Regele Carol nu s-a îngrijit de înzestrarea ei. Si atunci, ca sa compenseze debilitatea armatei în putere de foc, a înmultit numarul diviziilor destinate sa atace Rusia, cum recunoaste Generalul Chirnoaga în lucrarea lui. Cu alte cuvinte, substituia tunurile, tancurile, mitralierele, cu carne de tun. Asa se explica înfioratoarele pierderi ale armatei române. Aproape o jumatate de milion de oameni si-au lasat oasele în stepele Rusiei. Numai la Odesa am pierdut 70.000 de oameni, când totalitatea pierderilor germane în Campania din Rusia, pâna la acea epoca, era de 135.000 de morti.

III. LIPSA DE SIMT POLITIC

Antonescu nu era un om politic. Una e sa conduci o armata si cu totul altceva este sa conduci o tara. Omul politic poseda o perspectiva în adâncime a intereselor nationale. El nu vede numai ceea ce se întâmpla în fata ochilor lui, dar trage si concluziile necesare pentru a prevedea evenimentul, pentru a prefigura viitorul. Antonescu nu era capabil sa prevada consecintele unei actiuni, pentru ca era prea ancorat în propria lui persoana. Se precipita într-o parte sau alta, dupa cum îi dicta interesul sau personal. Era bun tot ce-i putea întari dominatia lui asupra tarii si era rau tot ce i-ar putea slabi frânele guvernarii lui.

Ca sa facem o comparatie – ce deosebire de Ionel Bratianu, în pregatirea intrarii în razboi a României, alaturi de Antanta, în 1916. Cu câta arta si rabdare a smuls de la Aliati Tratatul prin care i se asigura României alipirea Transilvaniei, Banatului si Bucovinei. Cum a stiut Bratianu sa se dea la o parte, facându-i loc lui Marghiloman, când România, tradata de rusi si izolata, nu mai avea alta iesire decât sa încheie pacea cu Puterile Centrale.

IV. CONFLICTUL CU MISCAREA

Un om politic si-ar fi dat seama de valoarea Miscarii Legionare într-un razboi de natura ideologica, ce batea la usa.

Hitler a facut aceeasi greseala din aceleasi motive. Nici el nu era un om politic. Avea alte calitati, dar nu se putea compara cu Bismarck, la care se referea adesea, si nici n-a urmat învatatura lui Clausewitz.

Miscarea Legionara a cazut victima conjugarii eforturilor a doi oameni nepolitici, care credeau numai în forta militara si ignorau marele aport ce-l putea aduce Puterilor Axei nationalismul european.

V. ANTONESCU SI REGELE

Aceeasi lipsa de simt politic l-a determinat pe Antonescu sa-l trateze pe tânarul monarh ca o cantitate neglijabila. În loc de a-l lua sub ocrotire, de a-l asocia la afacerile Statului, pentru a-l pregati pentru ziua de mâine, l-a tinut la distanta de sfera lui de putere, socotindu-l un copil slab la minte. În afara de aceasta se purta cu familia regala cu o lipsa de consideratie care mergea pâna la mojicie. Aceasta continua bruscare a Regelui si a Reginei-Mama Elena, l-a împins pe tânarul monarh sa-si caute refugiu la acele forte si la acei indivizi care fi ofereau perspectiva unei schimbari de front si trecerea în tabara aliata.

Daca 23 August s-a realizat în conditiile dezastruoase ale unei capitulari, faptul se datoreaza si tensiunii crescânde între megalomania Generalului si amaraciunea unui Suveran, care se vedea tratat fara nici un respect pentru rangul sau în Stat.

VI. EXTERMINAREA MISCARII LEGIONARE

Obsedat de pericolul Miscarii Legionare, Generalul Antonescu a imaginat un sistem comod ca sa scape de cât mai multi dintre membrii ei: însusi razboiul ce izbucnise.

Nu erau legionarii anticomunisti, nu fusesera crescuti de Corneliu Codreanu în cultul patriotismului? Nu se ivise razboiul pe care-l doreau ei? Perfect, atunci cei vinovati de „rebeliune” sau cei ce erau prinsi în activitati „subversive”, vor fi trimisi pe front, dar formând din ei o categorie aparte. La Sarata, alaturi de hoti si dezertori, ca sa simta povara crimei lor de razvratire contra Statului! Odata ajunsi pe front, vor fi întrebuintati în locurile cele mai expuse pentru a disparea, dar a câstiga în schimb „reabilitarea dupa moarte”. Dar nu numai cei trimisi la Sarata, ci toti legionarii, cu oricât de usoara culpa, sau toti cei cunoscuti ca atare, asadar mii si mii dintre ei, chiar daca nu puteau fi îndepartati din regimentele obisnuite, de la Statul Major erau încondeiati ca periculosi ordinii de Stat si expusi sa fie lichidati, fie prin metode directe fie prin folosirea lor în misiuni speciale, de unde nu se mai întorceau. Familiile lor, odata cu anuntul ca a cazut fiul lor pe front, primeau „mângâietoarea veste” ca „s-a reabilitat dupa moarte”.

Legionarii din aceasta categorie erau degradati la rangul de soldat, orice grad ar fi avut, nu puteau primi decoratii, nu puteau fi înaintati, nu aveau dreptul la concedii etc. Singura lor iesire din aceasta situatie infamanta era „reabilitarea dupa moarte”. Daca mai ajungea câte unul în tara, gratie unor ofiteri mai putin zelosi, si era descoperit, era înapoiat pe front, pentru îndeplinirea ordinului de „reabilitare dupa moarte”. Vitejia lor în transee nu servea la nimic. Pentru Antonescu, nu existau nici merite si nici iertare, daca soldatul era legionar.

VII. ANTONESCU SI 23 AUGUST

Normal ar fi fost ca dupa Stalingrad si dupa evolutia generala a razboiului, care nu mai putea fi câstigat de Germania, Maresalul Antonescu trebuia sa se gândeasca la un succesor, care sa conduca destinele României în noua faza. Dar, obsedat de putere, vroia ca tot el sa ramâna „eroul” desprinderii de Axa. Tot el vroia sa realizeze si schimbarea de front, trecând în tabara aliatilor, tradând „umbra” marelui Führer, de a carui favoare neîntrerupta s-a bucurat pâna atunci.

Prefacându-se ca ramâne loial Axei, cu stiinta lui s-a urzit întreaga conspiratie care pregatea saltul în tabara victorioasa. Cu aprobarea Maresalului, au plecat la Cairo Visoianu si Stirbei pentru a trata cu aliatii. În alte puncte ale Europei, alti emisari cautau puncte de contact cu puterile anglo-saxone la Madrid, la Berna, la Lisabona, la Ankara. La Stockholm, legatura se facea direct cu Moscova, prin intermediul ambasadoarei sovietice, Doamna Kolontay. Tot cu toleranta Maresalului se constituise la Bucuresti blocul partidelor democratice, în care au intrat si comunistii. Agenti straini parasutati în România erau acoperiti si ascunsi de Siguranta, pentru a nu cadea în mana serviciilor germane. La Ministerul de Externe, omul de încredere al lui Mihai Antonescu, Niculescu-Buzesti, supraveghea toate comunicatiile cu strainatatea. Însasi la Presedintie exista de multa vreme un cuib de spioni, sub conducerea Doamnei Goga, care transmitea Londrei cele mai înalte secrete de Stat. Antonescu îsi pregatise toate piesele pentru a cadea din nou în picioare în momentul când el însusi va trimite un

ultimatum trupelor germane sa se retraga din România. În caz de refuz, avea o armata de rezerva anume pregatita sa-i atace si sa-i dezarmeze pe aliatii de pâna atunci. Asa cum trasese în legionari la 21 Ianuarie, ala cum era acum dispus sa traga în soldatii germani, daca nu s-ar fi ascultat ordinul sau de evacuare. Daca lucrurile s-au întâmplat altfel, se datoreaza faptului ca paralel cu conspiratia lui contra Germaniei, se formase o alta conspiratie, în jurul Regelui, al carei obiectiv era ca la schimbarea de front sa fie eliminat si Maresalul. Capeteniile acestei conspiratii, care mai mult sau ai putin coincideau cu oamenii de „încredere" ai lui Antonescu, socoteau ca Antonescu era un lest care trebuia azvârlit peste bord, pentru a fi salvati ceilalti. Antonescu se compromisese prea mult cu germanii pentru a mai fi valabil în noua conjunctura. 23 August este finalul dezastruos al guvernarii antonesciene. Nu poate fi socotit o ruptura si nu poate fi separat de Conducator. 23 August este opera Maresalului de la alfa la omega si singurul lucru ce nu l-a calculat a fost ca ar putea fi tradat de proprii lui oameni de încredere. Un bun cunoscator al împrejurarilor de atunci, Wilhelm Hagen, spune ca „victoria lui Antonescu, cu ajutorul german, pe lunga durata, s-a dovedit a fi o victorie a la Pyrrhus; a fost egala cu o sinucidere politica. Distrugerea Miscarii Legionare însemna ca regimul si-a pierdut orice sprijin în popor. A devenit un „sistem mort", asa cum fusese si guvernul autoritar al Regelui Carol II. În ceasul primejdiei, nu s-a ridicat nici o mâna sa-l apere. O mica revolutie de Palat a fost suficienta pentru a-l doborî" (Die Geheime Front, p. 289).